

**Sipos Béla: A Sipos (kézdimárkosfalvi) és rokon (Barabás, Bodolla, Jakó stb.)
családok története és a családfák.**

Sipos címer

Bodolla címer

Keresztes címer

Gyárfás címer

Szöcs címer

<u>A SIPOS (KÉZDIMÁRKOSFALVI) CSALÁDFA PUBLIKÁCIÓI AZ INTERNETEN</u>	3
<u>BEVEZETŐ</u>	3
<u>A MÁRKOSFALVI SZÉKELY SIPOSOK</u>	3
KUTATÁSI FORRÁSOK	4
MÁRKOSFALVI ANYAKÖNYVEK. (1759-1895)	6
MÁRKOSFALVI CSALÁDI KÖNYV	6
MÁRKOSFALVA VIZITÁCIÓS JEGYZŐKÖNYVEI. (RÉSZLETEK)	7
MÁRKOSFALVA PRESBITÉRIUMÁNAK JEGYZŐKÖNYVEI. 1794-1803. (RÉSZLETEK)	8
MÁRKOSFALVI ISKOLABEFIZETÉSEK. (1856-1886.)	15
MÁRKOSFALVA. ISKOLAKÖTELESEK (1901-TŐL 2003-IG.)	16
A SZÉKELY OKLEVÉLTÁRAKBAN MEGTALÁLHATÓ FORRÁSANYAG	16
SZÉKELY OKLEVÉLTÁRAK, LUSTRÁK	20
ERDÉLYI TESTAMENTUMOK FELDOLGOZÁSÁVAL NYERT CSALÁDI INFORMÁCIÓK	23
AZ ÉNYEDI KOLLÉGIUM TANÁRAI ÉS TANULÓI (RÉSZLETEK)	24
A MÁRKOSFALVI NEMES SIPOS CSALÁD EREDETE	24
<u>A MÁRKOSFALVI SIPOS CSALÁDFA A SZAKIRODALOMBAN</u>	24
A SIPOS (MÁRKOSFALVI) CÍMER	25
A SIPOS CSALÁD ARMÁLIS (NEMESI) LEVELE	26
<u>A SIPOS (MÁRKOSFALVI) RÉSZLETES CSALÁDFA</u>	29
<u>SIPOS GYÖRGY: RÉSZLETEK SIPOS BÉLA I. „VALÓSÁG-MESÉJÉBŐL”</u>	72
<u>A SIPOS CSALÁD TAGJAI KOLOZSVÁRT</u>	73
<u>SIPOS SÁMUEL NAPLÓJA</u>	77
<u>A BARABÁS (MÁRKOSFALVI) CSALÁDFA</u>	93
<u>A GYÁRFÁS CSALÁDFA</u>	109
<u>A KERESZTES (NAGYBACONI) CSALÁDFA</u>	110
<u>A SZŐCS (KÉZDIVÁSÁRHELYI) CSALÁD</u>	111
<u>A BODOLA (ZÁGONI) CSALÁDFA</u>	112
<u>A KÖBLÖS CSALÁD.</u>	119
<u>A KOVÁCS (KÉZDIVÁSÁRHELYI) CSALÁDFA</u>	120
<u>A JAKÓ (LISZNYÓI) CSALÁDFA</u>	121
LISZNYÓI JAKÓK A SZAKIRODALMI FORRÁSOKBAN.	121
A JAKÓ (LISZNYÓI) CSALÁDFA	123

Wikipédia:

[Sipos család \(kézdimárkosfalvi\)](#)

MATRIKULA:

Dr. Sipos Béla: A Sipos (kézdimárkosfalvi) és rokon Barabás (kézdimárkosfalvi), Jakó (lisznyói), Keresztes (nagybaconi) és Bodola (zágoni) családfák I. rész. MATRIKULA 2020. 1. szám.

[MATRIKULA 2020. 1. szám.](#)

Dr. Sipos Béla: A Sipos (kézdimárkosfalvi) és rokon Barabás (kézdimárkosfalvi), Jakó (lisznyói), Keresztes (nagybaconi) és Bodola (zágoni) családfák II. rész. MATRIKULA 2020. 3. szám.

[MATRIKULA 2020. 3. szám.](#)

MTMT adatbázis

Sipos Béla

<https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10004703>

<http://real.mtak.hu/127340/1/SiposBela-Siposmarkosfalvisiposcsaladtorteneteescsaladfaja.pdf>

[Honlap. A kézdimárkosfalvi Sipos és rokon családok családfái és fényképei.](#)

[A Sipos és rokon családfák a MEGA-n](#)

Kutatási eredményeimet a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára részére 2013 óta adom le. A levéltári anyag átfogó megnevezése: „dr. Sipos Béla családtörténeti gyűjteménye, köztük a kutatás során készített digitális anyakönyvi és szakirodalmi képállomány. Időköre 1772–21. század. OL. 03/63/2013.” A teljes forrásanyag itt kutatható.

[A márkosfalvi Sipos család.](#) Dr. Sipos III. Béla: A Sipos (kézdimárkosfalvi) és rokon Barabás (kézdimárkosfalvi), Jakó (lisznyói), Keresztes (nagybaconi), Bodola (zágoni) családfák.

Bevezető

Filozófiai gondolatokkal kezdem a kézdimárkosfalvi Sipos és rokon családok történetét. Az időt a jelenben, a reális létezésben érzékeljük és értelmezzük, amikor a múlt már nincs, ugyanakkor a jövő még nincs. Mondhatjuk, hogy a jelen a jövő múltja és a múlt jövője. Az idő tehát előrehaladó, vagyis megfordíthatatlan (irreverzibilis) folyamat, és mindig a múltból kiindulva a jelenen át halad a jövő felé. Az idő - a múlt, jelen és jövő - folytonosságot és egységet alkot. Ez igaz a családok és a nemzetek történetére is. A múlt a fa esetében annak gyökere, a jelen a fa, ami látható és a jövő a fának az új levelei és ágai. Locsolnunk kell a fa gyökereit, vagyis ápolnunk és gondoznunk kell a múltunkat, a családot és a nemzetét hiszen ettől függ a jövőnk. Wiengfield - Stafford megfogalmazásában, idézem: „A múlt nem hal meg, amíg a szellemi folytonosság megmarad, addig egy közösség mai élete az ő összesűrített egész múltja, és csakis a múltat megértve értheti meg önmagát és döntheti el jövőjét. A nép amely nem ismeri saját történetét, olyan mint egy ember, aki elvesztette emlékezőképességét, aki céltalanul kóborol, amíg bajba nem sorolja magát” Szüleim 1944-ben el-menekültek Magyarországra Erdélyből, így Én már 1945-től Budapesten, majd 1971-től Pécsen éltem, feleségem és fiaim (Béla és Balázs) feleségei már nem székely származásúak, tehát Én vagyok a család ezen ágán az utolsó székely származású, mivel őseim mind székelyek voltak, kivéve apai nagyanyámat, Fodor Malvint, Sipos I. Bélánét, aki Gömör megyéből, evangélikus családból származott. A másik kivétel Sipos Sámuel (*1806.-†1841.) ükapám felesége, Botár Inesz (*1813. - †1895), akinek édesanyja (Canciani Katalin) olasz származású volt, Udineben született. A Sipos és rokon erdélyi családok reformátusok voltak. Ezek a gondolatok vezéreltek, amikor feldolgoztam mindazon információkat, amelyeket őseimről összegyűjthettem.

A márkosfalvi székely Siposok

„Örök büszkeségem/Az én székelységem.”¹

„Székely volt az, aki a székely székek egyikében élt, és a három fő katonai rend, a nemes, a lófő vagy a gyalogos puskás között teljesített hadi szolgálatot, esetleg solymár vagy darabant volt”² A síposok a hadban szolgáltak, sípot fújtak, (fistulátor=sípos), nevüket innen nyerték, valamint muzsikuskok, zenészek is voltak a síposok, sípot fújó vagy valamilyen sípon, fúvóhangszeren játszó, játszani tudó személy volt a sípos.³ A Sípos

¹ Atyai barátom, Fülel Szántó Endre, ifj. egyetemi tanár (*1924.-†1995.) nagyapjának Fülel Szántó Lajos (író, költő, publicista; 1882-ig római katolikus pap) (*1851-†1910.) [Sírfelirata](#). Farkasréti temető. 6/6. parcella, 1-14.

² Tüdös S. Kinga. Erdélyi hétköznapiak. I. Rákóczi György hadiszemléje a Székelyföldön. 1635. Osiris. Budapest. 2001. 18.

³ Jakab Elek – Szádeczky Lajos: Udvarhely vármegye története a legrégibb időktől 1849-ig. Pallas – Akadémia. Csíkszereda. 1994. (Reprint kiadás Budapest 1901.) c. művükben a következőket írták: „A főkapitány a gyalog közé ... sípost is rendeljen, mert a sereg azzal szép.” Bocskai István fejedelem levele. Kassa. 1606. július 20.

vezetéknev - katonáskodásra utaló foglalkozási név - a XIII.-ik század elején alakult ki. Pl. „1222-1277: Sypus,...1409: Sypos,...1439: Sipos,...1522: Zypws, 1553: Sýpos,...stb.⁴ Nagyobb erdélyi Sípós családok közül megemlítek néhányat: vállaji,⁵ nyárádgálfalvi⁶, maroskeresztúri, rigmányi, vadasdi, somosdi, lécfalvi, martonosi,⁷ domahidi⁸, stb. Sípós családok.

A márkosfalvi Sípósokat 1614 előtt különböző módon írták: Sijpws, Sijpos, Sypos, Sýpos. 1614 után egységesen a Sípós nevet használták, de előfordult a Sípóss is. Családunk rövid i-vel írja a nevét.

Apai őseim, a kézdimárkosfalvi Sípósok a XV. század eleje óta, biztosan Kézdimárkosfalván éltek. Az utolsó egyeneságú ősöm Sípós György (*1841.-†1928.) dédapám volt az, aki még Márkosfalván maradt és ott élt haláláig, Sípós Béla I. nagyapám már elköltözött Márkosfalváról.

Kutatósi források⁹

1. *Anyakönyvek.* Az 1939. és 1944. közötti időszakban a zsidótörvények¹⁰ miatt, a kötelező származásigazolás idejéből sok anyakönyvi irat maradt fenn az őseimről, mind apai mind anyai ágon. Ezen igen fontos iratok alapján a Sípós és rokon családok eredetét több esetben az 1800-as évek elejéig illetve középig minden esetben egyértelműen le tudtam vezetni. A besztercei, a kolozsvári, a marosvásárhelyi és a sepsiszentgyörgyi levéltárakban való kutatást, anyakönyvek fotózását 2003. és 2013. között csináltam meg. Először 2003-ban jutottam el a Sepsiszentgyörgyi Levéltárba, ahol kutathattam a kézdimárkosfalvi református anyakönyveket (1759.-1895.). Itt ismerkedtem meg Kocs Jánossal, aki megtanított az anyakönyvek fotózására. Kocs János (Sepsiszentgyörgy, Erdélyi Genealógiai Társaság elnöke) 2003. óta segíti munkámat, akitől több a Sepsiszentgyörgyi Levéltárban általa digitalizált községek illetve városok anyakönyvét kaptam meg.

2. *Gyászjelentések.* A XIX. század közepétől megmaradtak a Sípós és rokon családokra vonatkozó gyászjelentések. Ezekben a legközelebbi egyenes ági hozzátartozókon (gyerekek, unokák, házastárs, szülők, nagyszülők) kívül legtöbbször megemlítik a távolabbi és oldalági (ún. sógorsági) rokonságot is.

3. *A családi hagyatékok feldolgozása.* Segítségemre voltak a családjainknál őrzött régi bibliákba bejegyzett családi események (születések, keresztelek, házasságok, halálozások stb.) feldolgozása. Hasonló módon használni tudtam az egyes őseim által vezetett naplókat, a megmaradt leveleket, a családfák megrajzolása ügyében lefolytatott levelezésemet és a családtörténetünkkel kapcsolatosan az idősebb rokonaimmal folytatott beszélgetéseimet. A hagyatékokban maradt családi levelezéseket is megőriztem és feldolgoztam. Megmaradt Sípós Sámuel (*Márkosfalva, 1806.-†Márkosfalva, 1841.) ügyvéd ükapám naplójának mintegy egyharmada az 1836.-1841. közötti időszak, ami igen sok családi adatot közölt. A családi fényképek hátlapjára írt bejegyzések is sok esetben hasznos információkat tartalmaztak. A megőrzött önéletrajzok, iskolai és egyetemi bizonyítványok, végrendeletek adatait is feldolgoztam. Megkerestem a közeli és távoli - korábban nem ismert, de megtalált - rokonokat, így a Sípós, a Bodola, a Jakó, a Fekete, a Gazda, a Terray, a Reuss családok rokonságát és így is sok adathoz jutottam.¹¹

⁴ Kázmér Miklós. Régi magyar családnevek szótára, XIV-XVII-ik század. Magyar Nyelvtudományi Társaság. Budapest. 1993. 937-938.

⁵ Sípós Ferenc. A vállaji Sípós család genealógiája. Turul. 1995. 3-4. füzet. 1. Értekezések, önálló cikkek. 84-92.

⁶ Pálmay József. Marostorda Vármegye nemes családjai. Maros-Vásárhely. 1904. Hasonmás kiadás. Charta Kiadó. Sepsiszentgyörgy. 2000. Sípós (nyárádgálfalvi), Sípós (maroskeresztúri), Sípós (rigmányi), Sípós (vadasdi), Sípós (somosdi). 120.

⁷ Pálmay József: Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Sepsiszentgyörgy. 1901. Hasonmás kiadás. Charta Kiadó. Sepsiszentgyörgy. 2000. Sípós (martonosi) 1607-ben nyerték el a nemességet. 393. Sípós (lécfalvi) 391-393.

⁸ 1608. május 20. Gyulafehérvár. Nemességet nyert Báthory Gábor erdélyi fejedelemtől Domahidi Sípós János és fiai. Áldásy Antal. A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának címjegyzéke. II. Címeres levelek. 3. kötet. 1601-1657. Budapest. 1937. 36.

⁹ A teljes kutatási anyag, digitalizált iratok letölthetők a www.terray.hu családtörténet oldalról.

Az eredeti iratokat, kinyomtatott kéziratokat folyamatosan adom le a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárnak, a továbbiakban MNL OL.-nek. A kéziratokat Kurecskó Mihály levéltáros gondozza. Jelzet P2342. „Dr. Sípós Béla család-történeti gyűjteménye, köztük a kutatás során készített digitális anyakönyvi és szakirodalmi képállomány. Bp. 2013. április 12. ad. OL.03/63/2013 ajándékozási nyilatkozat.” Ld. még: Sípós család története III. rész. (S. B.)

¹⁰ Az első zsidótörvény (1938. XV. tc.), a második zsidótörvény (1939. IV. tc.), a harmadik zsidótörvény (1941. XV. tc.).

¹¹ Segítségemre voltak: Jakó László (*1908.-†2001.) édesapám unokatestvére és leánya Jakó Edit (*1951.-), akikkel gyermekkoromban kapcsolatban voltunk, de ez a kapcsolat az 1970-es években, amikor Pécsre költöztünk megszakadt, majd az 1990-es évek közepén találkoztunk újra. Jakó Edit unokatestvére Bogdán Éva (1941.-) Kézdivásárhelyen lakik, miután 1997-ban megismerkedtünk, számos fontos adatot közölt a Sípós és rokon Jakó családról. 1996 nyarán ugyanis egy busz-kirándulás kapcsán eljutottam először Márkosfalvára, találtam rokonokat, Konyáékat, akik Sípós Zsigmond, - ükapám, Sípós Sámuel testvérének Zsigmondnak (*1800.) - leszármazottai. Ők értesítették Bogdán Évát, majd levélváltásunk után megkaptam Jakó László és leánya Edit budapesti lakáscímeit, akiket újra megtaláltam. 1997 nyarán Jakó Edittel valamint férjével, Paál Sándorral és feleségemmel Rédey Katalinnal erdélyi körutat tettünk és a rokonok többségét meglátogattuk. A sírokat lefényképeztem. Sok új adatot sikerült összegyűjteni. 1997. óta szinte minden évben elmegyünk Erdélybe forrásanyagot gyűjteni. Legutóbb 2016 júniusában Lisznyón jártunk, ahol sikerült a Református lelkészi hivatalban a családi

4. Írott családtörténetek. A márkosfalvi Sipos családról (1590-től) fennmaradtak kéziratban Sipos Béla (*1875.-†1967.) és fia Sipos Géza (*1905.-†1993.) családtörténetei. Birtokomban van két megrajzolt családfa a Sipos családról ugyancsak 1590-től. Az egyik családfa rajzot Sipos János (akit beazonosítani nem tudtam, lehet, hogy Sipos István ágán Sipos János (az 1800-as évek első felében élt leszármazottja) írta alá, a másikat Sipos Béla nagyapámtól kaptam, amit a kézirat alapján fia Sipos Géza rajzolt meg. A két családfa azonos adatokat tartalmaz. Sipos Béla anyósának Dr. Fodor Béláné sz. Reuss Malvinnak (*1862.-†1941.) családtörténete és naplója is megmaradt. Olosz Katalin megküldte Sipos Ferenc (*1836.-†1927.) teljes családfáját.¹²
5. Sírok adatai. Sok adatot gyűjtöttem a temetőben járva, lefényképezve és feldolgozva a temetői sírkövek adatait.^{13 14}
6. Vizitációs és presbiteri jegyzőkönyvek. Különösen fontosak az anyakönyvezés előtti vizitációs jegyzőkönyvek. A márkosfalvi vizitációs jegyzőkönyvek¹⁵ az 1735-1767 közötti időszakra, a presbiteri jegyzőkönyvek¹⁶ 1795-től, az anyakönyvek¹⁷ pedig 1759-1895 közötti időszakra álltak rendelkezésemre.
7. Szakirodalom. A nevesebb ősökre,¹⁸ közelebbi rokonokra vonatkozó irodalmat és a nemesi családokat ismertető fontosabb forrásokat is feldolgoztam. Ezek általában a XIX. sz. végéig mutatták be a nemesi családfákat, de a rendelkezésre álló anyakönyvek alapján sikerült legtöbbször a családfát folytatni. (pl. a márkosfalvi Barabás, a zágoni Bodola, a lisznyói Jakó, és más családok esetében)
8. Birtokpererek iratai. A szakirodalom feldolgozása során a birtokpererek latin nyelven tartalmaztak igen hasznos információkat. A XVII - XIX. század folyamán - néha még korábban is - a nemesek a családfákkal tartották nyilván és tudták bizonyítani, kinek milyen jogai voltak a nemesi birtokhoz. E jogok bizonyításából azután sok birtokper (produkcionális¹⁹) kerekedett. A birtokpererek pedig tele vannak genealógiai adatokkal. Pl. ennek alapján tudom bizonyítani, hogy a Siposok az 1400-es évek elejétől, közepétől kezdve Kézdimárkosfalván éltek és birtokokkal rendelkeztek.²⁰
9. Internet. Az internet használatával is számos családtörténeti adathoz jutottam. Pl.: az Arcanum adatbázis, a Magyar Elektronikus Könyvtár, a Hungaricana Közgyűjteményi portál, a Magyar Wikipedia, az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) Plakát- és Kisnyomtatvány tárában található egy hatalmas gyűjtemény 1840-től 1990-ig terjedő időszakra.²¹ a MACSE (Magyar Családtörténet-Kutató Egyesület) Adatbank. Erdélyi magyar

könyvet és a temető sírjait lefotózni.

2004-ben Nedeczky László dr. (*1913.-†2008.) és leánya Ildikó, Zádor Józsefné, a Sipos családdal és Sipos Gyulával, nagyapám Sipos Béla testvérével kapcsolatos családi iratokat, anyakönyveket adtak át nekem. Nedeczky László dr. anyósa ugyanis Sipos Gyula második felesége Bathó Kálmánné, született szentgyörgyi bogdi Papp Irén volt. Tanulságos a megismerkedésünk, amihez „isteni” szerencsére volt szükségem. 2004. március 30.-án Anyósom, Murár Valéria és Apósom Rédey Sándor sírjától indultam el a Farkasréti temető felső részéből és bejártam a temetőt, hogy megtaláljam Sipos Gyula sírját és így leltem meg a sírt, a temető 22/1-1-39 parcellájában. A sírt lefényképeztem. A következő felirat van a fehér márvány síron: Sipos Gyula (*1872.-†1959.) Dr. Bathó Kálmán (*1884.-†1957.), Dr. Bathó Kálmán (*1921.-†1980.). Az irodán csak a halál és a temetés időpontját tudták megmondani. Sipos Gyula: Elhalálozás: 1959. október 10. Temetés: 1959. november 18. Bathó Kálmán id. meghalt 1957. július 27. és temetés 1957. július 31. Bathó Kálmán ifj. meghalt 1980. július 23. és temetés 1980. augusztus 2. A sír megújítása 2005-ben esedékes. A budapesti telefonkönyvben két Bathó nevet találtam: Bathó Kálmánné dr. 1121 Hajnalka u. 16.a és Bathó Kálmán 1021 Bp. Hűvösvölgyi út. 38. b. Sipos Gyula második feleségének nevét nem tudtam, arra emlékeztem, hogy első házasságából született fia jogász volt. Levelet írtam Bathó Kálmánnak és Bathó Kálmánnénak. Bathó Kálmánné értesítette Dr. Nedeczky Lászlót, aki 2004. április 28.-án telefonált a Pécsi lakásunkra és megadta címét. Sikerült még másnap 2004. április 29.-én találkozunk Budapestten Logodi utcai lakásán. Többször találkoztunk és igen fontos családi iratokat kaptam meg, amikre a feldolgozás során utalok. Nedeczky László felesége Bathó Márta 2006. november 7.-én halt meg.

¹² 2006 februárjában elküldtem Olosz Katalinnak (*1940.-) a Sipos család története rövidített változatát. Olosz Katalin dédapja Sipos Ferenc (*1836.-†1927.) és az Én dédapám Sipos György (*1841.-†1928.) testvérek voltak. Olosz Katalin 2006. augusztus 2-án megküldte Sipos Ferenc teljes családfáját, amiről korábban csak részleges adatokkal rendelkeztem. Ugyancsak sok adatot, fotókat kaptam Sipos Ferenc ükunokájától Szőcsné Gazda Enikőtől (*Kovácsna, 1968.-) aki a Sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumban dolgozik.

¹³ Pl. a csikdelnei, a csíkszentmártoni, a farkasréti, a fellaki, a kézdivásárhelyi, a kerepesi, a kolozsvári (házsongárdi), a márkosfalvi, a mezőcsávási, a miskolci, a pécsi, a sajóudvarhelyi, a székelyudvarhelyi, a szenterzsébeti temetőket bejárva sok családi adathoz jutottam.

¹⁴ Gaal György: Házsongárdi panteon. 247-286. In.: Korunk évkönyv. 1980. Ember, város, környezet. Kolozsvár-Napoca. 1980. 287. áttekintést ad a Házsongárdi temető neves halottairól.

¹⁵ Lefotóztam 2011-ben az Erdélyi református egyházkerület Gyűjtőlevéltárában, Kolozsvárott. Vezető Sipos Gábor történész. Megtalálható a Farkas utcai templomban.

¹⁶ Kocs Jánossal lefotóztam 2011-ben a Márkosfalvi lelkészi hivatalban.

¹⁷ Kocs Jánossal lefotóztam 2011-ben a Sepsiszentgyörgyi állami levéltárban.

¹⁸ Pl. írók, költők, lelkészek illetve püspökök, tanárok, katonák.

¹⁹ Ld.: Erdély bírósági szervezete 1526 és 1848 között.

²⁰ Szabó Károly szerk. Székely oklevéltár. Kiadta a Székely történelmi pályadíj - alapra felügyelő bizottság. Kolozsvár. 1890. III. kötet. 272-286. 291-293. 296.

²¹ Az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyháza (a Mormon Egyház) családkutatók honlapja (FAMILY SE-ARCH) 537104 gyászjelentést tartalmaz kép (jpg) formátumban.

Márkosfalvi anyakönyvek. (1759-1895)

1488-ban a falu plébánosa Baranyai Mihály, aki mint gyakorló pap kérte felszentelésének engedélyezését Ince pápától. Az egyházközség legrégebbi feljegyzése alapján a falu lelkipásztora 1584-1624 között Hodor Kelemen volt. A XVI. században a színtiszta katolikus falu áttért a református vallásra. Temploma kőből épült a XV. században, három karzata volt, valamint kőből faragott szószéke és keresztlő medencéje. A különálló harangtoronyban három harang foglalt helyet. A haranglábtól kiindulva a templomot s a mellette elterülő kis zöld övezetet képező teret kőfal vette körül. Ezt a templomot az 1802-es földrengés teljesen tönkretette.²²

A márkosfalvi lelkészek névsora 1759. és 1895. között, akik a vizsgált időszakban az anyakönyveket írták²³: Szabó (dálnoki) István, 1754.-1764. február 18. Benkő Ferenc, 1764. április 24.-1772. május 16. Wass (albisi) Gábor, 1772. június 8.-1778. május, kézdi esperes 1772-től., Székel Ferenc, 1778. május- 1779. április 24. Kováts (kézdivásárhelyi) Sámuel, 1779. április 26.-1808. október 2.-ig. 1795.-1808. esperes. Bodola (fel-dobolyi vagy zágoni) Ferenc (egyenességű ős) 1809. április – 1851. Mint esperes halt meg 1858-ban. Bodola Samu (Sámuel) előbbi fia, 1851. április 22. – 1892. Kelemen Győző (*Márkosfalva, 1851. szeptember 2.-) Ө Debreczi Vilma (*Zabola, 1856. november 20.-) Márkosfalva, 1879. szeptember 2. 6 gyermekük született 1880. és 1894. között.²⁴ Kelemen Győző Mátisfalváról jött, kézdi esperes, 1892. október 30.-1907. áprilisig. 1892-ben Mátisfalva és Márkosfalva politikailag és egyháziilag egyesült, a korábban mátisfalvi lelkészt Kelemen Győzőt választotta meg az egyesült egyház és Ө költözött a márkosi parochiába²⁵. Kelemen Győző 1907 áprilisában Torockószentgyörgyre²⁶ távozott. 1907. után Demes Ferenc²⁷ [(1879. október 7.) Ө Balogh Zsuzsanna. (*Zabola, 1896. október 22.-) Zabola, 1920. június 10.] 40 évig szolgált.

A születési anyakönyvekben 1759-1833 között csak a keresztelés időpontját közölték, 1834-től már a születés időpontját és a keresztszülők neveit, továbbá a bába nevét is rögzítették. A keresztelés a születés napján vagy azt követően 1-3 napon belül általában megtörtént.

A házassági anyakönyvekben a tanúk saját aláírásukkal igazolták, hogy a házasságra lépni szándékló jegyespárokat meghallgatták. Nyilatkoztak arról a házassulók, hogy a házasságkötésük szabad szándékukból történt és esetenként a szülői beleegyezést is megemlítik. A nyilatkozat szövege ez volt: „önként és szeretetből és minden kényszer nélkül veszem el tisztelt személyt”. A Sipos család tagjai általában más községekből választottak házastársat, kivétel volt a márkosfalvi Barabás család.

1759 és 1835 között a halotti anyakönyveknél csak a temetés időpontját írták be, 1836-tól viszont már a bekövetkezett halál időpontját is rögzítették. A halál és a temetés közötti idő általában 1-2 nap volt. 1836-ban kolera járvány volt. A himlő elleni beoltás először 1812-ben fordult elő. Ha a csecsemő nem volt megkeresztelve, akkor a pap nem temette el, a temető árka volt a temetés helye. Ez volt az oka, hogy a születést követően 1-3 napon belül meg volt a keresztlő, mert magas volt a csecsemőhalandóság és a szülők nem szerették volna, hogy gyermekük „pogány” legyen. Anyakönyvi adatok esetén a város, község neve mellett az év, hónap és nap is szerepel. A szakirodalmi forrásból származó anyakönyvi adatoknál csak az év van feltüntetve. 1812-től jegyezték fel a konfirmáltak neveit.

Márkosfalvi családi könyv

A kézdimárkosfalvi református egyházközség család könyve. I. kötet.²⁸ A-K. A II. kötet hiányzik, így a Siposokra vonatkozó családi adatokat nem találtam meg. Sipos Sámuel özvegy felesége 1851. április 12-én férjhez ment Barabás Dánielhez, így Botár Inesz adatait megtaláltam. Botár Inesznek 4 gyermeke született Sipos Sámuelről és 5 gyermeke született Barabás Dánieltől. Azt tudjuk, hogy apja csíktapolcai Botár József volt, édesanyja pedig Canciani Katalin. Mindkét férje agyvérzésben fiatalon halt meg és Botár Inesz magas kort élt meg, 82 éves korában halt meg. A Kolozsvári katolikus halotti anyakönyvekben találtam meg Botár Inesz szüleinek halotti anyakönyveit. Botár József, meghalt 1846. október 12-én, Kolozsváron, 76 éves volt, vallása római katolikus, nyugdíjas katonatiszt, régies megnevezéssel főstrázsamester, mai nevén őrnagy. Ez annak idején olyan magas rendfokozatnak számított, hogy [Széchenyi István](#) nem tudta elérni, ezért is hagyta ott a

²² KÉZDIMÁRKOSFALVA. OSzK Kézirattára, F1/3814/A. 24. mft. (Fol. Hung. 1114/18.) [157r]

²³ A márkosfalvi lelkészi hivatalban megtalált gépelt szöveget lefotóztam 2006-ban.

²⁴ Márkosfalvi családi könyv. I. kötet. 529.-530.

²⁵ Parókia, paplak, lelkészi hivatal.

²⁶ Torda-Aranyos vármegye, Torockói járás.

²⁷ Tódor-Berszán István presbiter közlése. Kisgyörgy Zoltán. Háromszék. [Keresztül-kasul a Mezőföldön](#). Erdély.ma. 2014. 12. 04.

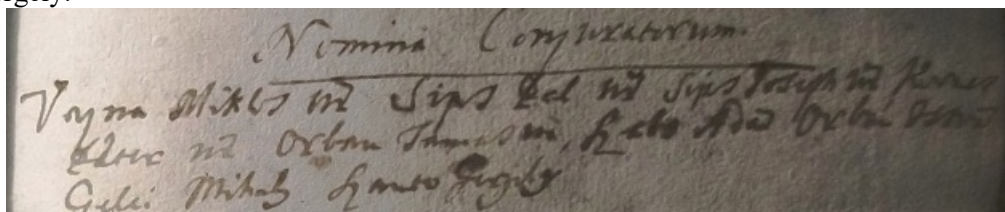
²⁸ A márkosfalvi lelkészi hivatalban őrzik. A II. kötet elveszett.

katonaságot. Ezek szerint 1770-ben született, valószínűleg Csíktapolcán. A halál oka aggkori gyengeség, sorvadás. Temette Kedves István apát. Botár József felesége Canciani Katalin (Catharina) meghalt 1860. július 2-án, 80 éves korában, váratlanul, Kolozsváron, vallása római katolikus, született Udinében (Olaszországban) 1780-ban. Lakott Kolozsvárott a Kül közép utca 412.-ben. Özvegy, férje volt Botár József, C. R. főstráza-mester. Temette Ágoston Károly.

Márkosfalva vizitációs jegyzőkönyvei. (Részletek)

Kézdivásárhelyi református egyházmegye visitationalis (vizitációs)²⁹ jegyzőkönyvei az 1735.-1767. közötti időszakra álltak rendelkezésemre.

A Canonica visitatio-t, az egyházlátogatást az esperes rendelte el.³⁰ Az egyházmegye, így a kézdivásárhelyi egyházmegye élén is az esperes állt. A püspök nagy jelentőséggel bírt az esperes megválasztásában. Az esperesi székbe általában a képzettebb, külföldi egyetemeken tanult papokat választották. Egyeneságú őseim közül esperes³¹ volt 1843. és 1858. között Márkosfalván Bodola Ferenc (*1783.-†1858.), akinek felesége (ő Kézdivásárhely, 1809.) Keresztes Zsófia (*1785.-†1845.). Keresztes Zsófia édesapja Keresztes Máté (*1727.-†1795.) püspök (1793.-1795.) volt. Bodola Ferenc pap volt Márkosfalván 1809.-1851. között. Az évenkénti vizitáció során a lelkészek és a rektorok (iskolaigazgatók) munkáját, továbbá az egyházközségek anyagi ügyeit is vizsgálták. Tárgyalták továbbá, ha előfordult a nők paráznaságát, az iskolák-, az erdők állapotát, az eklézsia pénzügyi helyzetét, stb. A vizitációt az esperes vezette, az ellenőrzésben részt vett, a juratus nótárius (a főjegyző), a juratus assessor (a székező bírák egyike) Az adatszolgáltatók (nomina conjugatorum), az összekötők, adatszolgáltató egyházi személyek, általában presbiterek voltak. A vizitációs jegyzőkönyvet a consistorialis (egyháztanácsi) személyek írták alá. A családfa kutatás szempontjából az anyakönyvezés előtti időszakban fontos források a vizitációs jegyzőkönyvek, mert a jegyzőkönyvekben községenként szereplő személyek, ha más források is rendelkezésre állnak beazonosíthatóak. Az eddigi források alapján tudjuk, hogy Sipos Pál II. 1680. körül született, az 1713-ban és az 1722-ben a lustrákban vannak adatok Sipos Pál II. vagyoni helyzetéről. Sipos Pál II. fia Sipos Pál III. 1720. körül születhetett, a halotti anyakönyve meg van, Márkosfalván 1781. január 24-én hunyt el. Megyebíró volt. Két felesége volt, Szentkirályi Ilona és Barta Kata (1770-ben már biztosan). A vizitációs anyakönyvek alapján a következőket lehetett megállapítani. 1735. november. Márkosfalva. Nomina Conjugatorum: Sipos Pál, Sipos József. A vizitációs jegyzőkönyvet a consistorialis személyek (egyháztanácsi) írták alá, köztük Sipos József. Sipos Józsefet a családfán elhelyezni nem tudtam. Sipos Pál Sipos Pál II.-vel lehet azonos. Vizitáció Márkosfalván 1735. december 1. Nomina Conjugatorum: Vajna Miklós úr, Sipos Pál úr, Sipos József úr, Kovács Ádám úr, Orbán Tamás úr, Szabó Ádám, Orbán István, Gelei Mihály, Szántó Gergely.

1735. december 1. Vizitáció Márkosfalván. Adatszolgáltatók: Sipos Pál, Sipos József.

A következő két vizitációban Márkosfalván (1739. február 18. és 1741. november 17.) Sipos Pál neve nincs említve, valószínű, hogy 1735. után, de még 1739. előtt elhunyt, vagy beteg volt. A következő rendelkezésre álló vizitációban, 1759. március 14.-én részt vett, mint consistorialis személy Sipos Pál uram, aki Sipos Pál III.-val azonos. 1762. január 18.-án a vizitáció során consistorialis személyek Vajna Miklós, Barabás Mihály, Vajna Ádám, Sipos Pál, Török András. Sipos Pál és Vajna Miklós számolt be az egyház pénzügyi helyzetéről. 1767.-ben a vizitációnál említve vannak: Vajna Miklós, Barabás Mihály, Pávai Kovács Ábrahám, de Sipos Pál III. nem szerepel, akiről tudjuk, hogy 1781-ben halt meg.

²⁹ A vizitációs jegyzőkönyvek feldolgozása intenzíven folyik, az Arcanum adatbázisban 2511 publikációt lehetett találni e témakörben. Megjegyzem, hogy tapasztalataim szerint Erdélyben a presbiteri jegyzőkönyvek feldolgozása még nem történt meg, ezeket a jegyzőkönyveket a lelkészi hivatalokban őrzik, tehát egyenként kéne lefotózni azokat. A vizitációs jegyzőkönyvek Erdélyben a református levéltárakban megtalálhatóak.

<https://adplus.arcanum.hu/hu/search/results/?list=eyJxdWVyeSI6ICJ2aXppdFxlMDBIMWNpXHUwMGYzIn0>

³⁰ A vizitációs bizottság rendszerint Szent Márton napján, azaz november 11-én kelt útra és általában a következő év februárjában fejezte be a munkáját. A falvakat egymás után látogatták, így Mártonfalva, Márkosfalva, Lécfalva, Maksa, Dálnok, Alsócernáton, Ikafalva stb. volt az útvonal.

³¹ Az esperesi megbízást a lelkészek életük végéig betöltötték, ha súlyosabb kihágást nem követtek el.

Presbitériumi jegyzőkönyv Protocollum. A jegyzőkönyveket a márkosfalvi református egyház felsőbb utasításra 1794. szeptember. 3.-tól vezette. A bevezetés szövege: „ezen protocollumban a Márkosfalvi Református Szent Ecclesia (eklézsia, egyházközség) minden törvényes dolgainak és előforduló bajainak protocolatioja abban a nevezetes időben, melyben amaz emlékezete fenn marandó Frantzia háború naponként a Márs³² mezején véres tsatározásokkal foljdogálna és a Lengyel Országi fellázadás is uralkodnék melj két véres tsata Piatzán Hazánknak és Eclézsziánknak is jeles ifjai életüket kotzkáztattyák.”

A Sipos család tagjai, - mint nemesek és földbirtokosok - aktív szerepet játszottak a helyi egyházi életben. Sipos Gábor (*Márkosfalva, 1766. július 9.-†Márkosfalva, 1832. március 20.) strázsamester 1794-ben 28 éves volt és tagja volt a márkosfalvi református egyház presbitériumának, 1806. és 1809. között pedig megyebírónak választották. Sipos Gábor apja, Sipos Pál III. és nagyapja Sipos Pál II. szintén presbiterek és megyebírók vagyis gondnokok voltak. Sipos Gábor fia Sipos Sámuel és unokája Sipos György szintén betöltötték ezeket az egyházi hivatalokat a Márkosfalvi Eklézsziában. A presbitérium ülésein a leggyakrabban tárgyalt témakörök a következők voltak: kepe³³ (egyházi adó egy fajtája, melyet terményben fizettek, kivétele ház illetve vagyon alapján történt.) befizetések, a befizetők nevei, a befizetés alóli felmentést kérők elbírálása, legtöbbször az ok a rossz termés volt. A templomot nem látogatók megdorgálása, a templomi ülésrend betartásának ellenőrzése. Néhányszor előfordult a templomi ülésrend be nem tartása miatti vita rendezése, ez általában pénzbüntetéssel zárult. A nők esetében, ha volt rá több tanú, a paráznság kivizsgálása, a cselédek, ha teherbe estek, annak tisztázása ki volt az apa. Váloperes ügyek, békítési kísérletek. Ha pl. a feleség közölte, hogy el kíván válni, ezt tudomásul vette a presbitérium. A válás indoklása, ha megfelelő volt, akkor a presbitérium javasolta a valóper elindítását a törvény útján. Ha reményt láttak a kibékülésre, akkor három napos határidőt adtak. A válások tipikus okai voltak: a férj elköltözött egy másik nőhöz, a férj részeges volt, bántalmazta a feleségét, külön éltek már legalább egy éve stb. A válóperek száma 1849. után növekedett. Vagyoni viták, verekedések, erőszakos cselekedetek tárgyalása, lopások pl. sírkő elvitelének kivizsgálása, ezekben többnyire felperesek és alperesek is szerepeltek, mint a bírósági perekben. A papi épületek, a templom és az iskola felújítása, gyűjtés elrendelése. Karbantartási munkák előírása, pl. temető, papi lak, a falu őrzése. A megvitatott ügyekben deliberatum (határozás) született, amit a jegyzőkönyv tartalmazott. Az ülések helyszíne általában a rectori (rektori, iskolaigazgatói) háznál volt. A presbiterek csak férfiak voltak.³⁴

A lelkészekre, megyebírókra, iskolai tanítókra, a Sipos és rokon Barabás családra vonatkozó néhány adat a jegyzőkönyvekből.

Megyebírók: 1794.-1795. Baksi József, 1795-1801. Kotsis Ádám, 1801-1803. Barabás Elek, 1804-1806. Barabás Izsák, 1806-1809. Sipos Gábor, 1809-1816. 1817-1819. Barabás Dénes, 1819-1822. Mihály István, 1822-1824. Barabás Antal, 1824-1825. Valonts Ferenc, 1825. Barabás Antal, 1825-1829. Gelei Pál, 1829-1833. Barabás Sámuel, 1833-1837. Bakti Miklós, 1838-1841. Sipos Sámuel, Barta (Bartha) József, 1842-1846. Székely Antal, 1846-1849. Forró János és Valanes István, 1849-1853. Kotsis (Kocsis) Károly, 1853-1858. Bitai Sámuel, 1858-1861. Kos János, 1862-1883. Kos András, 1884.-1893. Korda Mihály, 1893-1896. Becző Dénes, 1896-1903. Sipos György.

1794. Pap kézdivásárhelyi Kováts Sámuel (1779. április 26.-1808. október 2.-ig. 1795.-1808. esperes.). Megyebíró Baksi József, consistorialis (egyháztanácsi, presbitériumi) urak: Barabás Péter, Barabás János, Barabás Mihály, Barabás Sándor, nemes Sipos Gábor, Barta József. Sipos Gábor 1827-ig a presbitérium tagja volt. (Megjegyzés: a Barabás család nagyobb és kiterjedtebb volt, mint a Sipos család. 1759 és 1895 között, az anyakönyvek alapján egy időben általában csak 1-2 Sipos családfő élt családjával Márkosfalván, a Barabás családnál viszont lényegesen több, általában 7-9. A Sipos családnál Márkosfalváról az elvándorlás már az 1600-as évek első felében elkezdődött, csak Sipos Pál I. (*1655. k.) leszármazottai maradtak Márkosfalván. A vasútközeledés elterjedése a XIX. század végén azt eredményezte, hogy a Sipos család több tagja elköltözött Márkosfalváról, egy részük a mai Magyarország területén települt le. 1945 után a Barabás család utolsó tagjai is elköltöztek Márkosfalváról. 2006-ban Sipos Zsigmond egyik leszármazottjának a felesége még élt Márkosfalván. (S. B.)

1795. Rector Barabás György, aki 1801-ig volt iskolaigazgató.

1795. október 10. Esperes Kováts Sámuel (1809-ig volt pap Márkosfalván), megyebíró Kotsis Ádám, presbiterek... Sipos Gábor.

1801. március 8. 1798.-tól Kepe befizetők: Sipos József.

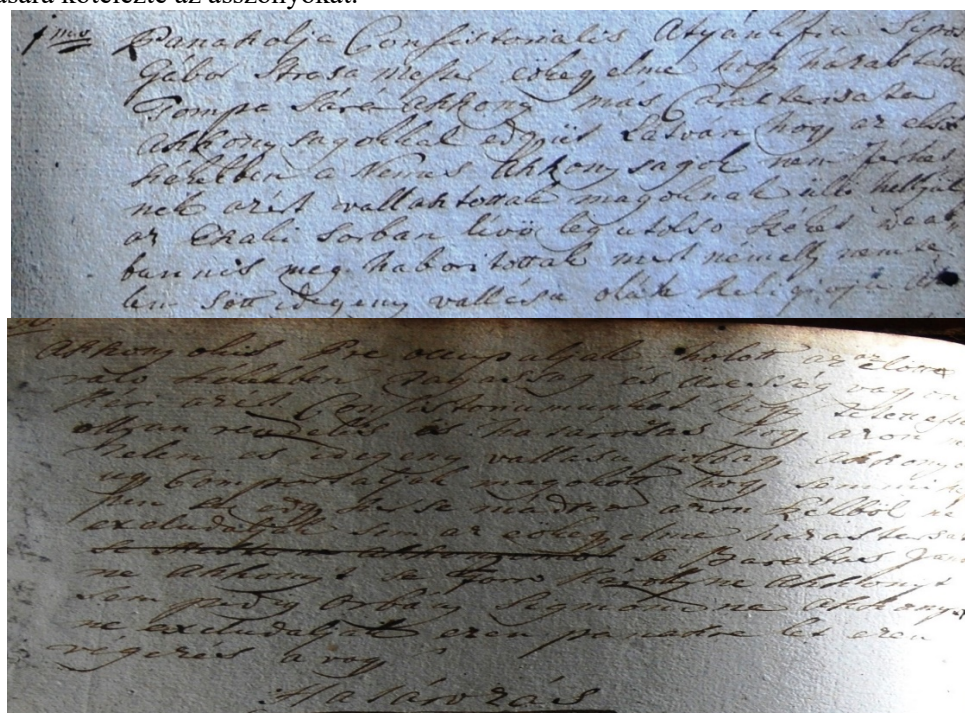
1801. április 12. „Panaszolja consistorialis atyánkfia, Sipos Gábor strázsamester ökegyelme, hogy házastársa

³² Arész a római Mars a görög és római mitológiában a háború istene, Zeusz és Héra gyermeke.

³³ Ld. Kepe rendszer. https://hu.wikipedia.org/wiki/Kepe_rendszer

³⁴ 1991.-ben amikor a Pécs-Kertvárosi Református Egyházközség presbitere voltam és a vitatéma az volt, hogy válaszunk-e női presbitereket, ezt 10 igen és 2 nem szavazati aránnyal szavaztuk meg, nagy vita után. Szénási János lelkész is azt támogatta, hogy legyenek női presbiterek. Az ellenzők érvelése az volt, hogy Jézus Krisztus 12 tanítványa/apostola mind férfi volt. (S. B.)

Tompa Sára asszony és asszonytársai nem tartották be a templomi ülésrendet. Látván ugyanis, hogy az első székekben a nemes asszonyságok nem férnek el, ezért választottak maguknak ülő helyeket az északi sorban lévő legutolsó székeken. A felháborodás oka az, hogy ezek a székek idegen vallású oláhok részére voltak fenntartva. Az asszonyok pre okkupálták (előre elfoglalták) a székeket, holott az előtte való székek üresek voltak. Sipos Gábor kéri a konzisztóriumot (az egyház helyi kormányzó szervét), hogy tetessen olyan rendelést és határozást, hogy az idegen vallású jobbágy asszonyok úgy helyezkedjenek el, hogy ne excludálják (ne zárják ki) az ülőhelyeikről, se az Ő felesége, Tompa Sára asszony, se Barabás Jánosné asszony, se Forró Károlyné asszony, sem pedig Orbán Zsigmondné asszony.” A határozat Sipos Gábor panaszát jogosnak tartotta és az ülésrend betartására kötelezte az asszonyokat.

Sipos Gábor panasz Tompa Sára feleségével kapcsolatban. 1801. április 12.

1801.-1803. Említve van Barabás György és fia Mózes, veje Kovács Sámuel. Megyebíró Barabás Elek. Néhai Barabás Sándor özvegye Nagy Anna, apja Nagy György. Iskolamester, rector Incze László, aki 1847-ig volt Márkosfalván tanító.

1804.-1806. megyebíró Barabás Izsák.

1806. március 8.-1809. március 22. Sipos Gábor megyebíró.

1806. március 29-én hazaérkeztek a katonák.

1806. Húsvéti befizetések Sipos Gábor 14, Betző Gábor junior 12. Kovács Sámuel 4. Barabás Mózes 4. Barabás Elek 12. A pünkösdi Deák számára a befizetések Barabás Elek, Barabás Jánosné, Barabás Istvánné, Betző Gábor junior, Sipos Gábor 18. Pénznem a magyar forint és garas.

1808. november 18. Keresztes Máté (Bodola Ferenc márkosfalvi pap felesége Keresztes Zsófia, akinek apja Keresztes Máté.) püspök levele nagyobb harangok öntését rendelte el Kovászana községeiben.

1809. április 1. Bodola Ferencet papnak hívja meg a presbitérium. Barta (Bartha) Józsefet megyebírónak választják, aki 1816-ig volt megyebíró.

1809. március 22. Sipos Gábor megyebíróságot befejezte. Sipos Gábor a presbitérium tagja marad.

1809. május 14. megválasztják Bodola Ferencet lelkésznek. Sipos Anna neve szerepel a jegyzőkönyvben. Valószínűleg Sipos József I. (*Márkosfalva, 1763. k.-†Márkosfalva, 1808. január 5.) és Gajdo Borbála leányáról van szó. Sipos Anna (*Márkosfalva. 1784. január 6.-)

1814. december 9. A templom építéséről döntenek. 1815. és 1817. között 360 rénes forintot gyűjtöttek a templomépítésre.

1818. február 12. Megyebíró Barabás Dénes, aki 1817-1819. között töltötte be ezt a választott tisztséget. 50 ezer téglát vettek a templomépítéshez. Bodola Ferenc részt vesz az üléseken, Ő vezeti az üléseket. Korábban a lelkész nem vett részt a presbitérium ülésein, csak ha meghívták.

1819. április 19. Consistorium ülése, Bodola Ferenc lelkész hívja össze. Új megyebíró Mihály István, aki 1822-ig volt választott megyebíró.

1822. december 1. Megyebírónak választották Barabás Antalt, aki 1824-ig volt megyebíró.

1824. november 17. Valonts Ferenc megyebírónak választották, egy évig volt megyebíró.

1825. Barabás Antal curator.³⁵

1825. november 9. Új megyebírót választottak, aki Gelei Pál, 1829-ig volt megyebíró.

1827. január 24. Sipos Gábor, utoljára vesz részt a presbitérium gyűlésén. Az orgona javításának az ügyét tárgyalják.

1829. május 10. Curátor és megyebíró Barabás Sámuel (1833-ig volt megyebíró). Téma a pénzügyi elszámolások és mérlegek elkészítése.

1829. május 17. Sipos Zsigmond először van említve, aki részt vett az ülésen.

1830. Új pénz a pengő.

1833. január 18. Megyebírónak, aztán curátornak választják Baktsi Miklóst, aki 1837-ig volt megyebíró.

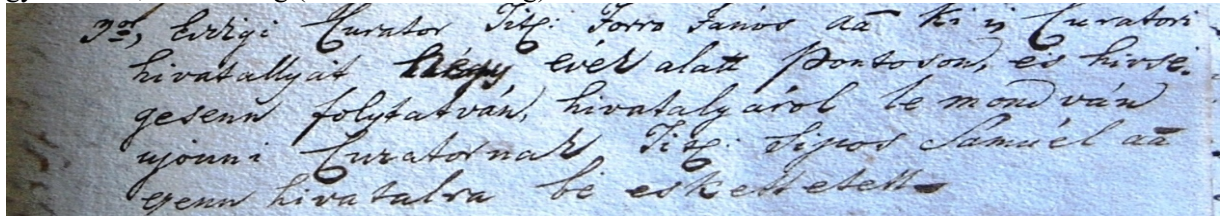
1833. augusztus 27. Sipos Zsigmondot presbiternek választják.

1834. augusztus 3. Presbitérium ülése. Bodola Ferenc lelkész, presbiterek: Sipos Zsigmond, Sipos Sámuel, Baktsi Miklós, Barabás Izsák, Barabás Antal, Mihály István, Bitai Tamás.

1837. július 9. Sipos Sámuel a presbitérium kinevezte a consistoralis (egyháztanácsosi) feladatok ellátására.

1837. december 12. Curátor Forró János, 1834-1838. között. Jegyző Sipos Sámuel.

1838. január 27. Forró János 4 évig volt curator, lemondott és Sipos Sámuel választották meg curátornak és megyebírónak, aki haláláig (1841. október 16-ig) ellátta ezt a két feladatot.

35. Eklési Curator Tisz. Forró János az Eklési Curatori hivatalát 1838. év alatt (1834-1838) és hivatala gesenn folytatván, hivataláról lemondván újonnan Curatornak Tisz. Sipos Sámuel az Eklési hivatalra be eskedett.

1838. január 27. Sipos Sámuel curátornak választják.

1841. április 14. Eklésiai közönséges gyűlés Kovács András iskolamester házában, téma a temető környékén lévő földek bérbe adása. A névsor: Barabás Izsák, Barabás Farkas, Barabás Antalné, Barabás István, Barabás Sándor, Sipos Zsigmond, Sipos Sámuel, Barabás Antal, Barabás Sámuel, Barabás József....

1841. május 2. Presbitérium ülése. Ekkor volt utoljára az ülésen Sipos Sámuel curator.

1841. október 31-én már nem volt ott, meghalt október 16-án. (október 13-án [akut](#) agyi érkatasztrófa, a köznyelvben gutaütés, szélütés érte és három nap múlva meghalt.) Bodola Ferenc pap bejelenti, hogy Sipos Sámuel meghalt, feladatait szétosztották a presbiterek között.

1845. április 6. A torony meghasadozott, a javítását határozták el, kőműves pallér Láng András urat kéri a javításra.

1846. november 17. Presbiter lett Bodola Lajos (*1825-†1897. Márkosfalván született és ott is halt meg. Az 1848-49-es szabadságharc leverése után Oloszországba menekült és csak 1879-ben tért haza.). Sipos Zsigmond és felesége az Eklésziának ajándékozott egy koronát.³⁶ Egy 1863-ban készített vagyoni leltár: Vallásos buzgóságukról Egyházunk előtt ismeretes Sipos Zsigmond és nője Barabás Rozália ajándékozott 1846-ban egy szép koronát, melyet Kézdivásárhelyi művésznő Jantso Mária asszony készített. Kelt. Márkosfalva, 1863. február 24. Barabás Dániel aláírása.

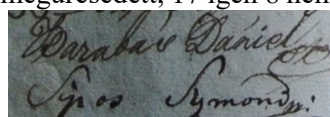

Sipos Zsigmond és felesége által ajándékozott szószéki korona a márkosfalvi templomban 2006-ban.

1847. Rector Incze László, nyugdíjba ment.

1848. augusztus 20. Barabás Dánielt (özvegy Sipos Sámuelné, szül. Botár Inesz második férjét) presbiternek választották.

1849. április 22. Harangozó hivatala megüresedett, 17 igen 8 nem szavazattal Mántó Miklós lett a harangozó.

Barabás Dániel
Sipos Zsigmond

³⁵ Kurátor a református egyházközösség anyagi ügyeit felügyelő világi vezető.

³⁶ 2017-ben is megvan, 2006 nyarán lefotóztam. (S. B.)

1851. László Mózes lett az új rector, 1870-ig dolgozott ebben a beosztásban. Özvegy Junglingné asszony van említve.

1851. április 22. Papnak jelöli a presbitérium Bodola Ferenc fiát Bodola Sámuel.

1852. január 24. már Bodola Sámuel megválasztott pap elnököl a presbitérium ülésén.

1853. január 25. Nagyborosnyói Bartha Elek miután feleségét Barabás Máriát elhagyta, Barabás Mária úgy nyilatkozott, hogy Bartha Elek úrhoz, mint feleség soha visszamenni nem fog. Bíró Kocsis Károly. Jegyző Barabás Dániel.

1853. szeptember 18. Barabás Dánielt gondnoknak választják.

1857. március 23. Nyugalmazott rector Incze László, aki földjeit adományozta az iskolának. 3 köből szántóföldről volt szó a szegényebb tanulók támogatása. Amíg él fizet 4 pengő forintot évente, mert a haszonélvezeti jogot megtartotta.

1858. február 19. Az iskolának több helyen pénze van kamat alatt. Bodola Sámuel pap ezen pénzek számba vételére kinevezi Barabás Dánielt, Barabás Eleket, Sipos Zsigmondot, László Mózes, Valanes Istvánt.

1860. február 29. Incze László adományozó nyugdíjas rector elhalálozott. Az általa 1857. március 23-án adományozott földet az egyház megkapta.

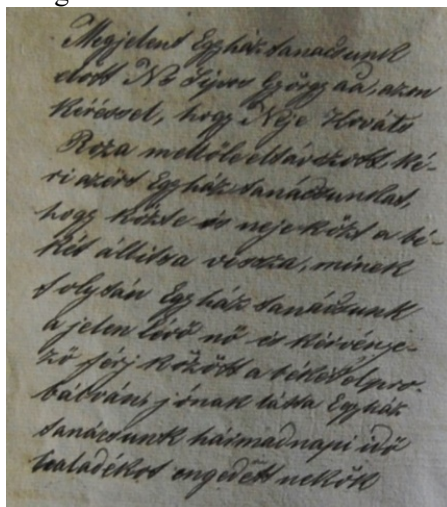
1862. január 22. Megye bírónak választották Kos Andrást, presbiternek illetve egyházi tanácsosnak Barabás Dánielt, Barabás Sámuel, Barabás Károlyt.

1863. augusztus 9. Ekkor van említve először Sipos György, mint árva, a kepe befizetéssel kapcsolatban, fizessen 10 kupa őszi és 6 kupa tavaszi gabonát, míg a többiek 2 kéve gabonát fizessenek. 1864. január 15. Barabás Albert volt a jegyző, mandátuma lejárt, az új jegyző Szonda Lajos 11 szavazatot kapott Barabás Dániel pedig csak 1 szavazatot.

1865. január 3. Bizományi tag lett Barabás Dániel.

1866. október 31. Váloperes ügyek. Orbán Amália nem kíván férjével együtt élni. Férje Barabás pap József. Barabás István válni akar Farkas Zsuzsától. Határozat Barabás István „lépjen tovább a törvény útján.”

1867. április 13. „Megjelent Egyház tanácsunk előtt nemes Sipos György azon kéréssel, hogy Neje Kovács Róza mellőle eltávozott, kéri ezért Egyháztanácsunkat, hogy közte és a neje közt a békét állítsa vissza, minek folytán Egyház tanácsunk a jelen levő nő és kérvényező férj között a békét elpróbálván jónak látta Egyház tanácsunk háromnapos időhaladékot engedett nekők.”³⁷

1867. április 13. Sipos György kérése, ki akar békülni feleségével, Kovács Rózával, aki elhagyta.

1867. október 22. Barabás Miklóst egyházi jegyzőnek választották.

1869. február 7. Egyházgyűlés a községházánál. Barabás Dánielt világi képviselőnek választották, Sipos Zsigmondot (69 éves volt) egyházi tanácsosnak választották, de Ő bizonyos körülmények miatt nem vállalta el, ezért Barabás Józsefet választották meg.

1869. július 23. egyházgyűlés, jelen voltak: ...Barabás Dániel, Kepézők: Barabás Károly, Barabás Miklós, Sipos György, ifj. Sipos Ferenc, Barabás Dávid, Barabás Pál, Barabás Dániel, Barabás István, Barabás Péter, Barabás Elek, Barabás Sámuel, Barabás József, Barabás Jánosnő, idősebb Sipos Ferenc, Sipos Zsigmond, Fél kepések: Barabás pap Zsigmond,...

1870. február 2. László Mózes tanító a fiúiskolában lemondott, Barabás Dánielnek nem sikerült meggyőznie

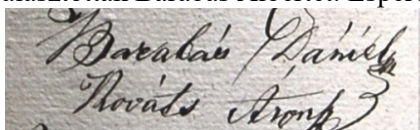
³⁷ Dédszülők Sipos György és Kovács Róza (*1843.-†1889.) 1865. szeptember 26-án házasodtak, első gyermekük Sipos Johanna 1866. június 6-án született és 10 nap múlva meghalt. A békítés sikeres volt, még hat gyermekük született, közülük kető meghalt, négy életben maradt és magas kort ért meg, köztük Sipos Béla I. (*1875.-†1967.) nagyapa és Sipos Etelka (*1881-†1950.), Jakó Pál (*1879-†1965.) felesége. (S. B.)

arról, hogy maradjon. A leányiskola tanítója Orbán Mihály is lemondott.

1870. augusztus 7. Egyházgyűlés. Ott volt Barabás Dániel, Sipos György, Sipos Lajos, megyebíró Koss András. László Mózes mégis marad az egyház szolgálatában. Határozat: az Egyház megnyugszik oskola tanító László Mózes ezen nyilatkozatán.

1870. október 24. Egyházgyűlés, részt vett: Barabás Dániel, Sipos György. Tanító Kovács József.

1871. február 10. Presbiternek választották Barabás Albertet. Esperes Szini János. Megye bírói elszámolás.

1871. február 10. Barabás Dániel és Kovács Áron presbiterek aláírása.

1871. augusztus 19. Egyháztanácsai gyűlésen utoljára vett részt Barabás Dániel, 1871. november 24.-én agyvérzésben meghalt.

A márkosfalvi egyház képviselőinek a névsora 1871-ben. Egész kepek: Barabás Albert, Barabás Károly, Barabás Dániel, Barabás Jánosné, Barabás Dávid, Barabás Pál, Barabás Sándor hagyatéka, Sipos György, Sipos Ferenc, Sipos Zsigmond, Sipos Ferenc,... Egyéb kepek Barabás István, Barabás Péter, Barabás Elek, Barabás Gyula, Barabás Elek hagyatéka, Barabás József, Sipos Lajos,... Fél kepek Barabás Zsigmondné,...

1871. november 8. Presbiteri ülés. Énekvezér Kerestély Lázár.

1876. március 24. Egyházi gyűlés. Sipos Lajost egyházi tanácsosnak választották meg.

1876. évi egész kepefizetők Sipos György, ifj. Sipos Ferenc, Barabás Dánielné, Botár Inesz, Sipos Lajos, Sipos Zsigmond,...

1877. január 17. Bodola Rozália, Bodola János és Bodola Sámuel testvérek a szülőik emléket és az egyházunk iránti tiszteletét úgy fejezték ki, hogy saját költségükön csináltattak egy díszes úr asztalt és az egyháznak aján-dékozták. Indoklás, itt ezen egyházban születtek, itt kezdték tanulásukat, itt növekedtek, gyermeki ifjú emlékek kötik Őket az egyházhoz, szüleik itt nyugszanak.

Forro Albert a templomtorony építésére vállalkozott és a presbitérium megbízta ezzel a feladattal.

1877. március 31. Az újonnan felépült templomban Bodola Sámuel elnökletével egyházgyűlést tartottak, utol-jára ott volt Sipos Zsigmond, (1878-as halotti anyakönyvben nincs adat, tehát 1878 után halt meg, az 1879-1885 közötti márkosfalvi anyakönyvek viszont nincsenek meg a Sepsiszentgyörgyi Levéltárban. Sipos Zsigmond 1881-ben még fizetett, 1882-ben viszont már nem fizetett kepét, így 1881-ben halhatott meg 81 éves korában.)

1878. Kepefizetők Sipos György, ifj. Sipos Ferenc, id. Sipos Ferenc, Barabás Dánielné, szül. Botár Inesz, Sipos Lajos, Sipos Zsigmond, Csia Lázár,...

1879. március 19. Egyházi tanácsos Sipos Lajos mandátuma lejárt.

1879. május 4. Barabás Albertet az egyházmegyei tanács világi képviselőjének választották.

1882. Kepefizetők, egész kepét fizetnek id. Sipos Ferenc, ifj. Sipos Ferenc, Barabás Dánielné, szül. Botár Inesz, Sipos Lajos, Csia Lázár, Sipos György,... Sipos Zsigmond nincs feltüntetve.

1883. február 24. Helybeli megyebíró Kos András 24 évi szolgálat után lemondott.

1883. március 11. Bodola Sámuel pap értékeli Kos András munkásságát az új templom és torony építése körüli fáradozását. Új megyebírót választanak, a legtöbb szavazatot (7 szavazat) Korda Mihály kapta.

1883. április 7. április 8. Esperes által kijelöltek közül: Korda Mihálynak 7 szavazata volt, Hatházi Ádámnak 6 szavazata volt és Barabás Eleknek 6 szavazata volt. A megyebírót egy évre választják, fizetése évenként 10 forint. Bodola Sámuel javaslatát a presbitérium elfogadta, a három legtöbb szavazatot elért presbiter neve került a szavazó lapra. A szavazás eredménye Korda Mihály 17 szavazat, Barabás Elek, 4 szavazat, Hatházi Ádám 1 szavazat. Korda Mihályt 1884. Szent György napjától (április 24. a tavasz kezdete, az állatok első kihajtásának a napja.) kinevezték.

A márkosfalvi szent eklézsiának interest hozó capitalisairól és minden névvel nevezhető jövedelmeiről szolló protocollon 1816-ban kezdődik és 1874-ben végződik. Bartha Josef megye bíróságában. Székely Dénes volt a nótárius.

1822. december 4. Barabás Antal a márkosfalvi református egyház curatora: „Vetem 24 szál faragot léczet a Sipos Gábor úr jelen létibe öt krajcáron és fizettem”...„Vettem Kézdi Vásár helyt 3500 zsendelyt... Sipos Zsigmond jelen létiben” Vett Kézdivásárhelyt Sipos Gábor úr jelenlétiben 40 ezer zsendely szeget. Ezért 1 rénes forintot és 15 garast fizetett. A paplak, az istálló és a csűr építése. a tanító házának építése volt folyamatban, részletes pénzügyi kimutatást közölt, a vásárlásokon mindig volt tanú..

1840. január 20. Bevételek Dénes Balázs úr segedelmező ajándéka 4 magyar forint, föld arendája 1840-re 12 magyar forint, 1841. december 13. Sipos Sámuel halála miatt neje adta le az Eklézsia jövedelmeiről készített kimutatást. Bevétel 212 forint és 49 garas. Kiadás 149 forint 74 garas. A számoló tiszteletes özvegyet a számadás minden terhe alól felmentik.

1841. december 13. és 1842. február 14. között Sipos Sámuel curator halála miatt Forro János készítette el a számadást és vette át ideiglenesen a curator hivatalt. Sipos Sámuel 1841. október 13-án dolgozott utoljára a

számadáson, 3 nap múlva agyvérzésben meghalt.

1844. március 13. Sipos Zsigmond interfésze (kamat) 35 forint a kiadási oldalon.

1845. február 19. Bevételek Dénes Balázs úrtól való föld háromévi arendája 36 forint.

1846. évről számadás, 1847. január 30. Készítette megyebíró Székely Antal, Bevételek: Dénes Balázstól a föld arendája 12 forint, Sipos Zsigmondtól 2 forint, Sipos Sámuelnélől interesz 12, tőkepénz 200 forint,

1850. március 4. Bevételek, özvegy Dénes Balázsnő, árenda, 12 forint. Sipos Zsigmond interes 2 forint 14.

1853. február 9. Az 1852-es számadás, szerepel benne a bevétel oldalon ikafalvi nemes Dénes Balázs féle alapítvány 200 forint. Sipos Zsigmondtól 35 magyar forint után kamat 2 magyar forint 10 dénár.

1860. február 29. Szini János esperes rendelete az, hogy mindent számba vegyenek az egyháznál, a leveleket, okiratokat, alapítványokat. Leltár: van egy orgona, amit 1746-ban ajándékozott Barabás István és Gidófalvi Judit. 1786. Ajándék kanna Barabás István és neje Veres Ilona. Van egy keresztelei kanna mely lyukas melyen az 1770.-es év látható és curator Sipos Pál és neje Bartha Katharina nevei van felírva. (Sipos Pál egyeneságú ős második felesége volt Barta Kata, ezek szerint 1770. előtt házasodtak.)

1884. augusztus 1. 1884. képek listája. Barabás Károly, Barabás István, Barabás Péter, Barabás Elek, Barabás János, Barabás Pál, Barabás Gergely, Barabás Albert, Sipos Ferenc, özvegy Barabás Dánielnő, szül. Botár Inesz. Sipos Lajos, Csia Lázár, Sipos György, ifj. Sipos Ferenc, ... Félképek: özvegy Barabás Zsigmondné,...

1884. szeptember 21.-1893. Karda Mihály a megyebíró.

1886. február 19. Sipos György egyházi tanácsosnak lett megválasztva.

1886. augusztus 6. Karda Mihály megyebíró hívta össze az egyháztanács ülését. Téma: kepe összeírás. Egész képek: Barabás Károly, Barabás István, Barabás Péter, Barabás Elek, id. Sipos Ferenc, özvegy Barabás Dánielnő, szül. Botár Inesz. Barabás Pál, Barabás Dávid, Sipos Lajos, Csia Lázár, Barabás Gergely, Barabás Albert, Barabás Gyula, Sipos György, Forró Imre, ifj. Sipos Ferenc, nem fizet képét özvegy Barabás Zsigmondné, A kepe beszédésére megbízottak: 1. napra Sipos György 2. napra Barabás Gyula.

1887. január 18. Bodola Sámuel pap által vezetett egyházközséggyűlés, Sipos Györgyöt, a maximális 14 szavazattal presbiternek választották meg.

1887. december 19. Zoltán Elek esperes javaslata. Kelemen Győző, mátfalvi pap legyen a lelkész Márkosfalván Bodola Sámuel nyugdíjba vonulása után.

1888. február 3. Makó Ferencné szül. Barta Julianna férje kegyetlen bánásmódja miatt válni akar, a presbitérium döntése „utasítatnak a törvény rendes útjára” Bodola Sámuel hazatért a leltárt elkészítette.

1888. augusztus 5. Kepe ügyek. Egész képek ifj. Sipos Ferenc, Sipos Lajos, Sipos György, Csia Lázár, Forró Imre, id. Sipos Ferenc, nem fizetett öz. Barabás Zsigmondné, Kepe beszédők Sipos György, Sipos Lajos egyházi tanácsosok, 1-1 napra.

1889. augusztus 9. Megyebíró Korda Mihály elnöklete alatt egyháztanácsi gyűlés, téma a kepe. 1889. egész képét fizetők: Forró Imre, Barabás Albert, Sipos György, Csia Lázár, ifj. Sipos Ferenc, id. Sipos Ferenc, Kepe válságot fizetett özvegy Barabás Zsigmondné.

1889. december 3. Teljes egyházügyi közgyűlés, vezette Bodola Sámuel. Bodola Sámuel előadja, hogy Bodola Lajos állami főmérnök testvérevel néhai édesatyjok emlékére ezen felirattal „Zágoni Bodola Ferenc református esperes emlékére fiai Sámuel és Lajos 1889. egy ezüst, belül aranyozott keresztelő pohárt adományoznak egyházközségünknek, mely szép poharat e gyűlés színén bemutatja és átadja egyházi közösségünknek” Egyházközség köszöni az ajándékot és a jegyzőkönyvet hálájuk jeléül Bodola Lajos főmérnöknek megküldi.

Jegyzőkönyv azon adakozók neveiről, akik 1888. évben a harang megvásárlásához adományt adtak, a harangot 1888. november 28-án tették a toronyba a helyére. Adományozók: Sipos György 5, Sipos Lajos 2, ifj. Sipos Ferenc 1, Csia Lázár 5, Barabás Dánielnő, szül. Botár Inesz 1. Becző Györgyné, Sipos Rákhel 1. forint A legnagyobb összeget Becző Zoltán fizette 10 forintot. A harang teljes ára, üzembe helyezéssel együtt 365 forint 46 krajczár.

1890. július 27. Korda Mihály elnökletével egyháztanácsi ülés. Téma: 1890. évi kepe, egész képét fizetnek Sipos Ferenc, Sipos György, özvegy Barabás Dánielnő, sz. Botár Inesz. Özvegy Sipos Lajosnő, Csia Lázár,

1891. november 25. Egyházközségi gyűlés, vezette Bodola Sámuel ott volt ifj. Sipos Ferenc, Bodola Sámuel 40 éve volt lelkész, beteges, kéri, hogy nyugalomba menjen 1891. október 24-én kelt levele. Kéri nyugdíjasként az őszi és tavaszi kepe felét.

1891. november 28. Bodola Sámuel nyugalomba menését a presbitérium jóváhagyta, Kelemen Győzőt lelkésznek elfogadja, fél képét fizet Bodola Sámuel haláláig, utána egész képét fizet az új lelkésznek. Az esperes a nyugdíjazási feltételeket elutasította ez ellen fellebbeztek.

1892. június 25. Bodor Géza kézi esperes helyettes bejelentése. Kelemen Győző lelkész lett Márkosfalván és maradt Mátfalván is lelkész, a két egyházközség egyesült. Jelen voltak Csia Lázár, Sipos György, id. Sipos Ferenc,...

1892. október 30. Beiktatták Kelemen Győző papot, Bodola Sámuelnek lakást biztosítottak.

1893. március 1. Kelemen Győző vezette a márkosfalvi és mátfalvi egyesült egyházközség gyűlését. Ott volt

Sipos Ferenc és Sipos György. Becző Dénest az egyházközség számadó gondnokának választják. Egyháztanácsnoknak választották Sipos Györgyöt, 21 szavazattal, Hatházi Ádám kapott 22 szavazatot. Megyebíró Becző Dénes.

1893. április 23. Tanító Vancsa István.

1894. február 18. Templom felújítási költségterv készítése. Kézdivásárhelyi asztalos mester ifj. Czimbalmos Ferenc által elkészített költségtervet a presbitérium túlságosnak találta és nem fogadta el, viszont a királyi nyugalmazott mérnök tekintetes Bodola Lajos által elkészített költségtervet elfogadta.

1894. május. Egyháztanács ülése. Vadházasságban élők száma: 6 pár.

1895. február 6. Egyházi földek haszonbérletbe adása licitálás alapján: Haszonbérlok nevei: Sipos György 8.5 forint.

1896. február 22. Gondnoki állás betöltése. Jelöltek voltak Világos Sándor, Becző Dénes és Sipos György. Közfelkiáltással Becző Dénest választották meg.

1896. április 26. Püspöki rendeletének felolvasása, millenniumi ünnepségek elrendelése. Előadó Kelemen Győző pap.

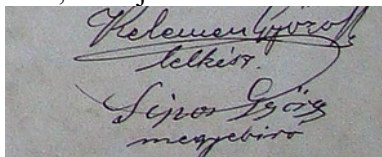
1896. május 10. A millenniumi ünnepségek megszervezése 1896. május 2.-október 31. között. Fákat ültettek a templom körül.

1896. május 22. Becző Dénes a gondnoki hivatalról lemondott.

1896. május 30. Sipos Györgyöt 13 jelölt közül nyílt szavazással számadó gondnoknak választották. Először a 13 jelölt közül kiválasztották Sipos Györgyöt, Koos Andrást és Bakk Zsigmondot, majd a 3 jelölt közül Sipos Györgyöt választották meg. Sipos György egyház tanácsosi helyére Nagy Sándort választották. A presbitéri jegyzőkönyvek 1903-ig vannak meg, Sipos György még 1903-ban is gondnok (korábbi megnevezéssel megyebíró) volt.

1896. augusztus 16. A templom faipari felújítását, a munkáinak elvégzését Alsócsernátonon élő Gál Sándor asztalosra bízta a munkabér ára 699 forint 50 krajcár. határidő 1897. május 1. Munkabéri szerződés. Ikafalván élő Deák István végezte a kőműves munkákat, 260 forintért.

Sipos György megyebíró illetve egyházgondnok feladata a világítás, a templom körüli takarítás megszervezése, a kését nem fizetők bejelentése, a felújítási munkák ellenőrzése.

The image shows two handwritten signatures in dark ink on a light-colored paper. The top signature is 'Kelemen Győző' with 'lelkész' written below it. The bottom signature is 'Sipos György' with 'megyebíró' written below it.

1896. augusztus 16. Kelemen Győző lelkész és Sipos György megyebíró aláírása.

1898. december 21. Kerestély Lázár énekvezér 26 évig 1871. januártól szolgált, megbetegedett nyugdíjba ment. Elmebeteg lett, 1898. május havában munkáját nem tudta ellátni. 268 forint volt az éves fizetése 68 forint kegydíjat kapott, az új énekvezér fizetése évi 200 forint. Tanító Vancsa István. Az új énekvezéri állás meghirdetésénél a fizetésből a kegydíjat levonták, így a kisebb fizetés ismeretében senki nem jelentkezett az állás betöltésére.

1899. február 1. Tekintetes Sipos Irma kisasszony az olvasó könyvárat 25 darab érdemes könyvekkel ajándékozta meg. Az Egyháztanács köszönetét nyilvánítja ki, amit személyesen Sipos György és Vilályos Sándor adott át.

1899. április 30. Egyház Község gyűlése, Sipos György egyházgondnok szolgálati ideje lejárt, de mivel kivalló szorgalmat fejtett ki, a gyűlés egyhangúan újra megválasztotta.

1900. május 27. Egyházközséggyűlés részt vett Forró Imre, Barabás Imre, Barabás Zsigmond, ifj. Sipos Ferenc,...

1900. október 30. Vancsa István tanítót énekvezérnek választották meg.

1901. március 13. Egyháztanácsosnak választották meg Forró Imrét. Vancsa István igazgató tanár énektanári kinevezését a vallás és közoktatásügyi miniszter 1901. január 31.-én 2963. számon kelt rendeletében jóváhagyta.

1902. február 2. Presbitérium gyűlése. Kelemen Győző pap, elnök. Előterjeszti, hogy a számadó gondnokuk hivatalos ideje letelt, ezért az esperes úr 130-1900 számú intézkedése alapján kijelölt Sipos György, Forró Ignác és Koos András egyháztagok közül választhatnak az egyházközség tagjai. A választás eredménye Sipos Györgyöt közfelkiáltással választották meg.

1902. április 30. Presbitérium gyűlése. Kelemen Győző pap bejelenti, hogy 1902. április 29-én Bodola Sámuel egyházközségünk nyugalmazott lelkésze Retteg községben meghalt. Megbízák Sipos György számadó gondnokot, hogy a temetésen részt vegyen, ha Bodola Sámuel Rettegen temetik el és a gondnok utazzon el a temetésre és az egyház nevében helyezzen koszorút az elhunyt ravatalára. A rettegi református egyház halotti anyakönyve szerint Bodola Sámuel nyugdíjas református lelkész meghalt 1902. április 30-án, 80 éves volt, a halál oka tüdőlob, Márkosfalván született, eltemették Rettegen 1902. május 2-án. Temető lelkész Kiss Sándor.

1902. december 21. Köblös Albertné, Bodola Janka apjának, az elhunyt Bodola Sámuel nyugdíjának fennmaradt hagyatékát kéri, ami állítása szerint 111 korona és 64 fillér. A presbitérium állásfoglalása: Bodola Sámuel nyugdíja évi 252 korona 80 fillér, ennek fele illeti az örökösöket, amely 226 korona és 40 fillér. Ebből megkaptak 224 koronát, tehát 2 korona és 40 fillér követelésük lehet, mely összegnek kifizetése elhatározatik.

1903. március 15. Kelemen Győző bejelenti, az elmúlt héten Sipos György Budapesten járt és Bodola Lajos márkosfalvi illetékességű egyetemi tanár jelenlétében Sternberg Ármin budapesti hangszer gyárosnál közönségünk részére szemeltek ki egy harmóniumot, aminek az ár 490 korona.

A szükséges pénz kifizetését a presbitérium jóváhagyta. A harmónium beszerzését Bodola Lajos egyetemi tanárra bízta.

Márkosfalvi iskolabefizetések. (1856-1886.)

4 elemi osztály működött Márkosfalván 1856-1886 között. 1901-től pedig 6 elemi osztály volt. Az 1886-1900 közötti időszakra vonatkozóan iratokkal nem rendelkezett a márkosfalvi református egyház. Tantárgyak: vallás, természettan, magyarok története, magyar nyelvtan, számtan, erkölcsi szabályok, szavalás, olvasás, imák, írás és ének. A történelem tárgyat Rajcsányi János Magyarország története³⁸ c. könyvből tanították. Minden évben elkészítették a számadási könyvet, s azt megvitatták, jóváhagyták. Az iskola irányítótestülete az „iskola ügy igazgató bizottmány”, vezetője a mindenkori lelkész volt. Bevételek: Tőkék és kamatok, földek haszonbérbe adása. Kiadások: fűtés, takarítás, vízhordás, könyvek tanodai szerek és naplók beszerzése, stb. A tanulók neveit, néha a szülők neveit is felsorolták.

Az iskola tanulói voltak (Barabás, Bodola, Forró, Sipos család gyermekei közül):

1856/57. Barabás János, Barabás Gergely.

1857/58. Forró Zsuzsanna, Barabás Lóri, Sipos Julianna, Sipos Zsuzsanna, Forró Berta, Sipos Rákhel. Tanító Kovács József.

1858/59. Sipos Zsuzsanna, Sipos Rákhel. Tanító László Mózes.

1859/60. Dénes Rákhel, fia Miklós, Sipos Zsigmond és Barabás Rozália leánya Rákhel, Forró János és Becző Borbála leánya Berta, és másik leánya Czéczi, Cecília, Barabás Péter és Rákosi Kata fia Leonárd, Barabás István és Farkas Zsuzsa fia Móricz, Csomos József és Dénes Trézsi fia István, Bodola Sámuel és Jüngling Lotti leánya Mária, Barabás Károly és Szabó Róza leánya Mária.

1860/61. Forró Czéczi, Bodola Mária, Barabás Mária.

1861. november 20. Iskolai tanács ülése, tagok: Bodola Sámuel lelkész, elnök, Barabás Sámuel, Barabás Dániel, ifj. Barabás Elek, Barabás Albert.

1861/62. Barabás Móricz, Barabás Lénárd, Becző Imre, Barabás Zsigmond, Bodola Gyula, Forró Berta, Forró Cecília, Bodola Mária, Becző Mária, Barabás Mária.

1862/63. Barabás Móricz, Barabás Lénárd, Barabás Zsigmond, Barabás Béla, Bodola Gyula, Becző Imre, Forró Cecília, Bodola Mária, Barabás Mária, Barabás Róza, Barabás Cecília.

1863/64. Barabás Móricz, Koss András, Barabás Lénárd, Bodola Gyula, Barabás Béla, Barabás Zsigmond, Barabás Mihály, Forró Cecília, Barabás Mária, Barabás Rozália, Barabás Berta, Barabás Lotti, Konfirmációs kátét kapott Bodola Gyula, Barabás Béla, Barabás Zsigmond, énekes könyvet kaptak Barabás Lénárd, Barabás Móricz, író kötetet nyert Barabás Mária.

1864/65. Bodola Gyula, Barabás Zsigmond, Becző Imre, Barabás Mihály, Barabás Róza, Barabás Mária, Barabás Lotti, Barabás Cecília, Barabás Berta.

1865/66. Barabás Mihály, Barabás Antal, Barabás Mária, Barabás Rozália, Barabás Lotti, Barabás Berta, Bodola Janka, Barabás Cecília.

1866/67. Barabás Mihály, Barabás Antal, Barabás Sándor, Barabás Rozália, Bodola Johanka, Barabás Berta, Barabás Lotti, Barabás Etelka, Barabás Cecília.

1867/68. tanulók Barabás Antal, Barabás Imre, Sipos László, Barabás Sándor, Barabás Mária, Barabás Rozália, Barabás Lotti, Barabás Berta, Barabás Cecília, Barabás Etelka, Barabás Vilma.

1869. február 17. iskolaügyi igazgató bizottmány gyűlése, vezeti a lelkész Bodola Sámuel, ott volt Sipos Zsigmond, Barabás Dániel, Barabás Elek,

1868/69 iskolába járók Sipos László, Barabás Antal, Barabás Sándor, Barabás Imre, Bodola Johanna, Barabás Cecília, Barabás Etelka, Barabás Vilma, Barabás Berta.

1870. március 9. Iskola ügyigazgató bizottmány gyűlés volt a községházán, ott volt Kovács Áron, Barabás Miklós.

1871. február 18. Barabás Dániel utoljára vett részt az iskolatanács ülésén.

1871/72. Sipos László, Sipos Irma, Barabás Sándor, Barabás Lőrinc, Barabás Imre, Barabás Berta, Barabás Amál.

³⁸ Rajcsányi János. Magyarország története. Az ifjúságnak írta. 2-ik kiadás. Hartleben Konrád. Pest. 1852.

[Rajcsányi János. Magyarország története. A népiskolák számára.](#) Budapest. Franklin-társulat. 1873.

1872/73. Korábban összevont oktatás volt, 1872-től négy osztályban folyt az oktatás.
 1886. Számadási könyv. Aláírta Kelemen Győző lelkész, Sipos György, ifj. Sipos Ferenc, Barabás János.
 Iskolakötelesek névsora: 1853. Barabás István leánya Mária. 1854. Barabás Károly leánya Mária.
 Bodola Sámuel leánya Mária. 1855. Barabás József fia Béla. Kovács Áron leánya Terézia. 1856. Barabás István leánya Mária. Bodola Sámuel fia Gyula, 1857. Barabás Elek gyermekei Mihály és Cecília. Barabás Dániel leánya Róza. 1859. Barabás Dávid fia Antal, Barabás Károly leánya Berta, Barabás Péter leánya Etelka, 1860. ifj. Barabás Elek fia Sándor, ifj. Sipos Ferenc fia László, Bodola Sámuel leánya Johanna, Barabás József fia Irma. 1861. Barabás Dávid fia Imre, 1862. Barabás Elek leánya Berta, 1863. Barabás József leánya Amália, Sipos Ferenc leánya Irma, 1864. Barabás Elek fia Lőrinc, 1866. Barabás Dávid fia András, 1867. Barabás Dávid fia Fábán, Barabás Zsigmond leánya Polixéna. 1868. Barabás Gyula fia László, 1869. Barabás Dávid fia István, Barabás Albert fia Jenő, Sipos György fia Gábor szül. 1869. június 5.

Márkosfalva. Iskolakötelesek (1901-től 2003-ig.)

Sipos László. (*1892. december 9. Keresztelték december 18.) Apja Sipos György földbirtokos. 1903-ban VI. osztályos. Felsőbb intézetbe tanul. A Sipos család férfi tagjai között Sipos László volt az utolsó, aki Márkosfalván kezdte el tanulmányait.
 Jakó Emília. (*Székelytamásfalva, 1912. június 15.) Szülei Jakó Pál és Sipos Etelka. 1919-ben II.-os. Elköltözött, református gimnáziumban tanult tovább.
 Jakó László. (*Székelytamásfalva, 1908. június 18.) Szülei Jakó Pál és Sipos Etelka. 1921-ben I. osztályos. Gimnazista.
 Jakó Etus. (*Székelytamásfalva, 1915. december 16.-) Szülei Jakó Pál és Sipos Etelka. 1921-ben I. osztályos. 1926-ban V. osztályos. Kézdivásárhelyre költözött.
 Jakó Róza (*Székelytamásfalva, 1917. május 1.-) Szülei Jakó Pál földműves és Sipos Etelka. 1923-ban I. 1926-ban IV. osztályos. 1927-ben Kézdivásárhelyre költözött.
 Jakó Erzsébet (*Székelytamásfalva, 1920. január 2. Keresztelték május 26.-) Szülei Jakó Pál református volt tanító, és Sipos Etelka. 1927-ben Kézdivásárhelyre költözött.

A Székely Oklevéltárakban megtalálható forrásanyag

A legrégebbi (1497.-1548.) latin nyelvű periratok, amelyekben adatok vannak a Sipos család tagjairól. Részletek Dr. Szabó Károly tanulmányából³⁹: „A székely primőr Domokos-család a Nyujtódi-családból ágazott ki, melynek első ismert őse Nagy Lajos korában élt. A Mátyás király idejében Kézdiszéken főhadnagyságot viselt Nyujtódi Domokosnak, ki már 1497-ben nem élt, három fia volt: Mihály, kinek maradékairól a családi levéltárban nincs emlékezet, Pál, ki atyja nevére a Domokos nevet vette föl s az oklevelekben mint dictus Domokos van jelölve, a most virágzó Domokos család törzsatyja, és Tamás, kinek fia Imre a Becz nevet vette föl s a Domokosokkal testvér Becz-családot alapította. A Domokos-család a Jenő nem Besenyő ága jogán bírt ősi örökségét a Kézdi széki Al-Csernátonban, Ikafalván, Futásfalván és Márkosfalván századokon át gondosan megtartotta s mind azt ma is bírja, a mit elődei, a Nyujtódiak, Nagy Lajos és Mátyás király korában bírtak vagy szereztek. Minthogy azonban a székely örökségekre, melyeket a székelyek verség jogán bírtak és osztottak magok közt, királyi adománylevelek, igató parancsok, káptalani vagy konventi hiteles jelentések s általában kiváltságlevelek nem kelhettek, a Domokos-család birtokaira vonatkozó levelek közül a legrégebbi csak 1497-ből való, de ez sem az ősi Nyujtódi-féle jószágra, hanem Márkosfalvi Jakab fia Szép Péter márkosfalvi székely örökségére vonatkozik, melynek birtokába Nyujtódi Domokos, a Szép Péter vörrokona Angyalosi László hűtlensége címén, Mátyás király korában jutott. Az 1497-ben kelt oklevélben bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda és székely ispán bizonyítja, hogy a Szép Péter márkosfalvi öröksége iránt annak két leánytestvérétől származott örökösei néhai Nyujtódi Domokos fia Domokos Pál ellen pert folytatván, ezen perben a felek által választott bírák, maksai Kún Antal és oltszemi Mikó Péter, úgy Ítélték, hogy a peres márkosfalvi örökség minden tartozandóságaival maradjon az alperes Domokos Pál és utódai örökös birtokában, ki viszont a felpereseknek, néhai Szép Péter megnevezetlen leánytestvére fiának, Felső-Csernátoni Jánosnak, és Veronika nevű másik leánytestvére fiainak, angyalosi Sebestyén Jánosnak és Albertnek⁴⁰, tartozzék 50 arany forintot fizetni.

³⁹ Dr. Szabó Károly. A zöld ág mint a székely főtisztek jelvénye. Századok. 1889. Értekezések. 195-199.
https://adplus.arcanum.hu/hu/view/Szazadok_1889/?query=m%C3%A1rkosfalvi%20Sz%C3%A9p%20P%C3%A9ter&pg=254&layout=s (Letöltés dátuma 2016. november 25.)

⁴⁰ Ld. Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. Id. mű. 381. Sebestyén (angyalosi) Sebestyén János de Csernáton. 1523. Sebestyén János apjának a fiú testvére Zeep (Szép) Péter, Márkosfalván székely öröksége volt, maradék nélkül 1497. előtt halt el. Sebestyén János apjának a leánytestvére Sebestyén Veronika, férje angyalosi Sebestyén Mózes (†1529. augusztus 10. előtt). Sebestyén János nagyapja, akitől meg van a családfa Márkos Jakab de Márkosfalva.

Ebből az oklevélből értesülünk, hogy a felperesek keresőtüket arra alapították, hogy a néhai Szép Péter márkosfalvi örökségét, mely annak halálával néhai Angyalosi Lászlóra szállt, annak kimultával pedig őket mint vérrokonokat illeti, néhai Nyujtódi Domokos törvénytelenül s hatalmasul foglalta el, fia Domokos Pál is jogtalanul tartja elfoglalva, mi által nekik 1000 arany forint kárt okozott; ez állítás ellen pedig Domokos Pál azzal védekezett, hogy a kérdéses örökséget sem atyja nem erőszakkal foglalta el, sem ő nem hatalmasul bírja, mert azt néhai Mátyás király adományozta az ő atyjának Nyujtódi Domokosnak, azért, mert annak házat néhai Angyalosi László hatalmaskodva megrohanta és két szolgáját megölte. Az 1497-diki választott bírósági ítélet, illetőleg egyesség, szerint Domokos Pál birtokában maradt a Szép Péter örökségének, de halála után fiát Domokos Mihályt s ennek osztályos vérrokonát Becz Pált, néhai Becz Imre fiát, a Szép Péter rokonai, Felső-Csernátoni János, angyalosi Sebestyén János és Albert, 1522-ben perbe fogták; de még évekkel azelőtt Angyalosi Mózes, az 1497-ben már nem élt angyalosi Sebestyén Lukács fia, is pert indított ellenük, az őt mint vérrokont illető márkosfalvi székely örökségért. Ezen utóbbi per, melyben 1523-ban Szapolyai János erdélyi vajda és székely ispán az alperesekre, ellenben Báthori István nádor, mint a király távollétében annak helytartója, a felperes Angyalosi Mózesre nézve hozott kedvező ítéletet, II. Lajos király perújító engedélyénél fogva Domokos Mihály és Becz Pál által megújítva, előbb Angyalosi Mózes, majd annak özvegye, utóbb fia ugyancsak Angyalosi Mózes ellen, kinek elhaltával a per testvére Angyalosi Katalinra, igaz nevén Margitra, dálnoki Török Mátyás nejére szállt, egész 1548-ig folyt; mikor az említett felperes nő az általa ítélettel megnyert, márkosfalvi lófőséghez tartozónak vitatott tisztség iránt is pert indított Domokos Mihály ellen; keresetét azonban mind a főperre mind a melléperre nézve még azon évben letette, minthogy az előbb kelt ítéletben és peres levelekben neve hibásan Katalinnak volt írva valódi neve Margit helyett. ....Az ötven esztendőnél tovább húzódott pernek, mint említém, 1548-ban szakadt vége amikor... a márkosfalvi peres örökség Domokos Mihály és utódai birtokában maradt.” A perekben szereplő Nyujtódi Domokos a családfán, a következőképpen helyezkedik el.^{41 42 43 44 45} A családfa: Nyujtódi Simon (1370. k.) fia Nyujtódi Péter (1426. Kézdiszék követe Zsigmond királyhoz) fia Nyujtódi János (1459. a vajda személyese) két fia 1. Nyujtódi Pál (tőle kihalt a Nyujtódi család. 1490. Udvarhelyszék bírása, 1497.-ben mint alperes pert nyer a Márkosfalvi Szép Péter örökségéért folytatott perben.) 2. Nyujtódi Domokos Tamás (†1497. előtt), akinek két fia testvérek, de a nevük különbözik. 1. Becz Imre (1506. †1522. előtt.) [4 gyermeke, köztük Becz Pál 0 Daczó Krisztina. 6 leánya volt. 1522-től Márkosfalvi Szép Péter örökségéért perel, alperes.] 2. Domokos Pál, az első Damokos (*1471.) 0 Bogáthy Ilona, tőle jön le az alsó-csernátonyi Damokos család. Domokos Pál fia Domokos Mihály (†1600. Basta Márkosfalva közelében megölette.) 1523-tól Márkosfalvi Szép Péter örökségéért perel, unokatestvérével Becz Pállal alperes.

A per tehát Domokos Pál (*1471.) ellen indult, s ez azért volt érdekes, mert szerepelt benne néhai márkosfalvi Sipos Benedek és fia néhai Sipos Miklós. A Siposok az 1400-as évek elejétől, közepétől, biztosan Márkosfalván éltek, így Sipos Miklós (Nicolaus, Sijpos, Sijpws, Sypos) örökségéért, a néhai márkosfalvi Szép Péter Kézdi széki márkosfalvi örökségéért folyó per részeként 1497. és 1548. között hosszú per folyt.⁴⁶ Sipos Miklós mivel a per 1497-ben kezdődött, feltételezhető, hogy 1497. előtt már meghalt.⁴⁷ A periratok eredetije a Domokos család levéltárában volt fellelhető. Az 507. irat magyar nyelvű összefoglalója⁴⁸: „Drágfi Bertalan erdélyi vajda⁴⁹ és székely ispán bizonyítja, hogy Angyalosi Sebestyén János és Albert s Felsőcsernátoni János, a néhai Márkosfalvi Szép Péter Kézdi széki márkosfalvi örökségéért néhai Nyujtódi Domokos fia Pál ellen folytatott perökben, a felek által választott közbírák Maksai Kún Antal és Oltszemi Mikó Péter ítélete szerint Maksán úgy egyeztek ki, hogy azon örökséget 50 arany forintért az alperesnek engedték át.” Kelt Prásmáron 1497. nov. 2.-án. A következő az 567. irat,⁵⁰ amely a néhai Szép Péter féle örökségi perről tudósít. Idézem: „Szapolyai János erdélyi vajda⁵¹ és székely ispán a Sebestyén Mózes által Domokos Mihály⁵² és Becz Pál⁵³ ellen a

⁴¹ Doby Antal. [Az Andrássy-, Becz-, Domokos-, Kemény-, Rákóczi-rokonság.](#) (Alsó-csernátoni Domokos László királyi táblabíró úr szívességéből.) Adalékok Zemplénnvármegye történetéhez. 1898. október. (4. évfolyam, 10. szám.) 332.

⁴² Ld. Pálmay József: Háromszék vármegye nemes családjai. Id. mű. Damokos (alsócsernátoni) család. 133-137.

⁴³ Kövári László: Erdély nevezetesebb családai. Kolozsvár. 1854. [Nyujtodi Domokos.](#) 76-77.

⁴⁴ [Báró Apor Péter Lusius Mundija.](#) Fordította Szász Ferencz. Genealógiai Füzetek. 1911. 53-59.

⁴⁵ Deák Farkas: [Az alcsernátoni Damokos család nemzedékrendje.](#) Turul. 1888. 96-102.

⁴⁶ Szabó Károly szerk. [Székely oklevéltár.](#) Kiadta a Székely történelmi pályadíj - alapra felügyelő bizottság. Kolozsvár. 1890. III. kötet, (1270-1571) 131-133. 145-149. 274-276. 278-281. 284-286. 291-293. 296.

⁴⁷ Nem tudni, hogy Sipos Miklós mikor halt meg és hány éves korában. Feltételezhető, hogy 1450. körül született.

⁴⁸ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 131.

⁴⁹ [Bélteki Drágffy Bertalan](#) (*1447.-†1501. október 26.) erdélyi vajda. Erdélyi vajdaként 1493-tól 1498-ig Báthori István utóda volt. Kegyetlenül elnyomta a székelyek lázongását.

⁵⁰ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 216-221.

⁵¹ [Szapolyai I. János magyar király.](#) (*Szepesvár, 1487. február 2.-†Szászsebes, 1540. július 17-21.) erdélyi vajda, 1526. és 1540. között Magyarország királya, a befolyásos Szapolyai-család sarja. I. Jánost az 1526. évi székesfehérvári országgyűlés választotta magyar királlyá a Habsburg-házból származó osztrák főherceg, I. Ferdinánd ellenében.

⁵² Domokos Mihály 1522. és 1549. között szerepelt a periratokban.

⁵³ Bethlen Farkas: Erdély története. II. (1538-1571) Nagyszében 1782. Enciklopédia Kiadó Bp. 2002. azt írta a kiegészítő

néhai Szép Péter márkosfalvi székely örökségéért folytatott perben hozott ítéletét, mely szerint ezen örökség három negyed részét az alperesnek, egy negyedét pedig a felperes Sebestyén Mózesnek ítélte, a király törvényszéke elébe fölterjeszti” Kelt Medgyesen. 1523. febr. 12-én. A latin szöveg végén: Báthori István nádor⁵⁴ 1523. márt. 19-én kelt ítéletleveléből.⁵⁵ Az 569. irat összefoglalója: „Báthori István nádor s királyi helytartó Angyalosi Mózesnek Domokos Mihály és Becz Pál ellen folytatott perében ítéletet hozván, a néhai Szép Péter márkosfalvi székely örökségét egészen a felperes részére ítéli. Kelt Budán 1523. márcz. 19-én.”⁵⁶ Az 598. irat összefoglalója: „Majlád István erdélyi vajda és székely⁵⁷ ispán a Domokos Mihály és Becz Pál által Angyalosi Mózes ellen a márkosfalvi Szép Péter-féle székely örökségért folytatott perben hozott ítéletét, - mely szerint a János király által kiadott perújítási engedélyt, minthogy a pert a felperesek 60 nap alatt meg nem újították, erejét vesztettnek nyilatkoztatta, - a felperesek kívánsága s a király parancsa szerint János király elébe fölterjeszti. Kelt Kolozsvár 1537. május 4-én.”⁵⁸ A 600. irat lényege: „Altörjai Apor László, Oltszemei Mikó János, Köröspataki Kálnoki Péter, Altörjai Apor Balázs, Matisfalvi Csató György Kézdi széki kapitány és Albisi Both Bertalan Kézdi széki bíró jelentik Majlád István erdélyi vajdának, hogy parancsa szerint Domokos Mihályt és Becz Pált a néhai Szép Péter márkosfalvi örökségébe beiktatták. Kelt Márkosfalván 1537. dec. 15-én.”⁵⁹ A 607. irat latin szövegében említés történik először néhai Nicolai Sijposról, Sipos Miklósról. „Juxta adiacentes, videlicet hereditatem olim Nicolai Sijpos, cum suis pertinencijs.” A 607. irat lényege a következő:⁶⁰ Martinuzzi György kir. helytartó⁶¹ 1544. szept. 25. kelt levele (a Domokos család levéltárában) alapján: „Szamosfalvi Mikola László erdélyi királyi alhelytartó megparancsolja több Kézdi széki előkelő székelynek, hogy Márkosfalván a hely színén tartsanak vizsgálatot az iránt, hogy Márkosfalvi Török Mátyás, midőn a néhai Szép Péter-féle székely örökséget ítélettel megnyerte és birtokába vette (1537. december 15.), nem foglalt-e el némi oly örökségeket⁶² is, melyek a perrel megnyert örökséghez nem tartoztak, s melyeket Domokos Mihály és Becz Pál⁶³ régtől fogva békésen bírtak.” A latin nyelvű szövegben: „Idem in causam attractus eandem hereditatem consecutus fuisset, et cum Idem in causam attractus Justiciam executioni demandare habuisset, certas suas hereditates Juxta adiacentes, videlicet hereditatemolim Nicolai Sijpos, cum suis pertinencijs, ac quedam; feneta komlosrhyth vocata,..” Kelt Szamosfalván 1544. július 5-én. A 608-as irat lényege⁶⁴ a következő: „Fráter György váradi püspök és királyi helytartó megparancsolja több Kézdi széki előkelő székelynek, hogy Kézdi-Vásárhelyen hallgassák ki Mátisfalvi Csató Györgyöt és Jánost az iránt, hogy Domokos Mihály a maga tanúit nem ígéretekkal vesztegette-e meg arra, hogy a per alatt álló örökséget a néhai Sipos Miklós örökségének vallják. Kelt Enyeden 1544. sept. 25-én.” 1544. szept. 25-én. Az ügy 1547-ben folytatódott Domokos Mihály és Becz Pál részére további tanúk meghallgatásával. A 611. ügyirat⁶⁵ Martinuzzi György 1547. május 18.-i ítéletleveléből való. „Tanúvallatás Domokos Mihály és Becz Pál részére a Márkosfalván lévő Sipos Miklós-féle peres székely örökség ügyében”. Kelt 1547. febr. 3-án. Ekkor említés történik Sipos Benedekről (Benedictus Sijposról) Sipos Miklós ugyancsak elhunyt apjáról.⁶⁶ „Nicolai Sijpos, in Markosffalwa habite, modo et ordine sub- sequenti..... Insuper certo scit, quod Nicolaus Sijpos possedit hanc hereditatem ad rationem propriam, et non ad alienam, huic contradicatur....Item Paulus Waska de Dalnok citatus et Juratus fassus est ferme centenarius se certo scire, quod Nicolaus Sijpos hanc hereditatem semper ad rationem propriam possedit, et non ad alienam, vtrum la tamen ab auo suo ipsi Nicolao descenderit, ignorat Similiter et Benedictus Sijpos, pater Nicolai, hanc eandem hereditatem ad rationem propriam possedit, de terris arabilibus et fenetis nichil scit, huic contradicatur....Emericum Becz tres e medio eorum, quorum vnus erat Joannes Dombij, alter vero Petrus olti, qui vivo vocis oraculo sic eum alloculi sunt, dominacio (inquit) vestra hic domum erigere ne

jegyzetben (Kruppa Tamás írta a jegyzeteket) a 284. oldalon Becz Pálról, hogy 1576-ban már nem élt, csak özvegye. Becz Pál 1523. és 1548. között szerepel a periratokban.

⁵⁴ [Ecsedi Báthori \(III.\) István](#) (*1480-as évek közepe-†Dévény, 1530. május 8.) 1519-től 1523 májusáig nádor.

⁵⁵ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű 221.

⁵⁶ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű 222-227.

⁵⁷ [Majláth István](#) (alakváltozatai: Maylád, Májlát, Majlát, Mailáth, Majlád és Majáth), (-†Konstantinápoly, 1550.) 1534.-1541. között erdélyi vajda.

⁵⁸ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű 261-263.

⁵⁹ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű 265-266.

⁶⁰ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű 272-274.

⁶¹ [Martinuzzi György, Fráter György](#) vagy György barát. (*1482. június 18.-†Alvinc, 1551. december 17.)

⁶² Pl. Nicolaus Sijpos, [Sijpws], Sipos Miklós örökségét is, amint ez a latin nyelvű iratból kiderült. Fontos megállapítás az, hogy a Sipos Miklós örökség az, amely a perrel megnyert örökséghez nem tartozott, s melyeket Domokos Mihály és Becz Pál régtől fogva békésen bírtak. Tehát Sipos Miklós valószínűleg 1497. előtt élt.

⁶³ Az alcsernátoni Domokos család nemzedékrendje. Turul 1888. III. 97-99. részletesen ismerteti a Domokos (Domokos) és a Becz család nemzedékrendjét. Domokos Mihály 1523.-ban született, Becz Pál (neje Daczó Katalin 7 gyermekük volt) apja Becz Imre 1506.-ban született. Régi neves székely család.

⁶⁴ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 274-276.

⁶⁵ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 278-281.

⁶⁶ Sipos Benedek 1440-1470 körül születhetett.

velit, sed potius super auticam hereditatem Nicolai Sijpos, quam cum ab eisdem sciscitatus fuisset vbi locorum esset, ostenderunt hanc hereditatem litigiosam fuisse aui ipsius Nicolai Sijpos, et sic domum istic erexit, huic contradicitur... Item Joannes Egijed de fewlchernathon Juratus fassus est, se certo scire hanc hereditatem auticam fuisse Nicolao Sijpos,... Item Andreas Dombij⁶⁷ de Jkaffalwa Juratus fassus est, se certo scire Quod Nicolaus Sijpos hanc hereditatem possedit ad rationem ville, Item franciscus forijka de fewlchernathon Juratus fassus est, se certo scire quod ista hereditas fuit autica Nicolao Sijpos, ad eandemque pertinere duas partes terrarum arabilium, in Reethfark particulam feneti, atque komloszeg, huic contradicitur,...” A 612. ügyirat⁶⁸ lényege: „Fráter György váradi püspök és királyi helytartó Domokos Mihálynak és Becz Pálnak Márkosfalvi Török Mátyás neje Margit ellen a márkosfalvi Sipos Miklós féle székely örökségért folytatott perében, melyet a felek által választott bírák eldönteni nem akartak, a Török Mátyás által felajánlott párbajt visszautasítva, a peres örökséget a nevezett felperesnek ítéli, s több előkelő székelynek megparancsolja, hogy a felpereseket⁶⁹ ezen örökségbe iktassák be.” Kelt. Gyulafehérvárt. 1547. máj. 18. A 613. ügyirat⁷⁰ alapján megállapítható, hogy „Nagymihályi Ödönfi László görgényi várnagy és székely alispán Szentléleki Gondos Mihálynak Domokos Mihály és Becz Pál ellen a márkosfalvi Sipos Miklós féle örökségért folytatott, s hozzá fellebbezett perében a felperest mint patvarkodót (pereskedőt) 24 márkában elmarasztalja, a peres örökséget pedig az alperesek birtokában hagyja, s megparancsolja több előkelő székelynek, hogy a 24 márka bírságot a felperes ingóságaiból, s ha azokból nem telnék, a székely örökségeiből is hajtsák fel., Kelt. Görgény várában 1548. febr. 28. Az 1548. jún. beérkezett tárgyalássorozat⁷¹ következtetései: A kihallgatások során Domokos Mihály és Becz Pál a hatóságot különböző határozatokra és kiváltságlevelekre hivatkozva állandóan akadályozni igyekeztek abban, hogy a tanúkat megkeressék és vallomásaikat elfogadják, az említett okmányokat pedig nem voltak hajlandók a hatóság rendelkezésére bocsátani, valamint arra sem, hogy saját tanúik vallomásait írásba foglalva adják. Ezért a bizottság csak az általa kihallgatott tanúk vallomásait tudta aláírásukkal hitelesítve írásba foglalni és a felettes szervhez eljuttatni. A 614. irat lényege: „Nagymihályi Ödönfi László görgényi várnagy és székely alispán Török Mátyás nejének Margitnak Domokos Mihály és Becz Pál ellen folytatott s hozzá fellebbezett perében ítéletet hozván, megparancsolja több előkelő székelynek, hogy a peres márkosfalvi örökség színhelyén hallgassák ki a felperes nő tanút az íránt, hogy az alperesek az általok nyert ítéletlevélben megnevezett örökségeken kívül a Szép Péter-féle márkosfalvi örökséget nem foglalták-e el törvénytelenül? Kelt Görgény várában 1548. febr. 28-án.”⁷² Zabolai Bassa Mihály⁷³ 1548. febr. 28-án Török Mátyásnének Domokos Mihály és Becz Pál ellen folytatott perében, mint közbíró említettik. Szörcei István és más társaival tesz ez ügyben Ödönfi László görgényi várnagyhoz 1548. máj. 1-én jelentést. A vizsgálatok eredményeit a 616. irat⁷⁴ tartalmazza. A 616. irat: „Szörcei István és társai jelentése Nagymihályi Ödönfi László görgényi várnagyhoz és székely alispánhoz, a márkosfalvi Sipos Miklós-féle peres székely örökség ügyében.” Kelt Márkosfalván 1548. május 1-én. A latin nyelvű szöveg végén: Ödönfi László székely alispán 1548. jún. 21. kelt hiteles átiratából. Szerepel a latin nyelvű iratban Dionisius Sipos, Sipos Dénes, mint tizenharmadik tanú. „Item Decimus tercius testis Dionisius Sijpos de eadem Juratus fassus est Quod ipse nesciret hereditates terras videlicet arabiles et feneta Nicolai Sijpos nisi sint Petri Zep, et cum Michael Damokos statui faceret,...” A 618. irat: „Nagymihályi Ödönfi László görgényi várnagy és székely alispán Domokos Mihály és Becz Pál részére átirja és kiadja a maga 1548. május 1-én kelt vallató parancsát.” Kelt Gerlán (=Szamos-Ujvárt) 1548. jún. 21-én. A 616. irat.: „Nagymihályi Ödönfi László görgényi várnagy és székely alispán megparancsolja több előkelő székelynek, hogy Torja-Vásárhelyen tartsanak tanúvallatást az íránt, hogy a Jenő nem Besenyő ágát illető lófősegi tisztség a néhai Szép Péter márkosfalvi örökségéhez tartozik-e, melyet Dálnoki Török Mátyás neje Katalin perrel megnyert, s magának követel, vagy a Domokos Mihály csernátoni jószágához, s a Domokos család 32 esztendőnél tovább volt-e ezen tisztség birtokában? Kelt Görgény várában 1548. mart. 1-én.”⁷⁵ A 619. irat: „Nagymihályi Ödönfi László görgényi várnagy és székely alispán megparancsolja több előkelő székelynek, hogy Domokos Mihály és Becz Pál részére Márkosfalván tartsanak tanúvallatást a Sipos Miklós örökségéhez tartozó bizonyos föld íránt. Részlet: ”Dicitur Nobis in personis Egregiorum et Agilium Michaelis Damokos de chernaton ac Pauli Becz de Kozmas Qualiter Idem Exponentes per incolas et inhabitatores pos-

⁶⁷ Pálmay József: Háromszék vármegye nemes családjai. Id. mű 145. Dombi (ikafalvi) Dombi András 1587. január 3-án Báthori Zsigmond adománylevelében Dombi András van említve. Dombi András testvére Dombi Tamás, akinek a fia Dombi János 1614-ben lustrál.

⁶⁸ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 281-284.

⁶⁹ Domokos Mihályt és Becz Pált.

⁷⁰ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 284-286.

⁷¹ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 618. irat 295. és 619. irat 296.

⁷² Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 286-288.

⁷³ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 286. 291.

⁷⁴ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 291-293.

⁷⁵ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 288-291.

sessionis Markosfalva pro parte cuiusdam terre ad hereditatem sipos myklos eoreke pertinentis,...Kelt Prásmáron 1548. okt. 17.-én.”⁷⁶ Végül a 621. irat⁷⁷: „Nagymihályi Ödöfni László görgényi várnagy és székely alispán bizonyítja, hogy Márkosfalvi Török Mátyás neje Margit azt a pert, melyet a Szép Péter székely örökségéért folytatott, a szokásos három forint teher lefizetésével letette. „Kelt Prásmáron. 1548. oct. 18-án.

Szabó Károly kutatásai alapján tehát azt tudjuk, hogy Sipos Miklós (†1497. előtt.) édesapja Sipos Benedek volt.⁷⁸ Sipos Benedek, így az 1400-as évek elején vagy közepén születhetett, mivel a per már 1497-ben biztosan elkezdődött. A perben 1548-ban 13. tanúként Sipos Dénes (1548-ban felnőtt ember, *1510. k.) is szerepel, de nem tudjuk azt, hogy milyen rokoni kapcsolatban volt Sipos Miklóssal, valószínű, hogy unokája volt, és az ő unokája lehetett a nemességszerző Sipos Bálint.⁷⁹ Figyelembe véve, hogy általában az elsőszülöttek maradtak Márkosfalván, a másodszülött fiúgyermek elmentek tanulni (gyakran katonák, lelkészek, jogászok stb. lettek) feltételezhető, hogy a felsorolt Siposok egyenes ágú őseink voltak. A rendelkezésre álló föld ugyanis kevés volt kb. 70-80 hold⁸⁰, így azt nem lehetett megosztani. (S. B.)

Székely Oklevéltárak, lustrák

1602. aug. 1. III./1. A Giorgio Basta által császári hűségre esketett Kézdi-, Orbai-, Sepsi-, és kászsónszéki nemesek, lófők és szabad székelyek katonai összeírása. Márkosfalva (Markosfalua)⁸¹ Teljes névsor, Z. Sipos Péter⁸² és Z. Sipos Miklós (Z.=szabad székelyek). Barabás Gergely, lovas katona.

(Sipos Pétert és Sipos Miklóst a családfán elhelyezni nem tudtam, egy időben éltek a nemességszerző Sipos Bálinttal. S. B.)

1604. márc. 15. Marcos falua. (Márkosfalva)⁸³: Teljes névsor: ....Sypos Petter. Barabás Bálint, Török Máté. (Sipos Pétert a családfán elhelyezni nem tudtam, 1560-1570. körül születhetett, azonos az 1602-es lustrában lévő Sipos Péterrel. Ugyanakkor Sipos Miklós már nem szerepel a lustrában, valószínű, hogy 1602. augusztus 1. után, de 1604. március 15. előtt elhunyt. S. B.)

1614. febr. 17-23. 345. CON. Markos falua. (Márkosfalva).⁸⁴: Teljes névsor. Primipili⁸⁵: ...Sipos Peter regi Dr.⁸⁶ és Sipos Bálint regi Dr. (Sipos Péter szerepel a lustrában, de a következőben 1619. július 13-án már csak a feleségét említik, tehát korábban meghalt. Sipos Bálint királyi gyalogos puskás a nemességet szerző Sipos Bálint lehetett, 1614-ben még élt. S. B.) Barabás Mihály. Gyalog lófők: Borsai István és Pál Péter Barabás Mihály zsellérei. Barabás Gergely (1602-ben még élt, lustrált.) meghalt, özvegye 1619-ben még élt, leánya van.

1619. július 13.⁸⁷ Markosfalua (Márkosfalva)⁸⁸ Primipili Barabás Mihály, Török Miklós, Török György, özvegy Barabás Gergelyné, Pixidarii (gyalogosok, puskások): ... Sipos Péterné. Török István,.

1635. október 19. ⁸⁹ Sepsi-, Kézdi-, és Orbaiszék katonai összeírása. Regestum generale.⁹⁰

d. A kézdiszéki hadköteles székelyek jegyzéke. (246.) Markosfalva (Márkosfalva)⁹¹: Pedites Pixidary (darabant, gyalogos puskás): Sipos Mihali betegh, Fia Péter. Sipos István lon mustral (lovon mustrál) ketten m. h. (meghalt) urunktól mondjak levelet lenni. (Urunktól levelet lenni, a fejedelemtől kaptak kiváltságlevelet, aki már meghalt. Levél = fejedelem által adományozott címeres, lőfőnemességi egyéni vagy közösségi kiváltságlevél) Szabó Georgy def. (def. = defunktus elhalálozott) az jószágot Sipos Mihali (Sipos Mihály) bírja. Viduae (özvegy): Szabó Jánosné ob. (obiit, meghalt) Sipos Mihali bírja Felesége után örökséget. Recentes (megszámláltak): Sipos István: fia Sipos Bálint. Sipos János fia Sipos Geogey (Sipos György). (1635. október 19. lustrában több márkosfalvi Sipos szerepel. A családfa rajzon is látható Sipos Mihály, aki beteg 1635-ben (1621.-1658.) akinek a fia Sipos Péter, akinek nemesi levele van (1635.). Sipos István lón mustrál, nemesi levele van,

⁷⁶ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 296.

⁷⁷ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 298.

⁷⁸ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 279.

⁷⁹ Szabó Károly (1890) III. köt. Id. mű. 292. Sipos Bálint 1560. körül születhetett, Sipos Dénes 1548-ban felnőtt ember, tanúként szerepel, tehát 1510. körül születhetett.

⁸⁰ Sipos Béla I. családtörténeti leírása alapján. 1959. július.

⁸¹ Demény Lajos. [Székely oklevéltár. Új sorozat. IV.](#) Székely népesség-összeírások. 1575-1627. Erdélyi Múzeum–Egyesület Kiadása. Kolozsvár. 1998. 55.

⁸² Szabó Károly: Székely Oklevéltár. V. kötet. i. m. 189-190. p.

⁸³ Demény Lajos. Székely oklevéltár. Új sorozat. IV. Székely népesség-összeírások. 1575-1627. Id. mű. 185.

⁸⁴ Demény Lajos IV. köt. Id. mű. 459-460.

⁸⁵ Primipili: lóháton hadakozó lófők.

⁸⁶ Dr. = darabant, gyalogos puskás, regi = királyi.

⁸⁷ Demény Lajos IV. köt. Id. mű. 586. - 631.

⁸⁸ Demény Lajos IV. köt. Id. mű. 628.

⁸⁹ Demény Lajos. [Székely oklevéltár. Új sorozat. V.](#) Székely népesség-összeírások. 1635. Erdélyi Múzeum – Egyesület Kiadása. Kolozsvár. Felelős kiadó: Sipos Gábor. 1999. 510.

⁹⁰ Demény Lajos. V. köt. Id. mű. 13-197.

⁹¹ Demény Lajos. V. köt. Id. mű. 146.-148.

a családfa rajzon Sipos István (1621.-1635.) (apja Sipos Bálint), fia Sipos Bálint II. református pap Bonyhán. (1635.-1682.). Szabó György és özvegy Szabó Jánosné halála után a birtokot Sipos Mihály örökölte, valószínűleg valamilyen rokoni kapcsolat, pl. feleség jogán. Sipos János és fia Sipos György nem szerepel a családfán. „Demeter leszármazását nem ösmerjük, de valószínű, hogy a márkosfalvi székelyek lustralis könyvében 1635-ben és 1680-ban előforduló Sipos János és György, a kiket a táblázaton nem tudunk elhelyezni, az ő maradékai voltak.”⁹² S. B.)

1670. körül. A háromszéki nemesek, lófők és gyalogpuskások összeírása. Kézdiszék.⁹³ Márkosfalva. Sipos János senior. Sipos János junior. Sipos Péter. Török János senior. Török János junior. Török István junior.

Kis Borosnyó.⁹⁴ Nobiles: Tompa János, Tompa Kelemen, Bodola János primipilus.

Nagy Borosnyó.⁹⁵ Barta András, Barta István, Barta János, Barta Péter. Primipily: Barta György, Barta Imre, Barta Miklós, Barta István, Barta Péter. (A Bartákat Bartháknak is írták.)

(Sipos János I. és fia Sipos János II. nem szerepel a családfán. Valószínű, hogy Sipos Demeter leszármazottai. A forrásanyag alapján Sipos Demeter fia lehetett Sipos János, akinek 2 fia Sipos György és Sipos János. Sipos Péter, aki szerepelt az 1635. lustrában 1670-ben már nem szerepelhetett a nyilvántartásban, mert vagy nem élt, vagy öreg volt. Ez a Sipos Péter lehetett az előbbi fia, de erre adattal nem rendelkezünk. S. B.)

1676. április 20. Kézdiszéki adóösszeírás. Possessio. (Birtok, részbirtok) Markosfalua.⁹⁶ Primipili et pixidary. Sipos Istvánné. Sipos János. Nobiles: Barabás István és Barabás János uram. Török János Senior, Török András, Török Mihály.

(Ifj. Sipos János apja, id. Sipos János már nem szerepel, valószínűleg 1671. és 1676. között elhunyt. Sipos István sem élt, csak a feleségét említik. Egy Sipos István 1635-ben szerepelt a lustrában.)

Újszékely. 1679. július 10. A hadköteles udvarhelyszéki székelyek katonai összeírása. Nagy Baczon.⁹⁷ Keresztes Máté. Nagyöblön. 1680. április 20. Háromszéki katonai összeírások. Kézdi lovasok. Gyárfás István uram száza.⁹⁸ Markosfalva (Márkosfalva) Sipos junior Mihály szolga, Gyárfás István szolgája. Sipos Mihály Senior, Mikes uram szolgája. Sipos János. Sipos István. Lisznyó.⁹⁹ Jakó Pál junior, Jakó Balázs, Jakó Pál senior, Henter Mihály uram szolgája, Jakó György, Jakó András. (A Jakókat rövid óval írták 1680-ban.)

Fel-Doboly.¹⁰⁰ Bodola János.

Kis-Borosnyó. Bodola János.¹⁰¹

Gyárfás István uram száza.¹⁰² Gyárfás Istvánhoz tartozó kézdi lovasokat a következő falvakból verbuválták: Lécfalva, Márkosfalva, Martonfalva, Hatolyka, Maksa, Bita.

(A családfa rajzon Sipos Mihály II. junior (1677.), apja Sipos Mihály I. senior (1621.-1658.) 1635. október 19. lustrában viszont Sipos Mihály I., mint beteg szerepel, ezért valószínűleg 1680-ban már nem élt, ezért a Sipos Mihály I. senior valójában, Sipos Mihály II.-vel azonos, akinek lehetett egy Sipos Mihály III. fia, akiről nincs adatunk. Ifj. Sipos Jánost és Sipos Istvánt nem tudtam a családfán elhelyezni, lehetséges, hogy Sipos Demeter leszármazottai voltak. S. B.)

1682. augusztus 27. Kissolymos. A hadjáratból távolmaradt udvarhelyszéki székelyek százankénti és települések szerinti jegyzéke. Nagybacon.¹⁰³ Keresztes Máté, Dániel Ferenc uram szolgája.

1683. évi bécsi hadjárat után. 6. Kézdi lovasok.¹⁰⁴ Gyárfás István uram száza.¹⁰⁵ Markosfalva. (Kézdimárkosfalva). Sipos Mihály Junior, Gyárfás István uram szolgája. Öcssei (át van húzva, hogy bátyjai) Sipos Pál és Sipos Gábor. Sipos János fia 2 lóval lustrált, Sipos István fia 1 lóval lustrált, egyszer hadnagya mentette. R. Sipos Simon fia 1 lóval lustrált.

(Az előző indoklás és bizonyítékok alapján Sipos Mihály II. (1677.) fiai lehetnek: Sipos Mihály III., Sipos Pál és Sipos Gábor. Sipos Jánosról és fiáról, Sipos Istvánról és Sipos Simonról valamint fiaikról nincs adatunk. S. B.)

⁹² 38. [Márkosfalvi Sipos család](#). Dr. Komáromy András és Pettkó Béla (szerk.) Nagy Iván Családtörténeti Értesítő 1. (1899.) Értekezések és önálló cikkek. Dr. Komáromy András (r. r.) 288-290.

⁹³ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. [2004.] Erdélyi Múzeum - Egyesület Kiadása. Kolozsvár. 192-216. 205.

⁹⁴ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. [2004.] Erdélyi Múzeum - Egyesület Kiadása. Kolozsvár. 192-216.198.

⁹⁵ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. [2004.] Erdélyi Múzeum - Egyesület Kiadása. Kolozsvár. 192-216.198.

⁹⁶ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. Id. mű. 253.

⁹⁷ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. Id. mű. 280.

⁹⁸ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. Id. mű. 319-320.

⁹⁹ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. Id. mű. 311.

¹⁰⁰ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. Id. mű. 311.

¹⁰¹ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. Id. mű. 311.

¹⁰² Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VII. 1680-1680. Id. mű. 319-320.

¹⁰³ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VIII. 1680-1692. Id. mű. 72.

¹⁰⁴ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VIII. 1680-1692. [2006.] Marosvásárhely. Mentor. 167-191.

¹⁰⁵ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VIII. 1680-1692. Id. mű. 187-190.

Lécfalva. Gyárfás István uram száza.¹⁰⁶ Sipos Gergely, Gyárfás István uram szolgája. Lisznyó.¹⁰⁷ Jakó György, Daczó Pál uram mentette, unokája egy, Jakó Pál junior, mind a háromszor kapitány uram felmentette a hadi szolgálat alól, két útra egy paripát adott, öccse Jakó István. Jakó András polgár. Jakó Pál senior. Jakó Balázs fia 1 lóval lustrált. Kisborosnyó.¹⁰⁸ Bodola János. Az utolsó táborban meghalt, fia egy van, 8 esztendeig ne szolgáljon. Feldoboly.¹⁰⁹ Bodola János fia 2 lóval lustrált, bátyja Bodola János Mikes Pál uram szolgája. 1691. május 17. Háromszéki lustra.¹¹⁰ Kézdi nemesség,...Barabás György.. Sipos Sámuel, ...Tusa Ferencz. Eresztevényi uram száza. Márkosfalva. Török. Sipos Mihály, Sipos Pál, szolga Apor, ... Sipos Mihály senior, sz. egyház fia....Sipos János, őszig hon lehet,.....Sipos István, polgár. (Itt a családfa rajzon véleményem szerint hiányzik két generáció, a nevek után a családfa rajzon feltüntetett évszámokat írtam. 1683. után és 1691-ben Sipos Mihály Sipos Mihály III.-mal, (Mihály II. fia, 1677., nem szerepel a családfán, de a lustrában igen) Sipos Mihály senior Sipos Mihály II.-vel (Mihály II. 1677.) lehet azonos. Feltételezésem szerint a családfa így folytatódik: Sipos Mihály II. (1677.) fiai: Sipos Mihály III., Sipos Pál I. (1661.-1677.) és Sipos Gábor I. (1661.-1677.) Sipos Pál I. (1661.-1677.) fia Sipos Pál II. (a családfa rajzon nem szerepel, az 1691-es lustrában viszont igen, később is 1713-ban és 1722-ben is) akinek a fia Sipos Pál III. (Pál II. 1753.) Sipos János és Sipos István nem szerepelnek a családfán. S. B.) 1713. január 17. Háromszék lakosai hűségesküje III. Károly királynak 1713. január havában. IV. Kézdi szék. Anno 1713 die 17 Januarii in possessione Alsó-Torja. Pagus Márkosfalva.¹¹¹ Nobiles. ...Sipos Pál. Sipos Sámuel. 1713. január 14. Altorja. A kézdiszéki nemesek, lófő és gyalog puskás székelek hűségeskü-lajstroma. Markosfalva. Nobiles (nemesek) Sipos Páll (Sipos Pál) és Sipos Sámuell. (Sipos Sámuel).¹¹³ (1713-ban Sipos Pál Sipos Pál I. fia Sipos Pál II. lehetett. (a családfa rajzon Pál II. 1753-ban van említve, apja pedig Pál I. 1661-1677. látható, hogy hiányzik egy generáció.) Sipos Sámuel I. (1750. Nagyenyeden élt) szerepel a családfán, Sipos Gábor I. fia volt, de nem erről a Sipos Sámuelről van szó, mert még 1713-ban elhunyt.) 1713. október 1. Kézdiszék összeírásának falvankénti összesítője. Pagus Markos falva.¹¹⁴ Armalisae nro. 5: ... Paulus Sipos (Sipos Pál). „SIPOS Pál az 1713-as homagiális lajstrom szerint márkosfalvi nemes volt. (Szádeczky Lajos. Br. Apor Péter verses művei és levelei. Budapest. 1903. II. 623.) Az 1683-as összeírásban a márkosfalvi lovasok közt találjuk Sipos Mihály Juniort, Gyárfás István ur[am] szolgáját, két öccsével, SIPOS Pállal és SIPOS Gáborral. (Székely Oklevéltár VIII. Id. mű. 188.)”¹¹⁵ A kilentz falu erdejire bé birhatosok deliberatumai. Anno 1713. 12. Junij. Bodok. „(36, 37) D[eli]b[eratu]m. Márkosfalvi Sipos Pál nem demonstrálhatta ‘s nemis verificáltatta juxta exmissionem hogy ugy Gidofalván ugy Bodokon benn valo fundussa volna, per hoc excludáltatik az Kilentz Falu erdeib[en] valo erdőlésből.”¹¹⁶ (Sipos Sámuel már nem szerepelt az 1713. október 1.-i és későbbi lustrákban, valószínű, hogy 1713. január 17. után elhunyt. Sipos Sámuel nem szerepel a családfán, rokoni kapcsolata Sipos Pállal (a bizonyítékok alapján Sipos Pál I. fia) már az adatok hiánya miatt nem deríthető ki. S. B.) 1721-1722. Szolgáló emberrel rendelkező háromszéki armalisták és lófők kimutatása. Markosfalva. armalista:

¹⁰⁶ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VIII. 1680-1692. Id. mű. 187.

¹⁰⁷ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VIII. 1680-1692. Id. mű. 153.

¹⁰⁸ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VIII. 1680-1692. Id. mű. 157-158.

¹⁰⁹ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VIII. 1680-1692. Id. mű. 157-158.

¹¹⁰ [Sándor Imre: Háromszéki lustra 1691-ből.](#) Első közlemény. Genealógiai Füzetek. Kolozsvár IX. 1911. 73-77.

¹¹¹ Szádeczky Lajos (szerk.): [Monumenta Hungariae Historica](#) 2. Scriptores 37. MTA. Br. Apor Péter verses művei és levelei, 1676—1752 (2., Bp., 1903) FÜGGELÉK XII. HÁROMSZÉK LAKOSAI HŰSÉGESKÜJE III. KÁROLYNAK S A NEMESEK, LÓFŐK ÉS PUSKÁSOK NÉVSORA 1713-BÓL. 623.

¹¹² „Formula iuramenti. Én N. N. esküszöm az élő, igaz és örök Istenre, és ígérem s kötelezem arra magamat, hogy a felséges, hatalmas és győzhetetlen hatodik Carolushoz, római választott császárhoz, Német, Spanyol, Magyar, Cseh országok királyához és erdélyi fejedelemhez, az én kegyelmes, legitimus és haereditarius uramhoz s fejedelmemhez és ő felsége legitimus haeresséhez s successorihoz egész életemben hű, engedelmes, igaz és tökéletes subditus, barátinak baráttya. ellenségének ellensége lésszek. Az ő felsége szentséges személye, állapotja, méltósága, tisztessége és birodalmi ellen sem titkon, sem nyilván nem machinállok, sem másokat akármilyen szín alatt, arra nem tanácslok, segíték és arra indító ok nem lésszek, sőt inkább, ha valakiket, ez ellen munkálkodni, vagy peniglen ő felsége successori és birodalmi ellen valamely károkat hallok, vagy eszemben veszek, azokat vagy magam, vagy mások által, immediate vagy mediate jó idein megjelentem és edszér s mind az efféle malitokat és mind egyéb károkat tehetségem szerint megakadályoztatom és elhárítom. Ellenben pedig az ő felsége és successori jóvát s hasznokat, amint tőlem lehet, előmozdítom. Isten engem úgy segélljen s úgy adgya lelkem üdösségét.” Szádeczky Lajos (szerk.): [Monumenta Hungariae Historica](#) 2. Scriptores 37. MTA. Id. mű. 571-572.

¹¹³ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Mentor Kiadó. Marosvásárhely. 2011. 97. Az eskü szövege 62.

¹¹⁴ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. 152.

¹¹⁵ [Coroi Artur. A háromszéki kilenc falu közös erdejének törvénye](#), 1713. II. rész. Acta Siculica. 2010. 259.

¹¹⁶ Coroi Artur. A háromszéki kilenc falu közös erdejének törvénye. Id. mű. 248.

Erdélyi testamentumok¹¹⁹ feldolgozásával nyert családi információk

A végrendelezők (1548. és 1711. között) kevés kivétellel a hadviselő székelyek soraiból kerültek ki. A végrendelezők közül sokan 30-40 évesek voltak. Sokan a táborba szállás előtt fogalmazták meg végrendeletüket. A végrendeletekben a betegségek közül a pestist emlegetik legtöbbször. Pestis volt 1631-ben és az azt követő években 1646-ig, majd 1677-ben. A végrendeleteket papok és írástudók, deákok készítették.

23. Felsőcsernáton, 1599. április 4. – 1608. február 16. „Felsőcsernátoni Rákosi Gergely csonka végrendeletében felsorolja zálogos és vásárolt jószágait, jobbágyait és malmát, melyet pénzkölcsönző tevékenysége során szerzett Felső – és Alsócsernátonban, Markosfalván¹²⁰ és Illyefalván.”^{121 122} Márkosfalva Zálog kötelezettség-gel (általában széna) terheltek és a szomszédok nevei Márkosfalván: Kanisztos János, Ágoston Márton, Veress Miklós, Orbán Jakab, Barrabás Gergely, Hatházi György, Fábián Bálintné, Butyka Miklós és János, (Butyka János apja Butyka György) Gál István, Olozj Gergely és István, Oloszi Mihályné és András, Péter Mátyás, Szabó György, Kelemen Jánosné, Farkas István, Oloszi István, Ugron Pál, márkosfalvi Szabó Jakab deák, Jakóczy János, Szabó Mihály, dálnoki László Imre, Bod András, Gál György és János, Deák Balázs, Péter Gergely, Szabó Márton és leánya Szabó Erzsébet, Orbán Jakab, Tusa Máté¹²³ mártonfalui, [Tusa Máté leánya lehetett Tusa Jusztinia aki Sipos Pál I. (*1620 k.) felesége volt.] Török Máté, dálnoki Székely László, Donát István, Donáth István, György Pál, Imre. Sipos Péter szena fwue az az Saygora meneobe namal zalogon pro. flor. 10. Olozi mihaly vicinus, (Olozi Mihály szomszédja) melliet most en birok. *Sipos Péter* adot kez rez szena fwuet az Kalnaban zalogon pro. flor. 12, mind ketteonek Gal Istuan vicinusa.

(Sipos Péter tehát a nemességszerző Sipos Bálint I. és Demeter rokona volt, a családfán elhelyezni nem tudtam. Lehetett a testvérük is, de adattal nem rendelkezem. Említve van az 1602. és 1604. lustrákban is. S. B.)

62. Kézdimárkosfalva. 1650. szeptember 28.¹²⁴ Barabás Mihály II. (világtalan, beteg, aki márkosfalvi nemes, 1636. március 2., albisi nemesként osztozkodik Barabás Tamás testvérével¹²⁵, apja Barabás I. Mihály, aki 1617-ben Bethlen Gábornál nemesi címet nyert, testvérei János, Tamás, György, István. Első felesége Szabó Erzsébet, a második kézdimárkosfalvi Sipos Kata. Leánya Barabás Erzsébet, valószínűleg Sipos Katától. Leánya Erzsébet, férje Török Máté, fia Török Mihály. Háza Márkosfalván. Öröksége: Csernáton, Dálnok, Lécfalva, Márkosfalva határában. Álló és ülőhelyek a márkosfalvi templomban) márkosfalvi nemes Kézdimárkosfalva, Csernáton, Dálnok és Lécfalva határában levő szántóföldjeit, kézdimárkosfalvi házat gazdasági épületekkel és házi szerszámokkal, valamint a templombéli asszony és férfi állóhelyekkel együtt leányára, Erzsébetre, vejére, Török Mátéra és unokájára, Török Mihályra testálja. Barabás II. Mihály második felesége márkosfalvi Sipos Kata, leánya Barabás Erzsébet, akinek férje Török Máté, gyermekük Török Mihály. ...”hetedik hold föld vagion az kwlseő halom utban az felliel, vicinussa (szomszédja) felseő Sipos Istuan földde. ...”Ittem: Az meli földdeket es zena fwueket magam lettem es kerestem az en vtolzori feleségemmel Sipos Kathual (*Sipos Kata*¹²⁶, márkosfalvi) es leaniommal Teőreök Matene Ersebettel eggiwt.”

(Említve van márkosfalvi *Sipos István*, aki 1650-ben még élt. A családfa rajz alapján a nemességszerző Sipos

¹¹⁷ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. Sedes Kezdi. Markosfalva. 446. Armalista Sipos Pál vagyoni helyzete: 1 jobbágytelek (sessio), 2 jobbágy (sessio populosa), 4 marha, 3 tehén, 4 ló, 17 juh és kecske, 1 méhkaptár, 66 köböl (köböl=egy magyar katasztrális hold) őszi vetésű föld, 19 köböl tavaszi vetésű föld, 4 köböl borsó, 5 kalangya (Erdély egy részén kerek alapú, 5–10 szekér szénából rakott boglya) kender, 50 libra (libra=kb. fél kiló) dohány, hadisarc 31 aranyforint (1 aranyforint=100 dénár) és 5 dénár, adóság 183 aranyforint.

¹¹⁸ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. 274.

¹¹⁹ Tüdös S. Kinga válogatta: Erdélyi testamentumok I. Hadviselő székelyek végrendeletei. Háromszék. Mentor Kiadó, Marosvásárhely. 2003. 617.

¹²⁰ Tüdös S. Kinga válogatta: Erdélyi testamentumok I. Id. mű. 85-88.

¹²¹ Tüdös S. Kinga válogatta: Erdélyi testamentumok I. Id. mű. 85 – 103. Eredeti: MOL. P. 1610. Lázár cs. Lvt. 5. cs. 63. tétel.

¹²² A neveket, ahol egyértelmű volt, a jelenlegi helyesírási szabályok szerint írtam.

¹²³ Pálmay József: Háromszék vm. II. rész. Id. mű. 442. p. alapján Thusa (mártonfalvi) közül 1614-ben Máté, János, Lőrincz, Gergely, Bálint, Demeter és György fordulnak elő.

¹²⁴ Tüdös S. Kinga válogatta: Erdélyi testamentumok I. Id. mű. 175-179. Eredeti MOL. P. 907. 4. cs. 1. tétel, Asboth cs. lvt.

¹²⁵ MOL: P. 614, 4 tétel Bod család levéltára.

¹²⁶ Pálmay József: Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Sepsiszentgyörgy. 1901. 43. Barabás (márkosfalvi) Márkosfalvi Barabás I. Mihály fia Barabás II. Mihály 1645-1650 tájt, világtalan, első felesége Szabó Erzsébet, második márkosfalvi Sipos Kata, leányuk Erzsébet, Török Máténé. (Sipos Kata 1620. körül születhetett, így elképzelhető, hogy Sipos I. Mihály és gidófalvi Csizsér Kata leánya volt.)

Az Enyedi kollégium tanárai és tanulói¹²⁷ (Részletek)

1775. Paulus Sipos. Rector et prof. Patakini. (Sipos Pál rektor és egyetemi tanár)

1807. Paulus Sipos, (Sipos Pál) ex Márkusfalva, discessit propter mortem domini Erdélyi.

A Székely Mikó Kollégium Emlékkönyve. 1859-1994. Szerkesztette Kelemen József. Sepsiszentgyörgy. 1996. Tantestület. Szakács Mózes 1860-1863. Gyárfás Sámuel. 1861-1872. Szakács Károly 1863-1865. Sipos László. 1919-1923.

Tanulók névjegyzéke. I osztály. Sipos Sándor. 1865-1866. 1872-1873. Bodola Antal. 1879-1880. Jakó Károly. 1885-1886. Szaniszló Kálmán. VIII. osztályt végzetek névjegyzéke. 1894-1895. Barabás Béla, Barabás Ferenc, Sipos Béla I. 1909.-1910. Jakó Albert. 1911-1912. Sipos László. Sipos Miklós. 1916. Katonai szolgálat miatt magántanulók. Bodola Antal.

A márkosfalvi nemes Sipos család eredete

Kézdi széken az egymáshoz közel lévő két faluban Lécfalván és Márkosfalván is volt nemes Sipos család, a két család közötti kapcsolat nem deríthető ki. Pálmay József szerint a márkosfalvi Sipos ág a lécfalviból vált ki.¹²⁸

Sipos (lécfalvi).¹²⁹ Székely család. A címeres levelet Bethlen Gábortól 1625. márcz. 13. Sipos Simon nyerte. (Gyfv. LR. XIII-19.; ered. Sipos Samu tulajdonában Sepsiszentgyörgyön.) Kihirdettetett Gyulafehérvár 1625. máj. 23. – Czímer: kék paizsban könyöklő pánczélos kar kardot tart, zárt sisak. A család F. Fehérmegyétől 1799. nyert nemesi bizonyítványt.

Sipos (márkosfalvi).¹³⁰ Sipos de Markosfalva Bálint, Demeter.¹³¹ Kiadó Báthori Zsigmond - Gyulafehérvár, 1590. 10. 04. Honos Marosszék – 1593. Háromszék Küküllő Alsó-Fehér Levéltári jelzet F 139 - Cista iplomatica - I jelzetű productionalisok - 7. H - N. 82. F 139 - Cista diplomatica - I jelzetű productionalisok - 7. C - N°. 161. Sorszám 1s659.

Adatbázisok: A 57, K 19 Libri Regii · Királyi Könyvek 1527-1918. Típus: K. Név: Sipos de Márkosfalva Gábor.¹³² Kiadó: II. József magyar király. Bécs 1784.11.29 nemességigazolás. Jelzet: A 57-Magyar Kancelláriai Levéltár - Libri regii - 53. kötet - 103. oldal. A 39 - Magyar Kancelláriai Levéltár - Acta generalia - 1784 - N. 13894. Honos: Küküllő. Birtok: Küküllő. Koródszentmárton. Sorszám: 53.74. Megjegyzés: Erdélyi Gubernium.

A Márkosfalvi Sipos családfa a szakirodalomban¹³³

„Törzsökös székely család, melynek két tagját: márkosfalvi Sipos Bálintot és Demetert Báthory Zsigmond erdélyi vajda Gyulafehérvárott 1590. október hó 4-én kelt levelével a kézdiszéki primipilusok (lófők) rendjéből országos nemességre emelte és címerül háromszegletű kék paizsban görbe kardot tartó kart adományozott nekik. A paizs feletti zárt sisak dísz nélkül való, a sisaktakarók pedig nincsenek leírva az armálisban, melynek eredetijét Sipos Sámuel 1766-ban a marosvásárhelyi királyi táblán fölmutatta és átíratta. Az adományozott címer később annyi változáson ment keresztül, hogy a kard hegyére levágott fő tüzetett. (Sipos Gábor 1821. évi pecsét lenyomata. Országos Levéltár. Erdélyi osztály.) Demeter leszármazását nem ösmerjük, de valószínű, hogy a márkosfalvi székelyek lustrális könyvében 1635-ben és 1680-ban előfordult Sipos János és György, akiket a táblázaton nem tudunk elhelyezni, az ő ivadéakai voltak. A nemességet szerző márkosfalvi Sipos Bálint leszármazottai¹³⁴

A márkosfalvi Sipos család 1590-1892 között. Megjegyzés. A családfa levezetés alapján Sipos Gábor 1766-ban született, ükapja Sipos Bálint pedig 1560. körül született, mert 1590-ben nemességet kapott. Ennek alapján az apák átlagos életkora (1766-1560=206/4=51,5 év.) Ez nehezen hihető, még akkor is, ha a férfiak a katonáskodás után házasodtak általában. Hiányzik véleményem szerint egy vagy két generáció és a lustrák adatai alapján igyekszem ezt bizonyítani és a családfát módosítani. (S. B)

¹²⁷ [Jakó Zsigmond: Nagyenyedi diákok. 1662-1848.](#) Diáknévsorok. Enyedi kollégium. Függelék. 1662-1848. 208.

¹²⁸ Pálmay József: Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. Sipos (márkosfalvi). 393.

¹²⁹ Kempelen Béla. Magyar nemes családok. [elektronikus dokumentum] Budapest. Arcanum Adatbázis, 2001. Megjegyzések: A nyomtatott 11 kötetes mű CD változata. 9. kötet. 378. Sipos (lécfalvi).

¹³⁰ [Márkosfalvi Sipos család.](#) Dr. Komáromy András és Pettkó Béla (szerk.) Id. mű. 288-290.

¹³¹ Illéssy János (1861-1905) gyűjtemény, [elektronikus dokumentum] A Magyar Országos Levéltár családtörténeti cédula gyűjteménye. Budapest: Arcanum Adatbázis Kft. Magyar Országos Levéltár, 2001. Sipos de Markosfalva.

¹³² A nemességszerző Sipos Bálint fiának, Sipos Istvánnak az unokája Sipos Gábor.

¹³³ [Márkosfalvi Sipos család.](#) Dr. Komáromy András és Pettkó Béla (szerk.) Id. mű. 288-290.

¹³⁴ [Márkosfalvi Sipos család.](#) Dr. Komáromy András és Pettkó Béla (szerk.) Id. mű. 290.

MÁRKOSFALVI SIPOS BÁLINT									
lófő székely, 1590. okt. 4-én czimeres levelet kap									
I. Mihály, 1621—1658. Márkosfalván					István, 1621—1635. Márkosfalván				
Péter 1635.	II. Mihály 1677.	I. Pál 1661—1677.	I. Gábor 1661—1677.		református pap Küküllő vármegyében, Bonyhán	II. Balint, 1635—1682.			
II. Pál, 1753. Márkosfalván			I. Sámuel 1750. N.-Enyeden			II. Sámuel Bonyhán	III. Pál	I. János † bonyhai tiszttartó megöletett	
II. József 1792. ref. pap	IV. Gábor, szül. 1766. júl. 9. örmester					† II. Gábor 1752—1800. Kőrös-Szt.-Mártonban neje Nagy Mária, 1803. özvegy	Mózes kolozsvári csizmadia		
III. József 1804.	n. kis borosnyai Tompa Sára		III. Sámuel 1766.			III. Gábor † özvegye Szőnyi Erzsébet 1803.	Zuzsanna Matolcsi Lászlóné	IV. Sámuel 1803. kolozsvári polgár	
Zsigmond	V. Sámuel 1806—1841. neje: Botár Inesz					II. József 1794—1805. N.-Enyeden	II. János 1794—1807. N.-Enyeden	III. János, 1803—1824. haszonbérlo, nemessége igazoltatott	
II. György, sz. 1841. szept. 29-én. 1. n. Kovács Róza, † 1889. ápr. 12. 2. n. Hadnagy Ottília									
1-től V. Gábor sz. 1869. jun. 25.	Gyula sz. 1872. szept. 20. honvéd százados		Bela sz. 1875. szept. 16. mérnök				Etelka sz. 1881. nov. 11.	2-től László sz. 1892. decz. 10.	

A márkosfalvi Sipos család 1590-1892 között.

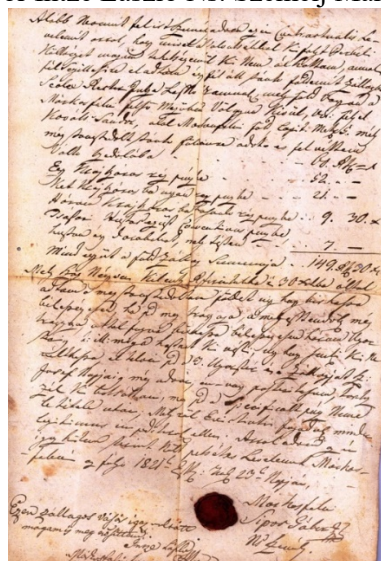
A Sipos (márkosfalvi) címer

A címer háromszegletű kék pajzsban görbe kardot tartó kar. A pajzs fölötti zárt sisak dísz nélkül való. Sipos Demeter és testvére Sipos Bálint a nemesi okiratot Somlyói Báthory Zsigmondtól, Erdély fejedelmétől Gyulafehérvárott 1590. október 4.-én kapta, amit Kovacsoczy Farkas kancellár is aláírt. Továbbá címerül háromszegletű kék pajzsban görbe kardot tartó kart adományozott nekik. A címerben lévő kard hegyére később (az időpontot nem ismerjük, de valószínűleg 1595. után) egy török fej lett tűzve. Egy békésebb időszak után (1568.-1594.) a törökök ellen a jelentősebb hadműveletek 1595-ben kezdődtek. Sipos Demeter leszármazottait nem ismerjük. Sipos Béla I. (Tatus) eredeti feljegyzésében 1940-ben a márkosfalvi Sipos család nemeslevele az alábbiak szerint lett megfogalmazva: "Mi Somlyói Báthory Zsigmond Erdély fejedelme és a székelyek grófja jelen soraink által adjuk emlékezetül mindazoknak, akiket illet, hogy mi midőn egynéhány tanácsos urainknak az okból való alázatos közbenjárására igazságosan megvizsgálván és megfontolván Márkosfalvi Sipos Demeter és Sipos Bálint agilis (agilis, anyja vagy felesége jogán nemesi birtokkal rendelkező nem nemes ember) nemeseknek hűségét és hív szolgálatait, melyet minden időben és helyen hozzanak és ezen országhoz tartoztak és ragaszkodnak és a jövőben is tartozni és ragaszkodni szándékoznak. Ugyanezen Sipos Demetert és Bálintot Kézdi széknek hátramaradt Primipilusainak (lófő, székely huszár) állományából és rendjéből kitöröltették és ezen Erdély országnak valódi nemeseinek sorába és számába íratunk, és ehhez képest oda számítjuk, sorozzuk és írjuk, határozottan elrendelvén, hogy ennél fogva ezentúl ugyanazon Sipos Demeter és Bálint és mindkét nemű leszármazottai valódi és kétségtelen nemesembereknek tartassanak és tekintessenek. Ennél fogva igaz és bizonyos nemességük jelvényébe égszínű kép, katonai pajzzsal betakart emberi kar kezében a pajzs felső széle felé egyenes kardot emelve annak végén levágott török fejjel, felette zárt sisak legyen helyezve, melynek csúcsából tincsek vagy különböző színű és szétfutó szalagok vagy levelek a pajzs minden részét szépen körül futják és kerítik. Megfontolt elhatározással elrendeltetik, hogy levelünk utasításai festőnek keze és művészete által világosabban kifejeztessenek és lefestessenek, és ezt tudomásul Nekik, valamint mindkét nembeli örökösöknek és utódiaknak adtuk és azokra ráruháztuk, helyeselvén és megengedvén, hogy ők és utódaik más valódi és jeles fegyverviselő nemesek szokása szerint mindenütt: csatákban, fegyver játékokban, tornákban, párviadatok és magán harcaik, valamint bármi más nemesi gyakorlatokon, nemkülönben udvaraik, házaik, pajzsaik, sátraik, pecsétjük, edényeik, zászlóik, sírboltjaik, lándzsáik, általában pedig bármely ügyük, tárgyalásaik és eljárásuk alkalmával tiszta és becsületes nemességük címén, mellyel őket úgy mindenkitől, mint az egyesektől - bármely állapotú, állású, méltóságú és kitűnőségű emberekként élnek címeztetni, tartatni, neveztetni és tiszteltetni akarjuk. Viseljék és hordják mindazon összes és egyes tiszteletet, kegyet és előjogokat, kedvezményes szabadságokat, sérthetlenséget és elsőbbségeket, melyeket a fent említett Erdély országunk többi valódi és született nemesei és katonai emberei bármely jog és szokás alapján használnak, élveznek és magukénak tartanak, azokat örökké használhassák, élvezhessék és azoknak örvendezhessenek. Melyeknek emlékezetül és örök erősségül jelen függő és hiteles pecsétünk által megerősített levelünket nevezett Sipos Bálintnak és Demeternek és az Ők mind kétnemű valamennyi örökösöknek és utódiaknak kibocsátani és kézbesíteni rendeltünk. Kelt Gyulafehérvár városunkban október hó 4-ik napján az Úr 1590-ik esztendejében".

Sipos Gábor által használt pecsét 1821-ben egy zálogos levélben. Alább Nevemét felírt Személy adom az én Contractualis (hivatalos) Levelemét arról, hogy mivel a Volontsékkel (Vollonts-márkosfalvi családnév) ki folyt Perbeli Költséget magam tehetségemből ki nem álhattam, annak fél Segéllesire at adtam egy fél áll Szánto földemet zálogba Scolae Rector Intze Laszlo Uramnak, melj föld vagy a Márkosfalvi felső Mezőben Völgyön kívül, vic(inusa) féljel Kováts Sándor, alól Martonfalvi föld, capit. metr. 5. mély meg szomszedolt szánto földemre adot és fel véttem válto tzedolába. 60 Rft. Egy krajtzáros rézpénzbe. 52. Ket krajtzárosba hasonló rez

penzbe.21. Három krajtzárosba hasonló réz penzbe.9. 30 x. Tsászári Huszar ezüst Conventions penzbe húszon egy darabokat, mely tészen..7. Mind együtt a föld Zállog Summaja.149 Rf. (rénes forint) 30 xr. Mely Száz Negyven kilentz Rforintokba és 30 xrokba által adtam a meg szomszédoltam földet úgy hogy bírhasa békes-ségesen, ha pd. meg trágyázza attól fogva bírhasa békességesen három Ugar szerig t. illetve míg a hasznát ki vészi, úgy hogy senki ki ne válthassa, eltelvén pd. a 3 Ugarszer és a Zállogját Sz. Josef Napjáig még adván én vagy posteritásim tartozzék ki botsáttani, meg pd. a Specificalt pénz Neme letétele után, Meljről Evictiotis fogadok minden legitimus impeditorok ellen. Arról adom, az én igaz hitem szerint költ petsétes Leveletem Márkosfalu az foljo 1821-ik Eszt. 7ber. 23k Napján. Ezen zálogos vásár igaz voltát magam is meg erősítem. Márkosfalvi Sipos Gábor Intze Laszlo Ns. Személj Márkosfalvi fungens Rector.

Sipos Gábor hivatalos adószáglevele 1821-ből és a pecsétcímer kinagyítva.

Sipos család címere 1595.¹³⁵ Tűzzománc címer¹³⁶ Címer a fadobozon.¹³⁷

Kézdivásárhely temetőben Márkosfalvi Sipos Karolina 1896. és Márkosfalvi Sipos Etelka és Jakó Pál sírja. 1950. 1965. Mind két síron a Sipos család címere. Jakó Pálnál a Jakó család címere.

A Sipos család armális (nemesi) levele

Válasz Sipos Gyula kérelmére: „A márkosfalvi Sipos családnak 1590-ben Báthory Zsigmond erdélyi fejedelemtől nyert armális levele illetőleg czimere az Orsz. Levéltárban nem volt feltalálható, azonban találtam egy 1804-ben kelt királyi leírat, mely szerint Sipos József és Gábor armális nemeseknek elismertettek, továbbá egy Sipos Gábor részére 1755-ben hozott erdélyi táblai ítélet, melyben egyebek között a szóban forgó armálisra is történik hivatkozás, s ezek kívánságára hiteles másolatban ki fognak adatni, ha a szabályszerű költségekre előlegül esetleg fedezetül szolgáló 16 koronát az Országos Levéltárnak beküld.” Sipos Gábor kérelme is megmaradt, ami a következő: „Alulírott mély alázattal azon kéréssel fordulok Nagy méltóságodhoz, hogy Sipos Gyula és Béla testvéreimnek nemességük és márkosfalvi előnevük használatát az ugyanazon atyától és anyától származott alulírta is kiterjeszteni méltóztassék. Kérelmem indoklásául mellékelem születési és

¹³⁵ Az első címet nagyapámtól Sipos Bélától kaptam.

¹³⁶ Unokatestvérem Jakó Edit férje Paál Sándor készítette el a tűzzománc címet 2011-ben.

¹³⁷ A díszes fadobozt, aminek tetején a Sipos címet formálták ki nagyapámtól Sipos Béla I.-től 1960-ban kaptam. (S. B.)
26

anyakönyvi kivonatokat, valamint a kézdimárkosfalvi református pap 135/1912. sz. értesítését, melyek Sipos György és Kovács Rózától, Gyula és Béla testvéreimmel egy azon apánktól és anyánktól való származásomat igazolják, továbbá igazolják azt is, hogy az 117122/1901 számú belügyminisztériumi ügyszám alatt kelt átiratban említett Sipos Gábornak egyenes leszármazottja vagyok, mely említett 117122/1901 számú belügyminisztériumi átiratot magában felemlítő 9272/1901 sz. magyar királyi honvédelmi miniszteri rendelet másolatát is mellékelem, ebben Gyula és Béla testvéreim nemességének és márkosfalvi előnevének jogosultsága ismertetik el.”

Igazolt nemesek névsora. 1899. SIPOS Márkosfalvi Gyula m. kir. honvédszázados, *1872. Apja Sipos György a Sipos Sámuel fia. n. e. 117122/1899.¹³⁸

„A m. kir. belügyminiszter Sipos Gyula magyar királyi honvédszázados és Sipos Béla testvérek régi nemességét, valamint a „márkosfalvi” előnév használatához való jogát f. évi 117122/1899. szám alatt igazolta.”¹³⁹

A Sipos családfa rajz.

A családfa ennek alapján¹⁴⁰: Sipos Demeter és Bálint testvérek. Bálint ♂ Aszalos Anna. 2 fiúk: István és Mihály ♂ Csiszér Kata. 3 fiúk: Mihály, Gábor és Pál. Mihály két fiánál, Gábornál és Pálnál szétválak a családfa. Gábor ♂ Aszalos Ilona, fiuk Sámuel ♂ Dobolyi Anna, 3 gyermek: Anna, Ábrahám Józsefné, Samu és György ♂ Tétsi Kata 2 fiú: József (4 gyermek: Kata, Gönczi Mártonné, Júlia, József és János) János ♂ Finta Anna, fiuk: Pál ♂ Baritz Amália, fiuk János ♂ Horváth Berta, 2 gyermek: Berta és János ♂ Sándor Anna, 2 fiú János és Zoltán. Mihály másik ága: Pál I. ♂ Tusa Jusztina, fik Pál II. ♂ Szentkirályi Ilona, fiuk Gábor ♂ Tompa Sára, 4 gyermek: Rozália, Zsuzsa, Sámuel (♂ Botár Inesz. 2 fiú György és Ferenc), Zsiga (♂ Barabás Zsuzsa, 10 gyermekük született.).

A családfa rajzon véleményem szerint 2 generáció hiányzik. (S. B.)

A Sipos család háza Márkosfalván, a temető közelében volt, az 1960-as években bontották le.

A Sipos család háza Márkosfalván 1930 körül¹⁴¹.

¹³⁸ Gerő József: [A M. Kir. Belügyminiszter által igazolt nemesek](#). 1867-1937. Budapest. 1938. 322.

¹³⁹ Dr. Komáromy András és Pettkő Béla (szerk.) [Nagy Iván Családtörténeti Értesítő 1](#). (1899.) II. Kisebb rovatok. Hivatalos értesítő. A 7719/1899. sz. B. M. rendelet alapján. 301.

¹⁴⁰ Jelölések: *=a születés vagy keresztelés időpontja, ♂=a házastárs (férj vagy a feleség) neve, a házasságkötés helye és ideje, †=a halál vagy a temetés időpontja, helye, k.= körülbelül, nincs pontos adat, de becslést lehetett végezni, N. a vezeté- vagy keresztnév ismeretlen. Vastag betű=egyeneságú ő. 1759. és 1832. között a születésnél csak a keresztelés időpontját jegyezték fel, 1833-tól már a születés időpontját is közölték. A halotti anyakönyveknél 1759. és 1835. között a temetés, 1836-tól már a halálozás és a temetés időpontját is megadták. A keresztnéveket a ma használatos formában írtuk: pl. Borbála, (Borbára), Imre, (Imreh), Ferenc, (Ferencz), Zsigmond, (Sigmond) stb. Ettől akkor térünk el, amikor anyakönyvi vagy irodalmi forrást idéztünk.

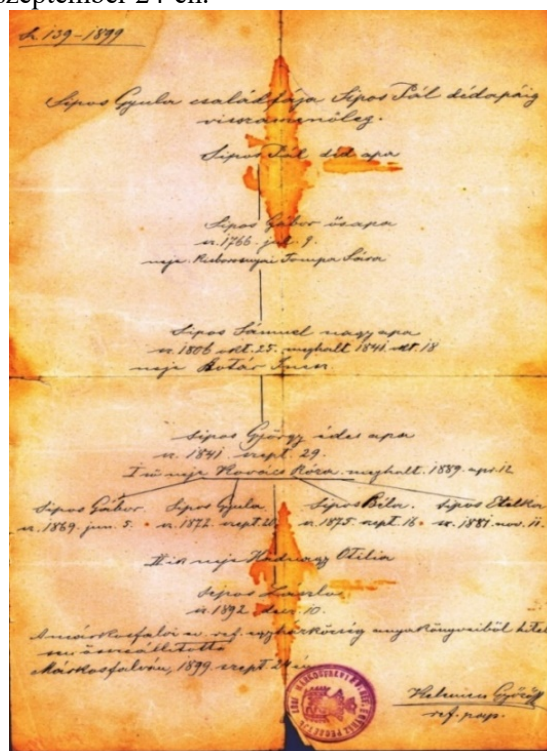
¹⁴¹ Jakó Lászlótól kaptam 2000-ben. (S. B.)

A Sipos (márkosfalvi) családról megmaradt családfa rajz, amit Sipos János 1930-ban készített.¹⁴²

Sipos Gyula kérelmére adott családfa levezetés. Készítette a márkosfalvi anyakönyvek alapján Kelemen Győző református pap 1899. szeptember 24-én.¹⁴³

Sipos családfa, Sipos Páltól Sipos György gyermekeiig.

¹⁴² 2004. május 21-én Nedeczky Lászlótól megkaptam Sipos Gyula hagyatékából a Sipos János által 1930-ban megrajzolt családfát. A Sipos Géza által megrajzolt családfa azonos adatokat közölt. Azt, hogy ki volt márkosfalvi Sipos János nem sikerült kiderítenem. Valószínű, hogy a kolozsvári ág leszármazottja és Sipos Gyulát és testvérét Sipos Béla I. nagyapámat ismerte. (S. B.)

¹⁴³ Nedeczky Lászlótól és leányától Nedeczky Ildikótól 2004. május 21.-én megkapott eredeti, hiteles anyakönyvi irat.
28

- A1. **Bálint** (*Márkosfalva, 1560. k.-†Márkosfalva, 1614. után és 1619. előtt.) Θ **Aszalos Anna**. Sipos Bálint testvére Demeter, akivel 1590. október 4-én nemességet szerez. Demeter leszármazottait nem ismerjük. Az 1614-es lustrában Sipos Péter és Sipos Bálint, mint királyi darabantok, gyalogos puskások szerepeltek. Sipos Pétert a családfán nem tudtam elhelyezni. 1619. július 13. Márkosfalva, gyalogosok, puskások: Sipos Péterné. Sipos Péter és Sipos Bálint 1619-ben már valószínűleg meghaltak, mert csak Sipos Péterné van említve. „Sipos Bálintnak két fia maradt: Mihály és István, akiket Fábián Péter márkosfalvi prédikátor, Dávid Demeter és Gáli János, mint fogott bírák 1621. május 13-án Buthka Tamással bizonyos márkosfalvi pörös jószágra nézve barátságosan kiegyeztettek. A testvérek, nevezetesen Sipos Mihály I. Sipos Péter fiával és Sipos István Sipos Bálint fiával 1635-ben a márkosfalvi puskás gyalogok között említettnek, de megjegyeztetik, hogy mind a ketten lóval mustráltak és hogy „meghalt uraméktól mongyak levelét lenni.”¹⁴⁶ Bennök a család két ágra szakadt.”¹⁴⁷
- B1. **Mihály I.** (*Márkosfalva, 1590. k.-†Márkosfalva, 1658. k.) Θ **Csiszér (gidófalvi) Kata**. Apja valószínűleg Csiszér Miklós.¹⁴⁸ A nemességszerző márkosfalvi Sipos Bálint idősebb fia, Sipos Mihály. 1635. Lustra. Márkosfalva, gyalog puskás: Sipos Mihály beteg, Péter fiával lustrál. Az elhunyt Szabó György és özvegy Szabó Jánosné jószágát Sipos Mihály I. bírja. A nemességszerző márkosfalvi Sipos Bálint idősebb fia Sipos Mihály I. utolszor 1658-ban említetik, mely esztendőben a márkosfalvi határban fekvő bizonyos földjét Török Jánosnak^{149 150} adta cserébe.
- C1. Péter (*Márkosfalva, 1615. k.-†Márkosfalva, 1658.-1661.) Sipos Péter, akinek nemesi levele van (1635.). Sipos Péter először 1635. évi lustrális könyvben említették. Úgy látszik, mag nélkül halt el, mert a testvérének 1661-i március 5-én kelt osztálylevelében sem ő, sem maradékai nem fordulnak elő.
- C2. **Mihály II.** (*Márkosfalva, 1622. k.-†Márkosfalva, 1680.-1683.) A családfa rajzon nem szerepel, a lustrában viszont igen. Nagybőlön. 1680. április 20. Háromszéki katonai összeírások. Kézdi lovasok. Gyárfás István uram száza. Márkosfalva: Sipos junior Mihály (Sipos Mihály III.) szolgál, Gyárfás István szolgája. Sipos Mihály senior, (Sipos Mihály II.) Mikes uram szolgája. Az 1683 utáni lustra alapján Sipos Mihály II. fiai: Sipos Mihály III. Sipos Pál I. és Sipos Gábor.
- D1. Mihály III. (*Márkosfalva, 1650. k.-) Sipos Pál I. Sipos Mihály III. és Sipos Gábor testvérek 1677. július 25-én Sidó Istvánnal és feleségével, Sára asszonnyal a márkosfalvi határban Dálnok felől való mezőben levő szántóföldön egyezkedik¹⁵¹. Az 1680. április 20. és az 1683 utáni lustrákban szerepel. 1683. után. Kézdi lovasok Sipos Mihály Junior, Gyárfás István uram szolgája. Öccsei Sipos Pál és Sipos Gábor.
- D2. **Pál I.** (*Márkosfalva, 1655. k.-) Említve 1683. évi bécsi hadjárat után. Θ **Tusa Jusztinia**.
- E1. **Pál II.** (*Márkosfalva, 1680. k.-†Márkosfalva, 1735.-1739.) A családfa rajzon nem szerepel, az 1713-ban és az 1722 -es lustrában vannak adatok Sipos Pál II. vagyoni

¹⁴⁴ Jelölések: *=a születés vagy keresztelés időpontja, Θ=a házastárs (férj vagy a feleség) neve, a házasságkötés helye és ideje, †=a halál vagy a temetés időpontja, helye, k.= körülbelül, nincs pontos adat, de becslést lehetett végezni, N. a vezetéknév vagy keresztnév ismeretlen. Vastag betű=egyeneságú ős. A keresztnéveket a ma használatos formában írtuk, pl. Borbála, (Borbára), Imre, (Imreh), Ferenc, (Ferencz), Zsigmond, (Sigmond) stb. Ettől akkor térünk el, amikor anyakönyvi vagy irodalmi forrást idéztünk.

¹⁴⁵ Részletesebben a Sipos családdal kapcsolatos dokumentumok, digitalizált iratok megtalálhatók: www.terray.hu családtörténet oldalon.

A márkosfalvi Sipos család iratai kutathatók az MNL OL-ben. [P 836 - 2. - S - No. 157. Sipos \(márkosfalvi\) \(Egyes irat\)](#)

¹⁴⁶ A fejedelemtől kaptak nemesi kiváltságlevelet, aki már meghalt.

¹⁴⁷ 38. [Márkosfalvi Sipos család](#). Dr. Komáromy András és Pettkó Béla (szerk.) Nagy Iván Családtörténeti Értesítő 1. (1899.) 288-290.

¹⁴⁸ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. Sepsiszentgyörgy. 1901. I. kötet. 115-117. Csiszér (gidófalvi) Csiszér Máté 1602-ben esküszik fel a császár és király hűségére, fia Miklós, nemes, az 1614-es és 1635-ös lustrákban szerepel.

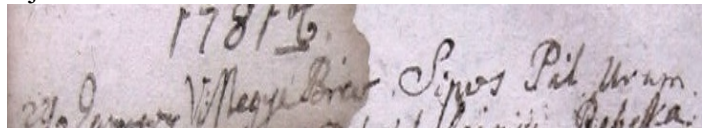
¹⁴⁹ Pálmay József: Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. 440-442. [A márkosfalvi Török család](#) tagjai között említi az 1658.-ban földcsere ügyében hivatkozott Török Jánost, aki 1635-ben lustrál, 1639. márc. 7.-én nemes levelet nyer I. Rákóczy Györgytől. 1668-ban már nem él. Török János apja Török György 1602-ben Rudolf király hűségére esküszik fel.

¹⁵⁰ Demény Lajos. [Székely oklevéltár. Új sorozat. V.](#) Székely népesség-összeírások. 1635. Id. mű. 146-147. Márkosfalván említi: Nobiles (nemesség): Török Mathe (Török Máté) 1 lóval lustrál, Primipili Veterani (régifők) Török Georgi, fia János (Török György fia Török János), 1 lóval lustrál, Török Miklós.

¹⁵¹ [Márkosfalvi Sipos család](#). Dr. Komáromy András és Pettkó Béla (szerk.) Nagy Iván Családtörténeti Értesítő 1. (1899.) Id. mű. 289.

helyzetéről. 1735. novemberi vizitációban, mint presbiter részt vesz, az 1739-es vizitációban nem említik.

F1. **Pál III.** (*Márkosfalva, 1720. k.-†Márkosfalva, 1781. január 24.) Megyebíró említve 1753, 1766. 1. **Θ Szentkirályi Ilona** (*1730. k.-†1767. k.) 1755. 2. **Θ Bartha Kata** (*1740. k.-†1787. augusztus 15. után.) 1768. k. Sipos Pál felesége 1770-ben már Bartha Kata volt. A házassági anyakönyvek Márkosfalván 1759. óta vannak meg, de Sipos Pál házasságáról nincs bejegyzés. Bartha Katáról Márkosfalván a halotti anyakönyvekben nincs bejegyzés, valószínű, hogy férje halála után elköltözött. A Barthák Dálnokiak vagy Nagyborosnyóiak voltak. Az 1700-as években a nagyborosnyói Bartha családnak több tagja volt, mint a dálnokinak. 1713. január 9. Angyalos. A sepsiszéki nemesek, lófők és gyalog puskás székelyek hűségeskü-lajstroma. Nagyborosnyó. Nobiles: 14 Bartha, Primipili: 4 Bartha neve van felsorolva¹⁵² Dálnokban (Kézdizsék) viszont Nobiles: 2 Barthát, Primipili: 2 Barthát találunk.¹⁵³ A nagyborosnyói református egyház halotti anyakönyvei meg vannak 1766-tól, de Bartha Katát nem találtam meg, tehát másutt halt meg. A házassági anyakönyvek 1767-től vannak meg, nem találtam bejegyzést Sipos Pál és Bartha Kata házasságáról. Sipos Pál III. gyermekei közül csak a legidősebb, Sipos Gábor született 1766-ban Márkosfalván. 3 gyermek nem Márkosfalván született, de Márkosfalván haltak meg 1765. után. A dálnoki házassági anyakönyvek 1772-től meg vannak, de Sipos Pál és Bartha Kata esküvője 1770. előtt, 1768 körül volt. A dálnoki születési anyakönyvek csak 1854-től, a halotti anyakönyvek pedig csak 1855-től álltak a rendelkezésemre. Dálnok közelebb van Márkosfalvához, mint Nagyborosnyó. „Sipos Pál III. az ősi fészekben Márkosfalván lakott és minekutána az 1590-ben címeres levelet szerző Sipos Bálinttal való egyenes leszármazását őseink folytonos nemesi szabadságban való élését okmányokkal és tanúvallomásokkal igazolta, 1753-ban a marosvásárhelyi királyi tábla által kétségtelen nemesnek ítéltetett. (Országos Levéltár)”¹⁵⁴ 1759. március 14.-én részt vett, mint consistorialis személy Sipos Pál uram, aki Sipos Pál III.-val azonos. 1762. január 18.-án a vizitáció során consistorialis személyek között is ott volt Sipos Pál, továbbá Sipos Pál és Vajna Miklós számolt be az egyház pénzügyi helyzetéről. Sipos Pál III. megyebíró is volt. Presbitérium jegyzőkönyve. 1863. január 30. A vagyontárgyak számbavétele. Van egy keresztelési kanna mely lyukas melyen az 1770.-es év látható és curator Sipos Pál és neje Bartha Katharina (Kata) nevei van felírva. Márkosfalvi anyakönyv. Pro Memoria. 1781. június 14. és július 18. között a templom tornyát javították, ehhez szükséges pénzt a márkosfalvi hívek adták össze, köztük: Sipos József (Sipos Pál III. fia.), Sipos Pálné özvegyasszony és Sipos Mária (Sipos Pál III. leánya.) hajadon.

Sipos Pál megyebíró halotti anyakönyve, Márkosfalva, 1781. január 24.

G1. József. (*Márkosfalva, 1760. k.-†Márkosfalva, 1808. január 5.) **Θ** Gajdo Borbála. Márkosfalva. 1784. január 6.

H1. Anna. (*Márkosfalva, 1784. november 28.-) Említve 1809. május 14.

H2. Bálint I. (*Márkosfalva, 1786. november 20.-†Márkosfalva, 1803. december 22.)

H3. N. (1790. k.-†Márkosfalva, 1790. szeptember 30.)

H4. István I. (*Márkosfalva, 1794. június 5.-†Márkosfalva, 1796. november 28.) Ikertestvére András.

H5. András. (*Márkosfalva, 1794. június 5.-†Márkosfalva, 1795. június 20.) Ikertestvére István I.

H6. Mária. (*Márkosfalva, 1797. november 26.-†Márkosfalva, 1800. január 26.)

H7. István II. (*Márkosfalva, 1800. július 19.-)

H8. Bálint II. (*Márkosfalva, 1802. november 24.-†1803. december 22.)

¹⁵² Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Nagy Borosnyó. Id. mű. 70-71.

¹⁵³ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Pagus Dálnok. Id. mű. 96-97.

¹⁵⁴ [Márkosfalvi Sipos család](#). Dr. Komáromy András és Pettkó Béla (szerk.) Nagy Iván Családtörténeti Értesítő 1. (1899.) Id. mű. 289-290.

- H9. Tamás. (*Márkosfalva, 1804. december 27.-)
- G2. Mária. (*Márkosfalva, 1762. k.-) θ Demeter Sámuel. Márkosfalva, 1787. augusztus 15. Sipos Mária, Sipos Pálné (Sipos Pál már nem élt, felesége viszont igen) leánya és fogarasi Schola rector, (iskolaigazgató) Demeter Sámuel consesusokat (megegyezéseket házasságkötésre) adják.
- G3. N. (*Márkosfalva, 1765. k.-†Márkosfalva, 1766. október 27.) 1766. október 27-én Sipos Pál úr leánykáját temettem.
- G4. **Gábor.** (*Márkosfalva, 1766. július 9.-†Márkosfalva, 1832. március 20.) Strázsamester (örmester). Sipos Gábor Sipos József testvérével együtt 1804. január 26-án legfelsőbb helyről kétségtelen nemesnek ismertetett el. Sipos Gábor 1794-től presbiter, 1806. március 8.-1809. március 22. pedig megyebíró. Első három gyermeke Bartha Sárától, a többi öt gyermeke Tompa Sárától született.
1. θ Bartha (nagyborosnyói) Sára. (*1770. k.-†Márkosfalva, 1831. január 10.) Márkosfalva, 1792. március 5.
2. θ **Tompa (kisborosnyói) Sára.** Márkosfalva, 1797. k. A házasság nem Márkosfalván történt, de a borosnyói anyakönyvekben sem található anyakönyvi bejegyzés. A márkosfalvi egyházi könyvben¹⁵⁵ van egy feljegyzés 1801. április 12-én. Sipos Gábor panasolja, hogy házastársa Tompa Sára asszony és asszonytársai nem tartották be a templomi ülésrendet.
- H1. Júlia (*Márkosfalva, 1792. december 26.-†Márkosfalva, 1795. október 12.) 1795. december 12-én temettem Sipos Gábor strázsamester úr véletlenül megholt 6 esztendő leánykáját Sipos Júliát, aki a fuszulykát (babot) ette, az a torkán elakadt és hirtelen megfulladt.
- H2. Anna (*Márkosfalva, 1795. július 11.-†Márkosfalva, 1797. március 8.)
- H3. Lajos I. (*Márkosfalva, 1796.-†1797. július 9.)
- H3. Zsuzsanna (*Márkosfalva, 1797. október 8.-†Ikafalva, 1878. október 13.) Sipos Lajos II. ikertestvére. Konfirmált 1812. május 10. θ Dienes (Dénes) (ikafalvi) Balázs (*Ikafalva, 1780.-†Ikafalva, 1850. január 27.). Márkosfalva, 1838. július 30. Dienes Balázs 1. θ László Betulia (*1775.-†1866. augusztus 23.) Elváltak.
- I1. Dienes Kornélia. (*Ikafalva, 1841. január 16.-)
- I2. Dienes Karolina. (*Ikafalva, 1843. január 9.-) θ Fetés Gábor (*1837. augusztus 26.-) 1864. május 2.
- [Fetés Gábor szülei: Fetés Mózes és Fetés Judit.]
- H4. Lajos II. (*1797. október 8.-) Sipos Zsuzsanna ikertestvére.
- H5. Zsigmond. (*Márkosfalva, 1800. május 9.-†Márkosfalva, 1881.) katonatiszt. θ Barabás (márkosfalvi) Rozália. (*Márkosfalva, 1804. január 4.-†Márkosfalva, 1873. június 16. Meghalt hosszas betegség után. Temette Bodola Sámuel.) Márkosfalva, 1827. április 17. 1827. április 17-én nemes Sipos Zsigmond ifjú legény és Barabás Antal úr hajadon leánya Barabás Rozália házasságot kötöttek. Esperesi úr dispensatio-ja¹⁵⁶ (felmentése) mellett. A márkosfalvi református templom szószéki koronáját adományozta és felirat is megmaradt: T. Sipos Zsigmond és nője Barabás Rozália asszony 1843-ban. Barabás Rozália sírja a Márkosfalvi temetőben van, a felirat: Itt nyugszik Sipos Zsigmondné Barabás Rozália szül. 1804. jan. 4-én, és meghalt 1873. június 16.-án. Párosult 1827. április 4-én. Dédunokái Kónya Anna (1903.-1992.) és Kónya Emília (1912.-) [Barabás (márkosfalvi) Rózália apja Barabás Antal. Folytatás: Barabás (márkosfalvi) családja.]
- II. Károly. (*Márkosfalva, 1828. január 12.-†Nyújtód¹⁵⁷, 1903. december 20.) θ Csüdör (nyújtódi) Mária (*1830.-†Nyújtód, 1904. március 2.) 1873.

¹⁵⁵ A márkosfalvi ref. eklézsia protocoluma 1794. szept. 3. napjától van vezetve.

¹⁵⁶ A felmentés a tisztán egyházi törvény kötelező erejének részleges, esetre való felfüggesztése. A kézdi esperes Bodola Ferenc márkosfalvi pap volt.

¹⁵⁷ Nyújtód: Kézdivásárhelytől 5 km-re északkeletre az Ojtozi-szoroshoz vezető út mentén a Feketeügy jobb partján fekszik. Nagy- és Kisnyújtódból áll, utóbbit csak az Esztelnek-pataka választja el Kézdiszászfalutól.

Alólírtak a maguk s több közeli és távoli rokonok nevében a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy

Márkosfalvi SIPOS KÁROLY

a jó és gondos férj, 1848-beli honvéd, f. hó 20-án, munkás életének 76-ik, házasságának 31-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, végelgyengülés következtében elhunyt.

A boldogult halott földi maradványai folyó hó 23-án, az engesztelő szentmise áldozat bemutatása után délelőtt 10 órakor fognak a nyújtódi róm. kath. templom kerítésében örök nyugalomra helyezni.

Béke legyen áldott porai felett!

Nyújtódon, 1903. december 20-án.

Nyújtódi Csüdör Mária, Márkosfalvi özv. Sipos Karolyné,
bánatos özvegy.

A boldogult testvérei:

Márkosfalvi Sipos Ferencz,
* * Sipos Sándor,
* * Sipos Karolina özv. Daszbek Jánosné,
* * Sipos Rozália özv. Nagy Mózesné,
* * Sipos Anna Arros Ferenczné,
* * Sipos Zsuzsa Csia Lázárné,
továbbá mint jó sógorai és sógornői.

Márkosfalvi Sipos Károly gyászértesítője. 1903.

„Alólírtak a maguk s több közeli és távoli rokonok nevében a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy Márkosfalvi Sipos Károly a jó és gondos férj, 1848-beli honvéd, f. hó 20-án, munkás életének 76-ik, házasságának 31-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, végelgyengülés következtében elhunyt. A boldogult halott földi maradványai folyó hó 23-án, az engesztelő szentmise áldozat bemutatása után délelőtt 10 órakor fognak a nyújtódi róm. kath. templom kerítésében örök nyugalomra helyezni. Béke legyen áldott porai felett! Nyújtódon, 1903. december 20-án. Nyújtódi Csüdör Mária, Márkosfalvi özv. Sipos Karolyné, bánatos özvegy. A boldogult testvérei: Márkosfalvi Sipos Ferencz, Sándor, Sipos Karolina, özv. Daszbek Jánosné, Sipos Rozália, özv. Nagy Mózesné, Sipos Anna, Arros Ferenczné, Sipos Zsuzsa, Csia Lázárné, továbbá mint jó sógorai és sógornői. Ny. Ifj. Jancsó M. a Székelyföld első gőzerőre berendezett új könyvnyomdájában. Kézdivásárhely. 1903. Séra Imre első temetkezési vállalata.”

Márkosfalvi özv. Sipos Karolyné született Csüdör Mária gyászértesítője. 1904.

„Alólírtak a maguk s több közeli és távoli rokonok nevében a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy márkosfalvi özv. Sipos Karolyné született Csüdör Mária életének 74-ik, özvegyiségének 3-ik havában, folyó évi március hó 2-án délelőtt 7 órakor, rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Az üdvözültnek porrászei folyó év és hó 5-én délelőtt 10 órakor a róm. kath. szertartás szerint fog a templomkerítésben örök nyugalomra helyezni. Béke legyen áldott porai felett! Nyújtódon, 1904. március 2-án. Gyászolják: Csüdör Mári férj. Fazekas Dénes, Csüdör Irma férj. Német István és gyermekeik. Böggözi Mihály és neje sógor és sógor. Csüdör Ilona férjzett Simon Balázs és Csüdör Béla hátramaradt gyermekei. Simon József, Csüdör Róza, Berta, Etelka és Mariska. Kovács Teréz férj. Kádár János és gyermekei. Bodó Endre és Ignác, Kovács Amália férj. Kádár János, Kovács Miklós és Ferencz, mint unokák. Ny. Ifj. Jancsó M.-nél. Kézdivásárhely. 121-1904. 836. Séra Imre első temetkezési vállalata.”

12. Ferenc I. (*Márkosfalva, 1829. december 29.-†Márkosfalva, 1891.)
Keresztszülők: Becző András, Sipos Zsuzsanna, Salamon Mózes és felesége. Bába: Hegyeliné. Θ Bartok Rákhel. (-†Nyújtódon, 1903. december 20. után) Márkosfalva, 1875. k.

J1. Jenő. (*Márkosfalva, 1877.-†Márkosfalva, 1886. november 21.)
Meghalt Sipos Jenő 9 éves, apja ifj. Sipos Ferenc. Bodola Sámuel temette a köztemetőben.

J2. Ferenc II. (*Márkosfalva, 1879. k.-†Márkosfalva, 1893. után)

13. Karolina. (*Márkosfalva, 1832. május 12.-†Kézdivásárhely, 1910.május.). Keresztszülő Sipos Zsuzsanna. Bába Mántó Andrásné. Konfirmált 1845. 1. Θ Daszbek János, 1857. 2. Θ Rácz Bálint (*1830.

január 17.-†1889. május 29.)

J1. Daszbek Mária. (*1862. augusztus 1.-). ⚭ Szász Dániel I. (*1862. január 4.-) Kézdivásárhely, 1887. május 30.

K1. Szász Mária. (*Kézdivásárhely, 1883. október 25.)

A házasságkötés után törvényesnek elismerve.

K2. Szász Dániel II. (*Kézdivásárhely, 1889. május 6.-
†Kézdivásárhely, 1894. augusztus 19.)

K3. Szász Lajos. (*Kézdivásárhely, 1896. február 27.-)

J2. Daszbek Laura, (Lóri). (*1865. január 23.-). ⚭ Jancsó István I. (*1862. január 4.-). 1883. november 11.

K1. Jancsó István II. (*1884. szeptember 22.-)

K2. Jancsó Lajos. (*1886. szeptember 12.-)

K3. Jancsó Gizella. (*1888. augusztus 23.-). ⚭ Kézsmárky N.

K4. Jancsó Béla. (*1890. október 20.-)

K5. Jancsó Anna. (*1892. augusztus 23.-) ⚭ Györfi N.

K6. Jancsó Ilona. (*1896. december 31.-†1898. november 12.)

I4. Rozália I. (*Márkosfalva, 1834. augusztus 5.-†Márkosfalva, 1836. október 26. A halál oka kolera) Keresztszülők: Barabás Sándor és Sipos Zsuzsanna. Bába Hegeliné.

I5. Lajos. (*Márkosfalva, 1836. november 21.-†Márkosfalva, 1890. május 27. Meghalt erőszakos halállal. Felboncolás után D. Antal főorvos átiratára temetették el. Lakott Márkosfalva 93. Temette Bodola Sámuel.) Keresztszülő Sipos Zsuzsanna. Bába: Mántóné. ⚭ Kovács Poli (*1842.-†1928.).

J1. Zsuzsa. (*1872. k.-)

J2. Anna. (*Márkosfalva, 1875. szeptember 29.-†Márkosfalva, 1944.) 1875. szeptember 29-én született Sipos Anna, szülei Sipos Lajos és Kovács Poli. Keresztszülők lisznyói Fekete György és neje Kovács Ágnes. ⚭ Konya Gábor.

K1. Konya Zsuzsa.

K2. Konya Anna. (*1903.-†Márkosfalva, 1992.)

K3. Konya Emília (*1912.-†Márkosfalva, 1995.)

K4. Konya Júlia.

K5. Konya Róza.

K6. Konya Gábor.

J3. Zsigmond I. (*Márkosfalva, 1877. szeptember 26.-) 1877. szeptember 26-án született Sipos Zsigmond, szülei Sipos Lajos és Kovács Poli, keresztszülők Sipos Ferenc és Bartok Ráchel. Pap Bodola Sámuel, bába Dombo Jánosné, Bakk Mari.

K1. Zsigmond II. (*1900. k.) ⚭ Lack Mária. Budapest. Postai főtanácsos.¹⁵⁸

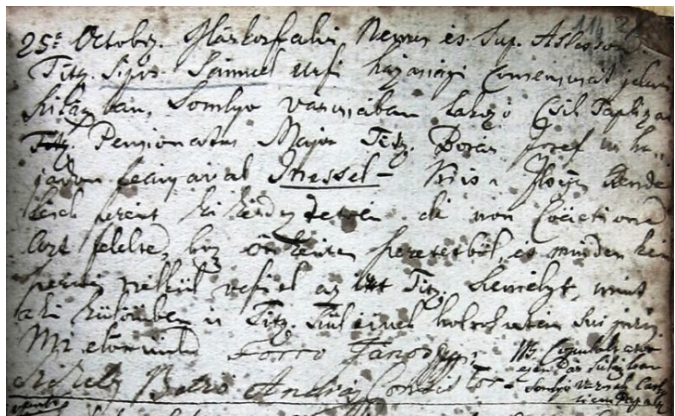
Sipos Zsigmond. 1930. k.

I6. Rozália II. (*Márkosfalva, 1839. január 28.-†Nyújtod, 1903. december 20. után). Keresztszülők: Donát József és Donát Lajos. Barabás Anna, Becző Józsefné, Barabás Sándor. Bába: Mántóné. Konfirmált 1852. ⚭ Nagy (feldobolyi) Mózes, özvegy. (*1817. †Nyújtod, 1903. december 20. előtt) Márkosfalva, 1861. január 8. Esketési tanúk: feldobolyi Damó Ferenc, Damó Sándor, márkosfalvi

¹⁵⁸ Unokája Csomós Vilmos (*1949.) levélbeli közlése.

- Volanus István, Mihály Elek. Pap Bodola Sámuel.
- I7. Anna. (*Márkosfalva, 1841. március 14.-†Nyújtod, 1903. december 20. után) Θ Aros Ferenc. (*1838. k.-†Nyújtod, 1903. december 20. után) Keresztszülők Barabás József és felesége. Bába Mántóné. Konfirmált 1852.
- I8. Sándor. (*Márkosfalva, 1843. április 28.-†Nyújtod, 1903. december 20. után) Keresztszülők Barabás József és felesége. Bába Mántóné. Konfirmált 1857.
- J1. Jenő.
- I9. Julianna. (*Márkosfalva, 1845. május 5.-) Keresztszülő: Barabás József és hitvese. Θ Szilveszter István. (*1817.) 1871. szeptember 2. Házasságot kötöttek Szilveszter István alsócsrnátoni, 54 éves, özvegy és márkosfalvi Sipos Julianna 26 éves, hajadon. Tanúk Sipos Ferenc, Kovács József, Barabás Elek. Eskető pap Bodola Sámuel.
- I10. Zsuzsanna. (*Márkosfalva, 1847. február 10.-†1923. március 26.) Keresztszülő Dénes Balás és felesége Sipos Zsuzsanna. Bába Csomosnő. Konfirmált 1859. Θ Csia (czofalvi) Lázár. (*1842. december 12.-†1919. december 27.) Márkosfalva, 1873. szeptember 18-án házasságot kötöttek Csia Lázár, (*1842.) Czofalvi, Orbai széki 31 éves és Sipos Zsuzsanna (*1847.) 26 éves. Tanúk Csia Sándor, Nagy Mózes, Barabás Péter, Bitai József. Eskető pap Bodola Sámuel.
- I11. Rákhel (Ráki). (*Márkosfalva, 1849. március 29.-†Márkosfalva, 1887. október 19.). Keresztszülők: özvegy Donát Józsefnő és Dénes Baláznő, Barabás Péter ifjú. Bába Rácz Andrásnő. Konfirmált 1861. Θ Becző György, unitárius (*1841. szeptember 19.-†1919.). Θ Márkosfalva, 1873. január 15-én házasságot kötöttek Becző György (*1842.) 31 éves és Sipos Ráchel (*1849.) 24 éves. Tanúk Sipos Ferenc, Sipos Lujza, Becző István, Garai István, Sánta István, Kovács József, Kovács András.
- J1. Becző Kálmán. (*Márkosfalva, 1873. október 24.-†Márkosfalva, 1874. május 22.).
- H6. Rákhel. (*Márkosfalva, 1803. március 27.-) Beoltottak: 1812. május. Tiszt. Sipos Gábor leánya Ráchel (9 éves volt) Konfirmáltak: 1816. november Sipos Gábor úr leánya Ráchel. Θ Lantos Salamon (lécfalvi gyalog katona, Brassói iskolamester) 1827. augusztus 3.
- H7. **Sámuel.** (*Márkosfalva, 1806. október 25.-†Márkosfalva, 1841. október 16. A halál oka agyvérzés.) „1841. október 16-án meghalt, október 18-án temették nemes Sipos Sámuel curator urat, a halál oka gutaütés, meghalt hosszas betegség után.” Himlő ellen beoltottak 1812. májusában. Sipos Sámuel és Sipos Rákhel. Ügyvéd, földbirtokos volt. Θ **Botár Inesz** (*1813. december 8.-†Márkosfalva, 1895. október 27.) Márkosfalva, 1833. október 25. A rendelkezésre álló irat alapján megállapítható, hogy Sipos Sámuel született 1806. esztendőben Márkosfalván. Keresztelő 1806 okt. 25. volt. Szülei: Sipos Gábor és Kis-Borosnyói Tompa Sára.¹⁵⁹ Az eredeti okirat a legrégebbi rendelkezésemre álló anyakönyvi kivonat, melynek pontos szövege: "Egyházi hivatalos Bizonyítás Arrol, hogy Márkosfalvi Tekint(etes) Sipos Sámuel Úr, mostan Regio Tablary Cancellista (ügyvéd gyakornok) ugyan Márkosfalván élő és resideáló (jelenleg is élő) Szüleitől, Tekintetes Nemes Sipos Gábor úrtól és Tekintetes K. (kis) Borosnyói Tompa Sára Affonytól, született az ezernyolcszáz hatodik, 1806. esztendőben, és kereszteltetett ugyanazon esztendő október hónapjának 25.-k napján. Mely dolognak hiteles voltát a Márkosfalvi Szent Eclésia Matriculájának 39.l és 200.l lapjáról ezekben hivatalosan ki írtam, s adtam. Márkosfalván 28. Júl. 1830. Bodola Ferenc református pap.

¹⁵⁹ Az egyházi hivatalos bizonyítást 1830. júl. 28.-án Bodola Ferenc ref. pap jegyzetelte ki Márkosfalván. Lepecsételve, elmosódott pecsét. Sipos Sámuel ügyvéd gyakornok (Regio Tablary Cancellista) volt 1830.-ban 24 éves korában és 35 éves korában 1841. okt. 18.-án halt meg.

Sipos Sámuel és Botár Inesz házasságkötési anyakönyve.

„1833. október 25. Márkosfalvi nemes és Sup. (erior, tehát felső) Asloson Tiszt. Sipos Sámuel úrfi házassági cerenomiát jelenti Szilágyban, Somlyó városában (ma Szilágysomlyó, Zilahtól 25 km-re fekszik) lakó Csik Tapolcai Peregrinus (Bevándorló, idegen földön tartózkodó) Major Tiszt (Katona, őrnagy.) Botár József hajadon leányával Inessel (Inesszel), akit kikérdezvén azt felelte, hogy önként és szeretetből és minden kényszer nélkül veszi el tisztelt személyt. Mi előttünk: Forro János, székely Betző András. Szilágy, Somlyó vára. Katolikus pap.” Botár Inesz¹⁶⁰ emigráns tiszt leánya, Sipos Sámuel és Botár Inesz Kolozsvárt ismerkedtek meg. (Sipos Sámuel naplójából tudjuk, hogy 1839-ben Botár Inesz szülei Kolozsvárt éltek) Botár Inesz testvére Botár Eugén (Jenő) katonatiszt. Botár József generálist, a dálnoki tetőn fogadták, mikor jött katonai felülvizsgálatra. Ez valószínűleg a Napoleoni harcok idején történhetett, az 1800-as évek elején.¹⁶¹ Botár József (Josephus Botár) (*1770.-†Kolozsvár, 1846. október 12. 76 éves volt. A halál oka marasmus, öregkori sorvadtóság, kóros soványság. A halál bekövetkezte: Improvisus, váratlanul, hirtelen történt. Temette Kedves István Steph. Kedves Abb. (*1782-†1864) kolozsvári apát-plébános. Lakott Claudopolis városában, tehát Kolozsvárt), a kolozsvári katolikus halotti könyvek alapján, aki Csiktapolczai származású volt¹⁶². Botár József Conditio (státusz): Pensionatus Supremus Vigiliarum Magister, régies megnevezéssel főstrázsamester, mai nevén őrnagy. Ez annak idején olyan magas rendfokozatnak számított, hogy Széchenyi István nem tudta elérni, ezért is hagyta ott a katonaságot. Felesége olasz származású volt. A kolozsvári katolikus halotti anyakönyvek alapján: Botár József felesége Canciani Katalin (Catharina) meghalt 1860. július 2-án, 80 éves korában, váratlanul, Kolozsváron, vallása római katolikus, született Udinében (Olaszországban) 1780-ban. Lakott Kolozsvárott a Kül közép utca 412.-ben. Özvegy, férje volt Botár József, C. R. főstrázsamester. Temette Ágoston Károly. Sipos Sámuel naplóját (naplójának kb. egyharmada maradt meg.) 1841. október 13-ig írta és három nap múlva meghalt. Márkosfalvi halotti anyakönyv: 1841. október 18. nemes Sipos Sámuel Curator urat, gutaütés követően, hosszú betegség után, meghalt október 16-án. A márkosfalvi egyházban az 1841. november 1. ülésen Sipos Sámuel halálozása után, az általa az egyházban végzett munkát a presbitérium szétosztotta.

Botár Inesz 2. ☉ Barabás Dániel. (*Márkosfalva, 1820. április 11-†Márkosfalva, 1871. november 24. A halál oka agyvérzés). Márkosfalva, 1852. április 12. (Folytatás, Barabás (márkosfalvi) családja.) Sipos Béla

¹⁶⁰ Bogdán Éva adatai.

¹⁶¹ Sipos Etelka levele alapján. Arra utal, hogy a Sipos Sámuel naplójában írt erről. Sajnos ez a lap elveszett.

¹⁶² Az 1683 utáni lustrában szereplő Botár lovasok: Botár János, Botár Bálint fia 2. Kapitány uram köművese, aki menti, Botár Mihály fia 4. Botár János junior, fia 1. 22 faggyút ad a kapitánynak a hadból való mentességért. Demény Lajos: Székely Oklevéltár. 1680-1692. Új sorozat. VIII. Id. mű. 83. 90. 92. 1683. évi bécsi hadjárat után. Csíki nemesség. Bodo Mihály uram száza. Tapolcza. (Csíktapolca)

I., 1959. július havában 84. éves korában többek között ezt írta családtörténetében: „A nagy zökkenő a családban 1842-ben¹⁶³ következett be, mikor nagyapánk, Sipos Sámuel szorgalmas és törekvő ügyvéd fiatalon 36 éves korában elhalt, hátra hagyva 6 éves Ferencz és 1 éves György gyermekeit. Özvegye Botár Inez, egy csaszaki (Botár Inesz édesanyja volt olasz származású, Udinében született, az édesapa Botár József csíktapolcai, katolikus vallású volt. Azt, hogy csaszak mit jelent nem sikerült kiderítenem, ilyen települést nem találtam, de a Csaszak név előfordul. S. B.) kis huszárcapitány lánya, férjhez ment Barabás Dániel úrhoz, ki is mostoha gyermekeit mesterségre adja, Ferencz asztalos, György szabó lesz, de csak nagykorúságuk eléréséig. Mihelyt gyámság alul felszabadulnak, mindketten hazatérnek, átveszik megdézsmált örökségüket és a 70-80 hold földbirtokból megmaradt 40-45 holdon gazdálkodni kezdenek.” Olosz Katalin a következőkben foglalta össze a dédapja Sipos Ferenc szüleiéről megmaradt családi emlékeket.¹⁶⁴ Botár József ügyvéd-örnagya volt. Spanyol feleségét katonáskodása idején szerezte. Az asszony vele ment a háborúskodások idején is. Egyik gyermeküket Fiumében hagyták, a másikat egy másik helyen. A háború után összeszedték őket, s hazatértek Márkosfalvára. Sipos Sámuel korán meghalt, két kiskorú árvát (Ferencet és Györgyöt) hagyva maga után. Feleségének hátrahagyta, hogy taníttassa a két fiát abból a 40 hold földből, amit tőle örökölték. Az asszony hamarosan férjhez ment egy Barabás Dániel nevű márkosfalvi emberhez, s nem teljesítette Sipos Sámuel végakarátát. A két fiút nem küldte iskolába, hanem iparosnak adta: Ferencet asztalosnak, Györgyöt pedig szabónak. Egyik sem folytatta a mesterségét, gazdálkodtak az apjuktól örökölt birtokon.

Sipos Sámuel naplójából, pénzügyi elszámolásaiból (összesen 153 lap) megmaradt 45 lap. Az 1836.-os évből 45.-60. lapok (1836. május 5. – 1836. november 14.) Az 1838.-as és 1839.-es évekből 97.-108. lapok (1838. augusztus 21. - 1839. január 1.) Az 1839.-es évből 109.-124. lapok, (1839. január 1.-1839. szeptember 17.) végül az 1841.-es évből 151.-153. lapok, (1841. augusztus 30. - 1841. október 13.). 1841. október 13. után nincs bejegyzés, nincs utalás betegsége, de a halotti anyakönyvből kiderült, hogy agyvérzésben 1841. október 16-án, tehát 3 napi szenvedés után hunyt el. Nincs adat arra vonatkozóan, hogy Sipos Sámuel mikor kezdte írni a naplóját, feltételezhetjük, hogy 1834. január hónapban kezdte Sipos Sámuel a naplója írását, miután megnősült.¹⁶⁵ Sipos Sámuel tömören, tárgyyszerűen jegyezte fel az eseményeket. Ferenc és Adolf fiairól keveset írt, többnyire azt, hogy Ferencet, ahogy becézte Ferust elvitte Nővére, Zsuzsanna és sógora, Dénes Balázs Ikafalvára. Dénes Balázssal rendszeresen találkozott, láthatóan jó viszonyban voltak. A jogi munka mellett a fő tevékenysége a mezőgazdasági munka és annak megszervezése volt. Termesztettek: búzát, zabot, kukoricát, burgonyát, káposztát, tököt, veteményeket, mákot, kendert, lent, dohányt. A földet rendszeresen trágyáztatta. A felesleges terményeket Ő, vagy a felesége Botár Inesz a környező településeken eladta. Néha a szolgák is elmentek árusítani. A tartott állatok közt említi a lovakat, teheneket, ökröket, disznókat, juhokat. Közlekedési eszközök: lószekér télen lószán. Pálinkát a városban Kézdivásárhelyen vásárolt és nagyrészt a szolgáknak adta. Templomba Szentkatolnára is jártak. Sipos Sámuel igen szorgalmas ember volt, állandóan vagy úton volt, vagy otthon a mezőgazdasági munkát szervezte. Elsősorban a Háromszéket járta be ügyei miatt, de Kolozsvárra és környékére is eljutott. Halála előtt egy új ház építésébe kezdett.

¹⁶³ Pontosan: Sipos Sámuel 35 éves korában: 1841. október. 18.-án halt meg agyvérzésben. Sipos György fia 1 hónapos, Ferenc fia 5 éves volt halálakor. (S. B.)

¹⁶⁴ Olosz Katalin: Sipos Ferenc (1836-1927) leszármazottai. Kiegészítések Dr. Sipos Béla családtörténetéhez. (Adatok, narratívák) 2006. Részlet.

¹⁶⁵ Sipos Sámuel naplója digitalizálva és feldolgozva megtalálható a Sipos Béla: a márkosfalvi Siposcsaládtörténete I.rész.doc-ban. www.terray.hu családtörténet oldalon.

A pénzügyi elszámolásai pontosak voltak. A szolgák szerződésében pontosan leírta a fizetési feltételeket, amiben a ruházkodás is benne volt foglalva. Fával fűtöttek, a fát az erdőből hordatta. 1839. aug. 10.-én beszámolt arról, hogy apósa és anyósa Kolozsvárról egy szekerezzel Márkosfalvára érkeztek látogatóba és augusztus 18-án utaztak haza. 1839. augusztus 14.-én a pedig két szekéren elmentek Ozsdolára sógorához Eugénhez (Botár Ödönhöz). Az utolsó bejegyzés 1841. október 13.-án: „Kolozsvárra írunk meg írva hogy a Josa (Józsa) pénzét 73 rft.-t 27 krajcárt méltóztatnék fizetni, hogy avval a pénzzel az elkezdett építést folytathassuk, ezt a levelet feltettem a postára.”

II. Ferenc. (*Márkosfalva, 1836. április 10.-†Márkosfalva, 1927. október 21.) 1836 ápr. 24. Sipos Sámuel és Botár Inesz törvényes házasságából Ferentz nevű fiát kereszteltem, aki született 1836. ápr. 10. K(ereszt) K(oma) Generális Villata úr ő nagysága kinek is fő kereszt atyai helyettese volt Botár L. alhadnagy úr, K(ereszt)anyja Tekintetes Cseh József királybíró úr kisasszonya Tekintetes Cseh Susanna és több jelen levők előtt. Baba: Hegyeline. Konfirmált 1850. ☉ Barabás Mária (*Márkosfalva, 1836.-†Páva, 1938. január 6.). Márkosfalva, 1859. október 27. Sipos Ferenc fél szemét és fél füle hallását kilenc éves korában skarlátban elvesztette. Mint iparos legény bejárta Németországot, megtanult németül. Öreg korára teljesen megvakult és megsüketült. (1916-ban még hallott, ha hangosan beszéltek a fülébe.) Márkosfalván temették el. A család úgy tudja, hogy meghagyta: a sírját csúcsosan hantolják fel, hogy „a marha ne legelhessen rajta”. [Barabás Mária Barabás Antal (*1809.-) barátsági jegyző és zágoni Bodola Róza (*1811. február 1.-) leánya. Folytatás márkosfalvi Barabás és zágoni Bodola család] A márkosfalvi kepe főkönyv, egyházfenntartói járulék fizetése. Részletek: 1922.-1926 évek: Sipos Ferenc, Sipos György, Jakó Pál, Sipos Lajosné. 1927. év: Sipos Ferenc, ősszel fizetett, 1927. október 21-én meghalt és Márkosfalván temették el. Sipos György, fizetett, meghalt 1928. január 13-án. Jakó Pál, Sipos Lajosné (özvegy). 1928.-1929. évek: Sipos Ferencné, Sipos Zsuzsa. 1930. év: Sipos Ferencné, a következő évben nem fizetett, Pávára költözött, ott halt meg 102 éves korában 1938. január 6-án. Páván temették el. Sipos Zsuzsa. 1931. év: Sipos Zsuzsa.

Sipos Ferencné, Barabás Mária fotója 1930. k.

Alólírottak a szív legmélyebb fájdalomával tudatjuk, a minket forrón szerető és a mindnyájunk által igazán szeretett legjobb édes anyának, nagyanyának, dédanyának, anyósának és szerető rokonnak

ÖZV. Sipos Ferencné
született Barabás Máriának

munkás élete 102-ik, gyászos özvegyiségének 11-ik évében, folyó hó 6-án reggel 8 órakor végelgyengülésben történt gyászos elhunytát.

Temetése folyó 8-án délután 2 órakor lesz a ref. egyház szertartása szerint a pávai temetőbe.

Nyugodjék csendesen! Emléke örökké élni fog szívéinkben!

Páva, 1938. január 6.

Sipos Irma Sipos Mária gyermekel	Bartha Jenő ifj. Bartha Károly neje Rozenthál Rózsi Bartha Ella Bartha Irma férje Olász Ferenc unokái	Olász Ella dédunoka
---	--	-------------------------------

Sipos Ferencné, Barabás Mária gyászértésítője. 1938.

Özvegy Sipos Ferencné, szül. Barabás Mária munkás élete 102-ik, gyászos özvegyiségének 11-ik évében 1938. január 6-án reggel 8 óra-kor végelgyengülésben Páván elhunyt. A pávai temetőben nyugszik. Gyászolják: Sipos Irma és Sipos Mária gyermekei, Bartha Károly veje, Bartha Jenő, ifj. Bartha Károly, neje Rozenthál Rózsi, Bartha Ella, Bartha Irma, férje Olosz Ferenc unokái, Olosz Ella dédunoka.

J1. [László](#). (*Márkosfalva 1860. november 17.-†Versec 1886. július 30.) Anyakönyv. 1860. november 17-én született 24-én keresztel-ték Sipos Lászlót, szülei Sipos Ferenc és Barabás Mária nemesek. Keresztszülők Forró János és Becző Borbála nemesek. Keresztelte Bodola Sámuel. Bába Kádárnő. Nagyenyeden tanult, tanító volt, de benn maradt a katonaságnál. Sipos Lászlót Magyar királyi hon-védelmi miniszteri rendelettel 1884. augusztus 23-án a krassó-te-mesi 17-ik zászlóaljhoz helyezték¹⁶⁶, majd 1885. november 1-ével a tetteges állományban a gyalogságnál a 17-ik zászlóaljnál tiszt-helyettesnek nevezték ki.¹⁶⁷ Ezt követően 1885. november 18-án a torontál-temesi 16-ik zászlóaljhoz vezényelték.¹⁶⁸ Így került sze-mélyes tragédiájának városába a Temes megyében lévő Versecre, a Verseci járás székhelyére. 1886. július 30-án Herceg Ferencel párbajozott Versecen. A párbajban halálos sebet kapott, a helyszí-nen elvérzett,¹⁶⁹ ¹⁷⁰ Versecen temették el. Végtisztességéről Deák Alajos ottani adóhivatali tisztviselő, távoli rokon gondoskodott. Ő értesítette a szülőket is, ifj. Barabás Antal borosnyói postamester útján, aki testvére volt Sipos László édesanyjának, Barabás Mári-ának. Sipos Ferenc ágán így a fiúág kihalt.¹⁷¹ Barabás Mária élete végéig gyászruhát hordott, a párbaj idején 50 éves volt, 102 évet élt. Eszes Máté ezredes, a Zrínyi kiadó igazgatója 1997-ben nagysikerű könyvet írt „Híres bajvívások, hírhedt párbajok” címen. Ebben a Herczeg-Sipos párbajt is részletesen leírta: részlet a könyvből: „Mindjárt az első összecsapásnál Siposs jobb hóna alatt kapott, ahonnan valósággal ömlött a vér. A szerencsétlen ember megtántorodott, az orvosok és a segédek siettek a segítségére. A két orvos hiába követett el mindent, az elmesztett ütőeret nem tud-ták lekötni. Az erősen vérző fiatalember néhány perc után a karja-iban meghalt. Délután lett volna a második párbaj, de a barátját ért szerencsétlenség hatása alatt Fodor hadnagy visszalépett. Kijelen-tette, hogy lemond tiszti rangjáról, amit valóban meg is tett.”¹⁷² Gazda Árpád: Herzogból Herczeg. Párbajhistória¹⁷³ „Halálos ki-menetelő, Versecen zajlott kardpárbajról számoltak be 1886. au-gusztus elsején a pesti és vidéki lapok. Az újsághírekben jobbára iniciáléval jelölt Sipos László honvéd tiszthelyettes és Herzog Fe-renc jogászhallgató négy nappal korábban a Magyar Nyelvter-jesztő Liga mulatságán egy kisasszony miatt szólalkozott össze, s kölcsönös sértegetések vezettek a Sipos számára végzetes párbaj-hoz. A fiatal tiszthelyettest évtizedeken át gyászolta a háromszéki család. A győztes "párbajvétség" miatt három hónapig vezekelt a

¹⁶⁶ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. 1884. 11. évfolyam.](#) 08-27/28. szám. 197.

¹⁶⁷ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. 1885. 12. évfolyam.](#) 10-27/36 szám. 279.

¹⁶⁸ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. 1885. 12. évfolyam.](#) 11-26/39. szám. 301.

¹⁶⁹ A párbaj története le van írva: Magyar párbaj. Osiris 2002. Clair Vilmos: Magyar párbajok. I-II. Bp. 1930. Reprint. 299-301. Herczeg Ferenc és Siposs honvéd tiszthelyettes. 1886. VII. 31. Sipos III. Béla kiegészítése: Clair Vilmos 1930-ban adta ki munkáját, amikor Herczeg Ferenc valóban kora ünnepezt írója volt, de a párbaj idején még író sem volt, a váci börtönben a párbaj után írta első könyvét, a „Fenn és lent” c. munkája 1890-ben jelent meg és elnyerte az Egyetemes Regénytár pályadíját. Tehát Herczeg Ferenc a párbaj után, annak hatására lett író. Clair Vilmos (*1858.-†1951.) elfoglalt Herczeg Ferenc javára és még Herczeg visszaemlékezéséhez képest is rosszabb színben tüntette fel Siposs Lászlót.

¹⁷⁰ Herczeg Ferenc: Emlékezési. A várhegy. Szépirodalmi. Kiadó. 1985. 192-199. Herczeg Ferenc részletesen leírta Sipos Lászlóval történt párbaj történetét. A Várhegy 1933-ban jelent meg, tehát 47 évvel a párbaj után, így nem biztos, hogy Herczeg Ferenc pontosan emlékezett az eseményekre, akkor, amikor már ünnepezt író volt.

¹⁷¹ A Sipos ág fiú ága Sipos Ferenc testvérénél, Sipos Györgynél, annál is csak Sipos Béla I. fiánál folytatódott.

¹⁷² Eszes Máté: Híres bajvívások, hírhedt párbajok. Budapest. Móra, 1997. 85-88.

¹⁷³ Gazda Árpád: Herzogból Herczeg. [Párbajhistória](#). 171-186. Megjelent: Erdélyi Napló, 1999. július 29. 8-10.

váci államfogházban. Unalmában írni kezdett, s Herczeg Ferenc néven a század első felének legünnepeltebb magyar írója lett. A párbajhistóriát eddig kizárólag az ő leírása alapján ismerte az irodalomtörténet. Egy családi levelesládából azonban nemrég olyan levelek kerültek elő, melyek a történetet a másik fél szemszögéből tárlják”¹⁷⁴....Olosz Katalin (Sipos Ferenc és Barabás Mária déd-unokája) kutatásai alapján a következő megállapítást lehetett tenni: „A levelek szerint Herczeget megbotránkoztató viselkedése miatt kiutasították a társaságból, Herczeg viszont úgy írja le, hogy ő maga látta jobbnak elmenni. ...Gettmann Anna kisasszonyt Sipos bajtársa, Fodor Ferenc hadnagy kitáncoltatta a cselédek közé” A párbaj emiatt történt, nem is Sipos Lászlónak kellett volna párbajoznia.¹⁷⁵ A Fővárosi Lapok 1888. novemberében megemlékeztek a párbajról, teljesen elfogultan Herczeg Ferencet védve. „Ítélet párbajért. Nyáron múlt két éve nagy híre volt egy párbajnak, melyben Sipos László áldozatul esett...Sipos László jó vívó hírében állt, de ellene fordult a nemezis,...Tegyük hozzá, hogy ebben az egész ügyben Herczeg Ferenc volt a lovagias.”¹⁷⁶

A Fővárosi Lapok. (1886. augusztus 213. szám. 1552. o.) tárgyszerűen ismertette a párbaj történetét, ahogy Sipos Béla I. nagyapám 1960-ban elmondta: „A verseci párbaj oka egy kisasszony báli szeszélye volt. Sipos honvédtiszt-helyettes fölkérte táncra, de a kisasszony azt felelte: »Nem táncolok, mert gyászom van«. De mikor Herczeg, a volt polgármester fia kérte föl, akkor fölfüggesztette a gyászt és táncolt. Fodor hadnagy látta ezt s ő is táncra kérte. S ment vele. A hadnagy pedig kitáncoltatta az ajtón s künn hagyta. Ez megtorlás, de egyszersmind sértés is volt. Herczeg vett érte elégtételt s a tiszthelyettest is, a hadnagyot is, kihívta. Ez a párbaj, mint tudva van, a fiatal Sipos életébe került, kit közrészvétellel temettek el. A másik párbaj elmaradt.” Sipos László gyászértésítőjét és fényképét Gazda Enikőtől kaptam meg. A gyászértésítő szövege: A Verseczen állomásozó m. királyi honvédtisztikar mély fájdalommal jelenti felejthetetlen bajtársa Sipos László m. kir. honvéd hadapród-tiszthelyettesnek 1886. évi július hó 30-án délelőtt 8 órakor életének 26-ik évében hirtelen történt gyászos kimúltát. Versecz. Verseczen temették el az ágostai hitvallásúak sírkertjében. A férfiág Sipos Ferencnél ezért kihalt.

Sipos László 2 fényképe 1886-ból.¹⁷⁷

J2. Irma. (*Márkosfalva, 1863. október 1.-†Pápa, 1942. április 22.) Anyakönyv. 1863. október 10-én született és október 11-én keresztelték Sipos Irmát, szülei ifj. Sipos Ferenc és Barabás Mária. Keresztszülők Vékás Lajos barátosi lelkész és Barabás Lujza. Bába Rácznő. Pap Bodola Sámuel. Konfirmált 1878. Varrónőnek tanult, nem ment férjhez. Apja, Sipos Ferenc haláláig Márkosfalván élt,

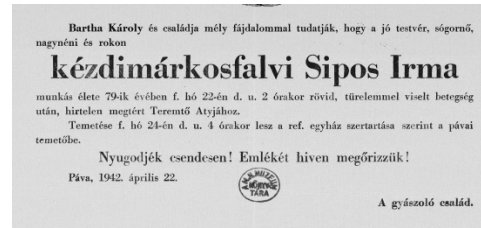
¹⁷⁴ Sipos László nagybátyjának Barabás Antal magyar királyi postamester levele Deák Alajoshoz. Nagy- borosnyó, 1886. szeptember 2.

¹⁷⁵ Sipos I. Béla nagyapám 1960. körül hasonló módon emlékezett meg a párbajról. Fodor Ferenc helyett azért párbajozott először Sipos László, mert jobb vívó volt. (S. B.)

¹⁷⁶ Fővárosi Lapok. 1888. november. 318. szám. 2337.

¹⁷⁷ Sipos László fotóit Olosz Katalintól kaptam meg 2006-ban.

az 1930-as években édesanyjával együtt Pávára költözött Mária húgához (Bartha Károlynéhez). Páván van eltemetve. Családja nem lévén, minden idejét a kézimunkázásra fordította.

Sipos Irma gyászjelentése. Páva. 1942. április 22.

J3. Mária. (*Márkosfalva, 1873. október 21.-†Páva, 1947. augusztus) Anyakönyv. 1873. október 21-én született és november 2-án keresztelték Sipos Máriát, szülei ifj. Sipos Ferenc és Barabás Mária. Keresztszülők nemes Sipos Ferencznő, Bartok Rákhel. Bába Tompa Andrásné. Pap Bodola Sámuel. Θ Bartha Károly I. (*Páva, 1867.-†Páva, 1943. március 12.) pávai tanító. Páva. 1897. június 19. Bartha Károly I. az 1800-as évek végén Gyulafalván (Háromszék vm.) kezdte tanítói pályafutását, majd szülőfalujába Pávára került haza. Szőcsné. Gazda Enikő tanulmánya: „20. század eleji értelmiségi életmód Páván egy családi levelezés tükrében”¹⁷⁸ c. tanulmánya a Bartha család sorsának alakulására vonatkozó igen fontos forrás. A terjedelmes publikáció az interneten letölthető csak néhány megállapítását idézem. „Az aktuális tanulmány tárgyát képező levelezés 1924 ősze és 1942 ősze közt keletkezett, alkotói nem a klasszikus értelemben vett „paraszttság” képviselői: a pávai tanító családjának a tagjai írták azokat.”¹⁷⁹ A levelek létrejöttének közvetett indító oka a Trianoni békeszerződés, és ezáltal Erdély Romániához való csatolása. Ez a történelmi esemény a levelezést folytató pávai Bartha család életét is felborította. A budapesti közgazdasági egyetemen tanulmányait folytató Bartha Jenő (a címzett) 1920-ban, alig 22 esztendősen olyan új társadalmi kontextusba került, amelyre sem anyagilag, sem szellemileg nem lehetett felkészülve. A biztos anyagi támaszt jelentő szülők (Bartha Károly tanító és felesége Sipos Mária) a székelyföldi Páván maradtak, maga Jenő pedig egzisztenciális nehézségeivel, munkahely nélkül, egy elkezdett egyetemen Magyarországon rekedt.” ...”A nagyborosnyói előnevű, lovaskatonai múltú Bartha család egyik ága a 18. század közepén került Pávára, egy másik ágát pedig a 19. században kezdik e kis településen említeni a levéltári forrásaink. „Bartha Károly apja Bartha István (-†1909. július 21.) közel fél évszázadig Páván kántor volt. Bartha Károly halotti értesítője: özvegy Bartha Károly nyugdíjas igazgató tanító, református presbyter életének 76-ik, boldog házasságának 45-ik évében Páván 1943. március 12-én hajnalban váratlanul visszaadta lelkét Teremtőjének. [Bartha Károly I. szülei Bartha István iskola mester Θ Tnita Rózália]

¹⁷⁸ Szőcsné. Gazda Enikő: 20. század eleji [értelmiségi életmód Páván](#) egy családi levelezés tükrében Páva. 119-158. Tanulmányok egy orbaiszéki faluról. In.: A Zabolai Csángó Néprajzi Múzeum Kiadványai. II. 2011.

¹⁷⁹ A levelekre Olosz Ferencné Bartha Irma kovásznai lakásának csűrjében, egy olyan hozományos ládában bukkantunk rá, amelyet feltételezhetően a pávai ház eladásakor, az 1980-as években hoztak át Kovásznára. A levelek fennmaradásáról a család egyetlen tagja sem tudott.

Sipos Mária. Kézdivásárhely. 1897.

A Bartha család. Bartha Károly II. Bartha Gabriella, Bartha Jenő, Bartha Irma. 1930. k.

A pávai otthon lakói, Bartha Károlyné, Sipos Mária, Bartha Irma, Bartha Károly, Bartha Ella, Bartha Jenő. 1928. k

Bartha Károly és Sipos Mária sírja a Pávai temetőben. Bartha Károly igazgató tanító (1867-1942) és neje Sipos Mária (1867-1943), Sipos Irma (1863-1942), Bartha Jenő.

K1. Bartha Jenő. (*Páva, 1898. április 15.-†Páva, 1969.)

A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban érettségizett kitűnő diákként, Budapestre ment egyetemre (közgazdász akart lenni), ott érte a közhatalom változás. Szüleitől, szülőföldjétől elszakadva újságíróként tartotta fenn magát, rövid ideig Pomázon volt nevelő, aztán 1942-ben hazatért, Zabolán volt jegyző a két világháború közötti években, 1945. után onnan kikopott. Családot nem alapított, édesanyjával élt Páván. Anyja halála után is Páván maradt.

- K2. Bartha Károly II. (*Páva, 1900. január 22.-†Dachau, 1945.) Ugyancsak Sepsiszentgyörgyön érettségizett. A Trianoni döntés után kint rekedt Magyarországon, később sem tért vissza Erdélybe. Rétközön volt tisztviselő. 1945-ben a nyilasok elhurcolták. Minden valószínűség szerint Dachauban halt meg tifuszbán. Gyermeke nem volt. Felesége, Rosenthal Róza első házasságából két fiúgyermeket hozott magával. Az egyik fiatalon meghalt, a másik, Kelemen György Budapesten élt. Leánya, Kelemen Éva Lipovecz Ivánhoz (a *Heti Világgazdaság* 1988-2005. között volt főszerkesztőjéhez) ment férjhez, két leányuk van.
- K3. Bartha Gabriella (Ella). (*Páva, 1902. február 10.-†Kovászna, 1986. április 13.) Kézdivásárhelyen végezte a polgári leányiskola négy osztályát. A negyvenes évekig Páván élt a szüleivel, a világháború után néptanácsai tisztviselő volt Kovásznán. Nem ment férjhez, testvére, Olosz Ferencné Bartha Irma családjával együtt lakott Kovásznán. A pávai temetőben, szülei mellett nyugszik.
- K4. Bartha Irma. (*Páva, 1904. március 30.-†Kovászna, 1997. május 10.) Kézdivásárhelyen végezte a polgári leányiskola négy osztályát. Férjhez menetelég Páván élt a szüleivel. Rendkívüli kezűgyessége és szépérzéke minden fajta kézimunkában (hímzés, horgolás, szövés, varrás), de különösen a csipkeverésben mutatkozott meg; kézimunkáival kiállításokon vett részt, s díjat is nyert több alkalommal. Θ Olosz (kovásznai) Ferenc I. (*Kovászna, 1899. október 10.-†Kovászna, 1976. április 7.) kántortanító, aki akkor a Brassó megyei Keresztváron volt református felekezeti tanító. A bécsi döntés hírére, 1940 szeptemberében hazaköltöztek Kovásznára, mert Keresztvár Dél-Erdélyben, román kézen maradt. Végérvényesen Kovásznán telepedtek le, Olosz Ferenc I. a kovásznai általános iskolában tanított az V-VII. osztályban matematikát.
- L1. Olosz Ella. (*Keresztvár, Brassó megye, 1937. január 3.-†Kovászna, 1993. február 7.)^{180 181} Textilművészként önálló kiállításai mellett számos csoportos kiállításon vett részt. Életművéről férje Gazda József írt monográfiát. (Gazda József: Gazdáné Olosz Ella. *Kritérium* – Püski Kiadó. 1994.) 2004-ben, a sepsiszentgyörgyi retrospektív kiállítás alkalmából ugyancsak Gazda József készített albumszerű, igényes katalógust műveiből. (Gazdáné Olosz Ella. *Medium* Kiadó. Sepsiszentgyörgy, 2004.) Életművéről újabb album: Gazdáné Olosz Ella. Kovászna, 2014.) Olosz Elláról a Wikipédiában ez olvasható: „Vonzalmát a szövéshez édesanyjától, Bertha Irmától örökölte, aki a háromszéki hagyományoknak megfelelően a családi otthon minden textilszükségletét maga szötte. Középiskoláit Kovásznán, majd a sepsiszentgyörgyi Leány középiskolában végezte (1954), Kolozsvárt a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát a textil szakon (1961), ahol a nyugati gobelinművészetre Ciupe Mária, az erdélyi népi szövészet hagyományaira Szentimrei Judit irányította rá a figyelmét. 1961-64 között Nagyenyeden, majd 1990-ig Kovásznán rajz- és kézimunkatanár volt. Tíz éven át, 1975-től 1985-ig, szervezte a Kovásznai Nyári Tárlat című kiállítás sorozatot. Már egyetemista korában falusi gyűjtőutakon vett részt,

¹⁸⁰ Olosz Ella életrajza az artpoortal lexikonban. 1969-2010 között 23 kiállítását sorolja fel.

¹⁸¹ Gazdáné, Olosz Ella textilművész honlapja.

majd élményeit külföldi tanulmányutakon egészítette ki. Spanyolországban, Olaszországban, Franciaországban, Angliában, Németországban, Ausztriában és Görögországban ismerkedett a régi és mai Európa textilművészeti értékeivel, de a helyszínen tanulmányozta Egyiptom, Törökország, Szíria, Irak, Irán, Pakisztán, Afganisztán és Türkmenisztán népi textilkultúráját is. Az így szerzett nyugati és keleti tapasztalatok szintéziséként vállalkozott Erdélyben arra, hogy a hagyományos és a modern egymásra hatását a textil nyelvén megfogalmazza. „Az egyszerűség döbbenetét szeretném az emberekből kiváltani!” – ez volt ars poeticája, s alkotásai valóban egy minden lényegest magukban hordó leegyszerűsödés mélységével ragadnak meg. Esztétikai tanulmányait, jegyzeteit közzétették a Kriterion kiadásában megjelent Népismereti Dolgozatokban, a Megyei Tükör, A Hét, Korunk és Az Ige hasábjain. Szerkesztette és bevezette Csulak Magda 125 árapataki szálán varrott hímzés minta (Sepsiszentgyörgy 1972) című albumát. Önálló munkája a Kézimunkázók könyve (Kriterion. Bukarest, 1986). Megalakulása óta tagja volt a Kriza János Néprajzi Társaságnak. Kárpitjai gyűjteményével 1991-ben a budapesti Múcsarnokban jelentkezett; halála után került sor kolozsvári kiállítására (1994).” Munkáiról 2015-ig 86 méltatás jelent meg. Θ Gazda József II. (Kézdivásárhely, 1936. április 8.-) magyar nyelv- és irodalom szakos tanár, aki művészet- történettel és dokumentum irodalommal is foglalkozik. [Gazda József II. szülei: Gazda József I. és Benedek Klára. Θ] 1961.

Olosz Ella munka közben.

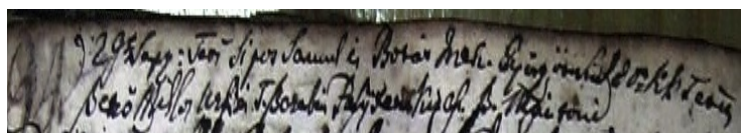
- M1. Gazda Zoltán. (*Nagyenyed, 1962. március 9.-) Színművész Sepsiszentgyörgyön. Θ Szász Szende, sűgó a Sepsiszentgyörgyi Színháznál.
N1. Gazda Emese. (*Sepsiszentgyörgy, 1992. október 6.-)
N2. Gazda Előd. (Sepsiszentgyörgy, 1994. november 21.-)
- M2. Gazda István. (*Kovászna, 1963. július 18.-) Református lelkész Temesváron. Θ Mátyus Melinda, református lelkész egy Temesvár melletti faluban.
N1. Gazda István Tamás (*Kovászna, 1995. július 29.-)
- M3. Gazda Árpád. (*Kovászna, 1966. január 28.-) Fizika szakot végzett 1991-ben a temesvári egyetemen. Temesvári diákoskodása idején kapcsolatba került Tőkés Lászlóval. Amikor 1989-ben Tőkés Lászlót a temesvári református templomból Menyőbe hurcolták, a lelkész legközelebbi híveivel együtt Gazda Árpádot is letartóztatták és súlyosan

- bántalmazták. Fizikusként soha nem tevékenykedett, a kilencvenes években újságíró volt különböző romániai lapoknál. 1999-ben elvégezte a budapesti ELTE-n az újságíró szakot. 1999-től a Kolozsváron megjelenő országos napilap, a Krónika vezető szerkesztője. Θ Schultes Noémi, ugyancsak fizika szakot végzett Temesváron 1994-ben.
- N1. Gazda Botond Kende. (Temesvár, 1994. október 2.-)
- N2. Gazda Imola, Flóra.
- M4. Gazda Enikő. (*Kovászna, 1968. október 27.-)
Magyar-német-néprajz szakot végzett a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetemen, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumban dolgozik muzeológusként. Θ Szőcs Imre, végzettségét tekintve francia szakos tanár, de könyvtárosként dolgozik Sepsiszentgyörgyön a Megyei Könyvtárban.
- N1. Szőcs Eszter. (*Sepsiszentgyörgy, 1996. február 12.-)
- N2. Szőcs Gergely. (*Sepsiszentgyörgy, 2002. december 31.-)
- L2. Olosz Éva. (*Keresztvár, 1938.-†három napos korában)
- L3. Olosz Katalin. (*Kovászna, 1940. december 29.-)
¹⁸²Magyar nyelv-és irodalom szakot végzett a Babes-Bolyai Tudományegyetemen Kolozsvárott. Az államvizsga után, 1963-ban kinevezést kapott a marosvásárhelyi Pedagógiai Főiskola magyar tanszékére. Három évi gyakornokoskodás után versenyvizsgával átment a Román Akadémia marosvásárhelyi kutatóintézetébe. Onnan ment nyugdíjba főkutatóként 1999-ben. Θ Kicsi Antal I. (*Torja, 1936. augusztus 24. –†Székelyudvarhely, 1980. november 27.) 1970. irodalomtörténész.
- M1. Kicsi Antal II. (*Marosvásárhely, 1971. december 9.) A kolozsvári Műszaki Egyetemen villamosmérnöki diplomát szerzett. Marosvásárhelyen dolgozik egy magáncégnél, mint számítógép-hardver-es szakember. Θ Pop Noémi (*Marosvásárhely, 1972. március 14.-) református kántor-tanító.
- N1. Kicsi Anna-Réka. (*Marosvásárhely, 1998. szeptember 6.-)
- N2. Kicsi András Antal III. (*Marosvásárhely, 2007. november 10.)
- L4. Olosz Ferenc II. (*Kovászna, 1944. február 2.-)
A kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem matematika karán szerzett diplomát 1966-ban. Előbb Gyergyóremetén, majd Erdődön volt tanár, aztán Szatmárnémetiben egy gépipari szakközépiskolában oktatott matematikát. 1990 óta a szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Elméleti Líceum tanára, a matematika tanszék vezetője. Előad a Babes-Bolyai Tudományegyetem Szatmárnémetibe kihelyezett főiskolai tagozatán is. Szerzője egy középiskolásoknak szánt matematikai példatárnak, feleségével együtt elkészítette a matematikatanítás módszertanát tanítóképzősök és tanítók számára. Θ Árokháti Etelka (*Debrecen,

¹⁸² [Olosz Katalin életrajza.](#)

1944. január 1-) szintén matematikatanár (1966).
- M1. Olosz Ferenc III. (*Szatmárnémeti, 1968. május 19.-) Biokémikus. A Bukaresti Egyetemen tanult, Miami-ban doktorált. Szatmárnémetiben él. ☉ Ványi Emese matematikatanár.
- M2. Olosz Emese. (*Szatmárnémeti, 1971. szeptember 22.-) A Kolozsvári Műszaki Egyetemen szerzett építészmérnöki diplomát. Jelenleg Budapesten dolgozik. ☉ Péczy László. 2011. augusztus 13.
- N1. Péczy Boroka. (*Budapest, 2012. április 28.-)
- N2. Péczy Domokos. (*Budapest, 2013. szeptember 19.)
- M3. Olosz Ildikó. (*Szatmárnémeti, 1971. szeptember 22.-) A Kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem matematika karán szerzett diplomát. ☉ Nádori Gergely biológiatanár. Budapesten élnek. Klubvezető.
- N1. Nádori Jakab. (*Budapest, 2001. december 6.)
- N2. Nádori Gáspár. (*Budapest, 2005. február 21.)
12. Adolf. (*Márkosfalva, 1838. február 23.-†Márkosfalva, 1840. július 28.) Keresztelés 1838. március 7. Keresztszülők: Kézdivásárhelyi Kovács Dániel és felesége Geréb Karolina, Barabás Sámuel és hitvese, Botár Károly¹⁸³, Mátyás Zsigmondné és Bodola Anna. Bába: Hegyeliné. 1840. július 28-án meghalt, temették július 30-án T. Sipos Sámuel úr fiát Sipos Adolfot, himlőbe és torokfájásban halt meg.
13. Dénes. (*Márkosfalva, 1840. január 4.-†Márkosfalva, 1841. augusztus 12.) 1840. január 4-én született és 1840. február 13-án keresztelték Sipos Dénest. Keresztszülők: Bak József, Szörtsei Veronika, bába Hegyeliné. Halotti anyakönyv. 1841. augusztus 12-én Sipos Sámuel Curator Dienes (Dénes) két éves fia torokfájásban meghalt.
14. **György.** (Márkosfalva, 1841. szeptember 20¹⁸⁴.-†Márkosfalva, 1928. január 13.)

Sipos György eredeti keresztelési anyakönyve, Márkosfalva, 1841. szeptember 29.

Székely Közélet. 1928. január 15. „Halálozás. Márkosfalvi Sipos György földbirtokos meghalt 86 éves korában Márkosfalván. (Háromszékm.) Az elhunytban Sipos Béla főmérnök édesatyját gyászolja.”¹⁸⁵ ☉ **Kovács (kézdivásárhelyi) Róza.** (*1843. február 9.-†Márkosfalva, 1889. április 12. A halál oka méhsorvadás. Lakott Márkosfalva 26. Temették Székely János és Kovács István kézdivásárhelyi papok.). Kézdivásárhely, 1865. szeptember. 26. Esketési tanúk:

¹⁸³ Botár Károly Botár Inesz rokona lehetett. Botár Inesz apja Botár József, testvére Eugén (Ödön) volt.

¹⁸⁴ Sipos György szül. 1841. szept. 20. születési kivonata. Keresztelő 1841. szept. 29.-n. Szülei Sipos Sámuel és Botár Inesz református nemesek. Szülők lakhelye: Márkosfalva. Keresztelő pap Bodola Ferenc. Keresztszülők, Barabás Polixena kisasszony és Becző (Betző) Miklós úrfi. Szülésznő Mántóné. Kiállítva Kézdimárkosfalva Sz.: 88-1925. 1925. jún. 29. Sz.: 46-1938. 1938. április 28.-n és Sz.: 6-1942. 1942. jan. 5. Aláírta: 1925.-ben és 1938.-ban Demes Ferenc kézdimárkosfalvi ref. lelkész, 1942.-ben Dr. Czirják János kézdimárkosfalvi ref. lelkész. Három különböző időpontban kiállítva, azonos adatok, egyeznek az eredeti anyakönyvi adatokkal. Kivonat a Kézdimárkosfalvai református nemes és szent ekklesia szülöttek és keresztelték Anyakönyvéből. I. kötet. 94. lap. Sipos Sámuel naplójában 1836. szept. 30-án írt arról, „hogy szept. 20-án megszületett György fia. A keresztelő szept. 29-én du. 3-kor volt. Jelen volt hetedik Após Betző Miklós úrfi, hetedik Anyós Barabás Poliszena, Barabás Sámuel feleségével. Meghívtam Szörcei Jánost is.”

¹⁸⁵ [Székely Közélet. 1828. január 15. 3.](#)

Kovács Áron, Csiszár Dániel, Szócs Dániel, Barabás Dániel.¹⁸⁶ Eskető pap: Székely János.¹⁸⁷ 2. Θ Hadnagy Otília. (*Dálnok, 1849. szeptember 4.-†Márkosfalva 1907. október 17.) Dálnok, 1890. január 12. A vőlegény Sipos György földbirtokos, 49 éves, Márkosfalván él, szülei Sipos Sámuel és Botár Inesz földbirtokos. A menyasszony Hadnagy Otília földbirtokos, 40 éves, Dálnokon él, szülei Hadnagy Albert és Miklós Klára földbirtokos. Esketési tanúk: Gidófalvi Bálint és Vítályos Sándor birtokosok. Eskető lelkész Vriss József. [Folytatás Bodola, Keresztes, Szóts és Kovács családfák.] [Dálnok. Családi könyv. Anyakönyv. Hadnagy Otília szülei Hadnagy Albert, nemes (*1822. május 27.-†Dálnok, 1899. január 26.) Θ Miklós Klára. (*1826. január 29.-†Dálnok, 1902. január 16.) Dálnok, 1848. szeptember 23. Esketési tanúk: Abai Mózes és Bod Tamás. Hadnagy Otília volt a legidősebb gyermekük, ezen kívül még 9 gyermekük született 1850. és 1868. között. Miklós Kára Dálnokon 1838-ban konfirmált. Hadnagy Otília Dálnokon 1862-ben konfirmált.] Sipos Györgyről megmaradt 3 fotó, ezek 1927. őszén készültek Márkosfalván a háza udvarán. A halálának okát nem ismerjük, de váratlanul halt meg. Sipos György és felesége Kovács Róza sírját 1996-ban találtam meg, amikor először eljutottam Márkosfalvára, a síron lévő feliratot Sipos György unokatestvéremmel 2008-ban felújítottam. A családi hagyomány szerint Sipos György 1929-ben halt meg, élete utolsó éveiben Márkosfalván méhészkedett. A Székely Közélet. 1928. január 15-én megjelent híradását Sipos György haláláról Gazda Enikőtől 2016. októberében kaptam meg, aki ekkor találta meg a hivatkozott lapot.

Sipos György. Márkosfalva, méhes. 1927. október k.

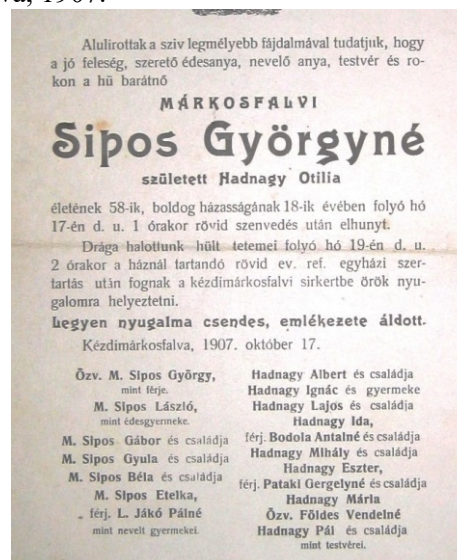
Sipos György és Kovács Róza sírja a márkosfalvi temetőben 1996. és 2008.¹⁸⁸

¹⁸⁶ Barabás Dániel Sipos György mostoha apja.

¹⁸⁷ Kézdivásárhelyi református nemes és szent ekklesia házassági Anyakönyve. I. 4. kötet. 2. lap. 21. szám. 1865. szeptember 26. Sipos György 26 (pontosabban 24) éves, Kovács Rózalia (pontosabban 22) 20 éves.

¹⁸⁸ A sírt felújította márkosfalvi Tódor-Berszán István 2006-ban.

Sipos Györgyné, szül. Hadnagy Otília halotti értesítője.
Márkosfalva, 1907.

Sipos Györgyné, Hadnagy Otília halotti értesítője.
Márkosfalvi Sipos Györgyné, szül. Hadnagy Otília életének 58-ik, boldog házasságának 18-ik évében 1907. október 17-én d. u. 1 órakor rövid szenvedés után Kézdimárkosfalván elhunyt. Gyászolják: özvegy M. Sipos György mint férje, M. Sipos László, mint édesgyermek, M. Sipos Gábor és családja, M. Sipos Gyula és családja, M. Sipos Béla és családja, M. Sipos Etelka, férj Lisznyói Jakó Pálné, mint nevelt gyermekei, Hadnagy Albert (*1850. október 23.-) és családja, Hadnagy Ignác (1852. július 30.-) és gyermeke, Hadnagy Lajos és családja, Hadnagy Ida (*1856. április 11.-), férj. Bodola Antalné és családja, Hadnagy Eszter (*1858. április 22.-), Pataki Gergelyné és családja, Hadnagy Mária (*1860. május 5.-), özvegy Földes Vendelné, Hadnagy Pál (*1868. szeptember 22.-) és családja, mint testvérei.¹⁸⁹

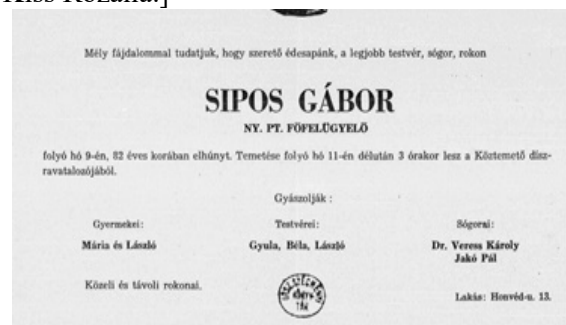
J1. Sipos Johanna (*Márkosfalva, 1866. június 6.-†Márkosfalva, 1866. június 16.) 1866. június 6-án született és június 10-én keresztelték Sipos Johannát, szülei Sipos György és Kovács Róza nemesek, reformátusok. Márkosfalva 24. ház. Keresztszülők Bodola Sámuel márkosfalvi lelkész és neje Jüngling Lotti. Bába martonfalvi Bende Józsefnő, Kovács Róza. Keresztelte és eltemette Bodola Sámuel.

J2. Sipos Emma. (*Márkosfalva, 1868. február 15.-†Márkosfalva, 1868. június 30. A halál oka vérhas.) 1868. február 15-én született, február 25-én keresztelték Sipos Emmát, szülei Sipos György és Kovács Róza nemesek, reformátusok. Márkosfalva Keresztszülők Becző Zoltán és Becző Ilka. Keresztelte és eltemette Bodola Sámuel. Bába martonfalvi Bende Józsefnő

J3. Gábor. (*Márkosfalva, 1869. május 5.-†Debrecen, 1950. október 9.) Anyakönyv. 1869. július 21-én született és július 28-án keresztelték Sipos Gábort, szülei Sipos György és Kovács Róza nemesek, reformátusok. Keresztszülők Győrbíró Lázár és Keresztes Sára. Keresztelte Bodola Sámuel. Bába martonfalvi Bende Józsefnő. ☉ Veress (herpályi) Mária. (*Kisújszállás, 1874. május 29.-Debrecen, 1943. augusztus 13.) 1896. május. 26. [Veress Mária szülei: Dr. Veress Károly és

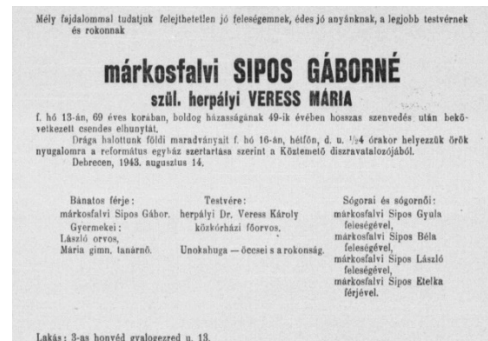
¹⁸⁹ Lábjegyzetbe írtam Hadnagy Otília testvéreinek születési adatait, amiket a Dálnoki családi Könyvből írtam ki. A családi könyvet Kocs Jánostól kaptam meg 1906-ban.

Sipo Gábor gyászértesítője. Debrecen, 1950.

Sipo Gábor nyugdíjas postai főfelügyelő 1950. október 9-én 82 éves korában Debrecenben elhunyt. A Debreceni köztemetőben temették el. Gyászolják Sipo Mária és László gyermekei, Sipo Gyula, Sipo Béla, Sipo László testvérei, Dr. Veress Károly (elhunyt feleségének, Veress Máriának a testvére) és Jakó Pál (elhunyt testvére Sipo Etelka férje) sógorai.

Sipo Gáborné gyászértesítője. Debrecen, 1943.

Márkosfalvi Sipo Gáborné, sz. herpályi Veress Mária, 1943. augusztus 13-án Debrecenben 69 éves korában, boldog házasságának 49-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A Debreceni köztemetőben temették el. gyászolják: bánatos férje, márkosfalvi Sipo Gábor, gyermekei: Sipo László orvos és Sipo Mária, gimnáziumi tanárnő, testvére herpályi Dr. Veress Károly, közkórházi főorvos, sógorai: márkosfalvi Sipo Gyula feleségével, márkosfalvi Sipo Béla feleségével, márkosfalvi Sipo László feleségével, márkosfalvi Sipo Etelka férjével.

Sipo Gábor 1896-ban és feleségével Veress Máriával és Mária leányukkal. 1904.

K1. Mária. (*1898. november 13.-†1967. k.) Tanárnő Debrecenben.

K2. László Dr. orvos. (*1906.-†1951. szeptember 22.) Sipo László gyászértesítője: Dr. Sipo László MTRI főorvos 1951. szeptember 22-én, 45 éves korában, hivatás teljesítés közben szerzett gyógyíthatatlan betegségben Debrecenben elhunyt. A Debreceni köztemetőben nyugszik. Lakás: Debrecen, Honvéd utca 13. Gyászolják: Sipo Mária, testvére, Vágó Andrásné, hűséges munkatársa, Dr. Veress

Károly, Sipos Gyula, Sipos Béla, Sipos László nagybátyjai, közeli és távoli rokonai, jóbarátai és mindenki, akit visszaadott az életnek.

- J4. Gyula. (*Márkosfalva, 1872. szeptember 20.-†Budapest, 1959. október 9. 1958-ban prosztata műtete volt. Az Alkotás utcai Honvéd kórházban halt meg.) 1872. szeptember 20-án született és szeptember 22-én keresztelték Sipos Gyulát, szülei Sipos György és Kovács Róza nemesek, reformátusok. Márkosfalva Kereszt-szülők Győrbíró Lázár és Keresztes Sára. Keresztelte Bodola Sámuel. Bába martonfalvi Bende Józsefnő. Budapesten a sírja a Nemzeti Sírkert része¹⁹⁰, Farkasréti temető, 22/1-1-39 parcellájában van eltemetve második felesége Papp Irén első férjével id. dr. Bathó Kálmánnal (1884-1957) (1933-ban elváltak) és fiával ifj. dr. Bathó Kálmánnal (1921.-1980.)

1. Θ Mazaly Etelka. (*Szlatina, 1881.- Pécs, 1938. március 26.¹⁹¹) Pécs, 1903. január 15. Eskette Károly Ignác plébános. 2. Θ Papp (szentgyörgyi bogdi) Irén [Ica]¹⁹². (1898. október 29.-1979. április 24.¹⁹³) Budapest 1942. május 2. Sipos Gyula a Ludovika Akadémiát Budapesten, a hadiskolát Bécsben végezte. Kinevezéséről a Pesti Hírlapban 1891. augusztus 18-án jelent meg tudósítás¹⁹⁴: „Új egyenruhák. A m. kir. honvédség e hó 17-én megjelent rendeleti közlönye nagy örömet szerzett a Ludovika Akadémia 4-ik osztálybeli növendékeinek. Új rangot, új csillagot és új egyenruhát nyertek. Két növendék hadnaggyá neveztetett ki, 23 gyalog- és 10 lovas hadapród tiszthelyetessé, 16 gyalog- és 9 lovas hadapróddá léptetett elő. Ezeket a fiatal növendékeket ma avatták föl a Ludovika Akadémia dísztermében, intelligens közönség jelenlétében. Amint bevonultak a vérmezőrről, hol díszruhájukban, csákóiikba tűzött gállyakkal, igazán kedves látványt nyújtottak, az

¹⁹⁰ A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság 97/2013. számú határozatával úgy döntött, hogy „A” kategóriában a nemzeti sírkertbe sorolja Sipos Gyula altábornagy sírját. Aláírta Radnainé, dr. Fogarasi Katalin elnök. Budapest, 2014. január 3. Előterjesztő Sipos III. Béla kezdeményezésére Görög István ezredes, Székesfehérvár. Farkasréti temető, 22/1-1-39 parcellájában van eltemetve második felesége Papp Irén férjével id. dr. Bathó Kálmánnal (1884-1957) (1933-ban elváltak) és fiával ifj. dr. Bathó Kálmánnal (1921-1980)

¹⁹¹ Mazaly Etelka gyászértésítője. Márkosfalvi Sipos Gyuláné sz. Mazaly Etelka 1938 márc. 26.-án reggel 6 órakor súlyos szenvedés után, életének 57.-ik, boldog házasságának 36.-ik évében nemes lelkét visszaadta az Úrnak. Mazaly Etelkát gyászolták, testvérei, Mazaly Helén, özv. Lösch Istvánné, Mazaly Paula, özv. békási Békéssy Sándorné és Mazaly József. Pécsen van eltemetve. A márványsír a főbejáratnál balra található. Feliratok: Mazaly Józsefné, Adler Aloizia meghalt életének 52.-ik évében 1897.-ben, Mazaly Etelka férj.: márkosfalvi Sipos Gyuláné, 1881-1938. Mazaly József 1883-1952. Mazaly József meghalt életének 78.-ik évében 1917. A Mazaly József féle márvány sírboltot, K parcella (Pécsi Temetkezési Kft. sírboltkönyv 185.) 2014. január 21-én 60 évre kiváltottam. A 6 személyes sírt 2074-ben kell megváltani. (S. B.)

¹⁹² Papp Irén. 1. Θ dr. Bathó Kálmán. 2. Θ Sipos Gyula. Papp Irén (*Ecséd, 1898. október 29.-†Budapest, 1979. április 24. sírja Farkasrét új parcella 9/5 sor meghosszabbítva 2039-ig.) Papp Irén testvérei: 1. dr. Papp Ferenc. (*Ecséd, 1894. december 24.-†1945. március.) 1918-ban hazajött az orosz fogságból 1920. december 18-án orvosdoktorrá avatták 1937-ben a jászberényi Erzsébet kórház belgyógyász osztályos főorvossá nevezték ki. 2. Papp Jolánta. (*1887. május 4.-†Jászberény, 1899. május 4. Vakbélműtétben halt meg.) 3. Papp Izabella. (*Budapest, 1904. június 20.-†Budapest, 1961. március 29.) Papp Irén és testvéreinek a szülei: Papp Ferenc (*1858. március 20.) Θ Hamar (páni, futásfalvi és gyöngyöshalászi) Gizella (*Csány, 1863. július 17.-†Budapest, 1933. április 7. Sírja a Budapesti X. ker. Új köztemetőben van.) Heves megye, Csány. 1885. február 14. Papp Ferenc szülei: Pap József (*1791.-†1844. január 12.) szenátor. Θ Parragh Eszter. Hamar (páni futásfalvi gyöngyöshalászi) Gizella szülei: Hamar (páni futásfalvi gyöngyöshalászi) Ottó (Csány, 1832. október 3.-) csányi birtokos. Θ Demkó (bélai, belánszki) Izabella (*Csány, 1841. április 29.-†Csány 1863. november 12. Meghalt 23 éves korában, házassága 3-ik évében.) Csány, 1860. november 27. Hamar Otto szülei: Hamar (páni futásfalvi gyöngyöshalászi) Ferenc és Ambrozy Vilma. Demkó Izabella szülei: Demkó István és Majzik Zsuzsanna. Csányban.

¹⁹³ Pap Irén sírja a Farkasréti temetőben van fent a zsidó temetővel szemben a sarkon levő 3-4 sorban, új 9.-es parcella 5 sor, 67 sír.)

¹⁹⁴ [Pesti Hírlap. 1891.](#) (13. évfolyam) 226. szám. Augusztus 19. 4-5.

akadémia udvarán felolvasta előttük a kinevezési parancsot Szvetics tábornok segédtsíjtje, Smittko Ferenc főhadnagy és tudomásukra adta, hogy mely ezredékhez vannak beosztva. Ablakok, folyosók, telve voltak néző publikummal. A növendékek dobogó szívvel hallgatták a kedves parancsot s különösen két növendék: Borbás Károly és Sipos Gyula arcai ragyogtak az örömtől; ők már hadnagyi rangot nyertek. ... A honvédhuszár hadapródok forgós csákóin piros, zöld, kék, fehér és szürke alapon pompázott a sárga őrmesteri sáv, a szerint, a milyen ezredhez voltak beosztva. Büszkeséggel nézett végig rajtuk a professzoruk Nagy Győző százados, mikor jelentette Szvetics tábornok-parancsnoknak, hogy a növendékek mind itt vannak. A tábornok odafordult hozzájuk és egyszerre csend lett a teremben. ... Rövid, de tartalmas és erőteljes beszédet intézett hozzájuk a tábornok, figyelmeztetve, hogy bár kilépnek az ő kezei alul, tartsák mindig szemük előtt a haza és trón iránti kötelességüket. Azon reményben bocsátom el önöket - mondá - hogy a honvédség és állam véderéjének hasznos tagjai lesznek. Isten áldása kísérje önöket. - Esküzhöz! .... Ezután a tábornok aláírta az okmányokat és kiutaltványozta az útiköltségeket.” „Legfelsőbb elhatározás. Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi (1891.) augusztus hó 12-én Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar királyi honvédségi Ludovika-Akadémia tisztképző tanfolyamának IV-ik évfolyamából kilépő Borbás Károly és Sipos Gyula növendékeket a folyó évi november havában netalán soron kívül előléptetendő hadapródok számára való rangfenntartás mellett, folyó évi augusztus hó 18-ával és 1891. évi november hó 1-től számítandó ranggal, a m. kir. honvéd gyalogság tényleges állományában hadnagyokká legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. (Rendelet szám. 4175/eln. 1891. augusztus 15.) 1891. augusztus 15.-én Sipos Gyula hadnagyot a 13. honvéd gyalogezred 3-ik zászlóaljához nevezték ki, majd 1891. október 27-én 7. rangszámot nyert. ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ 1894. november 1-én a pozsonyi 13. gyalogezrednél főhadnagyi kinevezést nyert. ¹⁹⁸ Sipos Gyula főhadnagyot, a pozsonyi 13. honvéd gyalog ezredtől, valamennyien ezredeiknél létszám felett vezetés mellett, a honvédelmi ministerium állományába, az I. ügyosztályba való beosztással 1897. július 27-én kinevezték. ¹⁹⁹ 1899. május 1-én II. osztályú századossá nevezték ki. ²⁰⁰ 1899. október 1-vel Sipos Gyulát, a pozsonyi 13. honvéd gyalog ezredbeli II. oszt. századost a honvédelmi ministerium állományából, a debreczeni 3. honvéd gyalog ezredhez, ennek 3-ik zászlóaljához való beosztással nevezték ki. ²⁰¹ Később mint tanár a pécsi hadapród iskolában működött,

¹⁹⁵ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. 1891.](#) (18. évfolyam) 46. szám. Augusztus 17. 285.

¹⁹⁶ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. 1891.](#) (18. évfolyam) 46. szám. Augusztus 17. 287.

¹⁹⁷ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. 1891.](#) (18. évfolyam) 61. szám. Október 27. 384.

¹⁹⁸ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára.](#) Személyes ügyek. 1894. (21. évfolyam) 43. szám. Október 28. 214.

¹⁹⁹ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára.](#) Személyes ügyek. Magyar királyi honvédelmi ministeri rendeletek. 1897. (24. évfolyam.) 31. szám. Július 30. 140.

²⁰⁰ [Budapesti közlöny. 1899.](#) (33. évfolyam) 99. szám. Április 29. 8.

²⁰¹ [Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára.](#) Személyes ügyek. Magyar királyi honvédelmi ministeri rendeletek. 1899. (26. évfolyam) 45. szám. Szeptember 26. 196.

első feleségével Mazaly Etelkával itt ismerkedett meg, 1911-ben mint őrnagyot a kassai 9. honvéd gyalogezredhez és 1914. október 15-én mint alezredest a brassói 24. honvéd gyalogezredhez helyezték át. Mint utóbbi ezred I. zászlóaljának parancsnoka vonult az orosz harctérre, ahol, mint ezredparancsnok súlyosan megsebesült kinevezése után egy nappal, 1914. október 16-án.²⁰² 1915-től a székesfehérvári 17. honvéd gyalogezred parancsnoka volt és az első Isonzó-csatától a háború befejezéséig az olasz fronton harcolt.²⁰³ „Sipos alezredes, majd ezredes egészen a háború végéig az ezred élén maradt, az összeomlást követő fölfordulásban pedig nem kis nehézségek árán rendben hazavezette ezredét az olasz frontról Székesfehérvárra, és ott szabályosan le is szerelte embereit. Abban az időben ez rendkívüli teljesítménynek számított, ami csak a parancsnok iránti bizalom és hűség alapján történhetett meg.”²⁰⁴ Még a világháború alatt felállította az ország első háborús emlékművét. Egy fehérvári köleves főzetának szóló üzenete. ...”2011. július 18-a a fehérvári 17-es ezred emléknapja... Márkosfalvi Sipos Gyula ezredes 1915. májusától 1918. végéig, a frontok felbomlásáig parancsnokolta a 17-eseket. Az ezred kevés katonai alakulatok egyike, akik a háborúskodás megszűntének hírére, zárt alakzatban, fegyverüket, katonai mivoltukat megtartva, sőt ahol kellett annak megtartásáért, esküjükhöz híven a hazautazás keservei közepette is tették a dolgukat. Igaz ugyan, hogy hazatérésükkor mindenre számítottak, csak arra nem, hogy a rövid éljenzésüket követően, néhány nap múlva szélnek eresztik őket az akkori hatalom képviselői. A több mint 4 év frontszolgálat alatt az ezred több ízben került feltöltésre, vesztette el - akkori nyelvezetten szólva - a puskáinak, zömét. A 17-es ezred állományából, akik túléltek a galíciai és az olasz frontok kínjait helytállásukkal méltán érdemelték volna ki a haza hálájának megnyilvánulásait. E helyett rájuk az újabb éhezés, munkanélküliség várt, sokukra betegeskedés, a rokkantság, a családjukról való gondoskodás terhei zúdultak....Kiadó: Krajczáros Alapítvány” 1911-ben jelent meg márkosfalvi Sipos Gyula őrnagy: Támadás vagy védelem?²⁰⁵ c. jutalmazott pályaműve. Sipos Gyula kitüntetései²⁰⁶: a Vaskorona-rend hadiérme és kard II. osztály [1917. XI. 7./60] és III. osztály [Sipos Gyula²⁰⁷ 24. h. gy. Ezredbeli alezredes a 17. h. gyalog ezred parancsnoka. M. kir. 81. h. gy. Dandár kitüntetési javaslata alapján.

²⁰² Bíró Lajos-Antal Áron-Nemesdy Ernő. [A volt m. kir. brassói 24. honvéd gyalogezred](#), népfölkelő gyalogezred és pótzászlóalj története. Könyvnyomda. Székelyudvarhely. 1943. 96.

²⁰³ Székesfehérvári 17. honvéd gyalogezred. 128-141. 105. kép Sipos Gyula ezredes, ezredparancsnok. (HM HIM) In.: Pintér Tamás-Rózsafi János-Stencinger Norbert: Magyar ezredek a Doberdó-fennsík védelmében. Hibernia Nova Kiadó-Kiadó-Zrinyi Kiadó. 2009. 191.

²⁰⁴ Damó Elemér. Honvédtiszt az I. Világháborúban. A 17. Honvéd gyalogezred egy tisztjének jegyzetei. Székesfehérvár. 2011. 171.

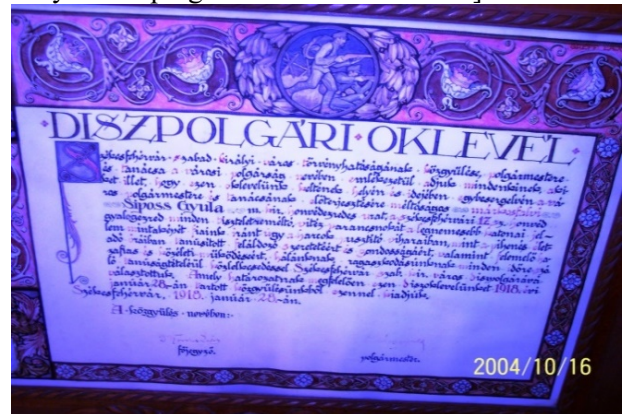
²⁰⁵ [Magyar Katonai Közlöny](#). Szerkeszti és kiadja a M. Kir. Honvédelmi Miniszter Kirendelte Bizottság. 1911. (4. évfolyam) 349-365. Sipos Gyula tanulmányával kapcsolatos megjegyzés: A szerkesztőség a cikk fejtegetéseivel nem mindenben ért egyet.

²⁰⁶ Sipos Gyula kitüntetési iratainak másolatát Nedeczky Lászlótól kaptam meg 2004. május 21-én. A kitüntetéseket egy síófoki orvos, Sipos Gyula ismerőse el Nedeczky Lászlótól elkérte, így azok nem kerültek elő. (S. B.)

²⁰⁷ [Budapesti Hírlap. 1915.](#) (35. évfolyam) 215. szám. Augusztus 4. 10.

1915. V. 12. 1915.75.] osztálya, a Lipót-rend lovagkeresztje²⁰⁸ [M. kir. 81. h. gy. Dandár ki-tüntetési javaslata alapján 1916 III. 27.74. az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményes magatartásának elismeréséül. Sárkány Obst. M. p. német nyelven], tiszti arany vitézségi érem²⁰⁹ [1922. XII. 6.], Károly csapatkereszt, II oszt. német vaskereszt, Vörös kereszt, tiszti keresztje II. oszt. [1916. jún. 3. német nyelven], katonai érdemkereszt III. osztálya [1916. XII. 11. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül. Német nyelven.], hadirokkant érem, Királyi porosz vaskereszt 2. oszt. [1917. 145.] stb. Igazolványt kapott a „Hadirokkant jelvény (érem)” viselésének jogosultságára a sebesülési érem szalagján. Sipos Ezredes fotója szerepel a Magyar hősök. 1914-1916. A hősök képei kiadványban is.²¹⁰ Székesfehérvár szabad királyi város díszpolgára. [1918. évi jan. 28-án tartott közgyűlés alapján. A közgyűlés nevében Dr. Kerekes Lajos sk. főjegyző, Dr. Saára Gyula sk. polgármester. 1918. III. 27.]

Sipos Gyula díszpolgári oklevele, 1918.

„Díszpolgári oklevél. Székesfehérvár szabad királyi város törvényhatóságának közgyűlése, polgármestere és tanácsa a városi polgárság nevében emlékeztül adjuk mindenkinek, akiket illet, hogy ezen oklevelünk keltének helyén és idejében egybeseregelve a város polgármestere és tanácsának előterjesztésére méltóságos márkosfalvi Sipos Gyula m. kir. honvédezredes urat, a székesfehérvári 17. sz. honvéd gyalogezred minden tiszteletre méltó vitéz parancsnokát a legnemesebb katonai jellem mintaképet fiaink iránt úgy a harcok pusztító viharaiiban, mint a pihenés életadó óráiban tanúsított feláldozó szeretetéért és gondosságáért, valamint felemelő hazafias és közéleti működéséért, hálánknak ragaszkodásunknak minden időre szóló tanúságtételéül közlekedéssel Székesfehérvár szabad királyi város díszpolgárává választottuk. Amely határozatnak megfelelően ezen díszoklevelünket 1918. évi január 28.-án tartott közgyűlésünkben ezzel kiadjuk. A közgyűlés nevében: Dr. Kerekes Lajos sk. főjegyző. Dr. Saára Gyula sk. polgármester., 1918. november 19. „Hazaérkeztek a székesfehérvári honvédek. Székesfehérvárról jelentik: A székesfővárosi 17. honvéd gyalogezred teljes tábori felszereléssel Sipos Gyula ezredes ezredparancsnok vezetésével az olasz frontról vasárnap reggel hazaérkezett. Az ezred mintegy

²⁰⁸ [Budapesti Hírlap. 1916.](#) (36. évfolyam) 162. szám. Június 11. 14.

²⁰⁹ Ld.: Sipos Gyula, fotóval. <http://www.hungarianarmedforces.com/album/OAT/>

²¹⁰ Szerkesztő: Tábori Kornél. Magyar hősök. 1914-1916. A Pesti Napló kiadása. [A hősök képei.](#) A Doberdó magyar hősei. Az aranyérmes vitézek. Márkosfalvi Sipos Gyula ezredes, a székesfehérvári 17-esek parancsnoka.

150 kilométernyi gyaloglás után Villachban (Ausztria) szállt fel a vonatra és minden akadály nélkül jutott át a határon és a déli vasút vonalán, Csáktornyan keresztül érkezett haza Székesfehérvárra. Az állomáson a Nemzeti Tanács nevében Zavaros István és Velinszky László üdvözltek a derék ezredet, melynek nevében Sipos ezredes mondott köszönetet. Az állomáson a legénységet megvendégelték, majd énekszóval bevonult a lakatnyába, ahol példás rendben megtörtént a leszerelés.”²¹¹ Budapesti Hírlap. 1918. „Köszönet és elismerés hazatérő katonáinknak. Hock János, a Nemzeti Tanács elnöke Dobár Géza ezredeshez, a 40. honvéddyalog-dandár. Reviczky László ezredes, az 1. honvéddyalogezred és Sipos Gyula ezredes, a székesfehérvári 17. honvéddyalogezred parancsnokához levelet intézett, amelyben a Nemzeti Tanács nevében meleg szavakkal hálás köszönetét és elismerését fejezi ki minden tisztnek és közvitéznek a háború során tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásért, a sok szenvedésért és véráldozatért.”²¹² Budapesti Hírlap. 1919. március 1. „Tábornokok és ezredek nyugdíjazása. A hivatalos mai száma közli, hogy a hadügyminiszter ...Sipos Gyula ezredes nyugállományba helyezte.”²¹³ Sipos Gyula részt vett egy ideig Stromfeld Aurél vezérkari főnök irányítása alatt a Tanácsköztársaság harcaiban.²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶1920-ban internálták, de katonai kitüntetései miatt nem bántották, nyugdíjazták. „Sipos Gyula ezredes, mint a 17-es székesfehérvári gyalogezred parancsnoka, a háborúban igen vitézül harcolt és számos kitüntetést szerzett. Székesfehérvár városa annak idején meg is válaszolta díszpolgárává. 1919 áprilisában nyugdíjazták, a kommün alatt tehát csak egészen rövid ideig teljesített szolgálatot. A proletárdiktatúra megbukása után feljelentették (a feljelentő Sréter István, volt honvédelmi miniszter, akit Sipos Gyula rágalmazás címén feljelentett), Sipost, aki ellen meg is indult a tiszti becsületügyi eljárás. Az eljárás teljesen rehabilitálta és valamennyi tiszti fórumon felmentették.”²¹⁷ ²¹⁸ A Sréter Istvánal folyó per 1922-ben zárult le. Sipos Gyula nyilatkozatából részlet: „ki kell jelentenem, hogy Sréter vádjait akkor vontam vissza, amikor azokat három teljes éven át (1919-1922.) minden képzelhető fórum kivizsgálta azokat alaptalanoknak és valótlanoknak találta. Azok visszavonása tehát nem bírt jelentőséggel az ügy lényegére. Akkor már csak az ellene még folyamatban volt rágalmazás és becsületsértés halmaza címén emelt vádak visszavonásáról lehetett érdemileg szó: ez tisztán tőlem függött, engem pedig főleg azon körülmény vezetett, hogy

²¹¹ [Az Újság. 1918.](#) (16. évfolyam) 271. szám. November 19. 11.

²¹² [Budapesti Hírlap. 1918.](#) (38. évfolyam) 276. szám. November 24. 5.

²¹³ Budapesti Hírlap. 1919. (39. évfolyam) 52. szám. Március 1. 5.

²¹⁴ Vörös Újság 1919. május 29. száma szerint a Tanácskormány dicséretét és elismerését fejezte ki.

²¹⁵ Bánlaky József: A Magyar nemzet hadtörténelme. Bp. 1928. A Magyar nemzet hadtörténelme. 24. A magyarországi 1918/19. évi forradalmi mozgalmak és a vörös háború története. C) A románok előnyomulása a Tiszáig. XII. A románok támadása. Április 23.

²¹⁶ Sipos Gyula részvétele a Tanácsköztársaság harcaiban. 1919. április 21.-május 15. Ld.: Magyarország hadtörténete. Két kötetben. Hadtörténeti intézet és múzeum. Főszerkesztő: Liptai Ervin. Zrínyi Katonai Kiadó. 1985. (I. kötet 670. II. kötet. 658.) II. kötet 222.-225.

²¹⁷ [8 Órai Újság. 1921.](#) (7. évfolyam) 173. szám. Augusztus 6. 1. Parlament. Ma este döntenek az elnökkérdés fölött. Sréter István nemzetgyűlési képviselő interpellációt jegyzett be, amiatt, hogy bírói eljárás alatt áll, s meg kívánta vizsgálni a maga szempontjából a Sipos Gyula ezredessel szemben felmerült ügyét.

²¹⁸ [Pesti Hírlap. 1921.](#) (43. évfolyam) 173. szám. Augusztus 6. 2.

Sréter - kijelentése szerint - vádjainak alaptalanságáról meggyőződött: öt félrevezették.”²¹⁹ A Pesti Hírlap 1929. június 23. vasárnapi száma arról tudósított, hogy tiszti arany vitézségi érmet kaptak: ...márkosfalvi Sipos Gyula ny. tábornok. „A Mária Terézia-rend arany vitézségi érdmével kitüntetett tisztek. A hivatalos lap mai száma közli: A kormányzó 1929. május 25-én kelt elhatározása alapján megengedte, hogy az alább megnevezettek a katonai Mária Terézia Rendkáptalan által odaítélt tiszti arany vitézségi érmet viselhessék: ... márkusfalvi (helyesen márkosfalvi S. B.) Sipos Gyula....”²²⁰ „A Budapesti Hírlap tudósítása, 1936. A volt Székesfehérvári 17-ik honvéd gyalog és népfelkelő ezredek) világháborús ezredtörténetét és ezredalbumát a 17-es honvéd gyalogezred volt parancsnoka, márkosfalvi Sipos Gyula ny. á. tábornok állítja össze. Az ezredtörténeti bizottság azzal a kérelemmel fordul úgy a tábori, mint a népfelkelő ezrednél szolgált bajtársakhoz, hogy az ezredekre vonatkozó minden feljegyzéseiket, naplóikat, jegyzeteiket bocsásák sürgősen Sipos Gyula tábornok (Budapest, I., Váralja utca 15.) rendelkezésére. A jegyzeteket és naplókat felhasználás után mindenki sértetlenül visszakapja.”²²¹ Sipos Gyula I. világháborús harcairól két könyv jelent meg:

1. A tizenhetesek. 1914-1917. Emlékkönyv a székesfehérvári honvédek harcaiból. A tizenhetesek közreműködésével szerkesztette Dr. Szabó István. Kiadja a Székesfehérvári Honvédezred. 1918. 171.

2. 17-esek a Világháborúban. 1914-1918. Sipos Gyula. A m. kir. Székesfehérvári 17-ik honvéd gyalog- és népfelkelő ezredek története. Tizenhetesek közreműködésével szerkesztette: márkosfalvi Sipos Gyula ny. tábornok, a honvéd gyalogezred volt utolsó parancsnoka. Székesfehérvár, 1937. Csitáry G. Jenő könyvnyomda. 372. Előszót írta: Márkosfalvi Sipos Gyula, ny. á. tábornok.²²²

Reprint kiadás. 2014. Székesfehérvár.

Lázár Miklós a Pesti Napló haditudósítója 1916. augusztus 7-én számolt be a 17-ik honvédgyalogezred történetéről és Sipos Gyula parancsnokról. Sipos Gyula ezredesről ezt írta: „a nyugodt, vasakarátú, a magyar katona mintaképe; teli szeretettel és megértéssel a honvédek iránt. A katonái rajonganak érte és vakon követik a parancsait. És ez nagyban hozzájárult, hogy a fehérvári honvédek egy talpalatnyi sziklát sem veszítettek azokból az állásokból, amelyek védelmével megbízattak.”²²³

„1935. Megalakult a Magyar Telek-és Villa-tulajdonos Egyesületek Országos Szövetsége, ahol társelnöknek választották meg Sipos Gyula nyugdíjas tábornokot.”²²⁴ „A

²¹⁹ Ld. Sipos Gyula nyilatkozatát. Pesti Hírlap. 1924. (46. évfolyam) 163. szám. Augusztus 9. 5.

²²⁰ Budapesti Hírlap. 1929. (49. évfolyam) 187. szám. Augusztus 20. 11.

²²¹ Budapesti Hírlap. 1936. (56. évfolyam) 79. szám. Április 4. 7.

²²² 17-esek a világháborúban. A m. kir. székesfehérvári 17-ik honvéd gyalog- és népfelkelő ezredek története. 17-esek. Kiadó: Városi Levéltár és Kutatóintézet. Szerkesztő: márkosfalvi Sipos Gyula ny. tábornok. Székesfehérvár, 2014. Digitális reprint kiadás. Megvásárolható: 1800 Ft. A Városi Levéltár és Kutatóintézet fontosnak tartja, hogy az I. világháború kitörésének 100. évfordulójáról tudományos rendezvényekkel és kiadványokkal emlékezzen meg. E program egyik fontos része a Székesfehérvárhoz kötődő katonai alakulatok történetét bemutató kötetek reprint kiadása. E kötetekből alig lelhető fel egy-két példány, s állaguk, állapotuk az évtizedek során jelentősen romlott. Ezen okból és a kutatók munkájának megkönnyítése céljából jelentetjük meg e sorozat első kiadványát, „A m. kir. székesfehérvári 17-ik honvéd gyalog- és népfelkelő ezredek története” című munkát.

²²³ Pesti Napló. 1916. (67. évfolyam) 217. szám. Augusztus 6. 7-9.

²²⁴ Budapesti Hírlap. 1935. (55. évfolyam) 141. szám. Június 23. 15.

Budapesti Hírlap tudósítása, 1936. (Ezrednap). A volt székesfehérvári 17-es honvéd gyalog és népfőlkelő ezredék július 19-én tartják ezrednapjukat Sipos Gyula ny. á. tábornok volt ezredparancsnok részvételével Székesfehérvárott. Az ünnepség kezdete d. e. 9 órakor a Magyar Király előtt...²²⁵ Sipos Gyula honvéd vezérőrnagy előléptetése nyugállományú ezredessé. Ülés: 101. jkv. 1946. április 18. Nagy Ferenc kormánya.²²⁶ Sipos Gyulának 1946-ban felajánlották neki az újjáalakuló honvédség első miniszteri tárcáját, amit Ő, korára való tekintettel nem fogadott el.²²⁷ 1946. július 16-án Jászberényben kapta meg a Tombor Jenő vezérezredes, Honvédelmi miniszter levelét, amiben közli: „Értesítem Vezérőrnagy Urat, hogy előterjesztésemre a Miniszterelnök útján a Köztársasági Elnök Úr a honvédség nem tényleges állományába a I. Tábornoki karban 1946. április hó 1-ével, 1946. április 1-i ranggal nyugállományú altábornaggyá előléptette”²²⁸ Sipos Gyula emlékének ápolása Székesfehérváron: A Székesfehérvári Helyőrkéség történeti Emlék-gyűjtemény nagytermében (Székesfehérvár, Tiszti Klub)²²⁹ elhelyezésre került a Sipos Gyuláról készült festmény, amit a Budapesti Hadtörténeti Múzeum adott át, Sipos Gyula székesfehérvári díszpolgári oklevele²³⁰, amit Sipos Gyula rokona dr. Sipos III. Béla adott át. 2011. július 18-án (a Magyar Királyi 17. székesfehérvári honvéd gyalogezred emléknapija) került sor márkosfalvi Sipos Gyula magyar királyi ezredes (az ezred egykori parancsnoka) szobrának avatása. Alkotó: Horváth Lajos. Helye: Székesfehérvár, Tiszti Klub (az ezred egykori laktanyája) Malom u. 2. Székesfehérvár MJV Közgyűlése Sipos Gyula emlékére díjat alapított, melyet minden évben egy székesfehérvári katona érdemeit elismerve adnak át. Az első átadás 2012. májusában történt, Hende Csaba honvédelmi miniszter jelenlétében. Somogyi Győző festőművész, aki 100 magyar hős arcképét festette meg és kiadta. A Magyar hősök arcképcsarnokában Sipos Gyula festménye is található.²³¹ 100 esztendeje nevezték ki Sipos Gyula ezredest a Magyar Királyi 17 honvéd gyalogezred parancsnokának. A Honvédség és Társadalom Baráti Kör Székesfehérvári Szervezete erre emlékezve megemlékezést és koszorúzást szervezett 2015. január 26-án a Farkasréti temetőben Márkosfalvi Sipos Gyula altábornagy a Magyar Királyi 17. honvéd gyalogezred egykori parancsnokának, Székesfehérvár Város Díszpolgárának sírjánál. 2016. november 18-án Székesfehérváron mutatták be a „Csak még egyszer előre” c. Burján Zsigmond filmjét, ami emléket állított Sipos Gyulának is.²³²

²²⁵ [Budapesti Hírlap. 1936.](#) (56. évfolyam) 158. szám. Július 12. 13.

²²⁶ MNL OL. [Minisztertanácsi jegyzőkönyvek. 1946.](#)

²²⁷ Nedeczky László: „Hazánk egy életút tükrében. Az óra mutatta az utat.” Leírta Dávid Sándor. Budapest. 1992. 98.

²²⁸ Rózsafi János hadtörténész küldte el a kinevezés fotóját. Megtalálható a Hadtörténeti Levéltárban.

²²⁹ Székesfehérvár Malom utca. 2. Helytörténeti Emlékgyűjtemény Sipos Gyula szoba. A Zichy liget sarkánál kezdődik a Malom utca, ott van az egykori 17-es honvéd laktanya, amelyben a Tiszti Kaszinó is működik. A liget sarkánál pedig a 17-esek oroszlános emlékműve található.

²³⁰ Sipos Gyula díszpolgári oklevelét Nedeczky Lászlótól kaptam meg 2004-ben. (S. B.)

²³¹ Hermann Róbert-Somogyi Győző: Magyar Hősök arcképcsarnoka. 2006. Kiadó: Anno BT. 38.

²³² A filmmel kapcsolatos néhány híradás, letöltve 2016. november 20.

<https://szikmblog.wordpress.com/2016/02/29/sipos-gyula-csak-meg-egyszer-elore-szekesfehervari-17-es-honvedek-a-doberdon/>

http://www.szekesfehervar.hu/index.php?pg=news_156259

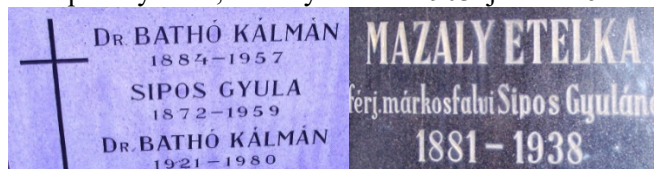
Sipos Gyula ezredes, 1896-ban és 1917-ben.

Sipos Gyuláról készült festmény.

Sipos Gyuláné, Mazaly Etelka. 1903. január 16.²³³

Sipos Gyulának és feleségének Mazaly Etelkának a sírja.

Sipos Gyuláról készített filmbemutató (2016.) és a szoboravatás (2011.)²³⁴ képe. Székesfehérvár.

Megemlékezés Sipos Gyula sírjánál. 2015. január 26. A sírnál a megjelent rokonok: Nedeczky Ildikó, Sipos Dóra, Jakó Edit, Sipos Béla, Jakó Edit két fia: Kóta Emőd és Paál Bese.

http://www.szekesfehervar.hu/index.php?pg=news_182628

http://onkormanyzat.szekesfehervar.hu/index.php?pg=news_182704

A csak még egyszer film letölthető a you tube-n.

²³³ Boronkai B. Béla, Ő Császári és Királyi Fensége József Főherceg udvari fényképésze. Pécs. Széchenyi tér 2. (Leöwy palota)

²³⁴ Múlt kor. Szobrot állítottak Márkosfalvi Sipos Gyula magyar királyi ezredesnek, az egykori Magyar Királyi 17. Székesfehérvári Honvéd Gyalogezred parancsnokának Székesfehérváron; a szobrot hétfőn az ezred egykori laktanyájában, a mai tiszti klubban leplezték le. 2011. július 19. 16:01 MTI.

- K1. Gabriella, (Babi) (*Pécs, 1904.-†Budapest, 1955. október 31. A gyászértesítő alapján hosszú és gyötrő szenvedés után halt meg. A halál oka, mint édesanyjánál is a rákos daganat volt. Budapesten a Farkasréti temetőben van a sírja.) Θ Fedák Béla. Budapest, 1927. december 14. Házasság. Márkosfalvi Sipos Baby és Fedák Béla f. hó 14-én 1/2 l órákor tartják esküvőjüket a Krisztina-téri templomban. Tanúk; menyasszony részéről Oberhammer Antal orsz. gy képviselő, vőlegény részéről dr. Gárdonyi Albert egyetemi magán tanár, főlevéltáros.²³⁵ Sipos Gabriella sírja a Farkasréti temetőben van.²³⁶
- K2. Mária (Mici) (*Pécs, 1905. augusztus. 4.-†Budapest, 1998.) 1. Θ Bocsor Géza II. (*1902. október 16.-†Budapest, 1973. január 28.) Budapest, 1938. július. 7. Elváltak 1947-ben.
[Bocsor Géza II. szülei: Bocsor Géza I. Θ Körösy Paula. (2. Θ Hanny Katalin.)]
- J5. **Béla I.** mérnök. (*Márkosfalva, 1875. szeptember 16. – †Székelyudvarhely, 1967. december 3.) 1875. szeptember 16-án született és szeptember 26-án keresztelték Sipos Bélát, szülei Sipos György és Kovács Róza. Keresztszülők kézdivásárhelyi Kovács Károly és neje Csiszár Anna. Pap Bodola Sámuel. Bába Bak Mari. Θ **Fodor Malvin**²³⁷. (*1884. szeptember, 16.-†Kolozsvár, 1962. november 20.) [Fodor Malvin szülei: Dr. Fodor Béla orvos (*1846. november, 25.-†1918. szeptember, 29.) Θ Reuss Malvin Lujza (*1862. december, 24.-†Kolozsvár, 1941. október 7. A házsongárdi temetőben van a sírja, leányával és vejével)] Sipos György: Részletek apai nagyapám Sipos Béla I. „valóság-meséjéből” (Székelyudvarhelyen – 92 évesen, bal oldali bénulás után ágyhoz kötődve²³⁸) „Amit most elmondok, tudjátok meg, hogy mind igaz, úgy mondom el, ahogy annak idején történtek a dolgok....1895 őszén mentem fel Budapestre, hogy beiratkozzak a Királyi József Műegyetem Mérnöki karára. Ott felkerestem rokonunkat Bodola Lajost, aki akkor fiatal tanár volt a Technikán. Mikor én felmentem, akkor Ő azt mondta, hogy majd ki fog járni egy stipendiumot részemre. Mert az érdekes volt, tudjátok, hogy én kb. 60 forinttal a zsebemben mentem fel Budapestre, hogy 4 évet végezzek....Ha a vonalzókat, ceruzákat, kirglit s' rőf papírokat számítom, hát kevés volt a „lényeg” ! Hát az első esztendő nagyon keserves volt, mert a kérést beadtuk, de a stipendium késett, egyelőre nem volt, mond-

²³⁵ [Pesti hírlap. 1927.](#) (49. évfolyam, 282. szám.) december 13. 15. (Letöltés dátuma 2015. november 28.)

²³⁶ Fedák Béláné Sipos Gabriella (temetés 1955. november 4.) sírját (28/2 parcella 1. sor sírhelyszám 55, lejárati éve 2009) megtaláltam a Farkasréti temetőben. A felirat a síron Fedák család. A temető irodájában a következő információkat kaptam: Fedák Béla megh. 1979. május 11. temetés 1979. május 29. Fedák Béláné, Fedák Béla második felesége, Milla, meghalt 1990. március 2. temetés 1990. március 26. Szijártó Dalma, megh. 1966. november 27. a Fedák család sírjába lett áthelyezve 1976. augusztus 28., valószínűleg Milla első házasságából származó leánya. (Fedák Bélával és Millával többször találkoztunk) (S. B.) Fedák Béla unokatevére volt Fedák Sára (Beregszász, 1879. október 16.-Bp. 1955. május 5.) színésznő. Egy 1961.-ből származó lakásigénylési lapból megállapítható, hogy 1961. április 24.-én Fedák Béla 65 éves, Fedák Béláné 62 éves volt. Fedák Béláné tehát 91 éves korában, Fedák Béla 83 éves korában hunyt el, született 1896-ban.

²³⁷ Fodor Malvin őseit ld.: Sipos III. Béla: A Terray, Reuss, Schulek stb. család története I.-II. rész. www.terray.hu családtörténet. A Terray, Reuss, Schulek stb. család történetét későbbben tervezem publikálni a MACSE-MATRIKULA szaklapban. (Letöltés dátuma 2015. november 28.)

²³⁸ Lejegyzetelte 2006. január 15.-én Sipos György.

hatni egy krajcárom se... A stipendium állt évi 500 forintból, melyet havi részletekben adtak...képzelték a kirgli maga - nem is tudom mennyi, 30-40 forint volt... Hát aztán valahogy kihúztam.... Aztán volt Salamon Ferenc történetíró... Nahát ennek a [Salamon Ferencnek](#) a mostoha lányát vette el a rokonunk, ez a Bodola Lajos aki a geodézia tanára volt a Technikán mikor én Pestre kerültem.” Sipos Béla I. 1904-1912 között mérnök volt Rimaszombatban, és ott nősült. 1912-ben Dévára került, fiai ott jártak a reáliskolába. 1920-ban a román kormány Székelyudvarhelyre nevezte ki főmérnöknek a megyei és állami utak és hidak fenntartásához. 1929-ben nyugdíjba ment és 1930-ban Kolozsvárra költözött. Anyósa özvegy Fodor Béláné, sz. Reuss Malvin is velük élt 1941-ben bekövetkezett haláláig. 1965-ben Géza fiához Székelyudvarhelyre költözött egy enyhe agyvérzés után, ott halt meg, de Kolozsváron temették el.

Sipos Béla I. 1906. k. és az I. világháborúban. 1915.^{239 240}

Sipos Béla, Fodor Malvin és Fodor Béláné sírja a Házsongárdi temetőben.²⁴¹

K1. Béla II. Dr. (*Rimaszombat, 1904. augusztus 8.-†Budapest 1980. szeptember 17.) Jogász, államügyész. **Θ Szakács Dóra** (*Fellak, 1914. október 19.-†Budapest, 1998. május 28.) Sajóudvarhely 1944. május 25. Életrajza a megmaradt dokumentumok alapján. Iskoláit a Dévai Áll. Főreáliskolában (I-

²³⁹ A fotó hátoldalán Sipos Béla I. levele, amit 1915. április 19.-n felesége Fodor Malvin nagymamájának, özvegy Reusz Adolfnének, Terray Mária Lujzának (*1839. december 28.-†1920. március 1.) írt, címe Miskolcz, Újvilág utca 4. sz. A levél: „Édes nagymama! Két napra haza néztem, jól vannak. Itt küldöm pesti lovas képeimet, így szoktunk kilovagolni. Kezeit csókolja Sipi.” Rimaszombat, 1915. április 19. Alul a másik levél: Kedves Nagymama! Már Sipi el is utazott, mi jól vagyunk, Apó [Apó: Fodor Malvin édesapja, Dr. Fodor Béla orvos (*1846. november 25.-†1918. szeptember 29.) akinek felesége Reuss Malvin Lujza (*1862.-†1941.)] kint jár az udvaron, szép idő van, kezeit csókolom Manya (Sipos I. Béláné, Fodor Malvint szólították Manyanak, mi Máminak, férjét pedig Tatusnak hívtuk)

²⁴⁰ 1912. évi április hó 1-ével: tartalékos hadnagy lett: Márkosfalvi Sipos Béla, (szül. év 1875, tart. hely: Rimaszombat, 52. népf. járás) brassói 24. honvéd gyalogezrednél.

[Honvédségi Közlöny](#). Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. Személyes ügyek. 1912. 39. évfolyam. Május. 16. szám. 173.

²⁴¹ A sírt 2011-ben újítottam fel. (S. B.)

IV. o.-t), majd a Székelyudvarhelyi Református Főgimnáziumban (V-VIII-t) végezte el. 1923. július 10-én kelt Gimnáziumi érettségi bizonyítvány alapján jeles eredménnyel érettségizett. (Fizika és Rajz jó, a többi tárgyból jeles). Erkölcsei magaviselete jó. A következő nyelveket tanulta (román, magyar, latin, francia, német, angol, görög). A vizgálóbizottság tagjai voltak: Szabó Árpád, a latin nyelv és irodalom tanára, Dr. Kósa János a román nyelv és történelem tanára, Finta Gergely a magyar nyelv és irodalom tanára és Csefő Sándor a matematika és fizika tanára. Igazgató: Szabó András, a vizgáló bizottság elnöke az érettségiben Dr. Gyárfás Pál. Sipos Bélát főiskolai tanulmányokra érettnak nyilvánították. Érdekes, hogy alkotmánytanból és közgazdaságból volt akkor érettségi. 1918. május 9.-én konfirmált Déván. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Kir. Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán végezte. (1924-27). Közben (1923-24) a grázi egyetemen és a miskolci jogakadémián is folytatott tanulmányokat. Ismertebb professzorai, akiknél tárgyakat felvett: Sztehló Zoltán (római jog), [Bálás Károly](#) (közgazdaságtan), Kenéz Béla (statisztika), [Navratil Ákos](#) (pénzügytan) [Szekfü Gyula](#) (magyar. tört. 1526-1604). Sipos Béla 1935.-1939. között tisztségviselőként, 1935. július 16.-1939. június 1. között adóhivatali szakra beosztott havidíjas hivatalnokként a székesfőváros (Budapest) szolgálatában állott. Együtt dolgozott Ságvári Endrével. 1937. október 7.-én dr. Sipos Béla adóhivatali szakra beosztott havidíjas hivatalnokot a VIII/A adókerületi adószámviteli hivataltól a IX. kerületi elöljárósághoz helyezte át Budapest polgármestere, Szendy Károly.²⁴² Állásáról 1939. január 1. hatállyal lemondott. 1939. március 30-án a m. kir. legfelsőbb honvéd törvényszék tanúsítja, hogy Dr. Sipos Béla a m. kir. "Mária Terézia" 1. honvéd gyalogezredbeli zászlós. hadbíró jelölt a hivatásszerű hadbíró jelöltek számára előírt honvéd hadbíró vizsgát megfelelő eredménnyel letette. 1939. május 15.- 1940. augusztus Kassára helyezték a VIII. hadtest bíróságára, hadbíró volt. Utána Nagyecsedén dolgozott XII. Hadosztály hadbírószágon. Magyar Távirati Iroda, 23. kiadás. 1941. szeptember 18. (Bírósági kinevezések) dr. Sipos Béla hadbíró főhadnagyot a marosvásárhelyi királyi ügyészséghez ügyésszé az igazságügyi miniszter kinevezi. 1941. évi november hó 1-ével dr. Sipos Béla III. hadbíró-főhadnagyot saját kérelmére tartalék-állományba helyeztem, közvetlen állami szolgálatba történt átlépése folytán. Vitéz Bartha Károly, honvédelmi miniszter. s. k.²⁴³ Magyar Távirati Iroda, 31. kiadás. 1942. május 6. Az igazságügyi miniszter dr. Sipos Béla marosvásárhelyi királyi ügyészt a pestvidéki királyi ügyészséghez ügyésznek kinevezi.²⁴⁴ 1941. október 30. és 1942. május 2. között tehát Marosvásárhelyen dolgozott államügyészként,²⁴⁵ majd saját kérelmére a Pestvidéki kir. ügyészségre helyezték át, s állását 1942. május 3.-án foglalta el. [Magyarország tiszti cím- és névtára. 50. évfolyam. 1943.](#) Magyar királyi igazságügyiminisztérium. (630.) 7. Pestvidék. (Budapest,

²⁴² [Fővárosi Közlöny. 1937-10-22/55. szám.](#) 1795.

²⁴³ [Honvédségi Közlöny. Személyes Ügyek. 1941.-11-11/52 szám.](#) 1941. november 11. 684.

²⁴⁴ [Igazságügyi Közlöny. 1942-05-31/5. szám.](#) Személyi hírek. 189.

²⁴⁵ Dr. Sipos Béla II. Marosvásárhelyen hivatalból együttműködött az embermentő Bocskor Lóránt csendőr alezredessel, akivel felesége Szakács Dóra révén rokonságban volt. Szakács Dóra nagyszülei: Szakács Károly (*1847-†1889) és Bocskor Nina (*1853-†1889). Ld.: <http://www.macse.hu/matrikula/Matrikula-2015-1.pdf>

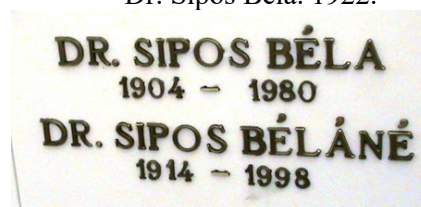

II. Fő utca 70. II. emelet) Ügyészek: Sipos Béla dr. A kinevezését 1944-ben megerősítették.²⁴⁶ 1947. január 1-től, mint pestvidéki ügyészt a VI. fizetési osztály 2. fokozatába léptették elő. 1944. december 14-től 1945. június 4-ig Sopronban lakott, mind állami ügyész és tartalékos hadbíró hadnagy. Nyilatkozat igazolja (aláírták Erdős Ferenc, Szalay Géza, Thirring Lajosné), hogy “ez idő alatt sem nyilasokkal, sem németekkel nem érintkezett, semmiféle politikai pártnak a tagja nem volt és úgy magatartásában, mint kijelentéseiben mindig németellenesnek és demokratának mutatkozott.” Nevezett az úgynevezett nyilas kormányzat idejében teljesen visszavonult életmódot folytatott és gyakran kijelentette, hogy ezt a bandát megveti és velük semmiféle közösséget nem vállal.” (Sopron, 1945. július 14.) 1944.-ben (július végén) nősült, felesége Szakács Dóra 1948. november 22-én kelt Rádió műsorvevő engedély bizonyítja, hogy már Budapesten lakott, II. kerület, Görgei Artúr (később Varsányi Irén utca) 17. II. e. 4. alatt, feleségével Szakács Dórával. Sopronban a Színház u. 19.-ben laktak 1945. július végéig. 1949. június 30-án felmentették állásából, saját kérelmére, hatósági orvos- bizonyítvánnyal igazolt tartós szolgálatképtelenség miatt. Beszámítható szolgálati ideje 13 év 11 hó 13 nap, plusz 5 év, így összesen 19 év. Fizetése 58 %-a 399.-Ft, 4 fillér) lett a nyugdíja, amiből megélni nem lehetett. Aláírta a felmondó levelet Menráth István miniszteri tanácsos. Ügyvédi kamarai bejegyzési kérelmét elutasították, mivel az 1949. augusztus 1-én kelt Hatósági erkölcsi bizonyítvány szerint “államvédelmi szempontból kifogás alá esik”. (2. Ker. Kapitányság indoklást nem adott). 1951. augusztus 1. és 1952. március 28. között segédmunkás, majd raktárkezelő (Műszaki Árut Értékesítő Vállalat, Bp. VI., Bajcsy-Zs. út 53.), majd tisztviselő és kereskedelmi ügyintéző 1952. március 28. - 1953. június 25. (Föv. Bórhulladék Feldolgozó Váll. Bp. VIII. Eszperantó u. 34.) 1953. október 1.- 1954. július 15. statisztikus, majd adminisztrátor (Minőségi Kelmefestő Vegyi- és Fehérnemű-tisztító Szövetkezet VII. Sági u. 10.) 1954. december 27-én a Budapesti Ügyvédi Kamara Tagfelvétel Tárgyában Eljáró Bizottsága felveszi az ügyvédek névjegyzékébe és Hatvanba helyezi. (Többszöri fellebbezés után, Nagy Imre 1954. jan. kormányprogramjának hatására történt a rehabilitáció.). Hatvanba helyezés azonban állandó ingázást jelentett, amit nehezen bírt. 1955. január 14.-én foglalhatta el állását Hatvanban. Ezt nem tette meg, s csak 1956. február 9.-1957. február 8. között volt tagja a Hatvani Ügyvédi Munkaközösségnek. (1957. február 8.-án kizárták). 1958. augusztus 18. kelt határozat szerint az ügyvédi hivatásgyakorlására nem alkalmas. Indoklás nincs. 1959. január 29. -1961. március 20. között fiókraktáros (Műszaki Bóraru Ponyva és Sportcikk Készítő K. Sz. Bp. VI. Hajós u. 21.) 1961. március 20. -1967. április 30. között leltározó (az “Elzett” Fémlemezipari Művek Írószer Gyáregységénél Bp. X. Gyömöri út 61.). Ezt követően nyugdíjas. 1960. április 12-től Bp. VI. Szinyei M. u. 1-be költözött családjával. Sipos Mária (Manci) halála után debreceni házát örökölte. Súlyos betegség után 1980. szeptember 17-én halt meg kórházban. 1990-ben Kulcsár Kálmán ig. min. rehabilitálta. Barátai voltak Horty László fogorvos, Dr. Aszalos Zoltán.

²⁴⁶ Magyar kir. igazságügyminisztérium. [Magyarország tiszti cím- és névtára. 51. évfolyam. 1944.](#) 647.
60

Dr. Sipos Béla. 1922.

Dr. Sipos Béla és Szakács Dóra sírja a Deákteri Evangélikus urnatemetőben.

- L1. [Dr. Sipos Béla III.](#) (*Sopron, 1945. április 7.-) ☉ dr. RédeyKatalin (*Balassagyarmat, 1947. január 14.-) Bp. 1970. szeptember 26. 1971 óta Pécssett élnek.
- M1. Dr. Sipos Béla IV. (*Budapest, 1971. szeptember 12.) 1. ☉ Dr. Herédi Erika (*Pápa, 1973. szeptember 29.-) 2000. július 8. Elváltak. 2012. 2. ☉ Göntz Krisztina. (*Zalaegerszeg, 1982. december 21.-) 2015. május 30. Ügyvéd Győrben.
- N1. Sipos Béla V. Máté. (*Győr, 2003. június 24.) Herédi Erikától.
- N2. Sipos Bertalan. (*Győr, 2009. október 31.) Herédi Erikától.
- N3. Sipos Dóra, Mária. *(Győr, 2016. február 8.) Göntz Krisztinától.
- M2. Dr. Sipos Balázs. (*Budapest, 1972. október 17.-) 1. ☉ Kész Livia, 2006. október 28. Elváltak 2009. január 2. 2. ☉ Hámosi Tímea (*1972. március 21.-) A Pécsi Törvényszék elnöke 2021. november 2-tól.
- N1. Fábíán Rebeka. (*Pécs, 2007. március 21.-) Apja Fábíán Márk.
- N2. Sipos Hédi. (*Pécs, 2010. október 27.-)
- L2. Sipos Dóra dr. (*Budapest, 1947. január 17.-) Közgazdász.
- L3. Sipos Judit. (*Budapest, 1951. szeptember 9.-) 1. ☉ Berczi Károly I. 2. ☉ Hrivnak Miklós (Budapest, 1957. május 23.-)
- M1. Berczi Károly II. (*Budapest, 1975. november 16.-) ☉ Gere Szilvia (*1976. július 5.-) ☉ 2001. július 30. Gere Szilvia szülei Gere Sándor I. (*1949. május 28.-) 1. ☉ Pásztor Mária (*1952. február 10.-) 2. ☉ Geréné Váncsa Erzsébet (*1959. december 28.-) Gyermeük Gere Sándor II. (*1988. április 20.-)
- N1. Berczi Melinda. (*Dunaújváros, 2004. szeptember 27.)
- M2. Berczi Judit. (Budapest, 1977. március 17.-) Kanada. ☉ (élettárs, elváltak) Ty Hamilton. (*Kanada, London, Ontario, 2011. március 14.-)
- N1. Hamilton Vanessa Rylee. (*Kanada, London, Ontario 2006. július 15.-)
- N2. Hamilton Jaylin Remy. (*Kanada, London,

2011. március 14.-)

M3. Hrivnak Krisztián. (*Bécs, 1988. április 24.-) Θ

Leah Pearce. (*1989. február 4.-)

N1. Hrivnak Henrix. (*Kanada, Vancouver, 2012. október 16.-)

N2. Hrivnak Alder. (*Kanada, Vancouver, 2015. július 12.-)

K2. [Géza I.](#)²⁴⁷ (*Rimaszombat, Gömör megye, 1905. november 8.-†Székelyudvarhely, 1993. április 16.)²⁴⁸ Θ Csató Irén (*Székelyudvarhely, 1911. július 14.-†Székelyudvarhely, 1992. január 4.) Θ Székelyudvarhely, 1934. szeptember 23. Református pap. (1932.) Sipos Géza I. Reáliskolai bizonyítványai megőrződtek, ennek alapján először Déván tanult, 1915. és 1919. között, eredményei általában jelesek. 1923.-ban Székelyudvarhelyen érettségizett szintén jeles eredménnyel. Két évig kőművesként dolgozott, majd két évig Bukarestben építész iskolán volt.²⁴⁹ 1928-ban kezdte meg tanulmányait a Református Theológiai Fakultáson Kolozsvárott. Leckekönyve alapján megállapítható, hogy pl. héber nyelvet Kecskeméthy Istvántól, filozófiai és teológiai ismereteket Tavasz Sándortól, a magyar ref. egyház történetét Nagy Gézától, egyházi éneket Nagy Gerőtől, görög nyelvet Maksay Albertől, közegészségtant Török Imrétől tanult. Tanárai több tárgyat oktattak. Tanulmányait 1932.-ben fejezte be Kolozsvárott. Minősítési lapja megmaradt, ennek alapján lelkészképesítő vizsgát 1933.-ban, vallástanári vizsgát 1942.-ben szerzett. Szaktárgya: vallástan. Több tudományos dolgozata jelent meg.²⁵⁰ Lelkipásztori szolgálatra 1933. november 26.-án szentelték fel Kolozsvárott. 1932. szeptembertől tényleges hitoktatói szolgálatot végzett Kolozsvárott és Tordán. 1941 szeptemberétől hitoktató lelkész Székelyudvarhelyen. Hivatali esküt 1942. október 17-én tett Székelyudvarhelyen. 1933. és 1941. között segédlelkész, 1941. és 1945. között vallástanár, 1945.-ben a Székelyudvarhelyi Ref. Leánygimnáziumban igazgató, rektor professzor.²⁵¹ A minősítési lapja Sipos Gézának itt végződik, 1945. után családját nem tudta eltartani és ezért könyvelőként helyezkedett el. 1990. január 14-én a Szabadság című napilapban „Élő történelem” címen vezércikk jelent meg, Kik védtek Tőkés László igazságát, melyben az 1989. november 21-én kelt állásfoglalást aláírta id. Hegyi István nyug. ref. esperes, Sipos Géza nyugdíjas tisztviselő, presbiter is. Hobbyja a bélyeggyűjtés volt.²⁵²

²⁴⁷ [Sipos Géza. Romániai Magyar Irodalmi Lexikon.](#)

²⁴⁸ [Wikipédia. Sipos Géza.](#)

²⁴⁹ Székelyudvarhely 1984. szept. 23. Sipos Géza: „ötven év a csodák földjén” c. önéletrajzi írása alapján.

²⁵⁰ Pl.: A spiritizmusról az ige fényében (Torda, 1937; bőv. kiad. Szilágyosomlyó, 1940); Tűz és só. Egyházi beszédek (Kolozsvár, 1939); Az utolsó ítélet (Torda, 1937); Halál, hol a te fullánszéd? (Torda, 1938); Feltámadás és spiritizmus (Kolozsvár, 1938); Biblia-melléklet (Kolozsvár, é. n.); Utaid, Uram, mutasd meg (Pápa, 1944). Tanulmányai jelentek meg a Lelkipásztor 1936. jan., júl., 1937., febr., 1939. okt., és 1940. dec. számaiban. Tűz és só. Egyházi beszédek. Kolozsvár. 1939. Ismerteti a Református Szemle 1940. máj. 10. 13. sz. 210.

²⁵¹ Dr. vitéz Jodál Gábor koll. Gondnok 1945. jan. 28-án kelt kinevezési irata alapján. Megmaradt a Tisztogató Bizottság igazolványa 1945. márc. 8-án keltezve, mely szerint Sipos Géza iskolaigazgató ellen politikailag semmi kifogás nincs. Aláírta Dobos az igazoló bizottság elnöke.

²⁵² Írásai jelentek meg a Filatéliai Szemle 1975. januári és 1976. októberi számaiban.

Sipos Béla és Sipos Géza. 1941. k.

Sipos Géza I. Csató Irén, Sipos Béla Sipos Géza II., Sipos György és Sipos Katalin. 1943.

Sipos Géza és felesége Csató Irén sírja a Székelyudvarhelyi református temetőben. 2000.

- L1. Géza II. (*Székelyudvarhely, 1935. november 6.-
†Székelyudvarhely, 1975. május 10.)
- L2. Katalin. (*Székelyudvarhely, 1938. február 7.-†
Székelyudvarhely, 2016. február 14.) Agrármérnök.
- L3. György. (*1942. augusztus 31.-) Bányamérnök, geológus. ♂ Geng Gizella. (*Nagybánya, 1951. február 17.-) ♂
1973. április 21.
[Geng Gizella szülei: Geng János (*1920.-†1975) és Szabó Gizella.]
- M1. Sipos Gábor. (*Balánbánya, 1975. február 20.)
- M2. Sipos Réka. (*Csíkszereda, 1979. május 18.)
- M3. Sipos Hunor. (*Csíkszereda, 1989. május 14.)
- L4. Árpád I. (*Székelyudvarhely, 1944. június 8.-)
Asztalos mester. ♂ Benedek Mária (*1948. január 2.-)
Gyermekeik és unokáik is Székelyudvarhelyen élnek.
- M1. Katalin. (*1971. április 19.-) ♂ Pap Levente. Székelyudvarhely.
N1. Pap Tamás. (*1991. november 10.-)
- N2. Pap Hunor. (*1996. július 25.-)
- M2. Mária. (*1973. április 1.-) ♂ Czerják Attila.
N1. Czerják Attila. (*1993. április 2.-)
- N2. Czerják Izabella. (*1995. július 28.-)
- M3. Árpád II. (*1979. július 21.-). ♂ Balázs Irén.
(*1979.) Elváltak.
N1. Zsolt. (*Székelyudvarhely, 2002. június 27.-)
- J6. Sipos Géza (*Márkosfalva, 1877. november 23.-†1877.
december 7.) 1877. november 23-án született és december 7-én

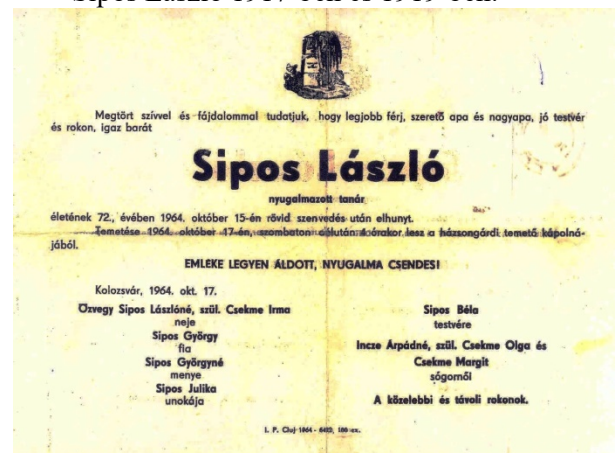

keresztelték Sipos Gejzát, szülei Sipos György és Kovács Róza, Keresztszülők Bodola Janka, Kovács Károly, Csiszár Anna. Pap Bodola Sámuel. Bába Tompáné.

- J7. Etelka. (*Márkosfalva, 1881. október 11.-†Barót, 1950. március 7. A halál oka szívbénulás. Sírja Kézdivásárhelyen.) (anyja Kovács Róza) ☉ Jakó Pál (1879. február 2.-†Kézdivásárhely, 1965). (Folytatás a lisznyói Jakó családfa) Márkosfalva, 1904. július 17.
- J8. László. (Márkosfalva, 1892. december 9.-†Kolozsvar, Házsongárdi temető, 1964. október 15.) 1892. december 9. született és december 18. keresztelték Sipos Lászlót, szülei Sipos György birtokos és Hadnagy Otília. Laknak a Márkosfalvi temető után, keresztszülők Hadnagy Pál ifjú legény és Hadnagy Mária hajadon. Bába Bakk Mária. Keresztelő pap Kelemen Győző. Matematika tanár. ☉ Csekme Irma (*1894.-†Kolozsvar, Házsongárdi temető, 1980.) 1922. k. „Márkosfalvi Sipos László, Márkosfalva, t. főhadnagy, 1915 április 1-én vonult be a táb. [tábori] ezredhez, s részt vett annak súlyos küzdelmeiben a Kárpátokban, az olasz, orosz és újból olasz harctéren, rövid megszakításokkal a háború végéig. Kiténtetése: Br. kat. é. é. [bronz katonai érdemérem] II. o. e. v. é. [másod osztályú ezüst vitézségi érem], Br. v. é. [Bronz vitézségi érem] Károly csapat kereszt.)”²⁵³. A kötet végén Sipos László fényképe is megtalálható a 17-esek fényképei között. A másik fotó az egyetemi bizonyítványában volt 1919-ben. Kolozsvar, a Matematika és természettudományi Karnak 360-1918/19 sz. 1919. május 5-én kelt határozatával egy katonai félévet tanulmányi idejében beszámított. 1919. május 7. Tanulmányait 1912. szeptember 11-én kezdte meg a Kolozsvari Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetemen, de katonai szolgálata miatt csak 1919-ben végzett. Tanárai között volt többek között [Riesz Frigyes](#), [Haar Alfréd](#), [Tangl Károly](#), [Farkas Gyula](#).

Sipos László 1917-ben és 1919-ben.

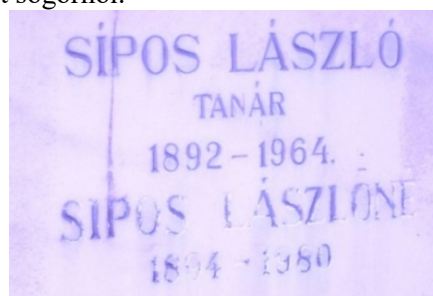

Sipos László gyászértesítője. Kolozsvar. 1964.

Sipos László nyugalmazott tanár életének 72., évében

²⁵³ Sipos Gyula szerkesztette: A magyar kir. székesfehérvári 17.-ik honvéd gyalog- és népfelkelő ezredek története. 1937. Id. mű. 350. Sipos László.

1964. október 15-én rövid szenvedés után Kolozsvárt elhunyt. A Házsongárdi temetőben nyugszik. Gyászolják özvegy Sipos Lászlóné, szül. Csekme Irma neje, Sipos György fia és felesége, Sipos Julika unokája. Sipos Béla testvére, Incze Árpádné, szül. Csekme Olga és Csekme Margit sógornői.

Sipos László és Csekme Irma sírja a Házsongárdi temetőben.²⁵⁴ A sírt felszámolták.

K1. György (*Kolozsvár, 1925.-†Bukarest, 1982. október 19.) Ө N. Corina. 1956. k. „Sipos György mezőgazdasági szakíró. Életéről csak bizonytalan adataink vannak: 1948-ban végzett a kolozsvári Mezőgazdasági Akadémián, utána egy évig tanársegéd volt ugyanott, majd Bukarestbe került; a lovrini, majd a funduleai kutatóközpontban dolgozott haláláig. Egy, a szerzők nevének feltüntetése nélkül kiadott kötet, Az agronómus kézikönyve (Bukarest, 1954), majd Az öntözés gyakorlata (uo. 1973) társszerzője (utóbbi D. Mureşannal, Nagy Zoltánnal és Titz Lajossal). A hetvenes években az Analele ICCS (Brassó), Analele ICCPT (Fundulea), Probleme Agricole, Revista de Protecție vegetală – Cereale și plante tehnice közölte a cukorrépa, gyapot, kukorica termesztésére, öntözésére, szerves trágyázására, a talaj előkészítésére vonatkozó, román társszerzőkkel írott tanulmányait.”²⁵⁵ Az 1971. és 1974. között megjelent Mezőgazdasági Útmutatóban is publikált. Rostás Zoltán²⁵⁶ interjúja²⁵⁷ alapján meghalt 1982. október 19-én 59 éves korában. Ennek alapján 1924-ben született és szüleinek házasságkötési időpontja 1922-re tehető. Sipos György 1947-től végzett kutatómunkát, a Bethlen kollégiumban végezte középiskoláit, majd Kolozsvárt tanult, végzés után a tanügyben dolgozott, a bánsági Lovrinban (Temesvár és Arad közelében) kutató volt. 1967. és 1982. között Funduleán²⁵⁸ (Bucuresti közelében) intézetvezető volt és az öntözéssel foglalkozott. Sipos

²⁵⁴ A sírt 2003-ban találtam meg és lefotóztam, 2012-ben már nem találtam, felszámolták. (S. B.)

²⁵⁵ [Sipos György](#). Romániai Magyar Irodalmi Lexikon. Kriterion Kiadó.

²⁵⁶ [Rostás Zoltán](#) (Székelyudvarhely, 1946. december 28. –) szociológus, szerkesztő.

²⁵⁷ A felvétel szövegét a Hét 1977. kulturális hetilap márciusában közölte. Ld.: Rostás Zoltán. Visszajátszás. Interjúk. Albatrosz Könyvkiadó. Bukarest. 1984. Mi marad meg az ember munkájából. Sipos György. 193-199.

²⁵⁸ Ld.: Pacepa I. M. A kreml öröksége. A hírszerzés szerepe a kommunista kormányzási rendszerben. II. Kiadás. PolgArt, Budapest, 2002. munkája (141-145.) ismerteti, hogy Dej pártelnök a „Genezis” hírszerző akció keretében 1960 után, hogyan szerezte meg az USA-ban kitermesztett, kukoricafajtát, amit hibridnek hívtak, mert jól ellenállt az aszálynak. Dej saját személyes vezetése alá rendelte a funduleai Agronómiai Kutatóintézetet, DIE hírszerző tiszteket vezényelt oda és kiadta a szigorúan titkos utasítást, hibrid kukoricára kell szakosodnia. Ösztöndíjasokat küldött ki az USA-ban, akiket kiképeztek és 1960-1965 között több száz kiló genetikai anyagot loptak a kiküldött kutatók. 1978-ban Ceausescunak megküldött jelentésében a román mezőgazdasági miniszter dicsérte a DIE hozzájárulását a román mezőgazdaság fejlődéséhez, s véleménye szerint a „Genezis” 300 millió dollárt takarított meg. Sipos György tehát egy a Román Hírszerzőszolgálat, a DIE által rányitott agrárkutató intézetet vezetett. Pacepa I. M. Vörös horizontok. 215. szintén beszámol erről a 65

Katalin kiegészítései: Sipos Györgyöt a Bukaresti református temetőben (Lutherana, a magyar templom kertjében van a temető) temették el. Feleségének keresztnéve Corina, román nő volt, aki Izraelbe települt és ott elhunyt. Júlia leányuk férje német, keresztnéve Helmut, akivel Németországba települtek. A házasságkötésük valószínű időpontja 1956, Sipos Júlia 1958 körül születhetett.

L1. Júlia.

F2. Mózes I. (*Márkosfalva, 1735. k.) 1. 0 N. N. (*1738. k.-†Márkosfalva, 1782. április 18.) 2. 0 Gyöngyös (csernátoni) Istvánné. Márkosfalva. 1782. november 12.

G1. Mária. (*Márkosfalva, 1759. március 8.-)

G2. András. (*Márkosfalva, 1762. április 12.-)

G3. Mózes II. (*Márkosfalva, 1765. szept. 28.-)

G4. N. (-†Márkosfalva, 1770. április 2.-)

D3. Gábor. (*Márkosfalva, 1666. k.-) Említve 1683. évi bécsi hadjárat után. 0 Aszalos Ilona.

E1. Sámuel I. (*Márkosfalva, 1700. k.-†Nagyenyed, 1750. után) 1750. Nagyenyeden találjuk. 0 Dobolyi Anna.

F1. Sámuel II. szücsmester (*Márkosfalva, 1735. k.-†Nagyenyed, 1769. k.) aki családjának címeres levelét 1766-ban a Marosvásárhelyi királyi táblán átíratta. 0 Kovács Katalin.

G1. Pál. (*Nagyenyed, 1759. október 16.-†Szászváros, 1816. szeptember 15. Tordos község²⁵⁹

²⁶⁰lelkészeként (1810.-1816.) halt meg tifuszban. Holttestét Szászvárosból Tordosra viszsza vitték, és a legvalószínűbb, hogy a templomot szegélyező területen temették el.) ²⁶¹ ²⁶²

²⁶³ Sipos Pál életrajza ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷: „ref. pap, tanár, matematikus, filozófiai író.”²⁶⁸ Nemesi előneve Márkosfalvi volt, de ő nem használta. Családjában a szücsmesterség apáról fiúra szállt. Ezt a láncot Sipos Pál szakította meg. 1775-től Nagyenyeden tanult. A nagyenyedi református Bethlen-kollégiumban matematika tanára Zabolai Kovács József volt (aki Baselen Bernoulli Jánostól tanult matematikát és Bernoulli Dánieltől fizikát, Párizsban pedig kapcsolatba került többek között Clairauttal is). A kiválóan tanuló Sipos egy ideig a Teleki-család házi nevelője, 1783-tól 1787-ig akadémiai rektor volt a szászvárosi református iskolában. 1787-től 1791-ig az ifjú Teleki József gróf nevelőjeként rendelkezésére állt a gróf hatalmas, jelentős matematikai műveket is tartalmazó könyvtára. Az ifjú gróf apja, maga is kitűnő matematikus, Bernoulli Dániel és Clairaut magántanítványaként nyerte ilyen irányú ismereteit. Az ő segítségével vált lehetővé Sipos külföldi tanulmányútja. 1791-től 1797-ig Odera-Frankfurtban, Göttingenben, Bécsben tanult. 1798. november 25.-től

DIE hírszerző akcióról, aminek eredményeként 1972-ben lett Románia Európa első hibridkukorica termelője. Sipos Géza, édesapám testvére kapcsolatban volt Sipos Györggyel, aki elmesélte Neki, hogy Ceausescu egyik látogatása során, azt javasolta, hogy sűrűbben vessék a kukoricát, ezt kellett tenni és így csak csalamádé termett. (S. B.)

²⁵⁹ Tordos Hunyad megyében Szászvárostól hat kilométerre nyugatra, a Maros bal partján fekszik.

²⁶⁰ Romy Károly György: Adalék Sipos Pál életrajzához. (Ponori Thewrewk Józsefnek) Századunk, Po-zsonyban, Alapítvány és szerkeszti Orosz József. – Nyomtatja Schmid Antal. 1845. 19. 152. hasáb.

²⁶¹ Woyciechowsky József. Sipos Pál élete és matematikai munkássága. Athenaeum. Bp. 1932. 7-8. szerint 1759. okt. 16. született Nagyenyeden. Református család gyermeke; apja (névének csak a rövidítése ismeretes: Sam.) állítólag szücsmester volt. A Lécfalvi Sipos családból vált ki a Márkosfalvi ág. Ennek sarja Sipos Sámuel, akit 1750. körül Nagyenyeden említene. (Komáromy-Pettkó, Nagy Iván családtörténeti értesítő. I. évf. Bp. 1899. 290. Pál azonban nem szerepel az előbb említett Sipos Sámuel de Márkosfalva leszármazói között, talán azért, mert Sipos Pál pap lett, nőtlen maradt s így nemességének igazolására nem volt szükség.

²⁶² A magyar nyelvű filozófiai irodalom forrásai c. könyvsorozat kötetei. Kiadja az SZTE Társadalomelméleti Gyűjteménye, az SZTE Filozófia Tanszéke és a Pro Philosophia Kiadó. Sorozatszerkesztő: Laczkó Sándor és Tonk Márton. VIII. kötet. Egyed Péter: Az ismert ismeretlen: Sipos Pál c. tanulmányában a következőket írta: 1759. október 16-án született Márkosfalvi Sipos Pál Nagyenyeden. Atyja Sipos Sámuel, szücsmester, korán elhalt, édesanyja Kovács Katalin gondoskodott a neveltetéséről.

²⁶³ Értékes forrás még: Kazinczy Ferenc: Levelei Sipos Pálhoz. 1806-1816. Lipcse. 1846.

²⁶⁴ Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. Budapest: Hornyánszky Viktor Akadémiai Könyvkereskedése, Budapest. 1891-1914. 12. kötet. [Sipos Pál](#). 1166-1167.

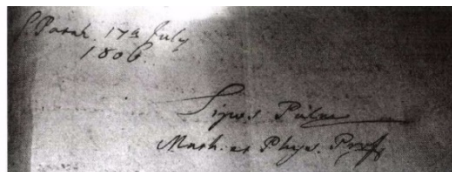
²⁶⁵ Magyar életrajzi lexikon. 2. kötet. L-Z. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1969. 635. [Sipos Pál](#).

²⁶⁶ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Sipos_P%C3%A1l_\(matematikus\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Sipos_P%C3%A1l_(matematikus)) (Letöltés dátuma 2016. november 28.)

²⁶⁷ História. Tudósnaptár. Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók. [Sain Márton](#). [Sipos Pál](#).

²⁶⁸ A magyar nyelvű filozófiai irodalom forrásai c. könyvsorozat kötetei. Kiadja az SZTE Társadalomelméleti Gyűjteménye, az SZTE Filozófia Tanszéke és a Pro Philosophia Kiadó. Sorozatszerkesztő: Laczkó Sándor és Tonk Márton. VIII. kötet. [Sipos Pál](#). A keresztyén vallásnak és a világosodásnak együtt való terjedéséről. A kötetet szerkesztette és a kéziratokat sajtó alá rendezte Egyed Péter (Kolozsvár-Szeged, 2002.)

újra átvette a szászvárosi iskola vezetését, most már „rectorprofessor” címmel. 1805-től matematikatanár a sárospataki református kollégiumban.^{269 270} 1810-től haláláig református pap Tordoson. Hírnevét a berlini tudományos akadémia által kiadott és aranyéremmel jutalmazott matematikai dolgozata alapozta meg.^{271 272} Az ellipszis területének meghatározására ma is kitűnő közelítő szerkesztési eljárása épp úgy elismerést érdemel, mint a körív tetszőleges arányban történő felosztására alkalmas izométernak nevezett, csigavonal (kochleoid) élű vonalzója. Ő használta először Magyarországon szögmérésre a negyedkör tízes rendszerű törtreszeit, és trigonometrikus táblájának szerkezete egyetlen a maga nemében. Sipos Pál az első magyar matematikus, aki önálló felfedezéssel gazdagította tudományát.²⁷³ A sárospataki ref. kollégiumnak 1810-ben kitűnő matematika tantervet készített. Mint filozófus Kant és Fichte követője.^{274 275} Az 1810-es években barátaival: gróf Gyulai Lajossal, Döbrentei Gáborral, Buczy Emillel egy tudós társaság létrehozásán is fáradozott. Szépirodalommal is foglalkozott, több alkalmi verse ismeretes. – F. m. Beschreibung und Anwendung eines mathematischen Instruments für die Mechaniker, zur unmittelbaren Vergleichung der Circulbogen (Sammlung deutscher Abhandlungen 1790 – 91, Berlin, 1796); Specimen novae tabulae trigonometricae... (Pozsony, 1807). – Irod. Dósa Dénes: A szászvárosi ref. Kun-kollégium története (Szászváros, 1897); Dávid Lajos: Magyarok a világkultúrában. Matematikusok és fizikusok (A Magyarság évkönyv 1926.); Fogarasi Albert: Sipos Pál (Enyedi Hírlap, 1931. ápr. 12.); Woyciechowsky József: Sipos Pál élete és matematikai munkássága (Bp., 1932); Makkai Ernő: Sipos Pál és Kazinczy Ferenc (Kolozsvár, 1944); M. Zemlén Jolán: A magyarországi fizika története a XVIII. században (Bp., 1964).” Ponori Thewrewk József: Sipos Pál élete. Jelezte: OSzK Quart. Hung. 2658. p. 2. Kaziczy Ferenc (1759–1831) Prof. Sipos Pálhoz²⁷⁶ címmel verset írt hozzá. A legutóbbi megemlékezés: 200 évvel ezelőtt halt meg Sipos Pál.²⁷⁷ Sipos Pálról nem maradt fenn sem festmény, sem metszet, sem rajz. Szerencsére tanítványa, Ponori Thewrewk József a máig kéziratban maradt életrajzban külsejét is leírja: „Termetére nézne törpe volt, zömök testalkotású, feje közepeszerű nagyságú, homloka derült, haja barna, s tiszta ábrázata... Továbbá szemei kékellők voltak, [...] s ez igen jól illett neki..... Anyanyelvén kívül tudott görögül, deákul, franciául és németül.”^{278 279}

Sipos Pál aláírása 1806.²⁸⁰

F2. György. (*Nagyenyed, 1738. k.-) Ө Tétsi Kata.

G1. József I. (*Nagyenyed, 1765. k.-) 1794-1805. Nagyenyeden.

²⁶⁹ Szűcsné Csiszár Magdolna. Emlékezés egy tudós tanárra, Sipos Pálra. Honismeret. 25. 1997. 2. 15-16.

²⁷⁰ Gulyás József. Sipos Pálra vonatkozó iratok a pataki könyvtárban. Új magyar Museum I. köt. I. füzet. Kassa. 1942. 150-152.

²⁷¹ Sipos Pálnak az 1795-ös értekezése, amelynek címe: „Beschreibung und Anwendung eines mathematischen Instruments für die Mechaniker, zur unmittelbaren Vergleichung der Circulbogen”. Ez az első önálló, olyan magyar matematikai tanulmány, amely nemcsak nem marad a kor színvonala mögött, hanem kivételesen nagy külföldi elismerést kapott. A berlini tudományos akadémia annak ellenére, hogy Sipos Pál nem volt tagja, az értekezést 1796-ban kiadta, sőt szerzőjét 1795-ben aranyéremmel jutalmazta.

²⁷² Ld.: Weszely Tibor. Sipos Pál, az első aranyérmes magyar matematikus (Természet Világa, 126. évf., 5. füzet)

²⁷³ Sain Márton. Matematika-történeti ABC. Tankönyvkiadó, Budapest. 1974. 206.

²⁷⁴ Tóth Zoltán. A szabadság filozófusa. Sipos Pál /1759-1816/ liberális teológiája. Confessio. 23. 1999. 3. 46-50.

²⁷⁵ Makkai Ernő. Sipos Pál: Természet és szabadság. Erdélyi Féniks. 1. Kolozsvár. 1944. 61. Az ismertett Sipos Pál tanulmányok: I. A valóságról. 15-21. II. Filozófiai Tekintések. 22-25. III. Folytatása az elébbeni vitatásnak más újabb szempont látásából. 26-29. IV. Fichte tudományának veleje. 30-36. V. Mitsoda a szabadság ? 37-42. VI. Természet és szabadság. 43-61.

²⁷⁶ Sipos Pál és Kazinczy Ferenc. Erdélyi Tudományos Füzetek. 174. sz. Kolozsvár. 1944. Különlönyomat az Erdélyi Múzeum 1944. évi 1-2. füzetéből.

²⁷⁷ Weszely Tibor: 200 évvel ezelőtt halt meg Sipos Pál. e-NÉPÚJSÁG.ro 2016. szeptember 12.

²⁷⁸ Szerző: Maxim Orsolya, IX. B, Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed. Sipos Pál.

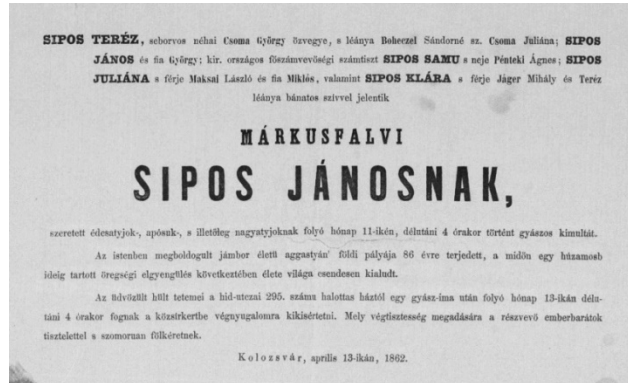
²⁷⁹ Benkő Samu: A helyzettudat változásai. Kriterion K. Bukarest 1977. Sipos Pál és a magyar filozófiai esszé születése. 84-121. c. tanulmányában Sipos Pál filozófiai írásainak alapos elemzését adja. Többek között ezt írta: „Anyanyelvén kívül tudott görögül, deákul (latinul), franciául és németül.” Id. Mű. 88.

²⁸⁰ Berényi Ágnes Zsuzsanna. Sipos Pál szabadkőműves kapcsolatairól. Széphalom. 23. A Kazinczy Társaság évkönyve. 2013. 335-338.

- H1. József II.
H2. János.
H3. Katalin. 0 Gönczy Márton.
H4. Júlia.

G2. János I. Csizmadia. (*Nagyenyed, 1777.-Kolozsvár, 1862. április 11.) 0 Finta Anna. Említve. 1794-1805. „Sipos József I. és Sipos János nagyenyedi lakosok 1794-1805. között nemességigazoló pört folytatnak. Nagy-Enyed város előjárósága 1804. május 8-án bizonyítványt adott arról, hogy márkosfalvi Sipos János csizmadia mester igaz nemes szabadságban élő ember. A bizonyítvány hátlapján Sipos János feljegyezte, hogy Sipos Teréz nevű leánya 1805. október 14.-én, Sipos Zsuzsanna pedig 1807. augusztus 5-én született²⁸¹.”²⁸²

Sipos János halotti értesítője. Kolozsvár. 1862.

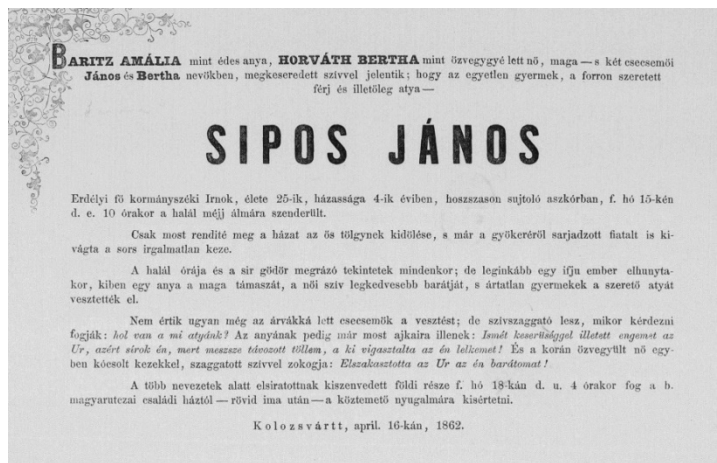
„Sipos Teréz, seborvos néhai Csoma György özvegye, s leánya Boheczel Sándorné sz. Csoma Julianna; Sipos János és fia György; királyi országos főszámvevőségi számtiszt, Sipos Samu s neje Pénteki Ágnes; Sipos Julianna s férje Maksai László és fia Miklós, valamint Sipos Klára s férje Jáger Mihály és Teréz leánya bánatos szívvel jelentik Márkusfalvi Sipos Jánosnak, szeretett édesatyjok, - apósuk-, s illetőleg nagyatyjoknak folyó hónap 11-én, délután 4 órakor történt gyászos kimúltát. Az istenben megboldogult jámbor életű aggyastyán földi pályája 86 évre terjedt, a midőn egy húzamosb ideig tartott öregségi elgyengülés következtében élete világa csendesen kialudt. Az üdvözült hült tetemei a híd-utczai 295. számú halottas háztól egy gyászima után folyó hónap 13-ikán délután 4 órakor fognak a közsírkerbe végnnyugalomra kísérteni. Mely végtisztesség megadására a résztvevő emberbarátok tisztelettel s szomorúan fölkérnek. Kolozsvár, április 13-án 1862.” Kolozsvári református anyakönyv. 1862. április 11. Sipos János 86 éves, tüdőszélhűdés következtében elhunyt, aki 5 gyermek atyja.

- H1. Pál. (*Nagyenyed, 1803. k.-†Kolozsvár, 1860.) Sipos Pál megyei tisztii ügyész 1849-ig, meghalt 1860.²⁸³ 0 Baritz Amália. (*1806. k.-†Kolozsvár, 1862. után) Fiuk Sipos János 1862-ben, főkörmányszéki írnok Kolozsvárott.
II. János I. (*1838.-†Kolozsvár, 1862. április 15.) 0 Horváth Berta. Kolozsvár, 1858.

²⁸¹ Orsz. levéltár, Erdélyi osztály.

²⁸² [Márkusfalvi Sipos család](#). Dr. Komáromy András és Pettkó Béla (szerk.) Nagy Iván Családtörténeti Értesítő 1. (1899.) Id. mű. 289.

²⁸³ Nagy Iván: Magyarország családai. Id. mű. X. kötet. Sipos család (Márkusfalvi) Székely család Háromszékből. Közülök Antal adóíró biztos 1815–1837. körül; Pál ugyanott megyei tisztii ügyész 1849-ig, meghalt 1860. Neje Baricz Amália, fia János 1862-ben, mint főkörmányszéki írnok Kolozsvárott. Sámuel főkörmányszéki széki számvevő. (Sipos Antalt nem találtam meg a családfán. S. B.)

Sipos János I. halotti értesítője. Kolozsvár, 1862.

„Baritz Amália mint édes anya, Horváth Bertha mint özvegyé lett nő, maga - s két csecsemői János és Bertha nevükben, megkeseredett szívvel jelentik, hogy az egyetlen gyermek, a forrón szeretett férj és illetőleg atya – Sipos János Erdélyi fő kormányshéki Írnok, élete 25-ik, házassága 4-ik éviben, hosszasan sújtó aszkóiban, f. hó 15-én d. e. 10 órakor a halál méjj álmára szenderült. Csak most rendíté meg a házat az őt tölgynek kidőlése, s már a gyökértől sarjadt fiatal is kivágtá a sors irlgalmatlan keze. A halál órája és a sir gödör megrázó tekintetek mindenkor: de leginkább egy ifjú ember elhunytakor, kiben egy anya a maga támaszát, a női szív legkedvesebb barátját, s ártatlan gyermekek a szerető atyát veszítették el. Nem értik ugyan még az árvákká lett csecsemők a veszttést: de szívszaggató lesz, mikor kérdezni fogják: hol van a mi atyánk ? Az anyának pedig már most ajkaira illenek: Ismét keserűséggel illetett engemet az Úr, azért sírok én, mert messze távozott tőlem, a ki vigasztalta az én lelkemet! És a korán özvegyült nő egyben kócsolt kezekkel, szaggatott szívvel zokogja: Elszakasztotta az Úr az én barátomat! A több nevezettek alatt elsratottnak kisenvedett földi része f. hó 18-kán d. u. 4 órakor fog a b. magyarutczai családí házatól – rövid ima után – a köztemető nyugalmlára kísértetni. Kolozsvártt, ápril. 16-án, 1862. Az ev. Ref. Főtanoda betűivel Kolozsvártt”

Kolozsvári református anyakönyv. 1862. április 15. Sipos János korm. írnok, 2 gyermek atyja 24 éves korában aszkor gyengeségben elhunyt.

J1. János II. (*Kolozsvár, 1860. k.-)

K1. János III. 0 Sándor Anna.

L1. Zoltán.

L2. János IV.

J2. Berta. (*Kolozsvár, 1861. november 9.-†Kolozsvár, 1862. április 22. A halál oka aszkor.) Keresztshülők: Salamon József és Berdo Áronné, Szarvadi Károlina. Bába: Vászí Anna.

H2. Teréz. (*Nagyenyed, 1805. október 14.-†Kolozsvár, 1862. után) 0 Csoma György sebész orvos. (*1802. k.†Kolozsvár, 1862. előtt.) 1835. k.

II. Csoma Julianna. (*Kolozsvár, 1836.-) 0 Boheczel Sándor.

Kolozsvári református egyház anyakönyve: 1836. kereszteltem városi Chirurgus (görög-latin Chirurgus = Kirurgus sebész orvos) Csoma Györgynek és Sipos Theréziának Csoma Juliannát. Keresztshülők: Szász Lőríntz és Sipos Julianna, aki Sipos János 4-ik leánya, Sipos Teréz húga.

H3. Zsuzsanna. (*Nagyenyed, 1807. augusztus 5.-†1862. előtt)

H4. Julianna. (*Nagyenyed, 1809. k.-) 0 Maksai László.

II. Maksai Miklós.

H5. János II.

II. György (1844 k.-†1916 után) 0 Császár Kata. (*1866. k.-

†Kunszentmiklós közelében a tassi szeretet otthonban, 1955.) Sipos

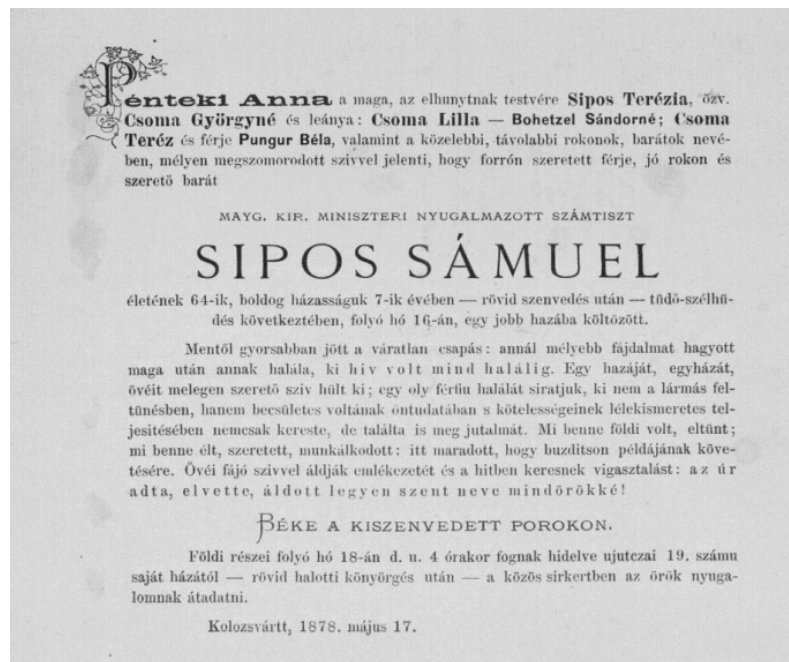
György vándor kelmefestő, Császár Kata okleveles bába. Sipos György Káposztásszentmiklóson élt, majd Dicsőszentmártonba költözött. Sipos György 1894 körül hagyta el a családját, amikor elmúlt ötven éves, ennek alapján 1844-ben születhetett. Húsz év múlva 1914-ben, amikor hetvenegy éves lehetett Sipos György, megjelent Kolozsvárott lakó unokaöccsénél, Lengyel Sándor nyomdai művezetőnél, akinek édesanyja (Sipos N.) Sipos György testvére. 1916-ban Sipos György elhagyta a kolozsvári rokonságot és nemsokára Galacból írt, ahol az ottani zsidó temetőnek volt a gondnoka. Azt is megírta, hogy átmegy Törökországba. Ezt követően nem jött hír felőle. Császár Kata szülei: Császár Ferenc és Oprisor Mária.

J1. Etelka. (Dicsőszentmárton, 1890. k.-Orosháza, 1953.) Tánc-tanárnő.

J2. Domokos I. (*Dicsőszentmárton, 1892. augusztus 4. †Dicsőszentmárton, 1927. december 22.) Θ Komáromy Graciána (*1900. május 2. – †Dunaújváros, 1990. október 5.) Dicsőszentmárton, 1919. június 7. [Sipos Domokos](#) író, költő.

K1. Domokos II. (*Dicsőszentmárton, 1920–†1989) Θ Solty Márta.

H6. Sámuel, kir. országos főszámvevősegi számtiszt. (*1815.–†Kolozsvár, 1878. május 16.) Θ Pénteki (Pénteky) Anna. (*1831.–†Kolozsvár, 1904. július 19.) Kolozsvár, 1871. Pénteky Anna testvérei: Pénteky Sámuel (*1817.–†Kolozsvár, 1885. április 1.), Pénteky József (*1820.–†Kolozsvár, 1895. december 30.)

Sipos Sámuel halotti értesítője. Kolozsvár, 1878.

Pénteki Anna a maga, az elhunynak testvére Sipos Terézia, özvegy Csoma Györgyné és leánya Csoma Lilla-Bohetzel Sándorné, Csoma Teréz és férje Pungur Béla...megszomorodott szívvel jelenti, hogy magyar királyi nyugalmazott számtiszt Sipos Sámuel életének 64-ik, boldog házasságának 7-ik évében Kolozsvárt 1878. május 16-án tüdő-szélhűdés következtében egy jobb hazába költözött.

Pénteky Béla, neje Szöts Klára és gyermekei, Pénteky István neje és gyermekei, Pénteky Ágnes és férje, mint unokatestvérei, Pénteky Berta mint nevelt leánya a maguk, valamint az összes rokonság és ismerősök nevében, megtört szívvel jelentik, hogy a felejthetetlen, forrón szerető nagynéni, illetve rokon

özv. Sipos Sámuelné szül. Pénteky Anna

folgyó évi július hó 19-én éjjel 2 órakor, életének 74-ik, özvegyisége 24-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

Felejthetetlen kedves halottunk drága életében mindig önfeláldozó készséggel tanusítá övéi s különösen rokonai iránt gyöngéd szeretetét. Méltán megérdemli tehát, hogy szeretettel s különösen vigasztalhatatlan rokonai zokogja megsirassák.

Legyen emléke örökké áldott, nyugalma csendes s virasszon felette a gyöngéd szeretet!

Drága halottunk hült tetemei f. hó 21-én d. u. 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint rövid ima után Rudolf-út 21. sz. saját házából a köztemetőben levő családi sírba örök nyugalomra helyeztetni, mely végtiszteltetlre a rokonok és jó ismerősei szomorúan meghívottnak.

Nyugodjék békével és csendesen!

Kolozsvárt, 1904. évi július hó 19-én.

Özvegy Sipos Sámuelné, Pénteki Anna gyászértesítője, Kolozsvár 1904.

Pénteky Béla, neje Szöts Klára és gyermekei, Pénteky István neje és gyermekei, Pénteky Ágnes és férje, mint unokatestvérei, Pénteky Berta mint nevelt leánya...megtört szívvel jelentik, hogy a felejthetetlen, forrón szerető nagynéni, illetve rokon özvegy Sipos Sámuelné szül. Pénteky Anna 1904. július 19-én életének 74-ik, özvegyisége 24-ik évében Kolozsváron hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

Pénteky Sámuel gyászértesítője, Kolozsvár, 1885.

Pénteky Sámuel (*1817.) 1885. április 1-én reggeli 1 órakor, életének 68-ik évében, végelgyengülés következtében megszűnt élni. Gyászolják: Pénteky István, neje és gyermekei, a megboldogultnak gyermeke. Pénteky József és gyermekei, Pénteky Anna, özvegy Sipos Sámuelné, mint testvérek.

Pénteky József gyászértesítője, Kolozsvár, 1895.

Pénteky József (*1820.) 1848-49-iki honvéd tizedes, 1895. december 30-án d. u. 2 órakor, élete 75-ik évében, Kolozsvárt öregsegi végelgyengülés következtében megszűnt élni. Gyászolják: Pénteky Béla, neje, gyermekei, Pénteky Ágnes, mint gyermekei, özvegy Sipos Sámuelné, mint testvére.

H7. Klára. Ө Jäger Mihály.

II. Jäger Teréz.

F3. Anna I. (*Márkosfalva, 1740. k.-) Ө Ábrahám József.

B2. István. (*Márkosfalva, 1586. k.-†Márkosfalva, 1635. előtt) Említve 1621. Sipos Mihály és Sipos István, akiket Fábián Péter márkosfalvi prédikátor Dávid Demeter és Gáll János, mint fogadott bírák 1621. május 13-án Butthka Tamással,²⁸⁴ bizonyos márkosfalvi pörös jószággra nézve kiegyeztettek. Sipos István Sipos Bálint fiával 1635-ban a márkosfalvi puszkás gyalogok között említettnek, de megjegyeztetik, hogy mind a ketten lóval mustáltak és hogy "megholt uraiméktől mongyják levelét lenni," tehát fejedelmi kiváltságlevéllel illetve nemesi oklevéllel rendelkeztek.

C1. Bálint. (*Márkosfalva, 1628. k.-†1682. után.) Folyfalva, majd Bonyha, református pap. 1682. február 3-án márkosfalvi birtokát bizonyos folyfalvi (marosszéki) jószágért elcserélte. Később Küküllő megyében Bonyhán telepedett meg és holta napjáig papi hivatalt viselt. Bonyhán szép udvarházat és birtokot szerzett, melyet azonban fiai gróf Bethlen Elekkel bizonyos dányáni (Dányán Bonyha közelében attól északkeletre található) jószágért elcseréltek.

D1. József I. (*1668 k.)

E1. József II. (*1706. k.)

F1. Gábor. (*1752.-†1800.) Említve 1754. 1755. és [1784. november 29.](#) Nemességét igazolja II. József király. Ө Nagy Mária. Sipos Gábor Bonyháról Koródszentmártonba költözködött, ahol osztályos rokonaival együtt hat egész jobbágytelket (antiqua ussio) és három örökös jobbágyot bírt, s ezen kívül magának különösen is volt Oláh Solymoson egy telkes jobbágya. Kóród Szent Márton adózó közönsége ellen nemességigazolót pört kezdve a marosvásárhelyi királyi tábla által birtokos nemesnek ítéltetett, mely ítélet 1784. nov. 29-én legfelsőbb helyről jóváhagyatott. Gyermekei nem voltak.

²⁸⁴ Pálmai József: Háromszék vármegye nemes családjai. Id. mű. 95. A márkosfalvi, kovásznai Butyka családot említi, Butyka Tamásról nem ír, hanem a következőket: „1602-ben Márkosfalván Butyka János és Lukács esküsznek fel, mint szabadszékelyek.” „Márkosfalvi Butyka Miklós 1625. nov. 25.-én Gyula- fejeváltt keltezve Bethlen Gábor fejedelemtől székely lőfőlevelet (primipilátust) nyert, melylyel Márkos- falván levő háza is felmentetett az adófizetés alul.” Véleményem szerint Butthka Tamás a márkosfalvi Butyka család tagja volt. (S. B.)

D2. Sámuel I. (*1670. k.) Bonyhán élt.

E1. Sámuel II. (*1710. k.)

F1. Mózes. (*1740. k.) Csizmadia mesterséget tanult és 12 esztendeig vándorolt külső országokban. Annak utána Kolozsvárra telepedett, hol közönségesen bécsi csizmadianak hívták.

G1. Gábor. (†1803. előtt.) Θ Szőnyi Erzsébet. (*1750.-†Kolozsvár, 1829. március 15.)

H1. Mária. (*Kolozsvár, 1774. február 12.-)

H2. József. (*Kolozsvár, 1780. május 3.-†1850. szeptember 20.) Csizmadia-mester.

G2. Sámuel III. (*1765. k.) 1803-ban kolozsvári polgár, csizmadia mester. A házsongárdi temetőben van eltemetve Sipos Sámuel csizmadia mester, akinek sírján a következő felirat volt: "Sipos Sámuelnek itt van temetése, Három tsemével lesz innen kelése"²⁸⁵

H1. János szintén kolozsvári polgár és haszonbérelő volt. Nemességét 1824-ben igazolta. Ezen ág további leszármazásáról adataink nincsenek.

G3. Zsuzsanna. Θ Matolcsy László.

D3. Pál.

D4. János. 20 éves korában, gróf Bethlen Elek bonyhai tisztartója volt és a jobbágyok agyonverték.

Sipos György: Részletek Sipos Béla I. „valóság-meséjéből”

(Székelyudvarhelyen – 90 évesen, bal oldali bénulás után ágyhoz kötődve^{286 287} mondta el megemlékezését)
..Amit most elmondok, tudjátok meg, hogy mind igaz, úgy mondom el, ahogy annak idején történtek a dolgok....1895 őszén mentem fel Budapestre, hogy beiratkozzak a Királyi József Műgyetem Mérnöki Karára. Ott felkerestem rokonunkat [Bodola Lajost](#), aki akkor fiatal tanár volt a Technikán. Mikor én felmentem, akkor Ő azt mondta, hogy majd ki fog járni egy stipendiumot részemre. Mert az érdekes volt, tudjátok, hogy én kb. 60 forinttal a zsebemben mentem fel Budapestre, hogy 4 évet végezzek....Ha a vonalzókat, ceruzákat, kirglit s' rőf papírokat számítom, hát kevés volt a „lényeg” ! Hát az első esztendő nagyon keserves volt, mert a kérést beadtuk, de a stipendium késett, egyelőre nem volt - mondhatni egy krajcárom se... A stipendium állt évi 500 forintból, melyet havi részletekben adtak....képzelték a kirgli maga - nem is tudom mennyi, 30-40 forint volt... Hát aztán valahogy kihúztam .... Egyszer azt mondja az egyik tanár, hogy szerzett nekem egy állást : egy diák gyereket kell tanítani. Elmentem én oda, hát Te, az éppen ott lakott Béláékkal szemben, abban az óriás bérházban. Elmegyek oda, az első este bejön a gyerek – gimnazista volt – és mondja, hogy ez s' ez van nekik feladva holnapra, nézzük át... Kezdem nézni...hát az kérlek egy fizikai feladat volt, aminek én a még a dunsztját se' ismertem, s' nem is tanultuk a középiskolába'. Hát mondtam én ezt nem tudom, így többet nem jövök.... No de azért megéltünk, és úgy kb. februárba' jött a pénzes utalvány...egyszerre kaptunk vagy 300 forintot ....Borzasztó urak lettünk egyszerre...később már nem volt gondunk... Hanem tudod abban az időben még azok voltak nagyok, akik az Enyedi kollégiumban végeztek. Mikor vége volt a '48-as üldözéseknek, hát akiknek a fiuk oda jelentkezett és végzett, mind gyönyörű pályát töltöttek be : egyetemi tanárok, könyvtárigazgatók, mindenféle protekciós állás. Hát ezek közt volt ...Ti nem ismertétek...például [Gyulai Pál](#) egyetemi tanár, nagy esztéta és kritikus. Aztán volt [Salamon Ferenc](#) történetíró... Nahát ennek a Salamon Ferencnek a mostoha lányát vette el a rokonunk, ez a Bodola Lajos aki a geodézia tanára volt a Technikán mikor én Pestre kerültem. Jártunk még Lányi Sándornál aki az Egyetemi Könyvtár igazgatója volt – 5 szobás lakása volt, ott is töltöttünk egy pár estét. 1896 volt az az esztendő, amelyik Magyarországnak a fénykora volt....Akkor volt 1896-ban a magyarok bejövételének 1000. esztendeje és erre hatalmas kiállítást rendeztek Budapesten...Május 2.-án nyitotta meg a király a Városligetben az ünnepségeket nagy harangozás közepette. Hát képzelték el...el lett rendelve minden vármegyébe, hogy a leggazdagabb emberek... inkább földbirtokosok...díszmagyarban és gyönyörűen felkantározott lovakkal jelenjenek meg Budapesten és csatlakozzanak a lovas bandériumokhoz...Hát azt még nézni is szép volt....

Elmentem a társammal Budára, mivel úgy volt, hogy a király s' a többiek mennek a Mátyás-templomba...Hát Őfelsége Ferenc József...Ti persze csak hírből ismeritek...megjelent 6 fehér ló húzta kocsiban, nejével Erzsébet királynéval - akivel különben nem éltek együtt, mert az asszony félbolond volt-e vagy mi – de gyönyörű asszony volt... Sok tragédia érte...kedvenc fiát, Rudolf trónörökösét egy éjszakai mulatságon agyon-

²⁸⁵ Dittrichné Vajtai Zsuzsanna: [Házsongárdi temető](#). Kolozsvár. 2013. Forrás: erdely.ma

²⁸⁶ SiposI. Béla /Papi v. Tatus/ 1965-ben magnóra diktált emlékei.

²⁸⁷ Lejegyzetelte 2006. I. 15.-én Sipos György unoka.

ütötték...Úgy látszik, hogy ott berúgtak tudod, veszekedni kezdtek, hogy is hívták, miféle Mária az a szép-asszony aki miatt folyt az egész...veszekedtek, aztán valamelyik megfogott egy izét...egy pezsgős üveget, s' úgy fejbe vágta, hogy ottmaradt...Ez volt a legkedvesebb gyermekük...a leveendő trónörökös, aki mindig a magyarokhoz tartott és azokkal mulatozott...magyar urakkal...Nahát elég az hozzá, hogy ez miatt is... az asszony mintha megbolondult volna, s' úgy lett vége, hogy egy örült anarchista Svájcba – amint Ő az udvarhölgyével sétált – odarohant hozzá és egy reszelővel úgy a mellébe vágott, úgy, hogy bele is halt...Ez az Erzsébet királynő volt Magyarország bálványa...tőle reméltek mindent...még ma is él egyes helyeken az emléke...Erzsébet fák...Erzsébet pad...Erzsébet nem tudom mi...²⁸⁸ Nahát mi az egész parádét végig néztük...de érdekes volt mert a rendőrség s' a vigyázók úgy el voltak bámészkodva, hogy mindketten odamentünk majd egészen a király kocsijához és együtt mentünk velük... Aztán egész nyáron...s' még a következő évben is tartott a nagy országos világiállítás (*sic* !). A Városliget mindenféle csarnokkal volt tele és azokat néztük... Egy borzasztó tragikus esztendő volt nekem 1899...*/itt hosszabb szünet következett/*. Na most rátérek erre az 1899-es esztendőre, ami nekem olyan sorsfordulatos volt : ...Hát irtózatossok történt ebben az esztendőben...A kiállításnak vége volt, akkor esedékes volt nekem katonának menni ...és akkor kaptam meg, ebben az évben az Oklevelet. Nahát 1899. tavaszán, a második szigorlatra készültünk és még ma is jól emlékszem, ott jöttünk mentünk a folyosón.

A Sipos család tagjai Kolozsvárt

A kézdimárkosfalvi Sipos családfa szerint: Sipos György apja János II. akinek apja János I. csizmadia mester (*†Nagyenyed, 1777.-Kolozsvár, 1862. április 11.) anyja Finta Anna. Nemességigazolási per 1794-1805, Nagy-Enyed város előjárósága 1804. május 8-án bizonyítványt adott arról, hogy márkosfalvi Sipos János csizmadia mester igaz nemes szabadságban élő ember. A bizonyítvány hátlapján Sipos János feljegyezte, hogy Sipos Teréz nevű leánya 1805. október 14.-én, Sipos Zsuzsanna pedig 1807. augusztus 5-én született. János II. e szerint 1810 körül születhetett. Sipos György pedig 1844 körül születhetett, ugyanis Sipos György 1894 körül hagyta el a családját, amikor elmúlt ötven éves, ennek alapján 1844-ben születhetett. A kolozsvári református anyakönyveket megnéztem 1790-től kezdődően. Sipos Domokos leveléből, idézi Szentirmai Jenő: Sipos Domokos kettőtört élete. „Predikátumomat (nemesi előnevemet), mit márkosfalvi székely ősomnak a néhai nagyságos fejedelem: Bethlen Gábor kegyes gráciával adományozott, sohasem használtam.” [Sipos Domokos Vágtat a halál.](#) Erdélyi Szépmíves Céh, Cluj-Kolozsvár, 1927.

A másik fontos adat:

1916 körül Sipos György megérkezett Kolozsvárott lakó unokaöcséhez, Lengyel Sándor nyomdai művezetőhöz, akinek édesanyjával édes testvér. Sipos György leánytestvére Sipos N., tehát Lengyel Sándor édesanyja. Meg nézem a kolozsvári református anyakönyveket, Lengyel Sándor 1880-1890 között születhetett.

A márkosfalvi Siposok Báthory Zsigmondtól kapták a nemesi címet.

[A kézdimárkosfalvi Sipos család](#) Dr. Komáromy András kutatásai alapján: „Törzsökös székely család, melynek két tagját: márkosfalvi Sipos Bálintot és Demetert Báthory Zsigmond erdélyi vajda Gyulafehérvárott 1590. október hó 4-én kelt levelével a kézdiszéki primipilusok (lófők) rendjéből országos nemességre emelte.

Bethlen Gábortól a léczfalvi Siposok kaptak nemesi címet.

Bethlen Gábor léczfalvi Sipos Simon székely lófőt és általa fiait Mihályt és Jánost — a hidvégi Nemes Tamás szolgálatában és hadjáratokban szerzett érdemeiért nemesíti és neki címert adományoz. Fogaras, 1625. márczius 13. [Genealógiai Füzetek 2 \(1904\).](#) 107.

[Sipos\(somosdi\) Sipos alias Perffi István](#) 1678. december 20-án Apafi Mihálytól nyert nemeslevelet.

Pálmay József: Marostorda Vármegye nemes családjai (Maros-Vásárhely, 1904) 120.

Kempelen Béla: Magyar nemes családok. 9. kötet. [Sipos \(alias Perffi, somosdi\)](#). Nemességét 1678. decz. 20. S. István nyert. (Gyf. LR. XXVIII-92.) – Vö. Pálmay: M.-Torda 120.; Siebm. erd. 283.

Dicsőszentmárton (románul Târnăveni, korábban Diciosânmartin, németül Sankt-Martin, korábban Marteskirch, szászul Mierteskirch) municípium Romániában, Maros megyében. Anyakönyvek valószínűleg a Maros-vásárhelyi Állami Levéltárban.

[Látó, 1992](#) (3. évfolyam)1992 / 8. szám. DOKUMENTUM. KOVÁCS ISTVÁN: Száz éve született Sipos Domokos.

„De mit ír a Sipos Domokos keresztlevele? A dicsőszentmártoni református nemes és szent eklézsia szülöttek és kereszteltek Anyakönyvéből, II. kötet 3. lap: — Születési év, hó, nap: 1892. aug. 4. — Keresztelési év, hó, nap: 1893. aug. 20. — Szülött neve és neme: Domokos, fiú. — Törvényes vagy törvénytelen: törvényes. — Szülők neve, születési helye, vallása és polgári állása: Sipos György, Káposztás sz. Miklós, ev. ref. kelmepestő és neje Császár (Oprisor) Kata, Dicső sz. Márton, gr. kath.” Nővére Etelka, született 1888 körül, Sipos György és Császár (Oprisor) Kata házasságkötése 1884-1887 körül Dicsőszentmártonban. Kérdés, a házasságkötés

²⁸⁸ A Pécsi Tudományegyetem 1923-1945 között Erzsébet Tudományegyetem néven működött, Erzsébet királyné mel-szobra ma is az Egyetem Pécs Rákóczi út 80. alatti rektori tanácskozó termében található. Megjegyzés. (S. B.)

anyakönyve mit tartalmaz, Sipos György honnan származik, nem Káposztásszentmiklóson (Nicoleşti) született. Káposztásszentmiklós. (románul Nicoleşti) falu Romániában, Maros megyében) Református anyakönyvek. 1838-1874. Kocs Jánostól kaptam meg.

A1. Lengyel János. θ Gálfi Sára. Kolozsvár. 1865. k.

B1. Lengyel Sándor. (*Kolozsvár, 1867. október 15.-†1918. után.) θ Sipos Ilka. (*Kolozsvár, 1867.-) Kolozsvár, 1887. k. Keresztszülők Vallér István és Gálfi Julianna

Sipos Ilka testvére Sipos György (Sipos Domokos apja) 1844 körül születhetett.

Sipos György apja János II. akinek apja János I. csizmadia mester (*†Nagyenyed, 1777.-Kolozsvár, 1862. április 11.) anya Finta Anna.

Sipos férjek a kolozsvári anyakönyvek alapján

A1. Sipos Mózes. θ Varga Erzsébet. 1751. k.

B1. József. (*Kolozsvár, 1753. július 8.-)

B2. Erzsébet. (*Kolozsvár, 1756. október 28.-)

A1. Sipos Sámuel I. (*1744.-†Kolozsvár, 1810. szeptember 2.) θ Hermán Mária. (*1747.-†Kolozsvár, 1813. április 4.) 1765. k.

B1. Mária I. (*Kolozsvár, 1767. augusztus 1.-†1774. előtt)

B2. Sámuel II. (*Kolozsvár, 1769. szeptember 24.-)

B3. Klára. (*Kolozsvár, 1771. november 10.-)

B4. Mózes. (*Kolozsvár, 1774. február 9.-)

B5. Mária II. (*Kolozsvár, 1775. december 31.-†Kolozsvár, 1777. október 8.)

B6. János. (*Kolozsvár, 1778. augusztus 30.-)

B7. Krisztina. (*Kolozsvár, 1781. április 22.-†Kolozsvár, 1833. február 29. Vízkór.) θ Beszterczei Jakab. Kolozsvár, 1798. november 13.

C1. Beszterczei Karolina. (*Kolozsvár, 1807. szeptember 20.-)

C2. Beszterczei Erzsébet. (*Kolozsvár, 1809. november 18.-)

C3. Beszterczei Mária. (*Kolozsvár, 1812. október 5.-)

A1. Sipos János. θ Vitsai Anna. Kolozsvár. 1782. k.

B1. György. (*Kolozsvár, 1784. április 13.-)

A1. Sipos István. θ Farkas Erzsébet. 1784. k.

B1. Erzsébet. (*Kolozsvár, 1786. december 12.-)

A1. Sipos János. θ Lippai Anna. 1786. k.

B1. Zsuzsanna. (*Kolozsvár, 1788. október 28.-)

A1. Sipos Sámuel I. θ Bagaméri Borbála. 1790. k.

B1. Ferenc. (*Kolozsvár, 1792. január 12.-)

B2. Kata. (*Kolozsvár, 1793. július 12.-)

B3. Sándor. (*Kolozsvár, 1796. május 13.-†Kolozsvár, 1855. december 14. Vízkorban.)

B4. Sámuel II. (*Kolozsvár, 1799. január 22.-†Kolozsvár, 1799. május 1.)

B5. József. (*Kolozsvár, 1800. március 1.-)

B6. Mária. (*Kolozsvár, 1805. június 19.-)

B7. Julianna. (*Kolozsvár, 1808. április 19.-)

B8. Klára. (*Kolozsvár, 1809. augusztus 13.-)

A1. Sipos Mózes. θ Debretzeni Borbála. Kolozsvár. 1792. április 17.

B1. Borbála. (*Kolozsvár, 1799. szeptember 1.-)

B2. Sára. (*Kolozsvár, 1805. január 6.-)

A1. Sipos János. θ Szatsvai Zsuzsanna. Kolozsvár. 1802. k.

B1. Terézia. (*Kolozsvár, 1805. október 16.-)

B2. Zsuzsanna. (*Kolozsvár, 1807. augusztus 6.-)

B3. János. (*Kolozsvár, 1809. augusztus 15.-)

B4. Anna. (*Kolozsvár, 1811. október 1.-)

B5. Sámuel. (*Kolozsvár, 1813. szeptember 6.-)

- A1. Sipos József I. θ Kis Julianna. Kolozsvár. 1805. k.
B1. Márton. (*Kolozsvár, 1807. december 11.-)
B2. Julianna. (*Kolozsvár, 1809. február 26.-)
B3. Zsuzsanna I. (*Kolozsvár, 1811. március 3.-†1811.)
B4. Zsuzsanna II. (*Kolozsvár, 1812. november 8.-)
B5. Anna. (*Kolozsvár, 1815. október 22.-)
B6. Sára. (*Kolozsvár, 1821. május 4.-)
B7. József II. (*Kolozsvár, 1823. június 21.-)
B8. Katalin. (*Kolozsvár, 1825. augusztus 18.-)

- A1. Sipos István. θ Dombai Borbála. Kolozsvár. 1808. k.
B1. Ferenc. (*Kolozsvár, 1810. december 5.-)

- A1. Sipos Samuel. (*1807.-) özvegy. θ László Zsuzsanna. (*1817.-) Kolozsvár, 1835. szeptember 22. Tímár.
B1. Mózes. (*Kolozsvár, 1837. július 12.-)
B2. Sándor. (*Kolozsvár, 1841. március 13.-)

- A1. Sipos József I. θ Pál Mária. Kolozsvár. 1852. k.
B1. György. (*Kolozsvár, 1854. április 22.-)
B2. József II. (*Kolozsvár, 1856. május 15.-)
B3. Mihály. (*Kolozsvár, 1858.-)
B4. Mária I. (*Kolozsvár, 1861. szeptember 9.-†1862 előtt.)
B5. Mária II. (*Kolozsvár, 1863. október 9.-) Sipos Mária konfirmált 1877-ben.
B6. Rózsa. (*Kolozsvár, 1867. március 16.)

- A1. Sipos Gerzson. (*1825.-) θ Soós Mária. (*1835.-) Kolozsvár. 1853. július 8.
B1. Karolina. (*Kolozsvár, 1857. január 11.-) 1872-ben konfirmált.
B2. János I. (*Kolozsvár, 1858. szeptember 5.-†1863. előtt.)
B3. József. (*Kolozsvár, 1860. október 23.-) Konfirmált 1876-ban.
B4. Ida. (*Kolozsvár, 1862. június 8.-)
B5. János II. (*Kolozsvár, 1864. április 6.-)
B6. Ilona. (*Kolozsvár, 1866. augusztus 18.-)
B7. Mária I. (*Kolozsvár, 1868. november 15.-†1874. előtt.)
B8. Julianna. (*Kolozsvár, 1868. december 15.-)
B9. Albert. (*Kolozsvár, 1871. január 28.-)
B10. Mária II. (*Kolozsvár, 1874. június 22.-)
B11. Klára. (*Kolozsvár, 1878. augusztus 25.-)

- A1. Sipos János I.. θ Soós Mária. Kolozsvár. 1870. k.
B1. János II. (*Kolozsvár, június 13.-)

- A1. Sipos István (*1843.-). θ Jaskó Mária (*1847.-). Kolozsvár. 1871. december 26.
B1. Mária. (*Kolozsvár, 1871. március 29.-)
B2. Árpád I. (*Kolozsvár, 1872. november 25.-)
B3. Árpád II. (*Kolozsvár, 1874. február 8.-)
B4. Gyula. (*Kolozsvár, 1875. január 13.-)
B5. János. (*Kolozsvár, 1876. június 25.-)
B6. Róza. (*Kolozsvár, 1877. október 23.-)

- A1. Sipos Sándor I. θ Diószegi Katalin. Kolozsvár. 1874. k.
B1. Sándor II. (*Kolozsvár, 1874. december 6.-)
B2. Gyula. (*Kolozsvár, 1879. január 23.-)
B3. Róza. (*Kolozsvár, 1883. június 26.-)

- A1. Sipos Gábor I. θ Schütz Izabella. Kolozsvár. 1873. k.
B1. Gábor II. (*Kolozsvár, 1875. január 19.-)
B2. Aladár. (*Kolozsvár, 1877. április 27.-)
B3. Kamilló. (*Kolozsvár, 1878. március 20.-)

A1. Sipos Károly (*1856.-). I. 0 Perdeli Kata. Kolozsvár. 1881. k. Konfirmált 1868.
B1. Károly II. (*Kolozsvár, 1880. november 7.-)

A1. Sipos Ferenc I. 0 Fülöp Sára. Kolozsvár. 1881. k.
B2. Zsuzsanna. (*Kolozsvár, 1883. október 22.-)

Sipos feleségek a kolozsvári anyakönyvek alapján

A1. Angyal József. 0 Sipos Mária. Kolozsvár. 1795. k.
B1. Angyal Sámuel. (*Kolozsvár, 1796. július 17.-)
B2. Angyal György. (*Kolozsvár, 1799. április 24.-)
B3. Angyal Klára. (*Kolozsvár, 1804. október 25.-)
B4. Angyal Lídia. (*Kolozsvár, 1807. augusztus 30.-)
B5. Angyal Jozefa. (*Kolozsvár, 1809. március 22.-)

A1. Losontzi János I. (-†1854. előtt.) 0 Sipos Mária. (*1777.-†Kolozsvár, 1854. augusztus 7.) Kolozsvár.
1798. október 20.
B1. Losontzi József. (*Kolozsvár, 1799. augusztus 22.-)
B2. Losontzi Károly. (*Kolozsvár, 1803. július 6.-)
B3. Losontzi Sámuel. (*Kolozsvár, 1804. augusztus 31.-)
B4. Losontzi János II. (*Kolozsvár, 1808. március 3.-)
B5. Losontzi Mária. (*Kolozsvár, 1818. február 14.-)

A1. Csiki István I. 0 Sipos Zsuzsanna. Kolozsvár. 1800. k.
B1. Csiki Farkas. (*Kolozsvár, 1803. május 7.-)
B2. Csiki István II. (*Kolozsvár, 1807. szeptember 21.-)
B3. Csiki Sándor. (*Kolozsvár, 1809. július 26.-)
B4. Csiki Barbara. (*Kolozsvár, 1814. december 13.-)
B5. Csiki Zsuzsanna. (*Kolozsvár, 1818. február 5.-)

A1. Csíki Szabó István. 0 Sipos Zsuzsanna. Kolozsvár. 1800. július 15.
B1. Csíki Szabó Julianna. (*Kolozsvár, 1801. február 14.-)
B2. Csíki Szabó Farkas. (*Kolozsvár, 1803. május 7.-)
B3. Csíki Szabó Sándor I. (*Kolozsvár, 1809. július 26.-†Kolozsvár, 1811. előtt.)
B4. Csíki Szabó Sándor II. (*Kolozsvár, 1812. március 31.-)
B5. Csíki Szabó Barbara. (*Kolozsvár, 1814. december 13.-)
B6. Csíki Szabó Zsuzsanna. (*Kolozsvár, 1818. február 5.-)

A1. Váradi György. 1. 0 Sipos Kata. Kolozsvár. 1813. március 2. Elvált. 2. 0 Özvegy Török Julianna.
Kolozsvár. 1814. január 4.
B1. Váradi Julianna. (*Kolozsvár. 1814. június 1.-) Sipos Katától.

A1. Sárosi Mihály I. (-†1882. előtt.) 0 Sipos Klára (*1810.-†Kolozsvár, 1882. június 27.). Kolozsvár.
1828. augusztus 12. Sziggyártó mester.
B1. Sárosi Borbála. (*Kolozsvár, 1831. szeptember 24.-)
B2. Sárosi Mihály II. (*Kolozsvár, 1834. március 2.-)
B3. Sárosi Elek. (*Kolozsvár, 1836. július 22.-)
B4. Sárosi Mária. (*Kolozsvár, 1843. november 26.-)

A1. Bagaméri Mihály, özvegy, tímár. 0 Sipos Mária. Kolozsvár. 1828. október 10.
B1. Bagaméri Sámuel. (*Kolozsvár, 1831. február 8.-)
B2. Bagaméri Anna. (*Kolozsvár, 1835. május 16.-)
B3. Bagaméri Terézia. (*Kolozsvár, 1838. szeptember 18.-)
B4. Bagaméri Elek. (*Kolozsvár, 1841. május 15.-)
B5. Bagaméri József. (*Kolozsvár, 1847.-)

A1. Kállai Zsigmond I. (*Magyarköblös, 1815.-†Kolozsvár, 1869 előtt.) 0 Sipos Sára. (*Szék, 1828.-)
Kolozsvár, 1849. augusztus 9. Mindketten 1845 óta kolozsvári lakosok. Özvegy Kállai Zsigmond I.-né,
sz. Sipos Sára. 0 Székely Mihály. (*1820.-) özvegy. Kolozsvár, 1869. november 9.

- A1. Gombos János I. (*1815.-) θ Sipos Katalin. (*1824.-) Kolozsvár. 1850. március 5.
B1. Gombos Zsuzsanna. (*Kolozsvár, 1851. február 8.-)
B2. Gombos Anna. (*Kolozsvár, 1852. október 16.-)
B3. Gombos János II. (*Kolozsvár, 1854. augusztus 7.-†1861. előtt.)
B4. Gombos Julianna. (*Kolozsvár, 1857.-)
B5. Gombos István. (*Kolozsvár, 1860. július 6.-)
B6. Gombos János III. (*Kolozsvár, 1861. szeptember 12.-)
B7. Gombos Endre. (*Kolozsvár, 1863. április 26.-)
B8. Gombos (*Kolozsvár, Gombos Katalin. (*Kolozsvár, 1865. január 9.-)
- A1. Jáger Mihály. (*1825.-†1878. előtt.) θ Sipos Klára. (*1820.-†1878. április 23. Tüdővész) 1850. k.
B1. Jáger N.
- A1. Újfalvi Sándor. (*1822.-) θ Sipos Sára. (*1828.-†Kolozsvár, 1884. november 19.) Kolozsvár.
1854. február 20.
B1. Újfalvi Etelka. (*Kolozsvár, 1854. december 24.-)
B2. Újfalvi Ida. (*Kolozsvár, 1857.-)
B3. Újfalvi Róza. (*Kolozsvár, 1860. október 27.-)
- A1. Debreczeni Sámuel I. θ Sipos Julianna. Kolozsvár. 1820. k.
B1. Debreczeni Sámuel II. (*Kolozsvár, 1822. február 27.-θ 1839. előtt.)
B2. Debreczeni Mihály. (*Kolozsvár, 1825. szeptember 29.-)
B3. Debreczeni Julianna. (*Kolozsvár, 1836. február 16.-)
B4. Debreczeni Barbara. (*Kolozsvár, 1837. június 4.-)
B5. Debreczeni György I. (*Kolozsvár, 1838. április 1.-†1844. előtt.)
B6. Debreczeni Sámuel III. (*Kolozsvár, 1839. július 27.-)
B7. Debreczeni György II. (*Kolozsvár, 1844. március 30.-)
B8. Debreczeni (*Kolozsvár,)

Sipos Sámuel naplója

Sipos Sámuel (Márkosfalva, keresztelő 1806. október 25.- Márkosfalva 1841. október 18.) naplójából, pénzügyi elszámolásaiból (összesen 153 lap) megmaradt 45 lap. Az 1836.-os évből 45.-60. lapok (1836. május 5. – 1836. november 14.) Az 1838.-as és 1839.-es évekből 97.-108. lapok (1838. augusztus 21. - 1839. január 1.) Az 1839.-es évből 109.-124. lapok, (1839. január 1. – 1839. szeptember 17.) végül az 1841.-es évből 151.-153. lapok, (1841. augusztus 30. -. 1841. október 13.). 1841. október 13. után nincs bejegyzés. Nincs adat arra vonatkozóan, hogy Sipos Sámuel mikor kezdte írni a naplóját, de erre becslést tudok adni, mivel tudjuk, az oldalak sorszámozása alapján, hogy 1836. május hó és 1841. szeptember hónap között, vagyis 65 hónap alatt $152-45=107$ lapot írt. Az első lap, ami megmaradt a 45.-ik, 1836. máj. 5.-én kezdődik, az utolsó előtti lap a 152.-ik, amely lapon az utolsó bejegyzés 1841. okt. 2.-án íródott. Az egy hónapra jutó oldalszám tehát: 107 lap : 65 hónap = 1.6 lap/hónap. Az első 44 lap hiányzik, de megbecsülhető, hogy hány hónap alatt írta meg a 44 lapot, ugyanis $44 \text{ (lap)} : 1.6 \text{ (lap/hónap)} = 28 \text{ hónap}$. Visszafelé számolva 1834. január és 1836. április között 28 hónap van, tehát feltételezhetjük, hogy 1834. január hónapban kezdte Sipos Sámuel a naplója írását. Valószínű, hogy nősülése után kezdte meg naplója írását. 1836. április 10. – én megszületett Ferenc fia. Sipos Sámuelnek és Botár Inesznek volt egy 1838. február 22.-én született és 1838. március 7.-én kereszteltetett Sipos Adolf nevű fia is, akiről a családi iratokban sehol nincs említés, aki az anyakönyvek alapján gyermekkorában meghalt.²⁸⁹ Sipos György dédapám a Napló alapján – és az anyakönyvi iratok szerint is - született 1841. szeptember 20.-án, a keresztelő 1841. szept. 29.-én volt. Szülei Sipos Sámuel és Botár Inesz református nemesek. Szülők lakhelye: Márkosfalva. A naplóból megállapítható az, hogy Botár Inesz szülei 1839. augusztusában még éltek és Kolozsvárt laktak. Sipos Sámuel édesapja Sipos Gábor 1839. augusztusában még élt, 73 éves volt, mivel 1766.-ban született. Sipos József Sipos Gábor testvére viszont 1839 előtt hunyt el, mivel örökségét intézte Sipos Sámuel. Sipos Sámuel tömören, tárgyyszerűen jegyezte fel az eseményeket. Ferenc és Adolf fiairól keveset írt, többnyire azt, hogy Ferencet, ahogy becézte Ferust elvitte Nővére vagy sógora, Dénes Balázs Ikafalvára, ugyanis ott élt Nővére és Dénes Balázs sógora, akikkel rendszeresen találkoztak, láthatóan jó viszonyban voltak. Sipos Ferenc fia 1836. június 16. előtt született, mivel ekkor oltást kapott. Adolf fiát

²⁸⁹A Napló 1839. január 9.-én kelt bejegyzés alapján, Sipos Sámuel felesége Botár Inesz, a születés után 10 hónappal és 17 nappal Adolf fia szoptatását befejezte.

egyszer említi, György fiának a keresztlőjét részletesen ismerteti, de a keresztlő után 3 héttel meghalt. A jogi munka mellett a fő tevékenysége a mezőgazdasági munka és annak megszervezése volt. Termesztettek: búzát, zabot, kukoricát, burgonyát, káposztát, tököt, veteményeket, mákot, kendert, lent, dohányt. A földet rendszeresen trágyáztatta. A felesleges terményeket Ő, vagy a felesége Botár Inesz a környező településeken eladta. Néha a szolgák is elmentek árusítani. A tartott állatok közt említi a lovakat, teheneket, ökröket, disznókat, juhokat. Közlekedési eszközök: lószék télen lószán. Pálinkát a városban Kézdivásárhelyen vásárolt és nagyrészt a szolgáknak adta. Templomba Szentkatolnára is jártak, vallásuk református volt. Sipos Sámuel igen szorgalmas ember volt, állandóan vagy úton volt, vagy otthon a mezőgazdasági munkát szervezte. Elsősorban a Háromszéket járta be ügyei miatt, de Kolozsvárra és környékére is eljutott. Halála előtt egy új ház építésébe kezdett. A pénzügyi elszámolásait ellenőriztem, pontosak. A szolgák szerződésében pontosan leírta a fizetési feltételeket, amiben a ruházkodás is benne volt foglalva. Fával fűtöttek, a fát az erdőből hordtatta. A Naplóból megállapítható, hogy eltérő írásjeleket használtak a következő esetekben: cz=sz, s=zs, ts=cs. A főneveket nagybetűvel írta, ezt nem vettem figyelembe, tehát kis betűket használtam. Hosszú ékezetes betűt ritkán használt, ezen nem változtattam. A rövidebb szómagyarázatokat zárójelbe tettem az adott szó után. Pl. fuszulyka (paszuly, bab).

A napló megmaradt szövegét az alábbiakban közlöm, az olvashatatlan szövegrészt pontokkal jelöltem. Magyarázó szöveget zárójelben és lábjegyzetben írtam. 45. lap. 1836. Májusnak 5.-én vettem két ökröt, 146 rforint (1 rénesforint = 60 krajcár) 30 w-ért (w= krajcár), és 146 rforint 6 krajcárért, az ökröket áldomásba adtam, (áldomás: miután megkötötték a vásárt áldomást ittak, a megállapodást jelképesen megpecsételő italt) 6.-án Hövejes²⁹⁰ (később azt írta: Hövejes Miska, másutt csak Miskát említi, lehet, hogy Hövejes és Miska ugyanaz a személy. Bella egy ökre az én két ökrömmel két szekéren a deczkát (deszkát) haza hozták – a fuszulykát (fuszulyka = paszuly, bab) elültették. Dálnoki Beke Josef (József)²⁹¹ egy bornáló bornát (boronáló boronát) hozott, 7.-én Kovásznán (Márkosfalvától északnyugatra légvonalban kb. 62 kilométerre van [Kovászna](#)) voltam a Székben, (törvényszékben) 8.-án Szentgyörgyre ([Sepsiszentgyörgy](#) Márkosfalvától légvonalban kb. 120 kilométerre van északkeleti irányban) mentem, onnan Gidófalvára, ([Gidófalva](#) Sepsiszentgyörgytől kb. 25 kilométerre található délnyugati irányban) ahonnan írtam Náninak (nem tudom, hogy a többször említett Náni kicsoda, nővérét Nénémnek írta.) tőle levelet kaptam, 9.-én Szentgyörgyön (Sepsiszentgyörgyön) vettem két kereket, 1 rforint 42 krajcárért, és még kettőt 1 rforint 54 krajcárért, összesen (összesen) 3 rforint 36 krajcárért (ugyanis 54+42 = 96 krajcár, 1 rénesforint = 60 krajcár, így 96 krajcár egy rforint és 36 krajcár) - Barta Sigával (Zsigával)²⁹² találkoztam s meg...(valószínűleg meghívtam, a lapból ki van tépve a szöveg) – a jószágom dolgában - vettem fél véka kendermagot, 2 forintért, vettem 3 köből zabot, 1 forint 27 krajcárral köble, - haza jövék, a Kisseb ló előlábát (első lábát) újra patkoltattam, 10.-én Szt. Katolnáról (Szentkatolna²⁹³: Kézdimárkosfalvától légvonalban kb. 42 kilométerre délnyugatra, Kézdivásárhely közelében található) haza jövék, a pinczét (pincét) elbontani kezdték, 11.-én dolgozott a kádáron kívül a szolga és négy napszámos, 12.-én Szt. Katolnára jártam a Bátyámmal a lováért, a szolga Kovátsnak adtam 25 w-t (krajcárt) aki is 13.-án csinált (csinált) két vasat a pinczére - dolgozott három kőműves és négy napszámos, - a Nagyföld inetső végébe árpát gerebjélzem (gereblyéztem) mintegy fél kupánit, - a palántát elültették, - a Havazó (havazás) a mely 10-től kezdve tegnapig tartott ma megszűnt és csak (csak) fellegetes (felhős) idő vala. 14.-én a pintzén dolgozott 2 napszámos és négy hétszámos (napszám: a ledolgozott napok szerint fizetett mezőgazdasági munka, napszámos: napszámban dolgozó mezőgazdasági munkás,) – a szolga fűvet hordott, - Hazul (valószínűleg hazulról) levelet kaptam s abba volt irt a Generális 15.-én a Generális levelét levittem Szentgyörgyre (Sepsiszentgyörgybe) és által adtam, aki igen jól fogadta, 16.-án a pinzén (pincén) dolgoztak, 2 hétszámos volt, 17.-én ekkor is, 18.-án ekkor is, 19.-én a Bátyám vett szántó (valószínűleg eke) és hozzá vasat 4 rforintért és 24 krajcárért, - a pinczét bevégezték, 20.-án Barabás Sándornak²⁹⁴ a sütőke mentzére (valószínűleg a sütőde épí-

²⁹⁰ 1838. okt. 18.-án halt meg Hövejes a Napló 1841. okt. 20.-án írt bejegyzése alapján.

²⁹¹ [Pálmay József \(1902\)](#) 57. említi a Dálnoki Beke családot: „1644-ben nyert nemes levelet: de 1614-ben Beke Tamás mint pixedarius fordul elő”. Részletesebb ismertetést ad a rokon alsó-csernátoni Beke családról. Beke Ferenc 1617-ben nemességet nyert, fia Tamás, ennek Mihály, ennek János, ennek Pál, Pálnak fia József. Tehát szerepel Beke József, aki viszont a családfa szerint 1780-1800 körül született, (egyik ükunokája 1874-ben született) tehát lehetett a Sipos Sámuel által említett Beke József is. [Alsó-Csernáton](#) a Márkosfalva melletti legközelebbi falu.

[Kempelen Béla](#) II. kötet szerint: Czímeres nemeslevelet I. Rákóczy Györgytől 1644. jan. 13. Beke Tamás kapott. (Gyfv. LR. XXIII/3.) [Nagy Iván](#) I. kötet szerint: Erdélyben is a Csikszékben találunk ilyenű családra. Beke Jeromos 1611-ben Csikszék bírja volt.

²⁹² [Pálmay József \(1902\)](#) 52. említi a dálnoki Barta családot, 1620-ban nyertek nemesi oklevelet. Az 1763-ban született Barta Károly - akit említi Pálmay - a francia háborúban vett részt, ha élt 1836-ban 73 éves volt, valószínűleg nem róla, hanem esetleg a fiáról van említés a naplóban.

²⁹³ Szentkatolna: A történelmi Magyarország atlasza... i. m. 38 C1

²⁹⁴ [Pálmay József \(1902\)](#) 43-47. részletesen ír a márkosfalvi Barabás családról, Barabás Sándor szerepel a Pálmay kötetben, 1770 körül – vagy még korábban - született, tehát legalább 66 éves volt 1836-ban, ha élt, gyermekei közül 3 fiú 78

tésére) kért téglát haza hordattam, - a még Szent Györgyi kerekék közül az elsőket megkarikáztattam. – Salamon szekereitől egy véka rozst a városba (a város alatt valószínűleg Kézdivásárhely értendő, ugyanis Kézdivásárhelyet sehol nem említi.) küldtem, s adtak érte 1 rforint 3 krajcárt. - Gálnak az istállója elégett délelőtt 10 óra tájt, 21.-én Kovásznára jártam, onnan haza jöve Betzö Sándortól²⁹⁵ kértem 30 rénesforintot, mely summa (összeg) pénzt Kádár Miskának az alkalom szerén által is adtam.

46. lap. 1836. Május 21.-én Miska az ökrökkel erdőbe ment ünnepekre, - a pintze építés a dolgosok napszámjával és egyebekkel az élelem és egyéb a háztól ki selteken (valószínűleg kiselejtezettek) kívül tsupa (csupa) pénzbe kerüle felvetés szerént 128 rforintba és 38 krajcárba. 22-én [Szentkatolnán](#) voltunk templomba, 23-án újból oda (Szentkatolnára) mentem s adott a Király Biró²⁹⁶ úr az elébbivel együtt 200 forintot iratván az obligatorimat²⁹⁷ 31. májusról interes (interes = kamat) nélkül, s ha fel venni akarják azon esetre 3 hónapi kitétellel (kölcsonnel) felvevőnek adni – Dénes ide jött, Karol is itt járt. (Dénes a sógora: Dénes Balázs) 24-én Haza irtam Dénessel együtt, aki ide jött szabadsággal. 25-én a szántó vasakat a Hoszu Kovátsal kiverettem – az ekét szántani készítettem, - a Deáknak adtam 50 w-t (krajcárt) a szolgájának 6 w-t, (krajcárt) - az erdőből az ökrök haza jöttek. 26-án a vizremenőbéli föld külső végét a nyirkossága miatt fel nem szántatván a többivel később kellett elvégezni mikor gajason szántott volt – azt próbáltam a ló bornálással (boronálással) meg igazítani – de nem lévén megázva a föld nem lehetett a legjobban a – mostan – a legénnyel szántani. 27-én az útkelőbéli föld harmadát megszántását a két ló és két ökör összefogva 28-án elvégezték. 29-én Nagy Borosnyóra ([Nagy Borosnyó](#) Kézdimárkosfalvától északkeletre légvonalban 58 kilométer távolságban található) a Bátyám lovaival megvittem az ifj. Barta Simontól 834-be (1834-ben) kölcsönzött 50 rforintot – onnan mentünk a Bátyámmal Torja (vagy Torna) Pálhoz s jártam a „Király” uramnál is. 30-án a Mátisfalvi részt meg szántották, a kölest elvetették. 31-én. A Dálnoki Emberrel törvénybe mentem. Június 1-én a három jobbágy és az én ökröm gánéztak (trágyát hordtak) s vittek a völgyön Hujjel öt öt. - húsz szekér ganét, (trágyát) - délután Inesz (Botár Inesz felesége) a Nénémnel (tehát volt nővére, aki 1806. előtt született) [Brassoba](#) indultak. 2-án két szekérrel vitt ganét az ökröm, délután az ökröt etetni vitte. 3-án a pintzét kitakarítottam. 4-én Brassóból haza jöttek s hoztak 50 szemű lántzot 5 rforint és 30 w, (krajcárért) 3 font vasat per 16 x – 56 w, (w = krajcárért) Miska az erdőbe ment, 10-én négy szekér ganéjozott, 11-én a harmadát kivéve megganéjozott (megtrágyázott) földet megugarolták, 13-án törökbúzá (kukoricát) kapáltak 11-en, 15-én négyen és elvégezték, 16-án a fiam béoltotta a Ridel (orvos) a városban (Kézdivásárhelyen). (Sipos Ferenc fia tehát 3-6 hónappal 1836. június 16. előtt született ²⁹⁸ így Sipos Ferenc valószínű születési időpontja 1836. január és március közötti időpontra tehető. Sipos Ferencné halotti értesítője alapján Sipos Ferenc 1927-ben hunyt el.) 17-én Csomos az árok mélyeit lekaszált, délután a kézimosó padot tsinálta.

47. lap 1836 június 18-án Kovásznára jártam s délután a szénát meg forgattam, 20-án Dombi egy kereket csinált melynek a fejére 21-én három vaskarikát vertek, 22-én Dombinak adtam a két kerékért 4 forintot, s még a kettőért előlegesen 10 w - t. (előlegként adott 10 krajcárt) – Dombitól a másik kereket is lehozták s vertek rá két karikát, 23-án csináltattam egy ökör szekérre való hátsó lántzot mely 21 karikás és azon felül egy tartó lántzot - a kerék fejére 22-én vert 2 kar ára 6 w , (krajcár) a tartó lánc egy w t, (krajcárt) teljes 21 w t (krajcár) -összesen 27 w (krajcár) adósság valósággal, tehát adós most 12 w-val (krajcárral). 24-én az erdőre egy kereket küldöttem, mivel a kerekem elromlott, 25-én amíg Kovásznán voltam a törvénybe az alatt a Dálnoki kapitánytól lehoztak egy levelet és mellette 24 ezüst forintot, mely summa pénzt küldte a regement (a regement, regiment régen katonai ezred) uttyán (útján) a generális – adtam nyugtatványt (nyugtát) róla. 26-án Mihok Elektől vettem egy fejszét és egy kasza verő kalapátsot (kalapácsot) 2 forint 42 w-t, (krajcárért) - alkudtam egy más kalapátszhoz egy atzélót. (acélt) 27-én Nénémnek megadtam 10 forintot, maradtam még 40 forinttal adósa, - a városból hoztam 6 kupa (kb. 10 liter) pálinkát, és három szing vasat, per 15 w, (krajcárért), - Dénes (a sógora) összeveszett, s gyalog elment, minek előtte már irtam volt a Huszár hadnagyhoz, hogy elküldje Náninak a Generálistól (tábornoktól) kapott pénzét téve köszönetünket. 28-án az ekét igazítani adtam Orbán Andrásához

---

1794-1799 között született, s gyermekkorukban meghaltak. Felesége szotyori Nagy Zsuzsa volt. Barabás Sámuel, aki még említve van a naplóban, kortársa lehetett Sipos Sámuelnek, ugyanis Pálmay szerint Barabás Samu született 1802-ben, kézdiszék assessora, (bíróági ülnöke) neje Lukáts Karolina. Apja: Barabás Elek (1769-1822), anyja: Kovács Klára. (A temetőben Márkosfalván levő sírok alapján lejegyztettem: 1. Zágoni Bodola Ferenc ref. pap. kézdi esperes (1783-1858) Bodola Mária (1854-1870) 2. Barabás Sámuelné Lukáts Karolina meghalt 55 évesen 1865 I. 6.) Barabás rokon család: Sipos Sámuel bátyja Sipos Zsigmond (sz. 1800), akinek felesége Barabás Róza. Sipos Sámuel fia Ferenc majd Barabás Máriát veszi feleségül. Botár Inesz (Irén) Sipos Sámuel halálát (1841 okt. 18.) követő években Barabás Dániel felesége lesz és két leány és két (vagy három) fiú gyermeket szült. Sipos Sámuellel való házasságából 3 gyermek született, egy, Adolf csecsemő korában meghalt.

²⁹⁵ Beczö (Betzö) Miklós úrfi lesz majd György fiának keresztapja. Betzö Sándorról több adattal nem rendelkezem.

²⁹⁶ Királybíró: Erdélyben a székely székek közigazgatási tisztviselőinek elnevezése. Fő Királybíró a szék főispánja, kit a megyékben főispánnak, a vidéken (Fogaras és Naszód) főkapitánynak neveztek. (Ld.: Pallas Nagy Lexikona.)

²⁹⁷ Obligó régen tartozás, obligót vállal, kötelezettséget vállal. Obligáció: 1. kötelezettség, kötelezvény, 2. kötvény, amely tulajdonosának előre meghatározott jövedelmet hoz.

²⁹⁸ Ld. Himlőjítás. Az ojtás legcélszerűbben 3-6. élethő idejében hajtatik végre.

²⁹⁹, megcsinálta 24 w-ért (krajcárért) meszeltek, Dénes vissza jött. – 29-én a Mártonfalvi Kováts haza hozta a kalapátsot, s az atzélért (acélért) fizettem 36 krajcárt, - Orbán Ferinek adtam kölcsön a Sírneget kazalba volt 16 kalongya és 10 kéve szénát s el is hordotta, 30-án másodszer kapáltatok 12-övel ebből pénzes négy – a keresztfánál és a körtefa külső végét megkapálták.

48. lap 1836 július 1-én Zabolán voltam, ([Zabola](#) Kézdimárkosfalvától légvonalban 30 kilométerre, nyugaton található falu) lakodalomra hol is vettem magamnak borjú bőr szíjat, 6 ft., 30 w (krajcárért) csont kutyüt kaszálni 7 (krajcárért)

hárskötelet 12 (krajcárért)

kártyát 12 (krajcárért)

5 kupa epret 2 forint/4 ($2 \cdot 60/4 = 30$ krajcárért)

költöttem összesen 7 ft 32 w (krajcárt) (pontosan $6 \cdot 60 + 30 + 7 + 12 + 12 + 30 = 451$ krajcár, ami 7 ft és 31 krajcár)

költöttem 3 font túró 54 (krajcár)

Összesen 8 ft 26 w (krajcár) (7 ft 32 krajcár + 54 krajcár az 7 ft és 86 krajcár, ami valóban 8 ft 26 w krajcár, mivel 60 krajcár 1 forint)

a szolgál Kovátsnak adtam, 2 ft, 30 w (krajcárt)

tehát ő tartozik 2 ft., 42 w (krajcár) – val, a csizmám a maga vasából megpatkolta, a kasza kutyüre kardot csinált, 3-án rétemről s ugyanannyit a bátyáméról a Sajgot és a Rétet átkapálták. 4-én a bátyámtól vettem 4 forintba 2 veder túrot s el is hozták az esztenáról. (eszténa román szó, juhok hegyi karámja illetve a hegyi juhász kunyhoja. Akol a juhfejő rekesze illetve a juhok istállója) Szénát forgattunk – esős homályos idő miatt. 5-én hasonlólag szénát rakogattuk, - Jetés Palinak adtam 2 forint 30 krajcárt a kerékre, 6-án a Kovátshoz küldtem két szál vasat és egy lántzot – a két szál vasból a Jetés Palitól tsinálando két kerék fejire négy tő karikát tsináltattam, s a megmaradt kinti vasból lántz szemet hatot. 7-én a városba (Kézdivásárhelyen) vettem harmadfél fertály széles harisnya posztot 8 singet 30 w-val (krajcárral) szingit, egy kis tégelyt 10 w-val, (krajcárral) 5 font vasat 4 w-val, összesen 2 forint, (krajcárral) fél font apró malacot 12 krajcárral, 4 font húst 31 krajcárral, egy fűrészt 48 krajcárral - a hordó szekeret összeállítottam, s a Sajgobol egy szekér szénát a csűr bal oldalába raktam, ide haza vettem hat kupa pálinkát, tizen w-jával kupáját, 1 ft, 36 w-val (krajcárral). – 8-án a Bátyám Miskával elment Csikba vásárba – Mihály Márisal pityokát (burgonyát) kapáltak, a rétről haza hoztam egy portio (adag) szekér szénát, s raktam a csűr jobb felőli orrába, - a Kováts tsinált egy atzélet és egy kis kapát az én vasamból, - a malomba adtam 1 ½ véka rozst. 9-én a Kováts csinált a kis legejére fület az én vasamból, a nénémnek az övéből 36 w-ért láda sarkot, s azon felül nála maradt még 14 w, tehén meg borjúhoz - az árokmenti szénát haza hoztam, lett egy kis szekérrel s tettem a Sajgobelin, Orbán András tsinált egy homlok deczkát a hordó szekérre, a Nádra menőbe jártam a szénafű aránt hol is a 12 lépést a bíró kimérte, 10-én Károlnak izentem (üzentem) szekeres aránt, aki Kolosvárig elviszi a ki hogy Dénest (Dénest, a sógorát) elvigye beszéltem aránta,

49. lap, 1836 július hónapjában, 11-én Andrásné és Szegény András a felső kertbe a káposztát s a mezőn a pityokát (krumplit) kapálták, 12-én a Hadnagy ide jött s mutatta a levelet a Gkis úrnak, hogy itt marad Dénes a városba, 13-án az osztásba kapáltatok háromszor, melynek a két végén a Bíró kárt vágott 8 portás szénát, - a teheneket a rétre küldtem a többi marhákkal etetni, - az osztásbeli fűvemet Cstéli javára lekapálták, - Nyáguj Márton a Sz. Györgyön vett négy keretet, meg falazta s hét fentöt (küllöt) is tett beléjük az én fából. 3 suszákért a kerekeket haza is hozta, 14-én a városba vitte Néniko 2 véka rozst s adta 2 forint 9 w -ért (krajcárért) – Inesz (felesége Botár Inesz) kért tőle 5 forintot, melyből vásárolt pogácsákat, - szegény Rebekának adtam egy véka rozst és 14 krajcárt a férje dolgáért. – Sz. Katolnára írtam, hogy Kolozsvára innen Julu vissza megyen, - a válasz az, holnapra küldjem oda, - 15-én Julu vissza Sz. Katolnán járt, - Hövejes a csürt megfedte, kalodálta és dolgoosan az istálló tetején is igazított, - délután, - mi és a jobbágyoktól egy egy az osztásban 12 bogját takartunk, - Nyáguj Matyi négy kerékbeli fentöt (küllöt) faragot a pintzébe volt egyik gerendából, a Bíró meghívott hétfőre a Kétárok közü a Botos fűve ki kövezésére – meg fogok jelenni, 16-án az osztásból hozott az enyém, Csomos és Bella két összesen hat szekér szénát melyből egy szekér rakodott a Réti szénára, a többi az udvar felől való oldalba, - Nyáguj Matyi a tegnapi napon is faragott fentővel együtt beadott 6-8 nagy és 16 kisebb fentöt, melyet raktam a pajta felé. Jetés Pali megtsinálta a kerekeket is a kovátshoz vittem vasalni, 17-én a Kováts a Jetéstől való kerekekre négy karikát vert, 18-án a Dellesöbéli kaszálosok ki jártak s írást vettem róla, Károl a városba vitte Dénest, 19-én az ökröket felküldtem Csernátonba ganézni, s a lovak miután innen vittek egyszer oda mentek s ott vittek összesen hatszor – azzal a volt kaput lábastól lehozta, 30 krajcárba került a Hadnagyot is megkértem – az ökröket visszavittem ganézni,

50. lap. kötöztettük, az ökör szekeret visszaküldtem ganézni, 1836 július 20.-án reggel elindult a Hadnagy, küldtünk Kolozsvára 10 sing szösz vászont, s egy pár pogácsát, haza is 20 sing négy nyüstöt (fonalat) s egy pár pogácsát, Inesz (felesége Botár Inesz, ükanyám, S. B.) azon kívül Sanyinak holmi apróságot ----21-én a

²⁹⁹ [Pálmay József \(1902\)](#) 343 említi a márkosfalvi Orbán családot, 1607-ben nyert nemesi levelet, 1614-ben Orbán Jakab lustrál, 1635-ben Orbán Jakab fiai Mihály és Tamás fordulnak elő, 1777 febr. 18.-án márkosfalvi Székely Mózes és neje - gyermekük nem lévén márkosfalvi Orbán Pálás neje Székely Éva gyermekei közül (Jakab, Péter, Pál és Tamás) a legidősbikét Jakabot örökre veszik. (Orbán András és Ferenc valószínűleg a márkosfalvi Orbán család tagjai voltak. (S. B.). 80

völgyön kívül levő földet megganéztam, s haza jött este – szántani készültünk, 22-én Csomos Bellával s az én ekémmel megforgatták az útfelölbeli földem. 23-án Bella Hövejessel s az ekémmel megforgatták a Mátis felül szemben is, 24-én a rozst zsákokba töltöttem, s lett 3 köböl, 3 véka s fél, melyből 25-én eladtam 3 köblöt per 4 ft és 8 krajcárért, a pénzből adtam 4 ft, 30 krajcárt egy köbölért, 2 ft 30 krajcárt a kerekékért Jety Palinak, - egy forintot Nyáguj Matyinak a fentő tsinálásáért, 12 garast készharisnya tsinálásáért, - a legényekkel a ganét eltérítettem, a völgyön kívül, az egészet megganéztam, 26-án a vasat megéleztem, nyolczan kendert nyútek, s lett 12 kalongya virágos, 27-én magossal együtt virágos egy kalongya, - az én ekém szántot és 28-án elvégezte az én ekém, - vettem két sarlót 48 krajcárral, s láncot vettem mi szerért tsinált (amiért csinált) a

Kováts 21 szem láncot .	30 krajcárért
Kerék fejére két karikát	18 krajcárért
A nagy lántzba 6 szemet	9 krajcárért
Egy kis kapát	3 krajcárért
Egy kis légéj kankot	6 krajcárért
Csizmát a magáébol patkolva	10 krajcárért
Egy kis atzélót	3 krajcárért
Egy patkot felferve	6 krajcárért
Egy régít felvert	3 krajcárért

Négy lo és megosztásra

Valo kerék fej karikát 1 ft és 24 krajcárért

Melyből a ló 12 – a másik

Pedig 9 krajcárért verődött

Megfizettem egy új patkót 6 krajcárért

a felferésért is 3 krajcárért

vas élezése 9 krajcárért

szumma (összesen) 3 ft 10 krajcár

(megjegyzés, ha összeadjuk a kiadott krajcárokat, az összeg 130 krajcár, s mivel egy forint 60 krajcár, a kiadás 2 ft, 10 krajcár, hozzáadva az 1 ft.-t valóban a kiadás összesen 3 ft 10 krajcár). 29-én Miska az erdőbe ment – a Csernátonból hozott kaput a szekér szín eleibe felállítottam, 30-án a városba jártam s Martonfalván³⁰⁰ szegődtem a Hadnagyok egy ágat az 4 ft.-ért két szekért 3 ft., 20 krajcárért és egy asztalt 2 ft., 30 krajcárért, szumma (összesen) 9 ft 50 krajcár.

51. lap. 1836 július 30-án az asztalos az ablak rámán kívül tsinált még egy kárpitot. – Miska párnát hozott – rá harisnya tsinálás árát 18 krajcárt neki is megadtam. – 31-én a kendert fel kötöttük 72 kötélbe, aug. 1-én a kendert el áztattuk - a színajját takarítani kezdtük – az Eprésen kaszáltak Debretyi Székely Feri a bíró 3 véka rozst. 2.-án Károl Kolozsvárról irt, akkor 26. július, a színajját kitakarították, 3-án Miska az ökrökkel Kovásznára ment Barabás Sándornak fiáért, a nyújtót eltörte, Mihály a szín előtt a földet egyenesítette meg, - Károly legényeinek a vén András vitt két kenyeret s hozott aszalni fél vékányi fuszujkát, 4.-én arattak tizenöten Képlábra 29 s fél kalongát, az Eprésen a Nénémnek 21 kalongát, két kéve hilyán a mag földben a búza végibe fel kalongálva, 10 kalongát s kévéül maradt mintegy két kalongányi ros, - kalongálta Csomos Zoli, gyűjtött a Bella fia, 5-én aratott 9 s délután egy kalongált, arattak a kender végibe, 14 kalongya 15 kévét – az epres alatt 9 kalongya 16 kévét, az epresen 7 kalongát s 10 kéve rost és 12 kalongya búzát s még 6 kévét, doctor Veszei a múlt estve ide jött s itt hált 19 loval, szekeresei fizettek a szálásért, kenyérért 4 ft, 10 krajcárt – reggel elmentek az aratásba köszönnén, Kereszttestől megvettem az árpa vetését 10 ft.-tal, és egy kalap árát, úgy Ráty Mihálytól is 5 forinttal, 6-án a Sajgo út mellett való árpát lekaszálták a legények délig, az után magoknak mentek aratni, Rátynak a vetésért adtam 2 ft. 30 krajcárt, Keresztesnek 50 krajcárt, 7-én napfeljöttével a kendert kivették az után elmentünk Nagy-Borosnyora, 8-án a Sajgo út mellett két bugja (bogja) árpát takartattam, az után malom felé fekete borsot kaszáltak délig, az után az eső miatt itthon szárogattunk a csűrbe – a Néném nagy paplannyát meg vettem 8 forintért, 9-én az udvar felől való árokból kihordattam két szekérnyi szénát s bugjába (bogjába) rakták a szolgák.

52. lap. 1836. augusztusnak 10-én, Hövejes s az én ökröm bornálni (boronálni) mentek, a loval pedig az én feleségemmel Csernátonba, - délután Rebus kendert tört, az Anya adósságba dolgozott, - béhoztam a feltakarva való két bogja árpát, a Sajgo út mellől és az Eprésről 7 kalongya és 9 kéve búzát, a Somlyoi Posta mester hazul levelet hozott, - 11-én Bella a fekete borsot lekapálta, a kölest meggyomlázták Hövejesné, Rebus és Belláné – s hét kalongya kendert is törtek, - a legények az árpát ki tsépelték, s lett porosan tizedfél véka, - 12-én a városban jártam Csereinél, a Csomos a búzát kicsépelte, s eztán az elázott árpát még szárogatták, s lett 8 és fél véka belőle, a 3 kalongya és 9 véka búzából nyersen lett 5 véka és fél, - egy zsákkal köznek a malomba vittek, 13-án a kész lisztet haza hozták sütni, a búzát megszáraztották s lett öt véka kevés híján melyet már is a malomba küldtem, a hatodik vékát a csirkéknek adtam, - Mihály Orbán Andrásnak ment aratni, 14-én a városba jártam Csereinél, s meg tsalt (megcsalt), mert hiába jártam ott, 15-én aratott kilenc délután négy óráig,

³⁰⁰ Martonfalva = Kézdimartonfalva.

s az után a fejérnépek (asszonyok) kendert tiloltak, (tilol: kender, len fás részeit ütögetve pozdorjává töri) öten a férfiak 8-ra a lekaszált borsot feltakarták, - arattak összesen 31 és fél kalongya búzát, régebb arattak volt 12 és felet, összesen lett 44 kalongya, ebből kisépettek 3 és felet, van 41 kalongya. 17-én jártam Besenyőn³⁰¹, (Besenyő Beszterce közelében északkeletre található) Angyaloson ([Angyalos](#) Márkosfalvától északkeletre légvonalban 82 kilométerre levő falú) Sz. Györgyön (Sepsiszentgyörgyön) ebédeltem, Jo Kissnél, onnan mentem Árkosra, (Sepsiszentgyörgytől délre van [Árkos](#), minegy 20 kilométerre) onnan Egerpatakra ([Egerpatak](#) Márkosfalvától északkeletre légvonalban 80 kilométerre található) is, 18-án haza jöttem s hordottam a magam szekereivel előbb a hámor kaputól bé hoztam kétszer, 13 kalongya és felet, az után az eprés alól 9 kalongát és felet, az eprésről a 19 kalongya és felet, tehát a jobb felől való oldalba 42 és 2 fél kalongát. Rozst raktunk, be negvven két s fél kalongát, rozst 27 kévével. (a számítás alapján 42.5 kalongya=27 kéve, egy kéve 5-15 kg. Egy kalongya (kalongya) = 27.5 :42=0.64 kéve.)³⁰²

53. lap. 1836 augusztus 18-án, a Küldöttséggel a kanikai jószágról is 17 köb földről becsút vitettem véghez – mellyel elmentem Árkosra, onnan Szentgyörgyre de hiába, estére Egerpatakra. 19-én Borosnyon Konya Jánostól kaptam tsakugyan 230 r(énes)forintot melyből aznap kifizettem boronálomért a múlt esztendő június 14-én tett vásárlásomat amikor licitation (árverésen) vettem vala egy zöld esernyős szekeret és két kisedd (kicsike) hámos lovakat 221 forintot ígérván akkor interest (kamatot) is azon pénzre de el nem vette az interest (kamatot) - tehát a megmaradt négy forinttal mivel tsak (csak) 225-öt adott s öt forintot Szent Mihály napig interesül (kamattal) vette –a városba a szekéren renováltattam s gyertyát és pálinkát hoztam, A Néném bikát hozott a Magot. 20-án délelőtt a legények magoknak dolgozni kéredzetek – magam nem dolgozván azért hogy ünnep. Estve felé be hoztam egy szekér feketeborsot s raktam az udvar felől a szénára, az után béhoztam 14 kalongya búzát – ebből vetni való 3, egy rozs – tíz rakodott a rozsra. 21-é Mihályt elküldtem Martonfalvára³⁰³ hogy neje meg a Hadnagyak szegődött portékához Balog Jolinál. Estve felé a feketeborsot felrakatták. 22-én hámosszekér hordott, Csomos asztagot rakott, a Kereket beküldtem 3 kal (kalongya), az asztagba (asztag 1.gabona kévéiből rakott szabályos, magas nagy halmaz, 2. jelzőként ilyen mennyiségű gabona) rakodott az én rozsom 20 és fél kal., a nénémé arra 21 kal., azonfelül búza tevődött belé 19 kal. A külvégire 20 marok búzát, a vetni valóra az állásra raktuk – azzal az asztagot befedtük s egy szekeremet a Sajgó út mellé az árpáért, az enyém az első eljött – még is egy bugja (bogja) fekete borsot s az árpát haza hoztuk.- mely szerint a csűrbe a rozs 42 kal és fél
az asztagba az enyém 29 kal és fél
a nénémé 21 kal
búza 19 kal
a csűrben van búza 19 kal
melyből egy kal rozs 8 vetnivaló
ki csépeltem búzát 3 kal és fél
a papnak adtam 3 kal és fél
lett összesen 138 kal

23-án Miska délig a tarlót (tarlót: azt a földet, amelyről a gabonatermést levágták) kapált, délután ketten a kalászt és egy kalongya eléget búzát kisélejteztek, lett belőle kaszálatlan 3 és fél véka, - Enyémémé. 24-én Keresztes Dávid³⁰⁴ részibe csépelni kezdtem az egyik szolgálval, a másik Bellával árpát kaszál. Rebus Julival kendert tiloltak, Miska a borjúval cserélt öt vetésit vissza mondogta, a tíz kal 6 kéve búzát felszórták, s lett 16 véke szem, a vetni való búzából beadtak 4 kal, az árok mellől a sarjút lekapáltattam,

54. lap. Csomos a Miskától vett árpát kapáltatta, a lovak az árokmellől a sarjút elhozták a kistsi szekérrel egy szer, 27-a, a malomba küldtem két zsák búzát, egy zsák köznek valót, a Jolto kaszálást haza hoztam, kétszer J az istálló felé raktam, 28-án Martonfalváról a Hadnagy portioját haza vittem, az ágba vágott deczkával együtt kel érte 10 r forintot, 29-én a közlisztet haza hozattam, és süttek, a vetni való 8 kal búzát felvettük s lett 3 köb szép 3 véka uto – azután – béhoztam négy szekér árpát, melyből egy bugja jött a másodvetésből, - a huszár hadnagy megérkezett s az Anya lejött s a portékáit felvitték, - hazul levelet hozott, 30-án az árpa hullást felvették s lett 1 és fél véka, egy zsák búza lisztet haza hoztam, a lovakra 2 új patkót egy régít és két félből tsinálva egyet újra patkolták adva az én szegemhez még két szeget is. 31-én az egyik szolgálval és szolgálóval együtt 9 á zabot learatták lett 50 és fél kalongya a Miska árpájából 2 bugját takartunk – és 1 és fél kal. Kendert 16 kéve bernyenét nyöttek. – az árok mellől haza hozott sarjat megszáradva az istálló felittem. Szeptember 1-én A répát beküldtem, a tavaszról eladott Inesz a Hadnagyak 2 véka árpát 14 suszákon, 2-án Öt idegen nyött (nyütt) 10 kalt és 24 fejet – berzenét 3 kalt és 2 fejet van a ház az elébivel együtt 12 kal, 11 fej kender és 3 kalt és 18

³⁰¹ Besenyő = [Sepsibesenyő](#).

³⁰² Szómagyarázat: 1 véka = kb. 20 liter, 1 köből nagyobb 1 vékánál, 1 véka féréje szántó kb. = 7 ár, 1 kalongya = 18 kéve, 1 sing = 70 cm.

³⁰³ Martonfalva = Kézdimartonfalva.

³⁰⁴ [Pálmay József \(1902\)](#) 246-247. ismerteti a léczfalvi és a nagy-baczini Keresztes család történetét. Keresztes Dávid egyik családfán sincs említve. Az 1600-as évektől Léczfalván éltek.

fej berzene. 3-án a kendert kinyötték s lett 20 kal: és hat kal berzene összesen, - a cséplést elvégezték, - Én Létzfalvára³⁰⁵, onnan Egerpatakra Mozes napjára mentem. 4-én Besenyőre³⁰⁶ jártam ok nélkül, - a berzenét eláztatták – a rozst fel szórta a két legény – a rozst felmértem s lett 27 köből s 3 véka összességgel. – a kendert haza hoztam, - Csernátonba felvittem a Csortokán megvett 2 véka árpát – meg a csűrben egyebeket is, - Veszeli 3 köb búzát venni 25 rft-t küldött.

55. lap. Szept. 7-én a magos kendert kicsépeltettem és el is áztatták – a zabot behoztam 34 ...kal, - a borsot béhoztam egy jó szekérrel lett belőle. 8-án a városba vittem 4 köből rosot (rozst) melyből egy Nénémme volt, adtam vékáját 1 rft. 6 krajcárért, vásároltam egy pánt vasat, húsz szál deczkát, per 12 krajcárért szálát, a kendermagot felvettem, - Veszelinél vettem 11 véka búzát és az enyimből is adtam egy vékát, - vettem ... 8 v. per 18 a többit per 19 suszák, s azon felül lévő 3 rft. Egy 9-én írott levél mellett a búzával együtt elküldtem, el vitte Bak Miklos, - a borsot felvettem, az árpát és a fekete borsot haza hoztam, 10-én a magos kendert is külön áztatva volt húsz kal bernyenét ki vették s haza hozta az ökör. – eladtam 10 köből rozst vékáját 1 rft.-ért és 12 krajcárért, - a kerekem eltörve volt, pánt helyett mást tettem, került a vas 57 krajcárba, felverés 18 krajcár, - Miskának az árpa vetésből meg adtam 2 rft.-t, melyet neki felvásárolt Mihály maga, - a tartozásba a Nénémnek adtam 24 krajcárt, - a borsot megszározatták és elkötöttették, a vetni való kendermagot is, - a többi kendermagot megmosták, 11-én meg száradva lett a kézi kötélre való kender meg 10 véka, - vetni való 8 véka – Egerpatakra mentem disznokat venni, s vettem hármat hizlalni 32 rft.-val, - 12-én haza hajtattam, fizettem a hajtásért egy leánynak 12 krajcárt, - az Egerpataki pap adott egy tavaszi malacot szaporítani – melyet a szekéren hoztam el, - a hízok számára hozattam haza két kitsi szekér tököt, - öt kalongya zabot bé ágytak a szolgák, - 13-án Bella csépel s bé ágytak 12 kalt – ebből kicsépelődött hat kalga, - 14-én a tegnapi ki csépelődött s bé ágytak újólág hat kalongát, ebből is csépelni, - Miskának az árpa vetése árát a felvetés szerint 10 rft.-ba megfizettem, elmaradt még egy rft. 15-én Csomoshétszomba csépel s mind bé ágytak, - a városba eladott Inesz 4 véka rosot (rozst) s fel is vásárolta, - Csomos a zabot felszórta s a csürtől kimaradót, - a körtefától ültetve volt a fuszujkát tépték s egy szekérrel haza hoztak, a keresztfától is, a körtefától egy ökör szekér tököt – úgy 17-én hét ló szekér tököt, a völgyön kívül el vetett Csomos 3 köből búzát, - a hold első fertályában, a kendert ki vették s egyszerre hazahoztam,

56. lap. szept. 17-én a határ kertet (valószínűleg kerítést) 38 karóból állott haza hoztam, 18-án a zabot felmértem s lett a lovak számára 14 köből – vetni 6 köből 1 véka – a Cselné jószágán a kutat kitakarítottak, én is segítettem, a Mátisfalvi³⁰⁷ szélbe elvetett csomag 4 köből és kupa rosot (rozst) a lovak elboronálták, két eke szántott, - a 17-én haza hozott határ kert a Bararabás Antalnée volt, s ezért haza küldtem és az enyémet 22 karóból állott haza hoztam, 20-án Szentkatolnárol haza jöve az ökrökkel egy fogást szántattam az átkelőbe, - egy gubát (fürtösre szőtt durva posztóból készült felsőkabát) vettem Miskának 15 rft.-fel, melyből megadtam 5 rft.-t, a többivel tartozom, - a magos kendert letörték, 8 napig szárad és Bubi berzenét tört egyedül, 21-én Bubi a berzenét mind megtörte és lett 11 kal. – az út adót elvette Csomos ment belé öt köb: 2 véka és öt ... ros, ennek egész felen a Nénémme, - a falul felől való fele résznek az utón innen való része 2 véka a Mihályé, a túlsó fele résznek a fele Barta felől a Miskáé. 22-én a keresztfától haza hozott fuszujkát kicsépeltek, s lett 11 véka s még egy vékányi bontatlan, - árpát hoztak bé estefelé. – 23-án Donát József úr a 12-én adott malacnak adott társul egy nyári göjei malackát. – 24-én a városba vitt Inesz 9 véka rosot és két véka búzát, a kitsi lóra egy patkót veretett és a vasas szekeret renoválták, 25-én Szörcei Jánosúr egy malatzot küldött ártányt (herélt sertést). – 26-án Salamonnál jártam. – 27-én a malomba küldtem 2 zsák kenyérnek és egy zsák disznónak valót – s meg is örölték, - Csernátonba jártam, 28-án a kurtabeli völgyön kívüli földet kijárni küldöttséget hordoztam, hiába, - a pintze gráditsát (grádicsát, lépcsőfokát) Csomos megcsinálta kívül. 29-én a kölest learatták s lett hetedfél kalongya és egy szekér kaszálás – Egerpatakra mentem onnan 30-án Brassóban a Néném 5 véka fuszujkát a magáét és egy véka borsot a mienket úgy fél véka fuszujkát eladott, - felvásároltam a Néném pénzéből 5 rft.-t. Október 1-én a kölest haza hoztam, az árpát felvettük, a kölest is kicsépeltek, 2-án a köves embernek megadtam az öt rft.-t. 3-án a pityókát (burgonyát) három szekérrel haza hoztam, szedték 12-en a keresztfánál, raktak 7 csomó tököt és egy hordó szekérrel haza hoztam, 4-én a pityóka földet megboronáltam, s szántottam s kaptam mintegy hat köbőlnyi pityókát.

57. lap . 1836 október 4-én a pityóka vermet négy lépés hosszán és három lépés szélesre ásatni kezdettem és 5-ra ki is ásattam, 6-án a városban voltam és a Hadnagyak vettem gabonát, - négy hordó szekér tököt Miska haza hozott, - 7-én a földből való pinzét beszarvaztam s bé is fedtem, - a malomba adtam két zsák árpát a disznok számára, Martonfalváról haza hoztam az istállóra és a nagypintzére való ajtókat, meg a Hadnagyak tsinált ...melyet 6-án a szekérszalmával felvittem és Szeli Bernárd Andrástól a Hadnagyhoz 50 rft.-val vett szénáját haza vitte. – a verem ajtaját felcsináltam és 40 köből pityókát töltöttem az egyik oldalába – estve lakatot is tettem reája. 9-én Feleségem Szentkatolnán járt a templomba, - a kölest megszárazottam s elkötöttem, - Hövejesnek a Katona Bírótól megüzentem hogy gyalog szere lészen Szentgyörgyre (Sepsiszentgyörgyre) menni, - haza levelet írtam – estve nem végeztem el, - 10-én a keresztfától leszedtem a völgyben az

³⁰⁵ [Lécfalva](#) Kézdimárkosfalvától északra található, északabbra van Nagyborosnyó, majd Kisborosnyó.

³⁰⁶ Besenyő = Sepsibesenyő.

³⁰⁷ [Mátisfalva](#). Székelyudvarhelytől északeletre található Mátisfalva.

másfél szekérrel a répát 3, a tököt 3 és fél szekérrel, a kocát levágták, 11.-én a körtefától hasonlólag lett fél kitsi szekér törökbúza, egy szekér répa, kotsán fél kalongya. - a tegnapi és a maihoz a répát a földpintzébe béraktam 204 medentzével, - egy felsőcernátoni embernek ...adtam egy szekér fáért, - Bella a hátsó létrámba vesszőt hozott, erdőbe készítettem a szekeret, 12.-én ... embertől 120 tökkel egy szekér fát és 18 tökkel egy tengej fát hasonlólag 110 –el egy szekér fát és 18-val egy tendej fát, 12-vel egy véka vadalmát, 95-vel egy szekérrel és 70-vel ismét egyet. – az Én szekerem is hozott egy szekér fát, 13.-án haza levelet küldöttem, - a lovakon a patkókat megigazítottam, - a káposztát 1180 fejekben levágták, - az Én szekerem egy szekér fát hozott, 14.-én – egy zsák a disznoknak örzött árpát a malomból haza hoztam, amikor az asztalos is eljött s az ajtóhoz feltsinálta

1. a magházra tsinált fél ablak rámat, melynek ára	12 krajcár
2. a kisgyermek gyalog munkája	6 krajcár
3. egy lapitto	6 krajcár
4. a pintze ajtó	30 krajcár
5. az istálló ajtó	24 krajcár
6. egy kártya pad	50 krajcár
adós maradtam	2rft. 8 krajcárral (az összeg 128 krajcár, ami 2×60=120, vagyis 2 rft. és 8 krajcár. S. B.)

a Hadnagynak tsinált tálosét 2 rft.-t megadtam az asztalosnak és haza is küldtem, - Kovásznára készült a feleségem, - Fülöp András egy szekér fát hozott melyért Én is egy szekér tököt adtam.

58. lap. 1836 október 15-én Inesz Kovásznára vitt egy véka mákot, mely lett 19 kévéből, egy véka vereshagymát, 3 koszorú foghagymát, 100 fő káposztát és 50 répát, - és adta a répából keveset krajcáron, a káposztát 2 rft.-ért, a mákot vissza hozta, a vereshagymát 50 krajcárért, a fokhagymát is vissza hozta, kapott összesen 3 rft.-t és egynéhány krajcárt, - a föld pintzénél grábitsot (lépcsőt) tsináltam egy a régi pintze gerendája darabjából, - Miska a héten hozott három szekér fát, 17-én Miska hozta a negyedik szekér fát, Mihály a fuszulykát elhordta kitsépelte s lett rostáltalan hatodfél véka belőle, 18-án Hövejesné a városba vitt 250 fő káposztát s adta százát 17 suszákon, egy véka apróság vereshagymát 42 krajcáron, 19-én Miska az ökrön elvitt 300 fejet s adták százát 15 suszákon, egynéhány répát párját 3 krajcáron. – Bella és Csomos a heti hétszámba is vesszőt hoztak, - 20-án Barabás Sándortól 5 szál abroncs fát kértem és Csomos Joska megabroncsolta a két nagy és egy kitsi (kicsi) kádat. - Miska hozta az ötödik szekér fát, s egy az előkerék külső ostorán volt karikát elvesztette, Mihály a kert karokat hegyezett, - 21-én az asztagot melyet 22 augusztusba raktam, behordtam a csűrbe, - a káposztát két nagy és egy kitsi hordóba bé rakta Inesz, - a többi rossz káposztát kihordtattam a ganéra, Salamonné fel jött itt hált és 22-én a városba ment s onnan estére haza, a cholerába tegnap temették az elsőt, majd temettek egyet, azon kívül egy gyermek hosszas betegség után, - a kalászt felvettem és lett 9 véka belőle, - a káposztát sós vízzel meg töltötték, a marhákat legelőbb éjszakai halóba köttem istállóba, 23-án malomba vittem ... egy zsák hullás gabonát, két zsákkal a köznek, K betű alatt, a régebb odavitt disznok számára való őrlőt pedig D betű alatt, a véka haritska is öröltem, - Ridel doctor a mostan köztünk uralkodó cholerasokat visitálni járt, melyben Fogarasi vagy is Fidujka János meg holt, és nála haláláig volt három darab földünk ingyen ... maradt ezekből az utkelőbeli két vékás búzával van kivetve, ennek a fele az enyém, hasonlólag az enyém a borsoszerbeli öt véka is az Én szomszédomban, mely már ugar, 24-én Fidujkát eltemették, Nyáguj 18-án egyik szolgálával csépelni kezdett, s bévágtak kézibe összesen 8 kal. búzát, - a vetemény kiásták mind, 25-én a Bátyám kisebb leánya megholt, - Csernátonban jártunk ... - hét is bévágtak 7 kalongát, 26-án mind béhánták és lett 4 kalongya, összesen 19 kalongya búza.

59 lap 1836 október 26-án Mari a terheisége miatt nem szolgálhatván, 10 rft.-val a béréből meg fogadtam Dombi Rebekát, mely pénzig Marit a béréből el hagyotta a pénz bért 3 rft 24 krajcár

a fejelés csizmáját	2 rft 30 krajcár
a viselő rokoját	3 rft
összesen	8 rft 54 krajcár

a hátralevő egy rft. és 6 krajcárt pedig levontam.

- a Bátyám Rosália névű leányát eltemettük – 27-én a búzát felszörták s lett 29 véka ebből, egy véka ment a cséplőrészbe, úgy hogy a rosbol hét véka mérődött reája – Bella a csűr mellé kertet tett, - Hövejestől kettő tapasztotta az istállót, a Néném rozsából bévágtak, 28-án a városba vitt Inesz 125 fő répát, 2 véka fuszujkát és még oda hordozott véka mákot, - melyeket eladván vett egy polyva hordokast 24 krajcárért, a cséplőknek 3 kupa pálinkát 20 krajcárért, - a Bolha lebetegedett s haza ment, részibe csépelni jött Gőge mellé Hents Bandi, s a tegnappal kitsépeltek 9 kalt, bévágtak azon felül 6-t. 29-én a Hadnagynak egy kerek fát küldtem, a malomba küldtem egy zsák búzát és a 23-án oda vitt K és D betűkkel jegyzett három zsákhót haza hozta Miska. 30-án a mostan helységünkben uralkodó úgynevezett cholera nyavájában naponként halván az emberek, azért kívánságokra az embereknek az Úri Szentvacsora kiosztatott, - hazahozattam az N betűvel jegyezve volt hullásból fejez kenyérnek készített lisztet, - és a haritskát ott maradt a tiszta búza. – 31-én Bellánét az istálot sikárolni (sikálni) elhívtam és el is végezte, november 1.-én az ökrökön Miska négy szekér ganét vitt az Ep-résbe, - a Néném 21 kal rozsának a szemeit felvették, s lett a cséplő részen kívül 14 kal. egy véka, és a vékákon

felül járó egy fertály, a cséplőnek ment 3 véka és 7 kupa. Nov. 2-án Mihály haza jött és az istálot tapasztotta, Miskával a csűr kertből a veteményesnek kerített helyre a kapulábakat jót tsináltattam, Jetés Palinak fát adtam a fatalpas szekérbe, hogy tsináljon egy lajtorját. (csináljon egy létrát), Tompa Andristól kértem kölcsön egy sarogja állott (istállóban rácsos etetőt) és egy fél rudelő agosnak való fát, - a tehéncsordabeli marhákat is hon hagytam, 3.-án a malomba adtam két zsák kenyérnek és egy zsák disznónak, és egy zsák fejérnek valót, a tiszta búzát haza hozta Mihály, melynek kértem a Nénemtől 9 véka rosot, Andrásné mosott, - a lovaknak a nagy istállóba tsináltattam télre helyet az ökrök mellé, - tegnapi levelét kaptam a városi bírónak, hogy levelem van a postán,

60. lap. 1836 november 4.-én az ökör istállóba a lovakat által költöztettem, - és Andrásné kívül mind a kettőt belül a nagyot megmeszelte, - a pintzébe tettem 62 tököt válogatva, a piatzra kötöttem egy véka rost, egy véka fuszujkát, és a Nénémnek 12 köből rost, magunknak 40 répát. - a cséplőknek adtam négy kal zabot, hét véka rosét, (rozst) melyből András elvitt négyet, Josi egyet, 5-én elvittem a Néném rosát is, s adtam 1 rft. 9 krajcárért vékáját, a fuszujkát 1 rft. 40 krajcárért. Hatujkáról hazahoztam mind az ökröt, vettem nadrágnak való posztot 1 és fél szinget 4 rft. és 15 krajcárért szingit, fél rőf selymet, 9 krajcárt a szabónál hagytam, - melyre úgy egyéb apróságra költöttem a Néném pénzéből 9 rft.-t, - hazul levelet kaptam ... 7-én a cséplést elvégezték, s lett a részen kívül 20 köből, részbe ment egy köből és fél véka, - a vásár elmaradt, a fatalpú szekeret igazítani vittem a kovátshoz, Miska nem volt hon, 8.-án a városba vittem két ökör szekéren 11 köből rost és nem tudtam eladni, hanem Albertnéhez bétettem, eladtam 40 répát 42 krajcárért, a nadrágot a szabótól elhoztam s fel is vettem, tsinálása 1 rft. 30 krajcárral adása maradtam, - a veres csizmán és a zabolán vett borjúbőr csizmán igazítani adtam 1 rft. 30 krajcárt, 9-én a rosot eladtam, a szabót kifizettem, úgy a Néném rosa árából a nadrágom ki vett pénzt is, 10.-én a Nénémnek borjus tehenet vettem, 47 rft.-val és 30 krajcárral, - a fatalpú szekérbe kast vettem 1 rft. 6 krajcárért, - mikor a Néném az előbb vett sarogját kasnak 2 rft. 30 krajcárral az árát megfordította, 11-én Csernátonba a Farkas licitációján voltam és nem vettem semmit, a kováts a fatalpú szekeret megigazította, úgy az ágoval lajtorjára a vasat fel is verte s haza hozattam az ökrökkel, - a 8.-án a postán az Én értékevelemmel együtt Valanst . levelét kiváltván az árát kifizette, 12.-én a fatalpú szekeret összeállítottam, délután elmentem rajta Borosnyoba és Konya Jánosnak vittem intereszbe (hitelbe) egy köből búzát, a pénz derekából is megadtam 30 rft.-t, onnan mentem estére Egerpatakra és onnan, 13.-án Rétyre Keresztesnének az Én részemről járó intereszt 6 rft.-t és 15 krajcárt által adtam, a teheneknek répát kezdettem adni, 14-én egy kősöt vettem, Mátisfalvi Csomos Jánostól 5 rft.-val és 30 krajcárral, az árát 22.-én ígértem, hogy megadom.

97. lap. 1838 augusztus 21.-én mint a 91.-ik lapon a 29 krajcár napi jegyzésbe irt hat krajcárt pontatlanul lehet olvasni, azon föld július 18.-ik napján learattatni a Néném részét a felírás ellen minden egyezésem nélkül, akaratom ellen betsülés nélkül elvitette 3 szekér víve 17 kalongát - a Néném vissza hozta a feleségemtől neki aratott és a fentebb irt lapon amely ....minden akaratumk ellen itt hagytam 22.-én a tegnapi napon felvett rosbol 6 köblöt ökör 2 köblöt lovasszekéren a városba küldtem, amelyből eladatott 2 köből per 6 rft.-ért és 48 krajcárért, a többit betették, 23.-án a Néném rosából itt maradott részt is elvitte egy szekere, s azon felül az enyémből is 10 kalongát és így neki maradt 23 kalongya és 20 kalongya, 27 kivételezve, a városba voltam de a rost el nem adtam - Szabo Andrásnének megfizettem a kétszeri hozás pálinkáját, elmaradt még egyszeri, Miklós a tarlót kaszála, 24.-én letörlőleg (adóságért cserébe) kaszála, a búzát felvettem s lett 6 véka, melyet a malomba is küldtem, - a kapát bevitte Sándor a borsó szedésből, 25.-én Inesz a városba ment, és haza hozott 21 köből rost, a többi ott maradt, a keresztfától hordtam 3 órakor 17 kalongya rost a csűrbe, s az eső miatt mind félbe maradott, 27.-én a keresztfától lehordtattam mind és lett onnan 23 kalongya, 28.-án a rost feltakartattam, 29.-én az aszlagba tétettem 50 kalongya rost, búzát is 28 kalongát, a csűrbe a rost 23 kalongát, búzát 30 kalongát, ezen kívül

98. lap. ezen kívül kicserélődött ros 58 kal, búza 5 kal, képebe ment 3 kal, a túlsó lapon van 128 kal, 1838.-ban a termés 194 kalongya. 30-án részbe kezdett csépelni, Nyáguj Márton búzát Mihálynak, 31.-én a Néném zabját aratni kezdettem, 9 aratóval, ebből pénzes három, s arattak, s lett 32 kalongya. Szeptember 1.-én Miklós és Borláti Pista ketten lekaszálták a fekete borsot, s az árpát is, - a búzát, mely volt 12 kalongának a szeme felszórva lett, 10 véka e vetni való búza, - 2-án Marosvásárhelyről megkaptam a Fogaras vidéki Grenty Boca fogságért beadva volt leveleimet s a magos helyekre fizettem ...1 krajcár válasszal, - 3.-án a borsókertről a csűrbe tétetett 18 kal búzát tsépelni kezdték, - Tompa Pál a bátyámnál ebédelt, valamint Dénes Balás a feleségivel tegnap nálam, amikor a zabot megnéztük s amint a végiről láttuk volt 33 kalongya zab a földbe, 4.-én az árpát felaratták, a fekete borsot kétszer haza hoztam, a búzát kitsévelték, a búzából lett 5 köből szép, ebből egy véka ment részbe, vető lett 3 és fél és így ez az ez előttivel lett 35 véka, Josától levelet kapván ...aláírtam, a szolgáltnak vettem: Miklósnak egy pár tsizmat 6 rft. Katinak 4 rft. 25 krajcárért két harisnyának valót 4 rft. 42 krajcárért,

99. lap. 7-én Dénes Balás a maga szekeren a 33 kal zabot elvitte, senkinek se adván hírt, a kendert eláztatták, lett kendermag 3 véka vetni egy életnek, 8.-án a Néném féle rosot csépelni kezdték, a szilvát leszedték, 10-én a lencsét és borsot lekaszála Miklós, a mákot learattuk és lett 27 kéve, 11.-én a rosot kiforgatták és lett 24 kalongából 18 köből, s ebből a fészkerbe ment 2 véka, a lencsét és borsot haza hoztam s lett 3 véka borsó és 2 véka lencse. 12-én az árok mellé vetett Miklós 5 egész véka búzát délelőtt, a malomba adtam két sák (zsák)

búzá, a Kovácsnak 1 véka rosot, délután a ... 5 véka rosa, 13-án a városba eladtam 3 köből rost per 1 rft. 42 krajcárért vékáját, vettem magamnak 5 rft. 30 krajcárért és Inesznek 3 rft. 30 krajcárért csizmát, délután két ekével az epréren elvettem 10 véka rosot magamnak, 14.-én, a kaptárba délelőtt 6 véka búzát és ..... a Nénémnek az .... 15.-én az árpa kapát ... 17.-én az árpám behordatták, s bé hordták 4 izbe – ebből két szekér vissza – a többi ... 18.-án ...szolynál jártam, a tartozásomról egyezni és nem lévén ott a feleségére vasárnapra tett terminusra, 29.-én a Bátyám adott 3 kalongya zabot, melyet a Mátisfalvi szerből a lovakon haza hoztam, 100. lap. 1838 szeptember 19.-én haza a levelet írtam, Matosfalvi Czel Szabo fiától ... 20-rol, 20-án a kendert kivették – 21.-én a fuszujkát a mezőről haza hoztam a kinti szekérrel, 22.-én két kis szekér tököt 20 kal. – az árpát felvették és lett 12 köből és 2 véka, 23.-án a malomba vitt búza, 6 zsák köz, 1 zsák fehér kenyérnek való, és egy zsák disznónak való, és így van nálam 9 zsákkal, ... 24.-én a Bátyámtól kapott 3 kalongya zabot kitsépelték s lett 3 köből, a hízó pajtát megigazítottam, 25.-én az istállót megtapasztolták, Bitai Samu megházasodott, elvévén ...Lilit, a lakodalomba ott voltunk, 26.-án hoztam egy hordó szekér .... Hozott 3 zsák árpát lisztnek, 27.-én Inesz a városba vett egy kötés fonalat 11 rft.-val. 28.-án megnéztem a vetéseket mivel hóharmat lett, s meglepetésemre kikelve találtam az eprés alatt való 2 vékát, ...

101. lap. 1838 szept. 28.-án ... innenső vége ..... 29.-én tököt hoztam a disznoknak, okt. 1.-én az istállót megsikárolták, 2.-án a kölest learatták, s lett a fuszujkás földön 8 kalongya, a másikon 2 kalongya s 3 kéve, 3.-án tubákot .. s lett 78 csomó, azután 3 szekér pityokát ástak, 4.-én a többi dohányt is fel ... Inesz és lett 26 csomó, azalatt a pityoka ásást elvégezték, s lett egy jó szekér, délután még szekérre való tököt hánytak azon felül, haza hoztam az ökörnek is egyet, 5.-én Kati Zabolára ment, Én a lovakon hoztam 3-kor tököt, Miklós a kölest behozta és egy szekér tököt, - D Joskának levelet írtam, a vetni való pityokának vermet ásattam, s tettem mérve 17 köblöt, ezen helynek melletti végénél a kert felé nyújtólag ... gabona ..6.-án a pintzébe behordhattam a többi pityokát, a színbe, Inesz Kovásznára vitt 2 véka rosot, hogy vadalmát vegyen belőle, 7.-én ...gyűlést akartam tartani, de nem jöttek el, 8.-án Miklós az erdőbe volt, a káposztát levágták, a füves kertből...hoztam, Miklós az erdőbe volt, 13.-n Miklós abroncszott,

102. lap. 1838 okt. 13.-án a káposztát bésozták, 14.-én Ikafalván voltunk ebéden és Ferust (1836-ban született Sipos Ferencet) a Nénnye ott hagyatta, 15.-én a török búzát haza hoztam és lett rajta 2 nagy és 7 kis szekérrel, a tököt mind haza hordtattam és lett összesen 6 hordó és 8 kitsi szekérrel, kárt láttak lopást már fél véka törökbúzá, (kukoricát) látta Orbán János Csomos András és Bodo. 16.-án a törökbúzá fel bontattam a vetetni valót felkötögettem 511 pár ..., 17.-én a répát ásták és haza hozott Miklós egy szekérrel, 18.-án a kotsánt (kocsány virágnak vagy termésnek a nyele) learatták, a répát mind hza hozták a lovakkal 3 az ökrökkel 3 szekér répa, 19.-én egy szekér kotsánt hordtak az ökrök, Hövejes a tegnapi napon megholt, 20.-án négy kalongya kotsánt adtam Hövejesnének, a fejszét Miklóshoz vittem igazítani, Ferust Ikafalvárol haza hoztam, 21.-én Dénes Balás hozott szilva csemetéket, Ferust elvitte, 22.-én a szín alá téve volt 3 ... répát verembe tettem, 23.-án a szilva tsemetéket elültette Miklós 34-t a régi 3-at az új szilvásba, 24.-én két zsák törökbúzá ...megszárasztva lett 3 véka,

103. lap. 1838 okt. 25.-én a tinót ... eladni hajtottam, de nem vették meg, 26.-án ... a bába Gyurinak adtam 22 rft.-t, a havazás a határt beszabadolta, 27.-én .... 28.-án vettem 9 rft.-val párját Getzi³⁰⁸ Tamástól 10 juhot, melyből 5 feketét és 4 fejt meg is bélyegezve kezemhez adott, egy fejt pedig fog adni később a magáéból, a béjegem: mind a két füle hegye ...el van vágva, egyik hátra a másik elejére, az árát megadom az az asztagban levő rosbol, ..14... ide hordtam és a 15 rft.-t megadtam, 29.-én Szentgyörgyre mentem elvive a tinó árát 26 rénusforintot, Kati átadott malacát eladtam 2 rft.-ért, egy Szörceitől kapott faj disznó malatza megdöglött, és így van négy disznom, 31.-én hálтам Egerpatakon, ahonnan Brassóban voltam, nov. 1.-én Barátoshoz jártam, hogy megnézetném a lovat, mivel sánta, de nem kaptam haza,

104. lap. november 2.-án Miklós az erdőbe ment mert igen szép idő volt, 5.-én hasonlólag az erdőbe volt, a vetni tartott két szekér árpát felvették s lett hat köből és két véka, részbe adtam 1 vékát, 6.-án Csernátonba jártam Serezszelnél, de hiába, az asztagot bé hordattam, s a rosot kezdette Nyáguj Matyi a legényekkel tsépelni, 8.-án Inesz a városból haza jöve Ikafalvára ment s Ferust ott hagyta, ahol a gyermeknek vett 1 forintos tsizma árába adtak egy köből zabot, 9.-én kitsépelték 20 kalongya rosot s felvéve lett belőle a részen kívül 12 köből és másfél véka és a részbe szánt másfél véka, 10.-én Inesz ökörszekérrel 10 köből a városba vitt s eladott 4 köblöt, a többi haza hozta, adta vékáját a 4 köbőlnél 7 rft. 24 krajcáron, így adtak érte 29 rft. 36 krajcárt. 11.-én az ...kertét amint ....licitálták és Orbán Pál 12 esztendőre ...13.-án Miklós a keresztfához vitt hat szekér ganét, mielőtt a városba vittem 8 köből l és másfél véka rosát per 51 krajcárért vékáját eladtam, ebből a veres csizmát megfejeljék adtam 23 suszákot 14.-én Miklós Csomossal vittek 16 szekérrel,

105. lap. 1838 november 14.-én Getyi Tamása tizedik juhot is elhozta és Én is úgy amint alkalom volt 28 ... mely tizedik fehér kisebb a többinél és csak a fél füle vágom úgy csapva mint a többi a más füle csak ugyan van vágva, 15.-én Miklós vitt az akójból 3 szekérrel, vettem 18 sing zeke posztot 9 rft.-val, 16.-án a disznó pajtából a ganét kivitte Miklós 3.-szor, és így a keresztfánál 17.-én 28 szekér ganét elterítettem, Csomos a Miklós zekéjét megvarrta, felment rá 9 és fél sing, 18.-án Inesz Ikafalvára ment Ferust haza hozta, 19.-én a

³⁰⁸ Getzi jelentése Gergely, Székelyföldön így becézték a Gergelyt a közelmúltban is. (Olosz Katalin 2006 aug. 4. levele alapján)

Kotsis Gáspárné testvére az ígért írásokat el nem ... B. Ferenc két véka búzát küldött, 20-án a Székbe jártam s délután a borsoszebéli tíz vékás a Sereszely tartozása megadáásért 300 azaz háromszáz rtf.-ért Gál Rosinak a Mester Corpani János régiuszsága alatt eladtam állagba a gyermekeinek, 21.-én Sztkatolnán jártam, ... s a vékát melyet szegődtem volt két ággyal együtt 14 rtf.-ba, és előtt adtam volt 4 rtf.-t és 10 krajcárt, megtsinálva haza hoztam, az ágyak meglesznek mához egy hétre, 22.-én Inesz a városba vitte a búzát, s eladta vékáját 2 rtf. és 7 garason, 23.-án Kovásznán voltam törvényben, 24.-én a hízóknak melyek ettek eddig pityókát két hétig – az előző hétig répát, azelőtt tököt, - kezdettem törökbúzát (kukoricát) adni enniek.

106. lap. 1838 nov. 26.-án a nov. 20-án a borsoszerbeli földre felvett 300 rtf.-ot Sereszelynek megadtam s az írásom elszaggattam, 25.-én Dénes Balázsné itt járt s a gyermeket magával vitte, 26.-án a juhokat a Bátyám haza hajtatta, mivel nagy hó lett, 27.-én Inesz elvitt 15 véka rosot s adta per 1 rtf. 48 krajcárért vékáját, 28.-án Miklós a két kisebbet a hízóból megölte s lett egy jó új szalonnája, 29.-én egy leányt Trésit megfogadtam ígérve neki pénzt 20 rtf.-t, egy pár új egy pár fejelés csizmát, viselő rokoját, harisnyával rojtos ruhát, nyúl ruhát 3 sing 2 inget, nem jött el, 30-án megfogadtam a Bátyám málnáló Latyit ígérve neki 4 véka vetést, 4 rtf.-t, derék bundát, zekét, 2 harisnyát, 1 pár új és egy fejelés csizmát, 3 inget, 2 gatyát, egy sapkát, december 2.-án megfogadtam nagyobb szolgának a Czél Latzinál (Lacinál) levő Szög Lajost, a bére 8 véka vetés, 8 rtf., 1 forint kalapra, zeke, kitsi bunda, két harisnya, 3 ing, 2 gatyá, egy pár csizma és 2 pár botskor (bocskor), 3.-án kapáló leánynak megfogadtam az Andor leánykáját, Ágnest, a bére egy pár tsizma, egy .... Harisnya, egy ... ruha, 2 ing,

107. lap. dec. 4.-én Betző Sándor ... osztály aránt megegyeztünk, 5.-én a nov. 24.-én megöletett 2 malatznak az aprólékját a füstre feltették, s a szalonnát a falra, 6.-án a tsizmám a várósból (a napló szerint SzentKatolnáról) haza hozták, 7.-én a kovátsnál jártam, 8.-án jöttem reggel haza ez alatt felvettek 8 kálunga rosna a szemit s lett 19 véka s egy kitsi, amelyből 17 vékát 10.-én Inesz elvitt a városba s adta vékáját 1 rtf. 40 krajcáron, 11.-én a Malmos pert ítéletre adtam, 13.-án Ferust (Ferenc fiukat) haza hozta Inesz, 14.-én a három nagyobb hízót leölettem, 15.-én Kovásznára mentem s vettem 1 rtf. 24 krajcárral köblit 3 köből zabot, melyhez 16.-án Szörcsi János úr is adott két köblöt és haza hoztam, 17.-én az első házba belétöltöttem mind az öt köből zabot, 18.-án a Malmos perreferálása elhalasztolodott, 19.-n a Szörcsi félé gölye (nőstény disznó) megmalacozott hármát, 20.-án Inez a városba ment, a Nemere felelte igen fura, 22.-én a középső gölye is megmalacozott hármát, 24.-én a csuprom meglopták s nyomon követve meg kaptam H. A.-t. 24.én Eugén³⁰⁹ ide jött estve, 25.én elmentünk Gkafalvára szánnal, 26.-án Gkafalvárol ide jöttek Ineszt elvitték, 27.-én Eugént Inesz haza vitte, a Hidke ide adta az ígért ... és két berbéts bárányát, (berbécs: birka általában kos) hogy adjak érte egy nőstény bárányt, a Josának irt levelet a postára tettem, Hazul levelet kaptam, ...melyre írták, 108. lap. hogy Matosfalvi Czel Andristol küldöttek volt levelet abba 5 mellette 2 összesen 7 pengő rtf.-t, 28.-án Martonfalvára mentem de őt meg nem kapva a káplárral reportra marasztaltam, 29.-én beszéltem Datzo Hadnaggal ez aránt miután 30-án felmenve Csernátonba a Káplár mondta, hogy megpanaszolta Czelnek , a köztől ez nap kaptam az eddig tagadott levélnek megismeréséről igazat, melyet 31.-én ...szantia mellett beadom a reporton Datzonak aki úgy nyilatkozott, hogy panaszom válasz nélkül adatott, el igazság végett kezéhez, - ezek után békével eltölt a lefolyt 1838 esztendő és béállott az 1839 esztendő, mikor is januarius 1.-ő napja fagy és felleges idővel jött elé, számot vettem Miklóssal akinek adósa maradtam 11 rtf. és 55 krajcárral, Csomos Sándornak hasonlóul pénzel, 4 rtf. és 10 krajcárral, a kitsi leánykának 1 rtf.-val és így összesen maradtam el a háromnak, a negyediket kifizettem, innen a 17 rtf. és 5 krajcár, (11+4+1=16 rtf. 55+10=65 krajcár, ami 1 rtf. és 5 krajcár, az összeg így lett 17 rtf. és 5 krajcár)

109. lap. in anno 1839 január, 1.-én mind a két szolga és a kitsi leányka szolgálatokba beállottak, 2.-án estve bé hánytak búzát, hogy másnap tsépelni kezdjenek, Salamon fel jött s a Bátyámnál hált mikor is az üstöt elvitte, 3.-án elmenvén mi is Létzfalváig, hol is megnéztük a helyet, hogy a juhokat oda hajtassuk a szalmáját elveretni, 4.-én a múlt hónap utó napján a Svadronhoz bé adva volt kérelem, nem telyesedésbe kellettővé telét sürgetni jártam a Hadnagnál aki a holnapi napon ígérte el igazítását, a nov. 29.-én fogadott szolgáló elé nem jöven, megfogadtam a Czifráné leányát, akinek a bére megvagyon, a bér jegyző írásban is, azonnal szolgáltyába bé állott, 5.-én a Bátyám a juhait Létzfalvára hajtatta, az enyéimek itthon maradtak, a Hadnagnál jártam aki az ügyet el igazítani fogadta, ekkor nem jelent volt meg, hanem újólag után küldött, a búzát mind lehányták s volt 27 kalongya, 7.-én a Hadnagytól érttettem hogy a bepanaszoltam elé volt hosszas van, s az ügyem a közelebbi reportra vagyok halasztva, 8.-án Inesz Csernátonba járt, 9.-én kértem Széfán Jozsitol 8 pengő rtf.-t, költsön (kölcson) melyet adott írás nélkül, délután Adolfot a cseestől elválasztani kezdte Inesz, miután szopott 10 hónapot és 17 napot, születve 1838 febr. 22.-én, március 7.-én kereszteltetett, (ezek szerint Sipos Sámuelnek volt egy 1838 febr. 22.-én született és 1838 március 7.-én kereszteltetett Adolf nevű fia, akiről a családi iratokban sehol nincs említés, aki gyermekkorában meghalt), 10.-én a városban vettem Ferusnak (Ferenc fiának) 1 rtf. és 6 krajcáron tsizmát (csizmát), 11.én számoltam az .... Jövedelmemről s abból tett költésekről, 14 kalongya rosna a szemit felvettük s lett 29 véka ebből részt adtam 13 kupát,

110. lap. in anno 1839 január 12.-én, [Ikafalvára](#) jártam a Bátyámmal, (Sipos I. Zsigmonddal, született 1800-

³⁰⁹ Botár Inesz testvére volt Botár Eugén (Ödön) katonatiszt.

ban), Feruskának (Ferenc fiának, született 1836 elején) a tsizmát (csizmát) felvittem a sarkantyút felvertem, - Orbán Pál az Eulai kert jelen.. arendájának (haszonbérletének) meghozta felit, nyugtatványom lázik a ...rá írva, - Inesz [Szöröcsén](#) járt, 14.-én Csernátonba jártam s a Városba (Kézdivásárhelyt) s estve (este) Czel Anti megadott 5 rft.-t, 15.-én a reportra jártam és délután kivettem arendába a Betző Andris jószágát, megfizetve az első részlet ki arendát 15 rft.-t, az arenda ideje 12 esztendő, 16.-án a Czel Antinak az ötse (öccse) meghozta a 12 és fél rénesforintot is, és mivel a levelet elé nem adta garanciát adtam, hogy amikor elé adja akkor a beléje zárt pénzt vissza adja, - a répát a veremből ki vettem, s a pintzébe betettem, 17.-én Inesz a városba (Kézdivásárhelyre) ment s a haza írott levelet postára tette, a várósból ment Ozsdolára (Kézdivásárhelytől nyugatra fekvő közeli falú Ozsdola) hozott egy légej (A légej fából készült zárt edény, két fadugóval bedugható nyílással. Egyik nyílás nagy, ezen öntik be vagy ki a folyadékot, a másik kicsi, a levegőztetésre szolgál. A tejes légej 30–35 centi átmérőjű, kb. 20 centi magas, korong alakú edény. A vizes légej felfelé keskenyedő csonkakúp alakú mintegy 10 liter befogadóképességgel.) pálinkát, melynek valamint a karátson (karácsony) előtt hozottival adós vagyok összesen 12 rft. és 30 krajcárral, 18.-án A Miklósnak volt tartozásom az Anyának kifizettem, 11 rft. és 55 krajcárt, - a termet tököt felmérték, hogy elcseréljék, - a kisebb malatzokból (malacokból) egy megöletett, mivel a többi megnyomta volt, tehát maradt még öt eféle, 19.-én a nagyobb malatzokból is megöltünk egyet, 20.-án Kovásznára a bálba menni el mentünk, délre Szöröcsére, s onnan a Szöröcsei János úr költségén a bálba, ... járt Eugén és Ikafalvárol 21.-én Délután haza jöttünk, a Betző jóságá ... 22.-én a lovakon hoztak egy tönköt Oszolárol 23.-án a márkosfalvi pernek 30 – ra tették a tárgyalása idejét,

111. lap. 1839 január 23.-án Csomos hét szán fát hozta, 24.-én Oszolárol a lovak hoztak egy tönköt, 25.-én Kovásznán Nagy Mihály adott 3 ...rft és az adósságba 10 krajcárt, ezen felül adtam Én is 50 krajcárt váltóba, Szabo Antal a leveleit elvitte, 26.-án Bitai Samunak adtam két malatzot a nagyobbakból, és így maradt 4 ártány (herélt sertés) és két tarka gölye (nőstény disznó), - az ökröket és a lovakat küldtem Oszolára fáért, amikor vittek egy sák pityokát (zsák krumplit) – a kisebb malatzokból egyet megöltem, így 3 ártány (herélt sertés) és egy tarka gölye (nőstény disznó) maradt tartani, - 28.-án Salamonék Ikafalvárol jöve itt jártak, 29.-én Inesz Ikafalvára ment, s Ferust (Ferenc fiát) haza hozta, mert rosszul volt, - a Nénémnek egy nagy lapitót (gyűrődeshát) vitt, 30.-án Balás sógornak a leánya ellen a Compániához (társasághoz) panaszt írtam adósság és szidalmazásért, (ez azt jelenti, hogy Sipos Sámuel nővérenek Karolinának és férjének Dénes Balázsnak 1839.-ben már volt egy legalább 19 éves leánya, így a házasságkötésük 1819 körül volt, és Sipos Karolina 1800 előtti években, vagy 1801-ben született, mivel Zsigmond nevű testvére 1800-ban született) – Gál a Malmosnak nevezett pert megnyert a Széken (Bíróság) 31.-én [Futásfalvára](#) mentem a Druszával (drusza, akinek azonos a mienkkel a keresztnéve, tehát valamilyen Sámuelről van szó) egybe fogva ahol is a Jelű leveleit és a per folyást kivettem – az kitétellet és Marosvásárhelyre írtam Mgs Keretes úrnak, hogy espediálta azon draceptori apellát (apellálás: jog, fellebbezés) mandátumot (mandátum: felhatalmazás) melyért február 1.-én ...el is ment, Kovásznán ítéletet mondtak a Bitai perében miszerint oculatio (oculum pro oculo et dentem pro dente, szemet szemért, fogat fogért) rendeltetett, Kovásznán voltam, - 2.-án Dombit megkértem hogy Csomost intse meg, hogy a jószágon ne pusztítson, - Dénes Balázs, a Néném, a Bátyám, s Ineszszel Egerpatakra mentünk, 3.-án haza jöttünk, Balásék itt háltak, 4.-én haza mentek betzőnit betsültek, 5.-én Csernátonba jártam, nem volt szék, 8.-án Szöröcsére mentem a Gabrianyi dolgában, és 9.-én miután a székből haza jöttem adott Szöröcsei János 5 rft.-t. 10.-én kifizettem a nagyobb szolgát s eleresztettem,

112. lap. február 10.-én Zabolai Jakabfi hozott egy kötő rudat, 11.-én a Bátyám leányát megkeresztelte a Mátisfalvi pap, keresztelve Rosáliának, 12.-én Angyalosi Gazda Gábor a Josef névre leszállított perbe fizetett 5 rft.-t, 12.-én a Jalu dolgában ....adóslevél megérkezett, 13.-án a temető aránti Bizottság itt járt, egy fejér (fehér) juh megdöglött, és Én három szürkét megnyúztam, a bőreit megvette Getyi ... 16 suszákjával, ígérve, hogy az árát péntekhez egy hétre meghozza, - Dénes sógor a legényeit levéllel itt járatta, s Én is válaszoltam, 14.-én Inesz az Úr asztalára bort vett per 1 rft. 4 krajcárért kupáját, Estve ide jöttek Dénes Balásék, 15.-én felmentünk Dálnokba a Király Bíró úrhoz, hogy a pere árait beszéljük, 16.-án Betző Miklóssal elmentem ...ra a Báróhoz ítélni a Gál ellen kellett remitusot (visszaküld) - melyet 17.-én megolvastott Barabás Samu is, 18.-án falu gyűlésre hívatott és a Mátisfalviak jelenlétében felolvastam a remitus (visszaküldést) miután Betző Sándor Mátisfalván leírta és Kelemen Marit megfogadtuk, hogy elvigye, ígervén 10 rft.-t, 19.-én Inesz Ikafalvára s sok hamut hozott, 20.-án Egy fiú meg bárányzott fekete kos bárányt – Salamon itt hált, 21.-én Egy [Eresztevényi](#) emberitől Keresztesnének az interest megküldtük, Salamon látta, 22.-én a Gabrianyi dolgában Szöröcsére vittek....

113. lap. február és március, febr. 23.-án, Szöröcséről haza küldtek – amely nap a Kolozsvárra küldtünk el indult, 24.-én Ikafalvárol itt jártak és Ferust (Ferenc fiát) el vitték, - egy kőst vettem 5 rft. 25 krajcárral, azaz 4 rft. 35 krajcárral, 27.-én a Szék szinin Dénes Balázssal a békesség el próbálkozott – de volt feleségivel meg nem egyeztetett, (Dénes Balázsnak a második házassága volt Sipos Karolinával) március 1.-én Szöröcséről elindultunk Kovásznára, de a Zabolai réten el nem mehetve vissza tértünk – látott Kos a szolgájával és egy Kovásznai káplár, 4.-én a vett sőt hét darabba vágattam, 7.-én Inesz a városba ment és Én [Dánosba](#) voltam Miklós Antalné részire a fiai ellen lévő osztályba, 8.-án estve haza jöttem és 9.-én Kovásznára mentem szánnal, 10.-én amelyik juhot leg előbb megbárányozott volt megdöglött és megnyúztam, bárányozott volt február 20-

án, 11.-én Dánosba mentem a márc. 7.-én és 8.-án folytatott osztály elhatározása meg hallgatására, 12.-én Dánosból elmentem a Székbe, mikor haza jöttem délután 20 órakor, megérkezett Kelemen Mari Kolozsvárról elhozva a recurtus (visszatérő) beadások kellett jeszimoniumot, mely vala zárva a [Bikfalvi](#) levélbe, Apósom (Botár Inesz édesapja Kolozsvárt lakott) küldött levelibe zártan Eugénnek írt egy levelet, ami március 4.-én kelt, 13.-án szék nem volt, s ezzel vége lett a...16.-án Szörcsére mentem, s délután elmentünk János úrral Kovásznára a paphoz, akivel a földekről beszéltem, 18.-án a Betző szekereihez 3 löcsöt (löcs: a szekéroltal felső szélét a tengely külső végével összekötő vasalt görbe rúd) vasat hoztam, s felvitték Dánosba az osztályba, 19.-én Csernátonba mentem Sereszelyhez árpaért és zabért, de akkor nem adott, innen mentem Domokos József úrhoz, hogy a földek vásárlásáról beszéljek, s azt ígérte, hogy szombaton lejő és többet mond, 20.-án Szebán Zolival beszéltem, ugyan a föld vásárlásáról, hogy az Apám (Sipos Gábor édesapja, tehát még élt 1839.-ben, s gyermekei: Zsigmond, Karolina és Sámuel) részire gyermekeit ki szeretném fizetni, s ígéretet tett, húsvét harmadik napjára, hogy ad négyszáz rft.-t. 21.-én Inesz a Kolozsvárról Eugénnek küldött levelet meg küldésre a városba vitte, 22.-én Szörcei János és Mihály urak meg... a Dima házát és kertit, 23.-án Sereszelytől vettem árpát per 5 rft.-ért, zabot per 3 rft.-ért köblöt, mindkettőből 10 köblöt, összesen vagyok adósa nyolcvan rft.-vel melyet meg akarok adni június 17.-ére.

114. lap. 23. március Különben lekötöttem hitelezéssel a völgyön kívül lévő két vékás földem azért summa pedig azon esetre, ha a megadáskor a vett gabonák piaci ára feljebb lesz, azon az áron fogadtam, hogy meg fizetem mindazon tíz köből árpát és tíz köből zabot haza hozta az ökör szekér és a lo szekér, a zab meglehetősen tiszta, melynek most az ára 2 rft., árpa elegyes melynek az ára négy rft. Köblinek – és így jelenleg feljebb adósa az árpa 1 rft.-val, a zab 30 krajcárral, mely okot remélve, hogy a fizetés idején feljebb nem fog menni, az arra a szükségétől neki szerződötten könnyen megígérhetem az irt módon fizetni, megfizettem az írás van a pugilárisba (jegyzetkönyvbe) mert a contractusban (szerződésben) maradt, 25.-én Inesz megvett Baba Andristól egy ökör borjút 9 rft.-val, melyért 26.-án adott Szörcei Jánosnének egy gyűrűt aki is adott érte 2 és fél véka rosot (rozst), és ezt kipótolta 3 vékára, 28.-án eladta a városban 6 rft.-én a többi Én kérve a bátyámtól 10rft.-n meg adtam, a többi 7 rft.-t, pedig elköltötte az innepre (ünnepre) vásárolva, - a postáról hozott levelet, megírja Apósom, hogy a jószág vásárra tehető pénzt Szent György napján nekünk mástól kölcsönözve kiadja, csak hogy váltot adjak róla, 30.-án ...haza ... 29.-én írva, hogy magam fogok érte menni, Szentkatolnán jártam mutatni a vásárolt levő contractust, (szerződést), Inesz Betzőhöz veteményezett, március 31.-én és április 1.-én a Húsvéti napokat békével töltöttük, április 2.-án Inesz Csernátonba ment Én pedig Szebán Zolitól kértem költsön két pengő rft.-t, és így a 9.iki januári adós 8 rft.-vel együtt vagyok adósa tíz pengő forintokkal, 6.-án a Betűző házába a kementzét leszedte Szebán Zoli, s a között bérakta téglával, az ökör csordabeli marhákat felrótták, a pityokát a veremből kivettem, hiba nélkül telet, jöllehet a verem egyik oldala nagyon vizes volt, mely az évben ázhatott, mivel igen egyarányú kemény volt mind ez ideig a tél, 8.-án Hővejes Miskát Kovásznára küldtem a Paphoz levéllel melyben tudakoztam, hogy az adott szava szerint mikor kapok pénzt, mivel a terminus (határidő) igen közel van, mire az napi levéllel 9.-én válaszolt, hogy 18.-án maga ide jő és ami pénzt összeszedhet elhozza,

115. lap. április 18.-án Szebán Zolitól felvettem a Mátisfalvi szerbéli földem felére 150 rft.-t, a volt 25. májusi adóssággal kipótoltam kétszáz rft.-re, 19.-én Kovásznán a Paptól felvettem háromszáz rft.-t, a völgyön kívül levő 3 köblös földemre, - az alatt a Bátyám kérve Gáltól az ő útkelőbeli földére 250 rft.-t, ebből nekem adott kölcsön 225 rft.-t, mely pénzzel 20.-án elindultunk Küküllő végébe Gvályán háltunk Rákosba³¹⁰ 21.-én Sztítás Kereszturon³¹¹ és 22.-én megérkeztünk szerencsésen a Gábor János házához, holott is 23.-án a más elintézett módon a kívánt 1200 rft.-t hiba nélkül által adtuk és így a Sipos József részit örökösen megvettük (Sipos II. József, Sipos II. Gábor testvére, akinek fia Sipos Sámuel. Ennek alapján Sipos II. József 1839 előtt hunyt el) – onnan mentünk háltni Ludasra, 25.-én esvére Kolozsvárra, 26.-án Apósom adott az Én kötelező írásomra, hogy amikor kívántatik három hónapi előre való megintésre tartozom megfizetni a hatszáz – 600 rft.-t, mellyel 27.-én elindulva háltunk Tövisbe, 28.-án Szebenbe 29 ...éj 30.-án estébeli 11 óra előtt érkeztünk haza – május 1.-én a Bátyámnak a pénzt vissza adtam, 2.-án egy tehenet vettünk 50 rft.-val, esztenára (juhok hegyi karámjába) hajtották három fejős juhok, 4.-én Kovásznára mentem, 5.-én a Bátyámnál volt 3 köből féle földért a Feltő hasába Betző Sándor előtt adtam 140 rft.-t, téglá vetőt fogadtam, hogy 20000 tégláért adok 60 rft.-t, melyből előre adtam 20 rft.-t, 6.-án a nagy házam ablak keresztjét, hogy a Betző házára feltegyék lebontották,

116. lap. 1839 május, 7.-én Csernátonba voltam törvénybe, 8.-án hozott másodszor vesszőt az ökör, Csomos Zoliéktól a Mátisfalvi szerbe osztatlanul bírt földet kivettem 150 rft.-tal adva a pénzt interesszére (kamat) 50 krajcárt, ebből a Bátyám pénze volt, a neki adtam 140 rét.-ón felül levő 10 rft. - az interest az enyém. – Eugén a tegnap ide jöve ma elment, mondta hogy 140 szál fának levágatásakor lejegyzésére küldjek ....9.-én Inesz a város felé menve elvitte Liszolt és oskolán hagyta, a favágóknak vitt egy véka lisztet, egy zsák pityokát és 6 kupa pálinkát, - az asztalosnak fizettem 7 rft.-t és 30 krajcárt, - az Agyokét Martonfalvára küldtem, Andristól 9 rft.-t és 10 krajcárt adtam volt előre 4 rft.-t és 10 krajcárt, a pipa fogas ott maradt helyébe 50 krajcárt, 10.-én elvégezve az asztalos a Betző házát költöttem reá pádimentumnak (padlónak, padlózatnak) deszkáért 7rft.-t,

³¹⁰ Rákosfalva = Alsó- vagy Felsőrákos.

³¹¹ Sztítás Keresztur = Székelykeresztúr

szegért százat 50 krajcárért, összesen 8 rft. 20 krajcárért, az asztalosnak 7 rft. 30 krajcárt, a kis ajtó és a kis ablak ráma 50 krajcárért, összesen 22 rft. és 40 krajcár, négy táblát belé az ereszre felfesttem, - az Én házamtól jött ide három ablak tokostól és mindenestől úgy két ajtó – az itt volt nagy ház ajtó, a kamrára a kamra ajtó a kertbe, 11.-én Széfán Zoli az ereszbe rakott egy kentét (növényi olajokból készült, fölkenve gyorsan száradó lakkos réteget adó termék) miután által költöztünk, 12.-én Széfán Zolinak adtam 5 rft.-t, tartozik összesen 13 rft.-tal és 42 krajcárral, a határkertet felmértük ... az Én és a Betzö jószágán 8 ölet, a füves kertre egy, összesen 9 ölet, a kandiai és janor jószágán 1 ölet 4 lábat, külön külön a... 13.-án hozta Andris a 4 szekér vesszőt, ez napról 14 krajcárt megadtam a gabona árát Serestélynek, melyről az írásom elé nem kapva adott nyugtatvány van a pupillárisba, (pupilláris: latin, régi jogi kifejezés, árvát illető, árvaszéki letétül elfogadható értékpapír) 14.-én: A Dénes Balás pere ítéletre ment, - a Bába Andristól 9 rft.-val vett borjúnak a lábát a csordába eltörték és 15.-én meg nyúzottam, volt benne 40 font hús, eladtunk belőle 20 fontot, 6 krajcárral fontját, tegnap és ma is ganéztak az útfelőlbe és a Néném volt földibe, a múlt 9.-én elment és 11.-én hazajött idejéért Litszlnak adtam 15 garast.

117. lap. 1839 május 16.-án Salamonné nálam hálva a városba mentek Inessel, 17.-én a víz martba kendert tettem, 18.-án felszántottak belőle és dél után a kendert a partra elvettem én, Kovásznán a téglavetőnek adtam 5 rft.-t, 19.-én a pünkösdi napok bé állottak, 25.-én a füves kert végibe a pázsit felől kertet és kaput tettem, 27.-én ... a csűr felől a téglához szalmát küldtem, 30.-án Inesz Ikafalván járt, június 1.-én a kölest elvettem, vetve 6 kupát, a Csomos féle földre mindössze ment 8 szekér gané, ezen kívül meghordattam az utkelő külső felit – és a völgyön kívül lévő ... földet, 3.-án az ugarlához (ugar: pihentetés végett bevetetlenül hagyott szántóföld, ugarol: ugart felszánt) kezdtem, a Makhalisra mentem Barabás Sámuel úrral, ahonnan haza 5.én jöttem estvére, 8.-án nem lehetett szántani az eső miatt, 9.én Dénes Balás sógor adott 3 rft.-t a pereire, 10.-én az ugarlást folytattam, - az adó arról Barabás Sámuel úr, a Bátyám és a magam neve alatt íratott sürgető kérést a Tisztiségnek magam bé adtam, egyszersmind elhozva egy .... (valószínűleg testamentumot, végrendelete) fel vitt volt Szentgyörgyre Orbán...fogadva szekeresül Lombi Györgyöt, 11.-én Dénes sógor a felesége perit helyre adta a többivel együtt, a füves kertbe létből kertel (kertel: régen kerítéssel bekerít) tettem, 17.-én a bárányokat megnyírtattam, 18.-án Csernátonba voltam törvénybe, 19.-én a marhák a füves kertből kimentve a veteményekbe kárt tettek, 20.-án Inesz a városba ment a tubákot véve eladni, fontját adta 18 krajcárért, Szaba Andrásnéól egy legeg pálinkát hozott, kupája per 31 krajcár, a pityoka a mezőn virágzik, a Jalu adta gépel kaszálni kezdtem, lekaszálni 3 kaszás s azon felül a föld mellett is, 21.-én Ikafalván voltam a Dénes Balázsügyben, 22.-én két kaszás lekaszálni a Sajgó és Nádrámenőbéli részem, s után kaszált a Szegelesbe, Inesz a régebbi kaszáltattak megfogadtatta, 23.-án Kovács Ábrahámnak. Kovács Ábrahámnak ügyvédrel, szintén ükapámról lehet szó, akinek felesége Bodola Anna, s a leányukat, Kovács Rózát majd Sipos György fia, dédapám feleségül veszi. Válaszoltam a Csiszér Moriné dolgában.

118. lap. 1839 június 24.-én kapáltak és később szénát takartak a Sajgoba és a Nádrámenőben, az árok mellől a falu fűvit 3 s az én földemről 1 szekérrel haza hoztam, 26.-án a Sajgoból és a Nádrámenőből is haza hordtam, és így hat szekérrel tettem az én csűröm alsó oldalába, a rétről haza vittem 4 szekér szénát ezt raktam a felső oldalába, Inesz Szentgyörgybe ment a sokadalomba, 27.én hazajött és vásárolt a gyerekeknek köntösnek valót, (tehát a Ferencnek volt testvére, mint korábban a naplóból kiderült Adolf) 28.-án Ikafalván voltam a sógornak telekivel lefolyt perbeli elégtételen, 29.-én a pityokát kapálta Andris, 30.-án Dénes Balázsék itt voltak, július 1.-én az osztást az alá menőt és két árok között lekaszálni 4 napszamos és az ötödik az Én szolgám, délután Dálnokba vittek valamely ...kijáratásba Varga helyett, 2.-án borongó idő volt, 3.-án a szénát megforgattam, 4.-én felrakatam, 5.-én és 6.-án az én szekeremben lett az osztásban 6, az alá menőbe 2, a két árok mögött is 2 szekér, ezt raktam a Betzöcsűrbe, 8.-án a fejérnépek (asszonyok) a gyapjút tépték, én a Betzö istállóját igazítottam, 9.-én hasonlólag igazítottuk az istállót, Eugen ide jött és itt volt, 10.-én délután ment el, 11.-én Eugennek adtam 1 rft. 40 krajcárt, hogy a bornát (boronát) hántassa meg, 12.-én az istállóban az igazítást elvégezték, fizettem Nyáguj Mártonnak és Lombi Andrisnak 3 rft. 20 krajcárt, 13.-án az Ecila tűzőjére kértem rostlevél zsendejt (tetőt) Orbán Feritől – amivel a sütő zsendejére el is vegyődött, Inesz a gyapjút kalákával (kaláka: nagyobb munka elvégzésére önkéntes segítőtársakból összeállt munkaközösség) megfonatta, 14.-n Szentkatonára mentünk ahol elmentünk volt keresztelőbe Dozsa Lázárhoz és mi jöttünk templom után Szöröcsére, 17.-én AlCsernátonba mentem Hövejesnével ahol fogadtam szolgának a Bernálo Anti házában lakó Kis Jozsi a bére meg van írva a szolgák írásába, ezen a napon kezdtem a forgatáshoz, igen szárazba forgatva a Mátisfalvi kertet, Inesz Dánokba ment etzetet vett 8 kupát 1 rft. 36 krajcárért, s adott Miklós Andrásné is egy keveset, 18.-án Inez a városba ment s hogy 19.-én délután nagy záporosó volt, tartott 20-áig, 20.-án a Jubikot megkapálták délután a virágos kenderből nyöttek 2 kalongya 10 fejét

119. lap. július 21.-én Dénes Balázs a Nénémel ide jött s hoztak egy véka búzát, - délután megnéztük a gabonáját ahonnan jöve igen nagy zápor eső vert meg, vettem öt véka törökbúzát Széfán Zolitol 1 rft. 18 krajcárért vékáját hitelbe, ezen felül adott volt 10 rft.-ot, melyből az enyém 2 rft. 30 krajcár és így tartozom a pénz 7 rft. 30 krajcárral, - a törökbúza összesen 6 rft. 30 krajcár, egész összességgel 14 rft.-val. (valóban 5 * 1 rft 18w= 6 rft. 30 w + 7 rft 30 w= 14 rft.) 22.-én a búzát és a törökbúzát ötleni vitték, 23.-án Inesz a pokrotnak

való gyapjú vásznat Várhegyre vitte, hogy a ványolóba (ványol: gyapjuszövetet tömörít, kallóz, ványoló: gyapjuszövetet tömörítő gép) adja ahol egy Papatzi Katona Rab Joseff nevű vette által fogadva ölit 4 krajcárba és így kell érte 44 krajcár, - a gyapjú szövés mestersége áll a nyüst és a labito (lábitó: régen, 1. pedál, 2. létra, 3. a faragópad alsó része, amelynek a faragó nekifeszítette a lábát) felkötő részibe – s azért meg jegyeztem jobban az első nyüstnek a tára a 3.-ik s következésképpen a 2.-ik nyüstnek a 4.-ik tára 2.-ik a lábitok kötve vagynak, balról számítva az első akbitoe az első nyüstre, a második labito van harmadik nyüstre, a 3.-ik labito van a 2.-ik nyüstre, a 4.-ik lábito kötele a 4.-ik nyüstre, és így az első nyüst kötetik az első lábitohoz, az első nyüstnek a társa a 3.-ik kötetik, a 2.-ik lábitohoz, a 2.-ik nyüst a 3.-ik lábitohoz, s a 2.-ik nyüst társa a 4.-ik nyüst pedig a 4.-ik lábitohoz. 24.-én a szántot elvégeztem, 25.-n Szabo Andrásnétol elhoztam a harmadik légej (valószínűleg elsőre kifőzött) pálinkát, és második palatz fenyő vizet.(fenyő pálinkát), délután a kendert kinyöttük, (nyü: érett kendert, lent szálinkét gyökerestül kitép) lett 4 kalongya virágos, 26.-án aratni kezdettem a középső mezőt s lett a hámor kapunál 28 kaloga - 16 kéve, az eprésen 42 kalongya - 10 kéve 27.-én az eprés alatt 10 kalongya - 10 kéve, ...útnál 3 vékásban 12 kalongya - 10 kéve összesen 93 kalongya - 9 kéve, - a Nénémnél arattak 9 kalongát, aratott első nap 15 második nap 9. – arattak a Nénémnek para..ernummal vetett földbe 9 kalongát, 28.-án Ikafalvára mentünk holmi törve nyer bajokba tanátskozni,

120. lap. 1839 július 29.-én a Válás út külső végéből haza hoztam 3 kalongát és kicsépelve lett jó hat véka ros – alkalmas száraz, 30.-án árpát kaszáltatok a keresztfánál a szolgálval, 31.-én a Képládba a búzám learatták s lett 23 kal., ebből 4 kévéül felvettem hogy kitsépeltessem e megléve – a Keresztfánál feltakartuk az árpát 8 bugjába, (boglya: szálas takarmányfélékből rakott kupola alakú rakás) - onnan mentünk – a Nénémnek daragenumul vetett rosába s arattak 7 kalongát, aug. 1.-én a Keresztfától haza hoztam 2 bugja árpát, s a Latzival kicsépeltem, s felszórtan lett 8 véka, 2.-án a Képládból haza hoztam 4 kal. búzát, s lett belőle 6 véka, Juga (egyik szolga neve) elvitt a malomba két sák (két zsákot) a köznek valót, maradv a árpából és rosból végezve egy véka, 3.-án a Néném rosát learatták, s lett összesen 31 kalongya – volt 8 arató, az Árok mellet is arattak 14 kal. búzát, Jugó egy zsák búzát örletni vitt, 4.-n Dénes Balázsék a Bátyámnál voltak, 5.-én a búzát learatták s lett összesen búza az Árok mellet haza jövő 21 kal. 3 kéve, a Képládban 19 kal. haza jön 4 kéve, Ros az Eprésen 42 kal., a Valus útnál 9 kal. . haza jön 3 kéve, az Eprés alatt 10 kal. a Hámor kapunál 29 kal. összesen 130 kalongya és 10 kéve, 6.-án esős idő lévén az istállót Betzőné béveszkázatta (valószínűleg befedette)... a csűrbe állást csináltattam, 7.-én az istállót megtapasztalta Czifráné a legényekkel, 8.-án a szénát az istálló felé rakattam, a lószekér első tengejét megvasaltattam, 9.-én hordott az én két szekerem s béhozta s raktam, a Hámor kaputól 29 kalongya rosot, a víz felől búza túl 19 kalongya a Kép lábból, a Válás útról 9 kal. az eprés alól 10 kalongya, rosot az istálló felől való oldalba, az én csűrömbe ment az epréstől 15, a Valust felől két szekér árpa, 10.-én a kandiai csűr felhordhattam a téglákat a javából haza hozattam, 20 szál bornát, az én csűröm felső orrába ment 42 kal. az Epréstől – van még künn (kint) a búzám az árok mellet.

121. lap. 1839 aug. 10.-én az Ur asztalára bort hoztam, - szegődtem Fonronál egy pár tsizmat 10 rft.-val és egy pár paputsot 5 rft.-ért, összesen 15 rft., 11.-én Dénes Balásék itt voltak, 12.-én az én földemről a paraphernumban (parapherna: a római jogban a férjes nő külön vagyona) ígért rosot 34 kalongát el vitték, vitte az én és a Bátyám 3 szekeren, a sógornak 2 szekere, ekkor elment a Bátyám földiről is 4 kalongya, ott maradt még 19. a ház zsendelyit leszedni felfogadtam Lombi Andrist 1 rft. 40 krajcárral, s szedi is, Inesz a viragos kendert töreti, 13.-án Dénes Balás két szekerivel a Bátyámtól vetett rosot elvitte, az Árok mellől 23 kal. búzát az én szekerem haza hozta, aztán onnan a kepét (kepe: 1. levágott gabona kévéiből rakott kereszt. 2. aratórész. Kepél: kévékből keresztet rak) bevitte, reggeli 8 óra tájt az Apósom és Anyósom egy kolozsári szekeressel megérkezett.

14.-én a Bátyám szekérével és lovával kérve az ennyimmel együtt két szekéren elmentünk Ozsdolára Eugénhez – onnan jöttünk Csernátonba Károlhoz, 15.-én az én lovamon elmentünk Szentkatolnára Cseh Jozseff úrhoz, Anyósom itthon ült, 16.-án Cseh Jozseff úrék ide jöttek, 17.-én három kalongya zabot kicsépeltem s lett 8 véka ebből az útra kötöttem 4 vékát, 18.-án vissza indultak s mi is elkísértük Maksáig apósomékat, 19.-én az Apám (Sipos Gábor) mind lekaszálták s a papföld szeribe fel is takartuk, 20.-án részibe cséplőt állítottam Lombi Andrist és Setrát, a szolgálak a csefűbéli árpám feltakarták, s lett 6 bugja, haza hozták a Sajgout mellől egy keresztfától egy szekér árpát, s rakták az út szélire 21.-én hatszor arattak zabot délután 3 óráig – akkor egy iszonyú széllel jött eső kiverte s esett 22.-én délig – Inesz a városba ment – 18 kalongya rosnak szemit felvettem, s lett 34 véka, részibe adtam 3 vékát, összesen 37 véka.

122. lap. 1839 augusztus 22.-én Szabo Andrásnénak az eddig hozott pálinka árát Inesz megadta, 23.-án Kovásznán voltam törvénybe, 26.-án a zabot learatták s lett 23 kéve, - a fuszulykát kitépték, - 19 kalongya búzának a szemeit felvettem s lett vetni való 23 véka, - utó lett 7 véka, részbe adtam 2 vékát, összesen lett 32 véka, - a háromkapunál termet rosot csépelni kezdték, - Zoli a nagy csűr béli hullást felvette, s lett 2 véka, ezt 27.-én felvegyittem s töltöttem egymással a malomba, és egyet a búzából, a zabot újra kalongáltattam, 28.-án a lencsét és a borsot behozattam, a borsot kicsépeltek s lett 3 véka, 29.-én a lencsét kicsépelte Zoli s lett 2 véka, az Inesz rosát felvették és lett 12 köből 3 véka, részbe ment 3 véka, a zabot behordhattam, a 34 kalongát, volt még négy lett 38 kalongya 14 kéve, és így 26 kévéivel 40 kalongya. 30.-án reggel behordta a két szekér hétszer az árpát mind amelyet azonnal csépelni is kezdetek, az árpa kepét beküldtem, a kendert hazahozattam, 31.-én Inesszel Szöröcsére mentünk, szeptember 2.-án a gabonást (gabona tárolót) megtapasztották, s az eresznek is a

hiját megszikárolták (sikárol: sikál, meszel, itt javít), a papföld szeribe és a csetfübe termett 11 véka árpa termésit felszórták s lett összesen 55 véka ebből részbe ment 3 véka, a gabonásba 13 köből árpa, - délután kezdték a zabot csépelni, 3.-án a tubákat mind leszedték, s lett összesen 45 spárgával, melyből 30 van a felső háznál, s a csűrnél 6, a ház körül felrakva van 9 csomó, 4.-én a vízmartban levő vadalma fáról a termést leszedtettem, a ház szarvazattját leszedtettem, 5.-én a városba a tsizmámért (csizmámért) adtam 10 rft.-t, Kolozsvárról levelet kaptam, amelyet azonnal küldöttem Botár Eugennek, - a postára tettem a Náninak írott levelem, - a zabot felvették s lett összesen 22 köből és 2 véka, ebből részbe ment 5 véka,

123. lap. 1839 szeptember 6.-án az árok mellett termet búzát csépelni kezdték, Bába Katitol vettem egy malatzot, 6 rft.-val, melyet a vén disznóval hízóra is tettem, Bolha a megalkudott tehenit 40 rft.-ban által adta, az áldomást a legényekkel meg itta, 7.-én Kovásznára elindultam de a nagy vizek miatt el nem lehetvén menni vissza jöttünk Szörcsére s ott Szörcei Bálint dolgával az idő eltölt estig, Martonfalván³¹² az asztalost kifizettem s a pipa fogast elhoztam, 8.-án consistorium (egyházügyi) gyűlést tartottam, holott a rossz kertesek hogy bé panaszoltassanak végeztetett, 9.-én Inesz 9 köből rosot a városba vitt, s adta köblit per 6 rft. és 12 krajcárért, melyből Szabo Andrásnének az aug. 29.-én hozott pálinkát fizette 2 rft 30 krajcár, a lapos vasat meg nadaltatta, ...Zolitol felment reá 3 font vas fontja 18 krajcár, megtsinálta 42 krajcárért, az árok mellett a hepén kívül termett 20 kalongya búzából lett összesen 19 véka búza s részbe ment ebből egy véka, 10.-én az eprésen lett rosot csépelni kezdték, délután szántani kezdettem, a belső halom utába, a városi út mellett, 11.-én délelőtt elvetett Zoli a béres 7 véka rosot, jól eltakarodott, délután egy fogást szántott a Márisfalvi szerbe ugyan ott, 12.-én délelőtt elvetett 7 véka búzát, délután tovább szántott, Bitái Samuék hoztak a várósból egy legej pálinkát hitelbe, 13.-án délelőtt a Mátisfalvi részt elvégezte és el is vetette búzával ment az egész földbe tizen négy véka búza, hordtam a kicsi szekérrel a második szekér tököt, délután Zoli szántott az útkelőbe a nagyfödbéli részembe, hallottak hírül, hogy Gál megnyerte a falut a malma aránt, a K: Gubnium előtt a Reurly megvetésével, 14.-én az útkelőbe vetett Zoli 5 véka búzát a város útszélibe és az egész rövid felibe rosot, ros bele ment 4 véka,

124. lap. 1839 szeptember 14.-én Kovásznára mentem törvénybe, az Eprésen termett 40 kalongya rosot felszórták s lett 20 köből és 5 véka s ebből részbe ment 4 és fél véka maradt nekünk 19 köből és fél véka. Zabot a felső házba egy kádba töltetett Inesz, 15 vékát marad vetni, 16.-án a völgyre menőre vetett Zoli 8 véka rosot, mely föld vagy 1. az út mellet Vajna Ferentzy úr, 2. Domokos Josef úr, 3. Barabás Sándor, 4. Mántó Miklós és Boritza, Disza mellet, ahol Barabás Dénesné, Isére uttyán. Az 1. és 2. föld négy négy köblös a 3. a 4. és az ennyim is két köblös, amire jut 11 köből 8 öl ...hasonlólag, 17.-én reggel elvetődött a külső útkelőbéli 4 vékás föld Zolinak, délután a völgyön kívül 2 vékás Latzinak bérbe, a Gubtol a Reurhus lejött s Gál megnyerte a malmos perit, mi ellen az udvarhoz jelentett Reurhus, Dénes Balás kölcsönbe elvitt 3 köből búzát vetni, a Hosszubéli földem szomszédjait felmértem s találtam hogy kell lenni ott akkorának kilentz darabnak jöllehet bírjuk heten mert felyül északról az én földem mellett gyp van, ez 1.tőszomszédé 2. és 3. akkora mint a 4. és 5. az 5. 6. és 7. három rész ...nyugati végén pedig 10 öl, a birtokosok nevei. 1. ez az enyém, 2. Orbán Istvánné, 3. Anya, 4. Matonfalvi jussa. 5. Matonfalvi jussa. 6. a Báró 7. Barabás Sámuel, 1.2.3 4. együtt 93 kéthatod öl, 5. 6. 7. 97 háromthatod öl,

151. lap. Felül áthúzott szöveg: Molnár Jánost megölték, s – ...új András lakik benne, valamint Kováts Mózes a Turi Ignázt embere, azért iratot, hogy a Turi Ignázt között, Király András ennek az apja István, Séra Jozsef, - Turi Ferenczné, (az előző oldal hiányzik, így ennek az áthúzott megjegyzést nem tudom értelmezni. S. B.) 1841 augusztus 30.-án a búzát haza hozattam 31.-én kitsépelve lett belőle 4 véka, szeptember 1. 2. 3. 4 napjain a tavaji ganéjt (múltévi trágyát) kihordta Miska k

ét ökörszekérrel a Sajgo út inetső ganéjzatlan részire, 10.-én szántott és vetett az Árok mellé 5 véka búzát, 11.-én az Eprés alatti 2 vékás földvégbe rosot 2 vékát, 12.-én esős idő révén tartott 13. 14. amikor a földet megbornáltattam, és 15. 16. 17. megszántattam az eprésben lévő nagy földem és el is vettem a belső végit 6 véka búza s a külsőbe 14 véka rost 18.-án a Vélus út mellé a Miskának vetetett 5 véka rost, 20.-án Szörcsére mentem a Doktor Josa dolgában egyezni és 21.-én a pénzt Gmets Nozi el is hozta el vivén a legitimatisrol (igazolásról) tőle levelet és az eredeti contractust (szerződést) 22.-én a Hámor kapunál vetett Miska 6 véka rosot, és mivel Dénes Balás a rosom a feleségének tartozásba elvitte, hogy a vető félbe ne maradjon, kértem Betző Sándortól 8 vékát kölcsön, ebből 23.-án 6 vékát a képlábba elvetett délelőtt, délután a külső hosszúba, amivel vesződik 25.-ik, mivel 24.-én Orbiba kell mennem törvénybe.

152. lap. 1841 szept. 25.-én elvettem a külső hosszúba 7 véka búzát, a belső hosszúnak a falul felől való végibe Miklósnak 2 vékát, a külső végibe nekem 3 véka rosot, délelőtt meglett a vetés délután esős idő lett, 27.-én a városba mentem Eugénhez, hogy a keresztelebe hívjam és a napjáról értekezsem, amikor jöttem Szentkatolnára Csel Jozsef úrhoz, aki éppen a keresztelebe szánt nap kívánt Brassoba kötözni miért el nem jöhet, 28.-án meghívtam Szörcei János úrékat, Salamon ide jöve általa Dénes Balást és 29.-én délután 3.-kor megesett a keresztele, jelen lévén a keresztapa Betző Miklós úrfi, keresztanya Barabás Poli, Barabás Dénesné, Barabás Sámuel feleségivel, Barabás Jozsef úr, Szörcsi János leányával, a Mester és Barabás Sándor úrfi,

³¹² Martonfalva = Kézdimartonfalva.

Salamon és a Néném, amikor is kereszteltem 1841. szeptember 20.-án született fiút Györgynek³¹³, 30.-án a törökbúzá (kukoricát) leszedték, a kotstánt (kocsány: virágnak vagy termésnek a nyele) learatták s lett 3 és fél szekér törökbúza, tök lett 4 és fél szekérrel, október 1.-én a törökbúzá rakták, a pityókát ásni kezdték, s ástak 3 szekérrel, ezt a pintzébe és 2.-án a többi is kiásták ezt 2 szekérrel tettem verembe, a répát is haza hoztam, a kotsánt haza hozták – és így mereibe bétakarodtam,

153. lap. 1841. október 8.-án egy szekér meszet béoltattam a ház és a pityókás verem közé, és így követ is hordván az építés következik, 11.-én a házra vásároltakára a jelen évi mezei naptárba fel jegyezve külön külön olvashatod, itt azért ezután annyi említését sem tesz, 9. az árpát csépelni kezdtem és 12.-én felszórták s fel is vették, délután a búzá kezdték csépelni, 13.-án Kolozsvárra írunk meg írva hogy a Josa³¹⁴ pénzét 73 rft.-t 27 krajcárt méltóztatnék fizetni, hogy avval a pénzzel az elkezdett építést folytathassuk, ezt a levelet feltettem a postára.

Ez a Napló utolsó 1841. okt. 13.-án bejegyzése, s tudjuk váratlanul, 5 nap múlva 35 éves korában Sipos Sámuel meghalt 1841. okt. 18.-n.

A Sepsiszentgyörgyi Levéltárban 2007. május 2-án a Kézdimárfalvi anyakönyvekből nyert családi adatok feldolgozása alapján.³¹⁵

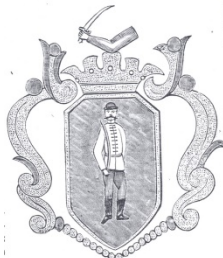
1833 okt. 25. Márkosfalvi nemes és Sup. Asloson Tiszt. Sipos Sámuel úrfi házassági cerenomiát jelenti a Somlyó városában lakó Csik Tapolcai Peregrinus³¹⁶ Major³¹⁷ Tiszt. Botár József hajadon leányával Inessel. (Sipos Sámuel és Botár Inesz házasságot kötött. Botár Inesz apja Botár József.)

1840. júl. 30-án temette, 28-án meghalt Sipos Sámuel Adolf fia torokfájásban. (Sipos Sámuel naplója alapján tudjuk, volt egy Adolf nevű fia, akiről később nem találtunk adatokat. Sipos Adolf a napló alapján 1838 febr. 22-én született. Torokfájás: torokgyík: népies neve a torok gyulladásos megbetegedéseinek, ha erősebb duzzadással s nyelési nehézségekkel kapcsolatosak. Embereken főképpen a gyermekek diftériáját értik alatta.)

1841 aug. 12-én Sipos Sámuel Curator Dienes (Dénes) két éves fia torokfájásban meghalt. (Sipos Sámuel Dienes, Dénes nevű fiáról nem tudtunk, ezen adat alapján Sipos Dénes 1839-ben született a napló nem említi, hiányzanak az 1839 szept. 19 utáni bejegyzések, Sipos Dénes halála időpontjában az 1841 aug. 12. napi bejegyzés is hiányzik a naplóból.)

1841. okt. 16-án meghalt és temették okt. 18-án, nemes Sipos Sámuel Curator úr, hosszú betegség után guta ütés miatt. E feljegyzés szerint 35 éves korában agyvérzést szenvedhetett és ötnapi szenvedés után elhunyt.

A Barabás (márkosfalvi) család

A Barabás (márkosfalvi) család címere.³¹⁸

Kerek pajzsban lovas vitéz jobbában karddal, a lovas előtt és a lovas mögött két-két szuronyos fegy-

³¹³ Ez megfelel a rendelkezésre álló anyakönyvi kivonatoknak. Sipos György szül. 1841 szept. 20. születési kivonata. Keresztelő 1841. szept. 29.-n. Szülei Sipos Sámuel és Botár Inesz református nemesek. Szülők lakhelye: Márkosfalva. Keresztelő pap Bodola Ferenc. Keresztszülők, Barabás Polixena kisasszony és Becző (Betző) Miklós úrfi. Szülésznő Mántóné. Kiállítva Kézdimárfalva Sz.: 88-1925. 1925. jún. 29. Sz.: 46-1938. 1938. április 28.-n és Sz.: 6-1942. 1942. jan. 5. Aláírta: 1925.-ben és 1938.-ban Demes Ferenc kézdímárfalvi ref. lelkész, 1942.-ben Dr. Czirják János kézdímárfalvi ref. lelkész. Három különböző időpontban kiállítva, azonos adatok. Kivonat a Kézdimárfalvai református nemes és szent ekklesia szülöttek és kereszteltek Anyakönyvéből. I. kötet. 94. lap. A családi irattárban.

³¹⁴ [Pálmay József \(1902\)](#) 239. ismerteti a teleki (1607.-ben nemességet nyert) és a magyarósi (1622.-ben nemességet nyert) Josa (Józsa) családot.

³¹⁵ Jakó Edittel, valamint férjével Paál Sándorral és feleségemmel Rédey Katalinnal és húgommal Sipos Dórával 2007. ápr. 30 és május. 4. között erdélyi körutat tettünk és a rokonok többségét meglátogattuk. A sírokat lefényképeztem. Sok új adatot sikerült összegyűjteni. Kutatásokat végeztem a Sepsiszentgyörgyi Levéltárban 2007. május 2-án. Segítségemre volt Gazda Enikő. Márkosfalván is folytattam a kutatásaimat az egyházi jegyzőkönyvekben. S. B.

³¹⁶ Bevándorló, idegen földön tartzkodó.

³¹⁷ Katona, őrnagy

³¹⁸ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Id. mű. 43-46. Barabás (márkosfalvi) 43.

A márkosfalvi Sipos és a márkosfalvi Barabás család közötti kapcsolat: Barabás Mihály II. (1636. körül élt.) második felesége Sipos Kata, Barabás Dániel (*1820-†1871.) felesége özvegy Sipos Sámuelné, szül. Botár Inesz (*1813.-†1895.) és Sipos Zsigmond (*1800.-†1881.) felesége Barabás Róza (*1804.-†1873.).

Típus: I. Név: Barabás de Márkosfalva Mihály. Kiadó: Bethlen Gábor. 1619.08.07 nemességigazolás. Jelzet: F 139 - Cista diplomatica - I jelzetű productionalisok - 7. L - N°. 80. Honos: Háromszék. Pest. Birtok: N/A. Sorszám: 1b597.³²² (Ld. még MNL OL 1301/1898. sz.)

Típus: K. Név: Szegedy-Maszák de Pest Hugó író n: [Barabás de Márkosfalva Adél-Ilona-Mária](#). gy: 1. Aladár, 2. Elemér, 3. Tihamér-Antal, 4. Árpád-János, 5. Miklós-Ferenc-Hugó, 6. Leóna-Mária, 7. Viola-Petra-Mária, 8. Susette-Hermina-Alíz. Kiadó: Ferenc József |Budapest| 1887.05.25| nemesség és címer adományozása; előnév adományozása; névváltoztatás. Jelzet: K 19 - Király Személye Körüli Minisztérium Levéltára - Királyi könyvek - 69. kötet - 641.

- A1. Barabás Mihály I. székely hadnagy címeres nemeslevelet Bethlen Gábortól 1619. augusztus 7-én nyert. Barabás Mihály I. Márkosfalván 1614. febr. 17-23.³²³, majd 1619. július 13. is³²⁴ lófőként lovon lustrált. 1614. febr. 17-23. két zsellére mint gyalog lófők lustráltak, ezek: Borsai István és Pál Péter. 1614-ben Barabás Gergely meghalt, özvegye 1619-ben még élt, egy leánya van. Barabás Gergely Barabás Mihály testvére vagy unokatestvére lehetett. 1625. karácsony harmadnapján Márkosfalván megállapodás született Jancsó Gáspár I. fiai Jancsó István és Jancsó Gáspár II. valamint anyjuk (Olti Erzsébet ̸ Jancsó Gáspár I., akik 1625-ben már nem éltek) testvére Olti András között. A megállapodásnál tanú volt Barabás (márkosfalvi) Mihály I.³²⁵
- B1. Mihály II.³²⁶ 1636-1650. tájt élt, világtalan. 1636. március 2., albisi nemesként osztozkodik Tamás testvérel. 1650. szeptember 28. Márkosfalva, beteg. 1. ̸ Szabó Erzsébet. 2. ̸ Sipos (márkosfalvi) Kata.
- C1. Erzsébet. ̸ Török Máté.
- D1. Török Mihály.
- B2. Tamás. 1635-ben lustrál. 1650. k. élt.
- B3. György. Deák.
- B4. N. ̸ Butyka Miklós. „Márkosfalvi Butyka Miklós 1624. november 25-én Gyulafejezérvártt keltezve Bethlen Gábor fejedelemtől székely lófőlevelet (primipilátust) nyert, mellyel Márkosfalván levő háza is felmentetett az adófizetés alul.”³²⁷
- B5. István. ̸ Bod Anna, szülei Bod Miklós^{328 329} és Gyárfás (lécfalvi) Anna.
- C1. Ilona. ̸ Vajna (pávai) András.³³⁰ Pálmay József³³¹. és Szentkatolnai Bakk Endre³³² alapján [1713-](#)

³¹⁹ Ld. Kempelen Béla. Magyar nemes családok. 1. kötet. Id. mű. 362-366. [Barabás \(márkosfalvi\)](#). Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Id. mű. 43-46. Barabás (márkosfalvi) alapján vezeti le a családfát. A márkosfalvi anyakönyvek 1759-től állnak rendelkezésre és az anyakönyvek alapján megállapítottam, hogy a Pálmay József által közölt négy táblából álló részletes Barabás családfákban az adatok pontosak. A márkosfalvi családi könyv I. kötete (A-K) maradt meg a Márkosfalvi lelkészi hivatalban. (S. B.)

³²⁰ [Zsigmond Júlia. Családtörténet női ágon](#). Művelődés. Kolozsvár. LXIV. évfolyam. 2011. szeptember.

³²¹ [Barabás Miklós](#) (*Kézdimárkosfalva, 1810.-†Budapest. 1898.) A márkusfalvi Barabás-család családfája.

³²² Adatbázisok. A 131 Illésy-féle családtörténeti adatbázis. [Barabás Mihály rekord lapja](#). MNL OL.

³²³ Demény Lajos IV. köt. Id. mű. 459-460.

³²⁴ Demény Lajos IV. köt. Id. mű. 628.

³²⁵ [Szentkatolnai Bakk Endre. A Bak és Jancsó család története](#). Vizaknai római katolikus lelkész. Budapest, Hunyadi Mátyás Intézete. 1883.

február 6. Jancsók. 158.

³²⁶ Tüdös S. Kinga válogatta: Erdélyi testamentumok I. Id. mű. 175-179. Eredeti MOL. P. 907. 4. cs. 1. tétel, Asboth cs. lvt. Barabás II. Mihály. 373-374.

³²⁷ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Id. mű. Butyka (márkosfalvi, kovásznai) 95.

³²⁸ Bod (albisi és felső-csernátoni) Miklós 1614-ben lustrált. Apja Tamás, akinek az apja Kelemen. A Bod család egyik ága Márkosfalván élt. Ld.: Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Id. mű. Bod (albisi és felső-csernátoni) család. 78.

³²⁹ Bod Miklós lustrált Albis. Szádeczky Lajos. Székely oklevéltár V. Kolozsvár. 1896. A Sepszi, Kézdi és Orbai széki nemesek, lófők és szabad-székelyek, a kiket Básta György főgenerális a császár-király hűségére összeíratott és felesketetett 1602. aug. 1.178. Barabás Gergely. Márkosfalva. 189. Gyárfás Gergeely, Gyárfás István, Gyárfás Jakab, Gyárfás György, Gyárfás András. Lécfalva. 185.

³³⁰ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. Vajna (pávai, kovásznai és zágoni) 458-464.

³³¹ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. Vajna család IV. tábla, Vajna András és Barabás Ilona leszármazottai. 461.

³³² [Szentkatolnai Bakk Endre. A Bak és Jancsó család története](#). Vizaknai római katolikus lelkész. Budapest, Hunyadi Mátyás Intézete. 1883. február 6. I. Bak család. III. I. Török Mátyás (1497) családfája.

Pagus Márkosfalva. Nobiles. Vajna András, Vajna Ferenc, Vajna Gábor, Barabás János, Sipos Pál, Sipos Sámuel. Primipili. Butyka Miklós, Butyka Tamás. Barabás Tamás.

D1. Vajna (pávai) Ferenc. ⚭ Lázár (dálnoki)³³³ Mária.

D2. Vajna (pávai) Gábor. 1771-ben élt. 1. ⚭ Apor lány, báró. 2. ⚭ Bartha Judit.

E1. Vajna (pávai) László. Anyja Bartha Judit. ⚭ Koncz Mária.

D3. Vajna (pávai) Miklós. Hadnagy. ⚭ Veres (dálnoki) Éva.

E1. Vajna (pávai) András. ⚭ Vajna (zágoni) Zsuzsa.

D4. Vajna (pávai) N. ⚭ Zsigmond (lemhényi) Pál.

E1. Zsigmond (lemhényi) Gábor. ⚭ Székely Erzse.

D5. Vajna (pávai) N. ⚭ Bodo Pál.

D6. Vajna (pávai) N. ⚭ Eresztevényi Ádám.³³⁴ Eresztevényi Ádám apja Eresztevényi István II., akinek az apja Eresztevényi András, akinek az apja Eresztevényi István I. 56. Végrendelet. Eresztevény, 1644. január 22.³³⁵ Id. Eresztevényi István lófő és felesége, Dálnoki Demjén (Dimien) Kata közös végrendeletükben a vagyont egymásra testálják. Haláluk után pedig Eresztevényi István fiaira, Boldizsárra és Andrásra, az anya, Demjén (Dimien) Kata (beteg) Boldizsárt mellőzve, András fiára bízta az örökséget. 69. Végrendelet. Eresztevény, 1658. december 23.³³⁶ Eresztevényi Istvánné Demjén (Dimien) Kata nemes asszony ingó és ingatlan javait fiára, Eresztevényi Andrásra, valamint leányunokáira, Annokra és Erzsókra hagyta. (Eresztevényi Boldizsár leányai voltak Annok ⚭ Nagy (szotyori) Tamás és Erzsók ⚭ Dési Márton.) Demjén Kata első férje Vontzi (illyefalvi) Péter volt, aki fiatalon meghalt. Eresztevényi István 1614, 1635-ben a régi lófők között mustrált. 1642. február 21-én, I. Rákóczi Györgytől nemességet nyert. Eresztevényi András 1686-ban az eresztevényi templomot építette.

E1. Eresztevényi Ferenc.

E2. Eresztevényi András. 1790-ben végrendelkezik.

E3. Eresztevényi Elek I. ⚭ Keserű Anna.

F1. Eresztevényi Elek II. Királybíró. (†1824. előtt) ⚭ Szentiványi (sepsiszentiványi) Mária.³³⁷

C2. Zsuzsa. ⚭ Forró (angyalosi) István I.³³⁸

D1. Forró László I.

E1. Forró László II. ⚭ Barabás Krisztina.

E2. Forró György.

F1. Forró Károly.

G1. Forró Rozália. ⚭ Intze³³⁹ (lisznyói) József.

G2. Forró Mária. ⚭ Becző Lázár.

G3. Forró János. Márkosfalva.

E3. Forró István.

E4. Forró Teréz. (*1720.-) ⚭ Kálnoki Antal. Csernáton.

D2. Forró István II.

E1. Forró László. 1. ⚭ Barabás Krisztina, (*1771.) szülei Barabás Mihály II. és Deák Zsuzsa. Barabás Krisztina 2. ⚭ Gidófalvy Samu.

E2. Forró György.

E3. Forró István. ⚭ Fekete N.

E4. Forró N. ⚭ Kálnoki Antal. Csernáton.

D3. Forró N. ⚭ Török Ferenc pap.

B6. János I. 1645 k. Béldi János tisztje. Márosfalván élt. ⚭ Bod Margit, szülei Bod Miklós és Gyárfás Anna. 1635-ben Márkosfalván Bod Miklós és testvére Bod Lukács (⚭ Kálnoky (csernátoni) Anna.) mint nemesek 1-1 lóval lustrálnak.³⁴⁰ Volt egy leánytestvérük Bod Erzsébet, ⚭ Csüdör (nyujtódi)

³³³ Pálmai József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. Lázár (dálnoki) 283..

³³⁴ Pálmai József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Id. mű. Eresztevényi (eresztevényi) 154-155.

³³⁵ Tüdös S. Kinga válogatta: Erdélyi testamentumok I. Id. mű. Eredeti: Sepsiszentgyörgyi Állami Levéltár. Fond. 65/37, Eresztevényi család iratai. 160-161. és Eresztevényi István és Istvánné Demjén Kata. 384.

³³⁶ Tüdös S. Kinga válogatta: Erdélyi testamentumok I. Id. mű. Eredeti: Sepsiszentgyörgyi Állami Levéltár. Fond. 65/37, Eresztevényi család iratai. 194-196.

³³⁷ Pálmai József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. Szent-Iványi (sepsi-szentiványi) 418-421.

³³⁸ Pálmai József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Id. mű. Forró (angyalosi) 164-165.

³³⁹ Pálmai József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Id. mű. Intze (killényi és lisznyói) 219-220.

³⁴⁰ Demény Lajos. V. köt. Id. mű. 147.

Mózes (1662.) Szüleik Bod Tamás (Albisdől házasodott Márkosfalvára) Θ Török Anna. Bod Tamás apja Bod Kelemen. Török Anna apja Török András, akinek az apja Török Mátyás³⁴¹. (1497).
C1. János II. 1700. elején élt. Θ Folta Ilona Kézdiszentlélekről.

D1. Mihály I. Θ Köntzei Mária. (-†Márkosfalva, 1775. március 11.) Említve 1741-ben. 1762. január 18.-án a vizitáció során consistorialis személyek Barabás Mihály, Vajna Ádám, Vajna Miklós.

E1. Ferenc. (-†Márkosfalva, 1784. június 8.) Θ Vajna Borbála. (-†Márkosfalva, 1772. március 3. Temette Wass Gábor.)

E2. Mihály II. (-†Márkosfalva, 1813. április 3.) 1. Θ Deák Zsuzsa. (*1744. k.-†Márkosfalva, 1795. június 2.) Márkosfalva, 1764. augusztus 12. 2. Θ özvegy Nagy (szotyori) Lázárné, szül. M. Éva. Márkosfalva, 1797. február 28.

F1. Zsuzsa. (*Márkosfalva, 1765. szeptember 21.-†Márkosfalva, 1829. július 6.) Θ Becző Gábor.

F2. Elek. (*Márkosfalva, 1769. április 2.-†Márkosfalva, 1822. május 18.) Θ Kováts Klára (*1773.-†Márkosfalva, 1851. szeptember 22. A halál oka vízigettség.). Márkosfalva, 1795. május 27. Kováts Klára szülei Kováts Sámuel Θ Birtalan Erzsébet.

G1. Salome. (*Márkosfalva, 1795. szeptember-) Konfirmált 1812. május 10. Θ Kováts Lajos. [A lelkész Kováts Sámuel, bejegyzése unokámat kereszteltem, tehát Kováts Klára apja Kováts (kézdivásárhelyi) Sámuel, (-†Márkosfalva, 1808. október 2.) aki Márkosfalván volt lelkész 1779. április 26.-1808. október 2. továbbá 1795.-1808.között haláláig esperes is volt. Kováts Sámuel Θ Birtalan Erzsébet. (-†1813. november 21)]

G2. Klára. (*Márkosfalva, 1798. április 24.-) Konfirmált 1812. május 10. Θ Nagy (szotyori) György.³⁴²

G3. Krisztina. (*Márkosfalva, 1800. március 23.-) Konfirmált 1813. november 28. Θ Forró Dávid.

G4. Sámuel. (*Márkosfalva, 1802. november 21.-†Márkosfalva, 1874. május 10. A halál oka végelgyengülés.) Székassor (ülnök). Θ Lukáts Karolina. (*1810.-†Márkosfalva, 1865. január. 6. Meghalt 55 évesen. A halál oka szívgörcs, hosszú évek alatt alakult ki, Temette Bodola Sámuel.) Márkosfalva, 1831. szeptember 5. Esketési tanú Becző András.

H1. Imre. (*Márkosfalva, 1833. szeptember 22.-) Keresztszülők, Hadnagy Fejér úr és Mátyás Zsigmondné. Bába, Hegyeli Bálintné, Kádár Éva. (*1819. október 14.-†1893. december 25.). (Pálmaynál Albert, *1833. def.)

H2. Albert I. (*Márkosfalva, 1835. március 9.-†Márkosfalva, 1895. június 15.) Keresztszülők Barabás Farkas és József, Barabás Karolina. Bába Hegyeliné. Θ Kovács Róza. (*1836. május 26.-†1891. november 19.) Márkosfalva, 1859. november 21. Esketési tanúk Forró János, Becző Sándor, Cseh Sándor, Cseh Farkas. Eskető pap Bodola Sámuel.

I1. Ilona I. (*Márkosfalva, 1860. november 9.-†1861. október 12. Meghalt szamarhurutban) Bába Kádárnő. Keresztelő pap Bodola Sámuel.

I2. N. Ikerlányok halva születtek. (*Márkosfalva, 1862. április 1.) Bába Rácznő.

I3. Dániel. (*Márkosfalva, 1864. április 4.-†Márkosfalva, 1907. február 24) Konfirmált 1878.

I4. Ilona II. (*Márkosfalva, 1867. április 26.-†Márkosfalva, 1868. július 24.)

I5. Jenő I. (*Márkosfalva, 1869. április 26.-†Márkosfalva, 1943. január 14.) Θ Brassóban élt, hazajött 1932-ben. Θ Bakk Anna. (*1867. január 19.-†1940. február 13.) 1897. december 2.

J1. Anna. (*Sepsiszentgyörgy, 1898. október 3.-)

J2. Jenő II. (*Sepsiszentgyörgy, 1900. július 17.-)

J3. Albert. (*Sepsiszentgyörgy, 1902. október 1.-)

I6. Albert II. (*Márkosfalva, 1872. február 6.-†Márkosfalva, 1901.

április 28.) Keresztszülők Kocsis Gábor és Kis Emma. Konfirmált

³⁴¹ [Szentkatolnai Bakk Endre. A Bak és Jancsó család története.](#) 1883. I. Bak család. III. I. Török Mátyás (1497) család-fája.

³⁴² Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. Id. mű. Nagy (szotyori) 335-337. Első nemeslevelük 1585. szeptember 27-én kelt, amit Nagy Elek nyert.

- 1886.
- I7. Irma. (*1876. december 4.-†1893. május 29. A halál oka tüdővész.)
Konfirmált 1892.
- I8. Aladár. (*Márkosfalva, 1876. december 4.-†Márkosfalva, 1877. április 14.)
- H3. Gyula. (*Márkosfalva, 1837. február 13.-def.) Keresztszülők Becző Sándor és testvére Becző Julianna. Bába Hegyeliné.
- H4. Veronika. (*Márkosfalva, 1839. május 11.-) Keresztszülők Barabás József és Barabás Polixena. Bába asszony Hegyeliné.
- H5. Karolina. (*Márkosfalva, 1841. május 20.-) Keresztszülők Barabás József és hitvese, Becző Júlia. Bába Mántóné.
- H6. Gyula. (*Márkosfalva, 1843. május 29.-) Keresztszülők Barabás József úr és hitvese, Becző Júlia. Bába Mántóné. Θ Forró Mária. (*Márkosfalva, 1844. április 20.-) 1866. január 23. Elköltöztek Sepsiszentgyörgyre.
- I1. Domokos. (*Márkosfalva 1867. július 13.-†Márkosfalva 1867. július 23.)
- I2. László. (*Márkosfalva, 1868. augusztus 18.-†1935. január 8.) Θ 1899. május 22. Sepsiszentgyörgyre költözött.
- I3. Anna. (*Márkosfalva 1870. június 12.-†Márkosfalva 1885. október 19.) Konfirmált 1884. Θ Móra István (*Csíszármihályfalva, 1864.) iparos, Márkosfalva, 1892. december 26. Eskető lelkész Kelemen Győző. (*1851. szeptember 2.-†1907.)
- I4. Ilona. (*Márkosfalva 1873. június 8.-) Konfirmált 1886. Θ Bereczki Domokos (*1859.) birtokos, szentháromsági, 35 éves. Márkosfalva, 1894. szeptember 2. Marosszékbe költözött. Esketési tanúk Bereczki Dániel, Nagy Sándor, Kos András, Barabás Gyula és Forró Mária.
- I5. István. (*Márkosfalva 1873. június 8.-) Ilona ikertestvére. Keresztszülők Forró Albert (*1842. február 26.-†1913. augusztus 9.) ifjú legény és Baricz Johanna hajadon. Bába martonfalvi Bende Józsefnő. Keresztelte Bodola Sámuel pap.
- G5. Erzsébet. (*Márkosfalva, 1805. október 13.-)
- G6. Ráchel. (*Márkosfalva, 1808. május 11.-) Konfirmált 1823. május. Θ Forró Gergely.
- G7. Karolina. (*Márkosfalva, 1810. december 26.-) Konfirmált 1823. május. Θ Pünkösztől Mózes.
- G8. József. (*Márkosfalva, 1813. március 5.-†) Dulló. 1. Θ Becző Júlia. (*1816.-†Márkosfalva, 1866. október 23. Meghalt kolerában.) 1841. k. 2. Θ Kovács Zsuzsa. (*1817.-†Márkosfalva, 1877. november 15. A halál oka tüdősorvadás.) Márkosfalva, 1868. k. A gyermekek anyja Becző Júlia.
- H1. Ignác. (*Márkosfalva, 1842. május 23.-) Keresztszülők Barabás Sámuel, Forró János és hitvesei. Bába: Sz. Katolnai Bánfi Farkasné. Θ Szabó Ilona.
- I1. Piroska.
- I2. Irén.
- I3. Gyula.
- H2. Berta I. (*Márkosfalva, 1844. május 23.-) Keresztszülők: Becző Lázár és felesége, Forró Mária, több rokon jelenlétében. Bába Csomos Jánosnő.
- H3. Géza. (*Márkosfalva, 1846. augusztus 1.-†Márkosfalva, 1868. augusztus 16. Öngyilkos volt föbe lőtte magát.) Keresztszülők Barabás Farkas körjegyző és Barabás Amália. Bába Csomos Józsefnő.
- H4. Eleonóra. (*Márkosfalva, 1848. november 6.-) Kuti Ferenc özvegy (*1844.-). Márkosfalva, 1867. december 16.
- H5. Gergely. (*Márkosfalva, 1850. július 23.-†1926. május 17.) Bába: Kádár Ferencnő. Körjegyző. Θ Rediger Laura. (*1848. december 30.-†1919. január 22.) Márkosfalva, 1874. november 9. Elköltöztek 1893. április 24-én.
- I1. Julianna. (*Márkosfalva, 1876. január 23.-†Márkosfalva, 1878. november 7.)
- I2. Andor. (*Márkosfalva, 1879. március 18.-†Márkosfalva, 1885. június 13.)
- I3. Gerő. (*Márkosfalva, 1881. augusztus 27.-) Elköltözött.
- I4. Márton. (*Márkosfalva, 1884. szeptember 10.-†Márkosfalva, 1885. jú-

- H6. Béla. (*Márkosfalva, 1855. április 11.-) Gazdatiszt. 0 öz. Kovács Ignácné.
- H7. Aladár. (*Márkosfalva, 1858. január 2.-†Márkosfalva, 1858. november 11. A halál oka himlő.) Keresztszülők Lázár Mihály és neje, Bokor Miklós és neje. Bába Kádárnő.
- H8. Sabrina, Irma. (*Márkosfalva, 1860. október 18.-†Budapest, 1945. Hamvait 1970-ben Márkosfalvára hazahozták.) Keresztszülők Forró János és Becző Borbála. Keresztelte Kese Mihály. Bába Kádárnő. 0 Kos (Koós) András II. (*1855.-†1925.), akinek az apja Kos (Koós) András I. földbirtokos. Márkosfalva, 1882. április 10. 10 gyermekük született, közülük hat élte meg a felnőtt kort.” A Koós-kúriában férje halála után hosszabb ideig Irma lánya családjával lakott, besegített a gyermekek nevelésébe, a házi munkába. Velük költözött Sepsiszentgyörgyre is, amikor úgy döntöttek, bérelnék ott egy lakást, mert így gazdaságosabb, mint ha minden gyermeknek internátust fizetnének, márpedig mindegyiket taníttatni akarták. Itt érte őket a hír, hogy közeledik a frontvonal. Nem akartak menekülni, de az idős nagymamát gyermekei Budapestre költöztették Albert fiához (ő Kolozsváron Mezőgazdaságtudományi Egyetemet végzett, Orosházán kapott állást a Wengheim birtokon intézőként. Nem tervezte, hogy végleg szülőföldjétől távol telepedjen le, de apja ezt javasolja neki egy 1918 körül írt levelében, arra hivatkozva, hogy otthon kiszámíthatatlan a politikai helyzet. Albert a gazdatiszt lányát vette el feleségül, Budapesten telepedtek le, utódaik ma is többségükben ott élnek). Koós Irma nyolcvanon túl van, amikor a háborús körülmények okozta idegesség, nyugtalanság miatt egyre romlik egészsége és fekvőbeteg lesz. Bombardálásokkor nem tudott lemenni a pincébe, egy fürdőszobát alakítottak át neki, hogy ott meghúzódhasson. Ott halt meg az egyik légítámadás alatt. Mivel kijárási tilalom volt, a bérház udvarán hantolták el. Háború után Budapest egyik temetőjébe költöztették, aztán az 1970-es évek végén egy urnában hazahozták hamvait, és a márkosfalvi temetőben helyezték el. Akkor már gyermekei közül csak Albert élt.”³⁴³
- I1. Kos András III. (*Márkosfalva, 1883.-) Mint hogy Barabás Anis még konfirmálatlan volt, helyette anyja, Barabás Gyuláné Forró Mária tartotta keresztvíz alá” Andrást, elsőszülött fiát.³⁴⁴
- I2. Kos Zsuzsa. (*Márkosfalva, 1887. május 14.-) Keresztszülők Becző Zoltán (*1847.-Márkosfalva, 1905. február 12.³⁴⁵), Becző Irma, bába Bakk Mária, keresztelő pap Bodola Sámuel.
- I3. Kos Mária. (*Márkosfalva, 1889. január 1.-) Keresztszülők ifj. Kocsis Gábor és Kocsis Róza. Bába Bakk Mari. Pap Bodola Sámuel.
- I4. Kos Irma. (*Márkosfalva, 1890. november 26.-) Keresztszülők Sepsiszentgyörgyről Pataki Áron és Kovács Anna. Bába Bakk Mari. Pap Bodola Sámuel. „Az ifjabb Koós Irma a három lány közül egyetlenként tanult tovább. Szatmárnémetiben végezte a tanítóképzőt, és a háromszéki Páván kezdte pályáját. Itt ismerkedett meg a zabolai Bende Jenővel, akivel házasságra lépett. Bende Jenőnek volt már egy felesége, akit fiatalon elvesztett, s aki után maradt egy fia is. Ifjabb Bende Jenőt pávai nagyszülei nevelték. De aztán mindhárman Márkosfalvára költöztek. A szülők a helyi iskolában tanítottak, s a szolgálati lakásban kezdték egybekötött életüket. Négy közös gyermekük született, de mind az öten úgy nőttek fel, mint édestestvérek....Bende Jenőné Koós Irmának nem csak az anya, de a családfő szerepét is be kellett töltenie. Férjét alig tíz év házasság után egy rejtélyes betegség mozgásképtelenné tette, fokozatosan lebénította, majd elvitte.”³⁴⁶
- J1. Bende N. (leány) október 2.-) 1943-tól a Nagyvárad tanítóképzőben

³⁴³ Zsigmond Júlia: [Családtörténet női ágon](#). Művelődés - közművelődési folyóirat- Kolozsvár LXIV. évfolyam 2011. szeptember.

³⁴⁴ Zsigmond Júlia: [Családtörténet női ágon](#). Id. mű.

³⁴⁵ Becző Zoltán (0 Becző Szerena.) halotti értesítője. Gyászjelentők. Székely Nemzeti Múzeum. Sepsiszentgyörgy. 1763-1940.

³⁴⁶ Zsigmond Júlia: [Családtörténet női ágon](#). Id. mű.

- tanult.
- J2. Bende Mária. (*1924. október 2.-) 1942-től a Nagyváradi tanítókép-zőben tanult. 1944. áprilisában a front közeledése miatt az oktatást felfüggesztették és a tanulókat hazaküldték. 1945-ben Budapestre menekült, majd visszatért Márkosfalvára. A tanítóképzőt Kolozsváron befejezte és 1948-ban Dálnokba ment tanítani. Θ Miklós István szabó. Dálnok. 1954.
- J3. Bende Sándor.
- J4. Bende Lajos.
- I5. Kos Ferenc. (*Márkosfalva, 1894. május 28.-) Keresztszülők Barabás Jenő kereskedő segéd és Kocsis Ida hajadon. Bába Bakk Mária. Keresztelő pap Kelemen Győző.
- I6. Kos N. (leány) (*Márkosfalva, 1896. február 19.-) Szülésznő Bak Mária, anyakönyvvezető (az anyakönyvvezetést 1895-ben vezették be) Veres Péter.
- I7. Albert.
- H9. N. (*Márkosfalva, 1862. július 20.-†Márkosfalva, 1862. július 20. Halva született.)
- G9. Lajos. (*Márkosfalva, 1815. december 13.-)
- G10. Amália. (*Márkosfalva, 1820. április 15.-) Θ Barabás János.
- F3. Krisztina. (*1771.) 1. Θ Forró (angyalosi) László. 2. Θ Gidófalvy Samu.
- F4. Dénes. (*Márkosfalva, 1776. április 22.-†Márkosfalva, 1819. április 12.) Megyebíró. Θ Ingarten Klára (*1781.-†Márkosfalva, 1863. június 15. Meghalt hosszas rendes betegségben).
- G1. Farkas. (*Márkosfalva, 1813. március 28.-†Márkosfalva, 1860. március 4. A halál oka üdült köszvény.)
- G2. Polixena I. (*Márkosfalva, 1815. május 15.-†1815.)
- G3. Polixena II. (*Márkosfalva, 1816. október 24.-) Θ Becző Miklós. Márkosfalva, 1841. december 5.
- E3. István. (†Márkosfalva, 1788. április 27.)
- F1. Mária. (-†Márkosfalva, 1786. február 22.-)
- E4. Zsuzsa. (-†Hatolya, 1784. szeptember 12.)
- E5. Mária. Θ Kocsis András. Márkosfalva, 1764. augusztus 23.
- D2. István. (*Márkosfalva, 1710.-†Márkosfalva, 1784. augusztus 24.) Említve 1741-ben. 1. Θ Vajna (pávai) Éva. (*Páva, 1715.-) Vajna Éva apja Vajna Zsigmond.³⁴⁷ 2. Θ Forró (angyalosi) Sára (†Márkosfalva, 1773. november 19.).
- E1. Péter I. (*1736.-†Márkosfalva, 1811. október 28. 75 éves volt.) Θ Deák (kovásznai) Ilona (*1739.-†Márkosfalva, 1824. december 7. 85 éves volt.)
- F1. Péter II. (*Márkosfalva, 1769. július 28.-)
- F2. Berta. (*Márkosfalva, 1772. június 8.-) Θ Lázár (dálnoki) Lajos.
- F3. Júlia (*1762. k.). Θ Kocsis (márkosfalvi) Ádám. Márkosfalva, 1781. október 13.
- F4. Antal I. (*Márkosfalva, 1777. január 11.-†Márkosfalva, 1835. január 17. Meghalt forró betegségben.) Megyebíró volt Márkosfalván 1822-1825. Θ Balogh (barátfalvi) Anna (*Barátfalva, 1785.-Márkosfalva, 1867. április 9. 82 éves volt.). Márkosfalva, 1803. február 18.
- G1. Pál I. (*Márkosfalva, 1804. január 4.-def.)
- G2. Róza. (*Márkosfalva, 1804. január 4.-†Márkosfalva, 1873. június 16. Meghalt hosszas betegségben. Temette Bodola Sámuel pap.) Konfirmált 1820. március. Θ Sipos Zsigmond. (*1800. május 9.-†Márkosfalva 1881.) Θ 1827. április 4. Barabás Pál ikertestvére Róza. (Folytatás ld.: márkosfalvi Sipos családfa.)
- G3. Antal II., barátosi jegyző. (*Márkosfalva, 1809. május 22. -†Réty, 1901. november 5.) Bodola (zágoni) Róza. (*Márkosfalva, 1811. február 1.-†Barátos, 1888. február 24. A halál oka szélhűdés. Halotti értesítő alapján.) 1834. április 17-én Bodola Ferenc hajadon leánya Bodola Rozália és Barabás Antal fia ifj. Barabás

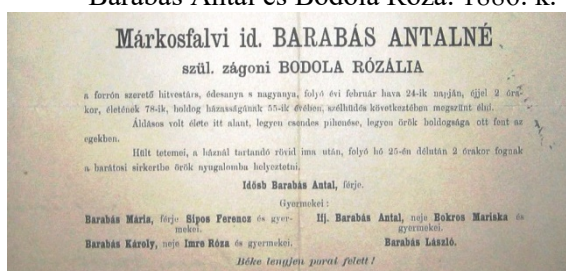
³⁴⁷ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. Vajna (pávai, kovásznai és zágoni) Vajna Zsigmond. 1729. Az orbai szék királybírája. Θ Tusa Klára. Gyermekei között csak Zsigmondot és leszármazottait ismer-teti. Vajna Zsigmond testvére Vajna István I., 1710. 1720-ban az orbai szék királybírája. Θ Barabás (márkosfalvi) Mária, akit a Barabás családfán az adatok hiánya miatt elhelyezni nem tudtam. 459-460.

Antal házasságot kötöttek. Esketési tanúk Forró János, curátor, Intze László, márkosfalvi református schola (iskola) rector, (igazgató) eskető pap alsócsernátoni Kovács Sámuel.

Barabás Antal és Bodola Róza. 1886. k.

Márkosfalvi id. Barabás Antalné, szül. zágoni Bodola Rózália halotti értesítője. 1888. Bodola Rózália 1888. február 24-én éjjel 2 órakor, életének 78-ik, boldog házasságának 55-ikévében, szélhűdés következtében megszűnt élni. Barátosi sírkertben temették el. Gyászolják: idősb Barabás Antal, férje, gyermekei: Barabás Mária, férje Sipos Ferenc és gyermekei, Barabás Károly, neje Imre Róza és gyermekei.

[Id. márkosfalvi Barabás Antal halotti értesítője. 1901.](#)

Id. márkosfalvi Barabás Antal 1901 évi november hó 5-én, életének 93-ik évében örök álomra hunyta le szemét. Réty. Gyászolják gyermekei: 1. Barabás Mária és férje Sipos Ferencz, valamint gyermekei: Sipos Mariska és férje Barta Károly. 2. Barabás Károly és neje Imre Róza és gyermekei: Barabás Róza és férje Bitai Béla, református lelkész, Barabás Anna és férje Borbáth Ödön, honvéd főhadnagy, ifj. Barabás Károly honvéd főhadnagy. 3. Barabás László. 4. Ifj. Barabás Antal és gyermekei: Andor, Klára, Mariska, Erzsike, Lajos és Rózsika.

H1. Mária. (*1836.-†1938.). Θ Sipos Ferencz. (*Márkosfalva, 1836. április 10.-†1927. október. 21.) Θ 1859. október 27.

H2. Károly I. Θ Imre Róza. Barátoson éltek.

I1. Róza. (*1868.-) Θ Bitai Béla, református lelkész.

I2. Anna. Borbáth Ödön, honvéd főhadnagy.

I3. Károly II., (*Márkosfalva, 1885. február 3.) honvéd főhadnagy. Θ Czakó

Róza. (*1882. október 26.-†1930. október 25.) Márkosfalva, 1911. november

18.

J1. Barabás Béla. (*Márkosfalva, 1913. február 22.-) Konfirmált 1926.

J2. Barabás Gizella. (*Márkosfalva, 1914. október 7.-) Konfirmált 1928.

J3. Barabás Margit. (*Márkosfalva, 1921. január 13.-)

J4. Barabás Anna. (*Márkosfalva, 1922. szeptember 22.-) Konfirmált 1936. május 21.

H3. László. Tanár Czirákon, Nograd megyében.

H4. Antal III. (*1846.-†Réty, 1920. június 3.) 1. θ Bokros Maria. (*1853.-†Nagybo-
rosnyó, 1888. március 1.³⁴⁸) 1878. 2. θ Stefán Róza.

Barabás Antal III. halotti értesítője. 1920.

Márkosfalvi Barabás Antal körjegyző, 1920. június 3-án életének 74-ik évében elhunyt. A Réty református temetőben temették el. Gyászolják: Stefán Róza, felesége, gyermekei 1. Dr. Barabás Andor és felesége Hollaky Irénke és gyermekei: Andor és Béla. 2. Barabás Mariska. 3. Barabás Erzsébet. 4. Barabás Lajos és felesége, Izsák Annus és gyermeke Barabás Dezső. 5. Rózsa és férje Keresztes Gyula. 6. Gyula.

11. Andor I. θ Hollaky Irén.

J1. Andor II.

J2. Béla.

I2. Klára.

I3. Mariska.

I4. Erzsébet.

I5. Lajos. θ Izsák Anna.

J1. Dezső.

I6. Rózsa. θ Keresztes Gyula.

I7. Gyula.

G4. Anna. (*Márkosfalva, 1812. március 19.-) θ Donáth József.

G5. Pál. (*Márkosfalva, 1813.-†Márkosfalva, 1817.)

G6. Júlia. (*Márkosfalva, 1815. február 3.-) 3. θ Bodor (gidófalvi és léczfalvi) Farkas II.³⁴⁹ Bodor Farkas I. θ Bodor Klára. 2. θ Szabó Franciska. Bodor Farkas 5 gyermeke gyermekkorukban meghalt. Bodor Farkas II. apja Bodor Farkas I.

H1. Bodor Pál. θ Sándor Mária.

H2. Bodor Katalin. θ Nagy Tamás. Zágon.

H3. Bodor György agglegény.

G7. István. (*Márkosfalva, 1818. augusztus 30.- †Márkosfalva, 1907. június 2.)

1848/49. honvéd. θ Farkas (alsócsernátoni) Zsuzsa. (*1834. április 18.-†1909. február 9.) Márkosfalva, 1851. február 11. Esketési tanú Kovács József.

H1. Mór. (*Márkosfalva, 1853. szeptember 24.-) Konfirmált 1868.

H2. Mária. (*Márkosfalva, 1856. október 1.-) Konfirmált 1870. θ Végh Ferenc. Márkosfalva, 1875. február 13. Alsócsernátonban élt.

H3. Ferenc. (*Márkosfalva, 1858. november 24.-†Márkosfalva, 1858. november 24. Halva született.)

H4. Anna. (*Márkosfalva, 1864. március 18.-†Márkosfalva, 1864. április 12.) Keresztszülők Alsócsernátoni Farkas Pál és neje Farkas Anna. Bába Rácznő. Keresztelte és temette Bodola Sámuel.

³⁴⁸ [Márkosfalvi ifj. Barabás Antalné, szül. Bokros Mariska halotti értesítője.](#)

³⁴⁹ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai I. Id. mű. Bodor (sepsizaláni- gidófalvi- és léczfalvi) 82-88.
101

- G8. Péter. (*Márkosfalva, 1821. július 9.- †Márkosfalva, 1889. július 24. Meghalt végelgyengülésben. Bodola Sámuel temette.) θ Rákosi (mártonfalvi) Kata. Márkosfalva, 1851. február 20. Esketési tanú Kovács József.
- H1. Ödön. (*Márkosfalva, 1851. december 1.-†Márkosfalva, 1852. május 20.)
- H2. Leonárd. (*Márkosfalva, 1854.-†Márkosfalva, 1873. július 5.)
- H3. László. (*Márkosfalva, 1857. június 5.-†Márkosfalva, 1858. július 13. Meghalt vérhasban.) Keresztszülők Lukács Károly és Rákosi Klára. Bába Kádárnő.
- H4. Etelka. (*Márkosfalva, 1859. december 3.-) Bába Rácznő. θ Bakk István (*1855.) Márkosfalva, 1887. június 29.
- G9. Elek. (*Márkosfalva, 1824. május 20.-) 1848/49. honvéd. θ Bodor Karolina. (*1830.-†Márkosfalva, 1890. október 22.)
- H1. Rozália. (*Márkosfalva, 1850. október 16.-†Márkosfalva, 1852. szeptember 25. A halál oka vérhas.) Keresztszülő: özv. Donáth Józsefné. Bába: Csákánynő.
- H2. Berta I. (*Márkosfalva, 1855. június 7.-†Márkosfalva, 1857. augusztus 21.)
- H3. Cecília. (*Márkosfalva, 1857. február 2.-) Keresztszülők Barabás Dániel és neje Botár Inesz, Barabás István és neje Farkas Zsuzsa θ Király Kálmán. Sepsiszentgyörgy.
- H4. Sándor I. (*Márkosfalva, 1860. január 22.-†Márkosfalva, 1929. december 24.) Keresztszülők Barabás József és Becző Julianna. Bába Kádárnő. Keresztelő pap Bodola Sámuel. Körjegyző. θ Karácson Róza. (*1876. december 1.-†Márkosfalva, 1910. június 22.) Márkosfalva, 1910. június 22.
- I1. András. (*Márkosfalva, 1895. december 20.-) θ 1922. július 22. Brassóba költözött.
- I2. Miklós. (*Márkosfalva, 1897. szeptember 22.-) θ 1921. június 28. Brassóba költözött.
- I3. Sándor II. (*Márkosfalva, 1899. október 9.-†Márkosfalva, 1901. június 3.)
- I4. Anna. (*Márkosfalva, 1904. április-) θ Szabó Károly. Márkosfalva, 1923. március 5.
- I5. László. (*Márkosfalva, 1906. január 9.-) θ Szabó Emília. (*Márkosfalva, 1914. szeptember 3.-) Márkosfalva, 1932. augusztus 27.
- J1. Imre. (*Márkosfalva, 1933. január 1.-)
- I6. Ilona. (*Márkosfalva, 1908. szeptember 18.-) Konfirmált 1922.
- I7. Sándor III. (*Márkosfalva, 1912. augusztus 30.-)
- I8. Erzsébet. (*Márkosfalva, 1919. február 26.-) Konfirmált 1932. május 17.
- H5. Berta II. (*Márkosfalva, 1862. január 6.-) Keresztszülők Kocsis Gábor ifjú és Barabás Lujza nemes. Bába Rácznő. Keresztelő pap Bodola Sámuel. θ Fejér József, (*1841. február 22.-†1932. április 21.) Sepsiszentgyörgy. 1900. június 4.
- H6. Lőrincz. (*Márkosfalva, 1864. június 26.-) Keresztszülők Bodor Lőrincz krakói pap és Barabás Lujza. Bába Rácznő. Keresztelő pap Bodola Sámuel. Királyi jegyző, Eszterneken. θ Málnási Etelka.
- I1. Károly. (*1900.)
- G10. Dávid. (*Márkosfalva, 1828. január 5.-) 1848/49. honvéd. θ Becző Julianna.
- H1. Antal IV. (*Márkosfalva, 1859. március 20.-) Keresztszülők Barabás Albert és Barabás Lujza nemesek. Bába Kádárnő. Keresztelő pap Bodola Sámuel.
- H2. Imre. (*Márkosfalva, 1861. február 2.-) Keresztszülők Szabó István és neje Barabás Klára nemesek. Bába Rácznő. Keresztelő pap Bodola Sámuel. θ Kovács Róza. (*1853. május 17.-†1917. február 28.) Márkosfalva, 1886. július 11. Esketési tanúk Bakk Lázár, Kovács András, Kocsis Gábor, Barabás Gergely. Eskető pap Bodola Sámuel.
- I1. Róza. (*1887. április 7.-†1923. április 17.) Keresztszülők Kupán Dániel és Kovács Zsuzsa. Bába Benkoné. Pap Bodola Sámuel. Konfirmált 1900.
1. θ Forró Géza. (*1877. szeptember 2.-†1943. november 17.) Márkosfalva, 1920. március 27. 2. θ Nagy Vilma. (*Alsócernáton, 1887. július 28.-†1935. december 9.) Márkosfalva, 1923. december 1. 2 leányának az anyja. 3. θ Bakk Téklá. (*Márkosfalva, 1895. november 19.-) Márkosfalva, 1936. április 8.
- J1. Forró Berta. (*1924. december 31.-)

- J2. Forró Panni. (*1928. december 2.-)
- I2. Mária. (*1888. szeptember 2.-) Bába Bakk Mari. Konfirmált 1902. május 11. θ Bitai Zsigmond. (*1898. július 20.-) Márkosfalva, 1924. május 8.
- J1. Bitai Ferenc. (*1922. július 8.-) Házasság előtt született.
- J2. Bitai Margit. (*1925. április 4.-†1925. október 4.)
- J3. Bitai Klára. (*1828. augusztus 5.-)
- J4. Bitai László. (*1931. november 15.-†1932. július 28.)
- I3. Örzse. (*1891. január 16.-†1891. május 25.) Bába Bakk Mari.
- H3. Klára. (*Márkosfalva, 1863. július 21.-) Keresztszülők Szabó István és Barabás Klára. Bába Rácznő.
- H4. Fábián. (*Márkosfalva, 1867. január 20.-) Keresztszülők Szabo (czofalvi) István és Barabás Klára. Bába martonfalvi Bende Józsefnő.
- H5. István. (*Márkosfalva, 1868. december 25.-) Keresztszülők nemes Kovács Áron és neje Denes Teréz. Bába martonfalvi Bende Józsefnő. Keresztelte Bodola Sámuel.
- H6. Izsák. (*Márkosfalva, 1871. május 6.-†Márkosfalva, 1886. április 22.) Keresztszülők Kovács Áron és Dénes Irén nemesek. Bába Bakk Mari.
- H7. Ilona. (*Márkosfalva, 1876. október 18.-) Keresztszülők Kisó András ifjú és Barabás Czeczilia hajadon. Bába Tompáné
- G11. Pál II. (*Márkosfalva, 1831. október 15.-†Márkosfalva, 1916. szeptember 1.) Keresztszülők: Bodola Ferenc és felesége. Bába: Sok Anna. θ Tódor Ágnes, gazdasszonya. (-†Márkosfalva, 1921. szeptember 12.)
- H1. Mária. (*Márkosfalva, 1877. november 26.-) Konfirmált 1907. május 20. Házasságon kívül a szolgálójától született, de magáénak ismerte el. Aláírta Orbán Lajosné.
- F5. Julia. (*Márkosfalva, 1779. k.-) Θ Kocsis Ádám. Márkosfalva.
- F6. Zsuzsa. (*Márkosfalva, 1781. k.-)
- E2. János I. (*Márkosfalva, 1735.-†Márkosfalva, 1803. június 11. 68 éves volt.) Említve 1752-ben és 1781-ben. (Johannes Barabás). 1. θ Hadnagy (dálnoki) Anna. Márkosfalva, 1759. augusztus 9. 2. θ Forró György özvegye, Bárdi Krisztina. (*1749.-†Márkosfalva, 1835. április 20. 86 éves volt.) Márkosfalva, 1786. május 15.
- F1. Zsigmond. (*Márkosfalva, 1762. augusztus 15.-†1762. augusztus 15.) Benjámin ikerestvére.
- F2. Benjámin. (*Márkosfalva, 1762. augusztus 15.-) Zsigmond ikertestvére.
- F3. Eszter. (*Márkosfalva, 1764. április 1.-) θ Szathmáry Gábor pap.
- F5. Éva I. (*Márkosfalva, 1770. január 4.-†Márkosfalva, 1774. február 6.)
- F6. Mihály. (*Márkosfalva, 1773. augusztus 29.-)
- F7. Izsák. (*1774.-†Márkosfalva, 1854. január 8. Meghalt vízkorságban, 80 éves volt.) [Megyebíró](#) 1804-1806 között. θ Forró Krisztina.
- G1. Elek. (*Márkosfalva, 1802. november 7.-†Márkosfalva, 1865. május 23.) 1. θ N. 2. θ Bitai Rozália. (*1804. k.-†Márkosfalva, 1852. december 3.) Márkosfalva, 1848. november 29. Barabás Elek özvegy volt. 3. θ Szabó Éva (*1817.-) Márkosfalva, 1853. október 4. Szabó Éva 36 éves hajadon. Tanúk Kovács József, Todor József. 4. θ N.
- H1. Zsigmond. (*Márkosfalva, 1855. január 2.-†Márkosfalva, 1936. augusztus 10.) Anyja Szabó Éva. θ Székely Mari. (*1853. június 11.- †Márkosfalva, 1937. február 24.) (*1853. június 11.-) Márkosfalva, 1879. október 15.
- H2. Mihály. (*Márkosfalva, 1857. január 19.-) Anyja Szabó Éva. θ Bod (albisi) N.
- H3. Anna. (*Márkosfalva, 1860. december 8.-†Márkosfalva, 1861. augusztus 21. A halál oka vérhas.) Anyja Szabó Éva. Bába Rácznő. Keresztelő pap Bodola Sámuel.
- G2. Zsigmond. (*Márkosfalva, 1805. május 10.-†1842.) Udvari tiszt.
- G3. Borbála. θ Hadnagy (dálnoki) Sámuel.
- G4. Mihály (*1812.-) θ Kékkövi Eszter.
- G5. Károly. (*Márkosfalva, 1819. december 28.-) θ Szabó Róza. Márkosfalva, 1854. március 5.
- H1. Mária. (*Márkosfalva, 1854. december 10.-†Márkosfalva, 1877. július 27.

- Meghalt tüdősorvadásban, 23 éves volt.) 0 Gyöngyösi István.
- H2. Róza. (*Márkosfalva, 1857. november 14.-) Keresztszülők Barabás Farkas és Gál Rozália. Bába Kádárnő. 0 Székely János.
- H3. Berta. (*Márkosfalva, 1859. november 20.-) Bába Kádárnő, keresztelő pap Bodola Sámuel. 0 Gyöngyösi István.
- G6. Mária. (*Márkosfalva, 1823.-) 1. 0 Domokos (gidófalvi) 2. 0 Bartha (nagyborosnyói) Elek. Márkosfalva, 1852. február 18. Barabás Mária özvegy gidófalvi Domokosnő. Tanúk Forró János és Kovács József. Presbiteri jegyzőkönyv, békéltetési tárgyalás: „1853. január 25. Nagyborosnyói Bartha Elek miután feleségét Barabás Máriát elhagyta, Barabás Mária úgy nyilatkozott, hogy Bartha Elek úrhoz mint feleség soha vissza menni nem fog.” 3. 0 Szabó Károly. Márkosfalva, 1861. október 31. Barabás Mária elvált, 38 éves. Esketési tanúk Barabás Albert és Szonda Lajos. Eskető pap Bodola Sámuel.
- F8. Róza. (*Márkosfalva, 1778.-) 0 Bartha László, marosszentkirályi református pap.
- F9. János II. (*1779. k.-†1823. február)³⁵⁰ 1. 0 [Gaál \(dálnoki\) Terézia](#), (*1780. k.-†1837. után, 1840. k.) Gaál (dálnoki) István leánya. 1807. Gaál István (†1829. után) fia Gaál Miklós, aki 1822-ben öregsége miatt a gazdaságának az irányítását átadta fiának. Gál Terézia. 2. 0 Szabó (dálnoki) Antal. Dálnok. 1817. január 20. Diszperzáció mellett. Esketési tanúk Barabás Elek és Lázár Dávid. 4 gyermeke született Szabó Antaltól. Barabás János II. a jobb módú nemesek közé tartozott, Márkosfalván és Feltorján bírt ingatlanokat. Az utolsó nemesi felkelésre (insurrectio-ra) 1809-ben, a napóleoni háborúk alatt került sor és ehhez csatlakozott Barabás János II. aki a felső fehérmegyeiekhez állt táborba, ahol főhadnagyi rangot viselt. A résztvevőknek azonban nem valami nagyon sok dolguk volt, ettek, ittak, kártyáztak, mulattak s ez okozta azt, hogy a dorbézolást Barabás János II. annyira megszokta, hogy a nemesi felkelés után is folytatta. Gaál Terézia látva az így bekövetkezendő végromlást és az ittas állapottal vele járó bánásmódtól is sokat szenvedve, Barabás Miklós fiát hat hónapos korában az ölébe vette és Márkosfalváról átgyalogolt Dálnokba. Erre Gaál Terézia édesapja Gaál István megkezdte leánya nevében a válópert, ami 1810-ben fejeződött be. Gaál Terézia így a szülői házban talált menedéket és Márkosfalvára nem tért vissza.

[Barabás Miklós édesanyja](#) Gaál Terézia, második házasságából, Szabó Antaltól származó gyermekeivel, 1828. Készítette Barabás Miklós.

2. 0 Jankó (feltorjai) Anna. Felső Torja. 1820. Jankó Anna rokonai Könczeiné és Pocsáné.

G1. János III. (*1808. k.-†Márkosfalva, 1851. február 8. A halál oka öngyilkosság.) Anyja Gaál Terézia. 0 Barabás Amália (*Márkosfalva, 1820.-†Márkosfalva, 1874. szeptember 6.). 1847. szeptember 7-én házasodott Barabás Elek leánya Barabás Amália és özvegy Barabás János.³⁵¹

³⁵⁰ [Barabás Miklós emlékirata.](#)

³⁵¹ [Barabás Miklós megjegyzése](#) (Bakk Pál. Barabás Miklós kiadatlan levele. Korunk. 1970. 29. évfolyam. 8. szám. 1261.): „Mint testvéreim vannak felemlítve 1-ször János sz. 1787-ben torjai lakos, neje Barabás Amália, Cop. 1847-ben. Ez elég vén legény lehetett, mikor megházasodott, 60 éves korában, nagy bátorsága volt megházasodni, én ennek hírért soha nem hallottam sem Torján, sem Márkosfalván. Torjai lakos nem volt.” A márkosfalvi anyakönyvek szerint viszont valószínűleg Barabás Miklós testvére volt Barabás János, nem torjai, hanem márkosfalvi lakos. Márkosfalvi anyakönyv: 1847. szeptember 7-én házasodott Barabás Elek leánya Barabás Amália és özvegy Barabás János. 1851. február 8-án

- H1. János III. (*Márkosfalva, 1848. július 6.-†Márkosfalva, 1896. február 12.)
Keresztszülők: Barabás Lajos ifjú és Forró Klára kisasszony. Bába Csomós Józsefné. 0 Miklós Ilona. (*1852. szeptember 7.-) Márkosfalva, 1875. április 17.
- I1. Irén. (*Márkosfalva, 1873. február-†Márkosfalva, 1875. augusztus 7.
A halál oka szamarhurut.)
- I2. Gyula. (*Márkosfalva, 1874. augusztus 16.-†Márkosfalva, 1875. augusztus 3. A halál oka szamarhurut.)
- I3. Emma. (*1876. április 5.-) Konfirmált 1890.
- I4. Zoltán. (*1877. október 16.-) Konfirmált 1890.
- I5. Kálmán I. (*1879. június 11.-†1880. szeptember 27.)
- I6. Kálmán II. (*1882. november 7.-†1885. május 1.)
- I7. Géza. (*1884. október 25.-)
- I8. Róza. (*1881. február 11.-)
- I9. Miklós. (*1886. október 9.-) Keresztszülők ifj. Kos András és Barabás Irma.
- I10. Irma. (*Sepsiszentgyörgy, 1890. november 5.-)
- H2. Károly. (*Márkosfalva, 1850. július 22.-†Márkosfalva, 1853. október 22.)
Keresztszülők: Jankó Tamás és Barabás Polixena. Bába Csomós Józsefné.
- G2. Miklós.^{352 353 354 355} (*Márkosfalva, 1810. február 10.-†Budapest, 1898. február 12. Márkosfalván szülőhelyén [kopjafát állítottak fel](#), amit a csernátoni Haszmann fivérek készítettek. A felírat: Ezen a helyen született Márkosfalvi Barabás Miklós festőművész, falunk nagy szülöttje 1810-1898.) 1970-ben Hunyadi László marosvásárhelyi szobrász által elkészített Barabás Miklós márványszobrát állították fel a falu közepén. Anyja Gaál Terézia. 1822-ben 12 éves korában járt utoljára Háromszéken, szülőföldjét elhagyta. 0 Bois de Chesne Zsuzsanna. (*Konstanz³⁵⁶. 1813.-†Pest, 1861.). Pest. 1841. június. Chesne Zsuzsanna testvére Bois de Chesne Pierret Genfben élt. 1836. szeptember 10-én az MTA levelező tagjának választották. 1859-ben engedélyt kapott egy Képzőművészeti Társulat megalapítására, melynek 1862-től haláláig igazgató elnöke volt. A III. oszt. vaskoronarend lovagja volt. 2008-ban Márkosfalván a könyvtár, az általános iskola és az óvoda is Barabás Miklósról kapta a nevét.

Barabás Miklós. Önarckép. 1841. Barabás Miklósné.

Barabás János öngyilkos lett. 1874. szeptember 6-án meghalt özvegy Barabás Jánosné, Barabás Amália (*1820.) 54 éves volt. Két gyermekük János III. és Károly, ahogy az anyakönyvek alapján közöltem. Ezek az anyakönyvi adatok egyeznek Pálmay József által közölt családfával, Barabás család III. tábla. Id. mű. 45.

³⁵² [Márkosfalvi Barabás Miklós önéletrajza.](#)

³⁵³ Magyar Életrajzi Lexikon. [Barabás Miklós.](#)

³⁵⁴ [A Pallas nagy lexikona.](#) [Barabás Miklós.](#)

³⁵⁵ [Barabás Miklóssal](#) kapcsolatos irodalom.

³⁵⁶ Konstanz város Németország délnyugati, Svájjal határos csücskében, Baden-Württemberg tartományban, a Bodentó (vagy Konstanzi-tó) partján.

Barabás Miklós családja körében.

H1. Henriette. (*Pest, 1842. december 10.-†Pest, 1892. március 2.) θ Demjén László I. 1863. Henriette rajzolni és festeni atyjától tanult, kezdetben csendéleteket, később arcképeket festett. θ Demjén László I. (*Balmazújváros, 1836. április 3.-†Kolozsvár, 1886. február 14.) kolozsvári könyv-árus, könyvkiadó. 1863. Barabás Henriette 1865-ben betegeskedni kezdett és férjétől elválva, hazament Budapestre atyjához egyéves fiacskájával együtt. Elnehezedett idegbaja 1892 tavaszán sírba vitte.

II. Demjén László II. (*Kolozsvár, 1864.-†München, 1929.) Festőművész.

Előbb Pesten, majd Münchenben tanult s ott is telepedett le.

H2. Ilona (Hona). (*Pest, 1844. július 14.-Pest, 1929. március 12.) θ Szegedy-Maszák Hugó.(*Nagyenyed, 1831. augusztus 10.-†Budapest, 1916. augusztus 28. Sírja védett 2004. Fiumei úti temető, Budapest. Parcella, Szakasza, Sor, Sír: 20, N/A, 2, 61) Pest.) 1866. február 10. Újságíró, grafikus. Barabás Miklós tanítványa Pesten, majd veje. 1887. május 25. nemességet kapott. Szülei Maszák János és Szegedy Zsuzsánna. 1867 és 1882 között 9 gyermekük született.³⁵⁷

Barabás Ilona fotója. Készítette apja Barabás Miklós. 1864.

H3. Alice. (*Pest, 1846. február 18.-†Pest, 1867. december 30.) θ Thaly Guido.

H4. Elemér, Arthur. (*1849. január 26.-†Pest, 1869. augusztus 9. A halál oka tüdőgümő.) Keresztapja Görgey Artúr. Harmadéves orvosnövendék volt, amikor fiatalon meghalt.

G3. János. (*Torja, 1814.-) Huszár volt. Anyja Jankó Anna. Torja.

G4. Polixéna. (*Torja, 1815.-†1875.) Anyja Jankó Anna. 1. θ Csoboth (altórjai) József, huszárfőhadnagy. 2. θ Csoboth (altórjai) András³⁵⁸. (*1830.-†1894.) főhadnagy. 2. θ Török Mária. (*1833.-†1885.)

G5. Lajos. (*Torja, 1817.-†Márkosfalva, 1866. november 2.) Anyja Jankó Anna.

E3. Éva. θ Forró (angyalosi) András.

E4. György I., iskolaigazgató. (*Márkosfalva, 1746.-†Márkosfalva, 1820. október 13.) 1. θ Kováts (martonfalvi) Krisztina (*1850. k.-†Márkosfalva, 1797. december 13. előtt.) Márkosfalva, 1771. július 9. 2. θ özvegy Debrenti Andrásné (-†Márkosfalva, 1814. január 16.). Márkosfalva, 1797. december 13. Barabás György özvegy volt. A 12 gyermek anyja Kováts Krisztina.

F1. Dániel. (*Márkosfalva, 1772. április 6.-†Márkosfalva, 1772. október 31.)

³⁵⁷ Ld.: MACSE Magyar családtörténeti adattár. Szegedy-Maszák Hugó.

³⁵⁸ Ld. Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. Első kötet. Id. mű. Csoboth (altórjai) család. András szülei: József I. (*1789.-†1872.) és Babos (besenyői) Rozália. (-†1852.), József I. szülei: Pál II. (*1753.-†1819.) és Benkő (altórjai) Ilona. (-†1828.) Pál II. szülei: Simon I. (*1710.-†1793.) és Szabó (altórjai) Borbára, Szabó László leánya. Simon I. apja Pál I. akinek apja Csoboth (altórjai) Imre, 1680-ban élt, földbirtokos. 117-119.

- F2. Terézia. (*Márkosfalva, 1773 okt. 12.-) θ Kovács Sámuel.
- F3. Mózes. (*Márkosfalva, 1775. szeptember 17.-†1829. után.) θ Veress Anna (*1762.-†Márkosfalva, 1829. december 18. 67 éves volt.), Márkosfalva, 1800. április 19.
- F4. József. (*Márkosfalva, 1777. november 16.-)
- F5. Éva. (*Márkosfalva, 1780. március 17.-) θ Hodor Samu.
- F6. Rebeka. (*Márkosfalva, 1781. február 18.-)
- F7. Sámuel. (*Márkosfalva, 1783.-†Márkosfalva, 1783. október 8.)
- F8. Erzsébet, (*Márkosfalva, 1784. november 26.-†csecsemő korában.)
- F9. Anna. (*Márkosfalva, 1785. szeptember 21.-)
- F10. István (*Márkosfalva, 1787. augusztus 2.-†Márkosfalva, 1844. szeptember 4.) 1. θ Szász (pókai³⁵⁹) Borbála, Pókai tiszteletes úr leánya, Márkosfalva, 1809. május 3 2. θ Nagy (szotyori) Anna (*1785.-†Márkosfalva, 1849. november 25.)
- G1. Zsuzsa. (*Márkosfalva, 1811. január 20.-) θ Becző Sámuel, Márkosfalva, 1834. február 14.
- G2. Mária. (*Márkosfalva, 1814. április 21.-)
- G3. Éva. (*Márkosfalva, 1816. február 2.-)
- G4. András. (*Márkosfalva, 1817. április 16.-†1817.)
- G5. Dávid. (*Márkosfalva, 1818. április 4.-†1818.)
- G6. Dániel (*Márkosfalva, 1820. április 11.-†Márkosfalva, 1871. november 24.). θ Botár Inesz (*1813. december 8.-†Márkosfalva, 1895. október 27.) özvegy Sipos Sámuelné. θ Márkosfalva, 1852. április 12. 1852. április 10-én a római katolikus egyházból átvevődött özvegy Sipos Sámuelné, Botár Inesz, az 1850-279 szám alatt köröztetett gubernialis rendelet értelmében. Kellő bizonynyalattal ellátva. Aláírta és igazolta Kovács András egyházfű és Kocsis Károly gondnok. Házasságot kötöttek ős polgár ifjú legény Barabás Dániel és özvegy Sipos Sámuelné, Botár Inesz. Tanúk Becző Miklós, Kocsis Károly. Házasodtak diszperzáció mellett.
- H1. Lujza (Luiga) (*Márkosfalva, 1844. július 20.-†Márkosfalva, 1926.június 3. Felsőcsernátonban élt, Márkosfalván halt meg.) Barabás Dániel úrfia gyermeket magától származónak vallotta. Keresztszülők Barabás József és felesége. Bába Csomosnő. Konfirmáció 1856. θ Szaniszló Ferencz. 1868. február 19.
- H2. Miklós (*Márkosfalva, 1846. április 19.-†Márkosfalva, 1871. november 1. A halál oka tífusz. Bodola Sámuel és Borbát Pál temette.) Konfirmáció 1859.
- H3. Dániel II. (*Márkosfalva, 1848. július 3.-†Márkosfalva, 1859. december 31. A halál oka tífusz.) Keresztszülők: T. Barabás József úr és felesége. Bába Csomós Józsefné. Elismerte sajátjának Barabás Dániel.
- H4. Sándor (Márkosfalva, 1850. szeptember 20.-Márkosfalva 1854. július 5.) Barabás Dánieltől sajátjának elismerve. Keresztszülők: Szabó (czófalvi)³⁶⁰ József és felesége. Bába: Kádár Ferencnő.
- H5. Sarolta (Lotti) (Márkosfalva 1857. augusztus 2.-†Márkosfalva 1931. május 17.) Keresztszülők Forró János és neje Becző Borbála. Bába Kádárnő. Konfirmáció 1871. november 21. θ Forró Imre, (*Márkosfalva, 1846. március 31.-†Márkosfalva, 1917. november 15.) Márkosfalva, 1874. november 21.
- II. [Forró Mária](#). (*1875. szeptember 2.-†Bárány, 1903. február 4. ³⁶¹A márkosfalvi köztemetőbe temették el.) Konfirmált 1890. θ Imreh Benedek. 1895. november 23. [Imreh Benedek szülei Imreh János és Kövér Klára. Gyermekük még: Imreh Giza, Kiss Jenőné, Imreh László, Imreh Antal. Kövér Klára szülei Kövér Mózesné, született Incze Klára.]
- J1. Imreh Emma.
- J2. Imreh Anna.
- J3. Imreh Klára.

³⁵⁹ Póka falu a Maros megyében, Marosvásárhelytől 15 km-re északra a Sár-patak jobb partján.

³⁶⁰ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. 401. Szabó (czófalvi) Háromszéki székely család, melyből József 1848-ban az orbai alszékben árvaszéki ülnök volt.

³⁶¹ Imreh Benedekné, született márkosfalvi Forró Mária halotti értesítője. Gyászjelentők. Székely Nemzeti Múzeum. Sepsiszentgyörgy. 1763-1940.

- J4. Imreh Irma.
J5. Imreh Béla.
- I2. Forró Géza. (*Márkosfalva, 1877. szeptember 2.-†Márkosfalva, 1943. november 17.) Konfirmált 1892. 1. θ Barabás Róza (*1887. április 7.-†Márkosfalva, 1923. április 17.) Márkosfalva, 1920. március 27. 2. θ Nagy Vilma. (*Alsócsernáton, 1887. július 28.-†Márkosfalva, 1935. december 9.) 3. θ Bakk Tékla. (*Márkosfalva, 1895. november 19.-) Márkosfalva 1936. április 8.
J1. Forró Berta. (*Márkosfalva, 1924. december 31.-) Nagy Vilmától.
J2. Forró Pana. (*Márkosfalva, 1928. december 9.-) Nagy Vilmától.
- I3. Forró János. 1879. december 4.-†1880. szeptember 18.)
I4. Forró Miklós I. (*1881. december 6.-†1884. április 20.)
I5. Forró Ilona. (*1883. április 11.-†Márkosfalva, 1915. június 12.)
Konfirmált 1896. θ Jancsó Vince. (*1873. december 3.-1935. március 13.) 1908. július 5. Nagynyújtodon lakott.
J1. Jancsó Anna. (*1909. április 29.-)
J2. Jancsó László. (*Nyújtod, 1910. június 27.-†1960.) θ Veress Sára. (Felsőcsernáton, 1913.-†1987.)
- I6. Forró Julianna. (*1886. október 18.-†1889. november 4.) Keresztszülők Barabás Gyula és Forró Mari. Bába Bakk Mari. Keresztelő pap Bodola Sámuel.
I7. Forró Borbála. (*1888. április 14.-†1889. november 10.) Keresztszülők Barabás Gergely és Rediger Laura. Bába Bakk Mari. Keresztelő pap Bodola Sámuel.
I8. Forró Miklós II. (*1889. október 21.-) Keresztszülők Szaniszló Ferenc és Barabás Lujza. Bába Rácz Andrásné. Keresztelő pap Bodola Sámuel. Elköltözött Márkosfalváról.
I9. Forró Erzsébet. (*1892. november 10.-†1935. után.) Keresztszülők Vitályos Sándor birtokos és neje Szaniszló Kata. Bába Bakk Mária. Keresztelő pap Kelemen Győző. Márkosfalván az elemi iskolában 1903-ban V. osztályos. θ Horváth Árpád. Márkosfalvára visszajött 1935-ben.
I10. Forró Gyula. (*1894. augusztus 18.-†1895. szeptember 1.)
- G7. Klára. (*1823.-) θ Szabó István.
F10. Péter. (*Márkosfalva, 1789. október 24.-)
F11. György II. (*Márkosfalva, 1793. július 28.-†1802.)
F12. Samu. (*Márkosfalva, 1796. október 30.-)
- E5. Borbála. (*Márkosfalva) 1776. θ Bakcsi (albisi) Elek³⁶². Bakcsi Elek szülei Bakcsi István
II. θ Szócs Mária Kézdivásárhelyről. Bakcsi István II. szülei Bakcsi István I. θ Györi Zsuzsa, Györi Márton pap leánya. Bakcsi István I. szülei Bakcsi Gábor θ Török R. Bakcsi Gábor szülei Bakcsi Boldizsár (-†1635.) θ Bod Kata (1643. december 26. Kézdiálbis, beteg, özvegy. Örökségét leánya Bod Györgyné örökli, mert gondoskodott Róla.) 1610-ben nemességét megerősítik, 1614-ben Albison mint nemes lustrál.³⁶³
F1. Bakcsi Pál. Albis.
F2. Bakcsi Sándor. Albis.
F3. Bakcsi Dénes. Albis.
F4. Bakcsi Sarolta. Albis.
F5. Bakcsi Zsófia. Albis.
F6. Bakcsi Róza. Albis.
F7. Bakcsi Anna. Albis.
- E6. Erzsébet. (*1761.)
E7. Mária. (*Márkosfalva, 1764. augusztus-) θ Székely (márkosfalvi) Elek. Márkosfalva, 1793. május 21.
E8. Sándor I. (*1766. k.-†Márkosfalva, 1800. március 13.) Megyebíró. θ Nagy Anna (*Lécfalva, 1767.-†Márkosfalva, 1842. május 20. 75 éves volt.) A lécfalvi pap Nagy György leánya. Márkosfalva, 1788. február 13.
F1. Sándor II. (*Márkosfalva, 1789. január.-†Márkosfalva, 1867. január 29. a családi

³⁶² Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Id. mű. Baktsi (albisi és étfalvi) 30-32.

³⁶³ Tüdös S. Kinga válogatta: Erdélyi testamentumok I. Id. mű. Baktsi Boldizsár. 372.

- sírboltba temették.) Keresztszülők: Vajna Ferencz és Miklós.
 F2. Anna. (*Márkosfalva, 1790. december 26.-) ⚭ Lőrincz Antal.
 F3. Dávid. (*Márkosfalva, 1794. október 19.-†Márkosfalva, 1806.)
 F4. Miklós. (*Márkosfalva, 1797. április 16.-†Márkosfalva, 1803.)
 F5. Ádám. (*Márkosfalva, 1799. november 14.-†Márkosfalva, 1810.)
 D3. Anna. 1. ⚭ Györffy Mihály. 2. ⚭ Czíkó Mihály.

A Gyárfás család 364 365 366 367 368

A Gyárfás (lécfalvi) címer. Gyárfás József címere.
 Vágott pajzs, fenn a vörös mezőben hármaz zöld halmon daru
 felemelt jobbujában tollat tart.³⁶⁹

Gyárfás Pál I. (*1550.) leszármazottai:

- A1. Pál II. fejedelmi tanácsos. akinek testvére István I., aki 1609-ben sepsiszéki jegyző, birtoka volt Lécfalván, 1635-ben, mint primor lustrált. István I. testvére és annak Pál III. fia³⁷⁰ Gyulafehérvárt 1609. október 8-án nyerte el a családi címet Báthory Gábor fejedelemtől. István I. és Pál II. (Gyulafehérvári Levéltár VI/390.) 1621. február 9-én a kihalt altorjai Török család javait (Altörja, Peselnék és Kantafalva, Háromszéken lévő falvak) kapták meg Bethlen Gábor fejedelemtől. (Gyulafehérvári Levéltár X/205.)
 B1. István II. (-†1657. A lengyel háborúban esett el.) 1. ⚭ Csákány Kata. 2. ⚭ Nagy (szemerjai) János 1648-ban török követ.
 C1. Pál IV. ⚭ Modra Katalin. Sepsiszentgyörgy.
   D1. István III.
     E1. Mihály.
       F1. Sámuel.
         G1. Dávid. Országgyűlési követ. 1. ⚭ Bakó Eszter. 2. ⚭ Sipos Ágnes.
           H1. Emília. (*Sepsiszentgyörgy, 1850. június 7.) Anyja Sipos Ágnes. ⚭ Jakó László I. (*Lisznyó, 1838. május 20.-†Lisznyó, 1922. november 10.)
           H2. Gyárfás Ágnes. (*Sepsiszentgyörgy, 1848.-†Bodok, 1872. március 14.) ⚭ Zajzon Farkas. (*Uzon, 1838.-†Kovácsna, 1906. szeptember 24.)
           Sepsiszentgyörgy, 1865. Református pap volt Sepsiszentgyörgyön. [Zajzon Farkas³⁷¹ szülei Zajzon István (*Ikafalva, 1810. december 30.-†Turia, 1886. augusztus 25.) ⚭ Könczey Ágnes. (*Torja, 1811.-†Karatna, 1890. január 24.) Zajzon István szülei Zajzon Lajos (*Nagyborosnyó, 1780.-†Ikafalva, 1856. január 29.) ⚭ Török Éva (*Ikafalva, 1790.-†Ikafalva, 1863. december 7.) Ikafalva, 1806. április 30. Könczey Ágnes szülei Könczey Rafael (*Torja, 1775.-†1856.) ⚭ Petho Ágnes. (*1780.-) Zajzon Lajos szülei Zajzon Mihály (*Uzon, 1744.-†Nagyborosnyó, 1819.) ⚭ Istók Judit. (*Uzon,

³⁶⁴ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Gyárfás (lécfalvi) Id. mű. 186-191.

³⁶⁵ <http://www.familyhistory.ro/index.php?id=20061203gy>

³⁶⁶ Gyárfás Elemér dr. A lécfalvi Gyárfás család sepsiszentgyörgyi ága. Genealógiai Füzetek 4. 1906. 37.

³⁶⁷ Nagy Iván. Magyarország családai. IV. kötet. Gyárfás (Lécfalvi) 460-462. Pótlék kötet. Gyárfás család. 261-162.

³⁶⁸ <http://genealogy.euweb.cz/hung/gyarfass.html>

³⁶⁹ Kempelen Béla. Magyar nemes családok. 4. kötet. Gyárfás (Lécfalvi) Id. mű. 388.

³⁷⁰ Dr. Gyárfás Elemér. A lécfalvi Gyárfás család sepsiszentgyörgyi ága. Genealógiai Füzetek. 1906. 37. Gyárfás Elemér bizonyítja, hogy a nemességet és a családi címet 1609-ben nem Gyárfás Pál II. hanem testvére Gyárfás István I. a fiával Gyárfás Pál III. nyerte el. Az 1621-es adományozásnál elfogadja Pálmay József érveit, hogy Gyárfás Pál II. és testvére Gyárfás István I. kapták közösen az adományt.

³⁷¹ A Zajzon családra vonatkozó adatokat ifj. Demeter Jánostól kaptam meg.

1740.-†Ikafalva, 1853. június 11.) Uzon, 1775. Könczey Rafael apja Könczey Zsigmond]

II. Zajzon Ilona. (*Uzon, 1866.-†Karatnavola, 1908. október 10.) ♂ Vén Károly I. (*1860.-†Sepsiszentgyörgy, 1908.) Sepsiszentgyörgy, 1891. május 19.

[Vén Károly I. szülei Vén Mihály ♂ Milkus Anna.]

J1. Vén Károly I. (*Karatnavola, 1890.-)

H3. Gyárfás Lina. Zajzon N.

I1. Zajzon Géza.

I2. Zajzon Anna.

I3. Zajzon Anna. ♂ Farkas György. Bikafalva.

A Keresztes (nagybaconi) családja

Keresztes Máté (nagybaconi) címere, 1795.³⁷²

A1. Keresztes György (pedes pixidarius, gyalog katona illetve puskás, említve: 1602, 1604, 1614, 1627-ben bíróságot is viselt, 1635-ben primipili veterani, kiszolgált, tehát idősebb, lófő, ugyanakkor zam ado. (számadó: a nagyközségek, és az uradalmak nyájaiért felelős személy, számadó juhász volt.)

B1. Máté I. (*1600 k.)

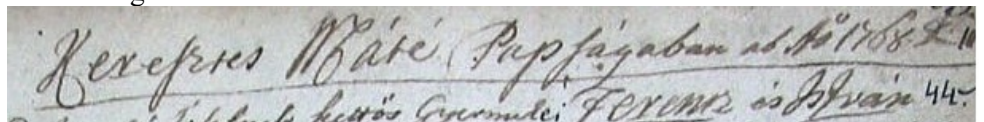
C1. Máté II. (*1625 k. említve: 1648 és 1655.)

D1. Máté III. (*1655. k. Czímeres levelet Apaffy Mihálytól 1681. május 20-án nyert)

E1. Sámuel.

F1. Ferenc (felesége egy Dézsi nemes leány, akinek anyja Pál Anna, aki Baróti Pál János és Keresztes Borbála leánya volt, birtokaik voltak Miklósvárszéken és Bardócszéken)

G1. Máté IV. (*Nagybacon, 1727.-†Nagyenyed, 1795. december 4. A halál oka gu-taütés.)³⁷³ 1752 és 1759 között Kolozsvárt tanult, majd 1759-ben Máramaros-szigeten iskolarektorkodott³⁷⁴, hogy külföldi tanulmányainak költségét össze-gyűjtse. 1761. május 16-án iratkozott be a franekeri egyetemre,³⁷⁵ két év múlva, 1763 májusában pedig kézhez vette a professzoraitól aláírt bizonyítványokat. 1763 nyarán tért haza Erdélybe. Gr. Kendeffi Elek udvarában végzett papi szol-gálatot, majd 1764-1768 között Alsórákoson, 1768 májusától Zabolán, s még ez év október 10-től Kézdivásárhelyen lelkészkedett. 1768-1793 között volt kézdivásárhelyi lelkész és a 1782. április 9-től a Kézdi Református egyházme-gye esperese, később nagyenyedi lelkész, 1787 júliusától egyházkerületi fő-jegyző, 1793. december 6-1795. december 4 között püspök. Nem sokáig foly-tathatta püspöki hivatalát, mert szeme világát elvesztette s nemsokára agyvér-zésben meghalt.

³⁷² Wikikönyvek. [Címerhatározó/Keresztes címer](#).

³⁷³ Sipos Gábor. Adatok Keresztes Máté püspök életéhez. Cselekvő hit. Emlékkönyv Csiha Kálmán püspöki szolgálatának 10 éves évfordulójára. Kolozsvár, 2000. 191-199.

³⁷⁴ „Mathaeus Keresztes, prius rector Szigeth factus, tandem acad. salut. et redux pastor Rákosiensis factus.” Török István: A kolozsvári collegium tanulóinak névsora. A kolozsvári ev. ref. collegium Értesítője 1905/1906. 43.

³⁷⁵ G. Henk van de Graaf: A németalföldi akadémiák és az erdélyi protestantizmus a XVIII. században. Kolozsvár, 1979.- Szabó Miklós–Szögi László: Erdélyi peregrinusok. Marosvásárhely, 1998. 258.

Kézdivásárhelyi református keresztelési anyakönyv. 1768. október 10. Keresztes Máté papságának kezdete.

Kézdivásárhelyen meghatározó a főtér arculatában a református templom, mely ezer férőhellyel rendelkezik. Keresztes Máté esperes építette 1770-1782 között a barokk és neoklasszicista stílusjegyeket magán hordozó erődített templomot.

1. Θ Bogdány (telegdi) Ilona, nagybatzoni pap Bogdán Péter leánya (*1749-† Nagyszeben, 1781. október 8. Szalesti János plébános hivatalosan igazolta, hogy a 32 éves, református vallású Telegdi Bogdány Ilona, aki halottas ágyán a katolikus vallásra tért át.) Alsórákos. 1765 körül. Elvált 1778-ban. Mária Terézia királynő a válást nem engedélyezte és csak a halála (1780. november 29.) után történt meg a válás. 6 gyermekük született. 2. Θ Szöts (kézdivásárhelyi) Krisztina. (*Kézdivásárhely, 1742. november 8.-) 1778. Apja: Szöts István öt-vös.

H1. Keresztes Máté V.

H2. Keresztes József.

H3. Keresztes Ádám.

H4. Keresztes Éva.

H5. Keresztes Sámuel.

I1. Károly. Szászváros.

H6. Keresztes Ersébeth.

H7. Keresztes István. Enyedi professor.

H8. Keresztes Terézia. Θ Baló (enyedi) István.

H9. Keresztes Susánna. Θ Szolga kapitány.

H10. Keresztes Zsófia. (*1785.-†Márkosfalva, 1845. szeptember 29.) Θ Bodola (zágoni) Ferencz I. márkosfalvi pap, esperes. (*1783.-†Márkosfalva, 1858. november 28.) 1809. július 25.

I1. Bodola Rozália (*1811. február 1.-)

I2. Bodola Anna (*1813. január 27.-) 1. Θ Becző (hadikfalvi) Antal, nemes Becző Gábor fia. Márkosfalva, 1834. február 15. 2. Θ Bodola Anna, divortia (elvált), Kováts (kézdivásárhelyi) Ábrahám (*Kézdivásárhely, 1807. december 23.-†1857. április 27.) Esperesi engedéllyel. Márkosfalva, 1840. december 1. Kováts Ábrahám szülei: Kováts Miklós (akinek apja néhai Kováts Kelemen) és Pap Rákhel. (akinek apja notárius Pap Mihály) Θ 1799. december 16.

J1. Kováts Róza. (*1843. február 9.-†Márkosfalva, 1889. április 12.) Θ Sipos György (Márkosfalva, 1841. szeptember 29.-†1928. január Márkosfalva.) Márkosfalva, 1865. szeptember 26.

I3. Bodola János. (*1815. április 16.-)

I4. Bodola Mária. (*1817. január 18.-)

I5. Bodola Ferenc II. (*1819. május 29.-)

I6. Bodola Sámuel. (*1822. november 16.-)

I7. Bodola Lajos. (*1825. április 15.-)

H11. Keresztes Dániel szászvárosi pap.

H12. Keresztes Sára. Θ Osváth hadnagy

A Szöcs (kézdivásárhelyi) család³⁷⁶

A Szöts (kézdivásárhelyi) család címere.³⁷⁷

1597-ben Szöcs Gergely kézdivásárhelyi lakos volt. Szöcs István 1711-1722 között főbíró volt. Felesége Hankó Erzsébet. Gyermekük Kristóf, Klára, Krisztina. Kézdivásárhelyi Szöcs István. 1721. május 20., Bécs. III. Károly nemességet és címet nyert, nevét Szötsre változtatta. Szöcs Samu 1775-ben Kézdivásárhely hadnagya, vagyis főbírája, leánya Szöcs Krisztina, Keresztes Máté püspök felesége. Az anyakönyvek alapján

³⁷⁶ Pálmai József: Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. 425.

³⁷⁷ Wikikönyvek. [Címerhatározó. Szöcs címer](#).

A1. Szőcs István. (ötvös) ⚭ Kováts Erzsébet. (-†1749. december 16.)

B1. Szőcs Krisztina. (*Kézdivásárhely, 1742. november 8.-) ⚭ Keresztes Máté. 1778.

A Bodola (zágoni) család

Bodola de Zágon Ferenc³⁷⁸ és gyermekei: András, János, Ferenc. Kiadó Apafi Mihály 1 - Gyulafehérvár, 1676.11.20. Honos 1676.12.17. Háromszék Levéltári jelzet F 139 - Cista diplomatica - I jelzetű productionalisok - 7. Q - N°. 213. Sorszám 1b1746.

Betétív az 1354/1916 O. L. (MNL OL) számú ügyirat 2. ívéhez. Bodolla de Zágon.³⁷⁹ Az Országos Levéltárban őrzött táblai perekből megállapítható a következő leszármazás: 1676 november 26-án Apafi Mihálytól címeres nemes – levelet kapnak Bodolla I. Ferencz és három fia: I. András, II. Ferencz és I. János. Budapest 1917. április 20. Kivonatolta: Ányos. Bemutattatott a következő eredeti címeres levél: 1676. november 26. Gyulafehérvár. Apafi Mihály erdélyi fejedelem Zágoni Bodolla Ferenczet és általa András, János és Ferencz nevű fiait, akik egyébiránt addig is székely szabadságban éltek („consideratis fidelitate fidelibusque servitiorum meritis agilis Francisci Bodola de Zágon.... eundem igitur Franciscum Bodola ac per cum Andream, Joannem et Franciscum filios eius et hactenus, ut intelligimus, libertate Siculica gavisos ...de statu et conditione minus nobili .. eximendos stb.”) nemességre emeli és nekik a következő, a nemeslevél elejére befestett címert adományozza:.... „Datum in civitate nostra Alba Julia die vigesima sexta mensis Novemberis anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto. Ellentmondás nélkül kihirdettetett az erdélyi országgyűlésen Gyulafehérvárt, 1676 december 17-én. Kivonatolta Ányos.

Bodolla (zágoni) család címere.³⁸⁰

Czímer: kék paizsban vörös ruhás könyöklő kar kardot tart; sisakdisz: nincs; takarók: vörös-ezüst, kék-arany.

A márkosfalvi Bodola ház 2006-ban.

A1. Bodola Ferencz I. (*1640 k.) 1676. november. 26.-án három fiával Apafi Mihálytól címeres nemeslevelet kapnak.

B1. András.

B2. János.

B3. Ferencz II. (*1670 k.) ⚭ Vardó Borbála. 1723. előtt Zágonból Feldobolyba költözött.

C1. György I. (*1695. k.) ⚭ Böjte Kata. Bodola György I.-nek gyermekei 1741-ben és 1744-ben osztoztak meg, később perlekedtek. Böjte család.³⁸¹ Kihalt székely család, bírt egykoron Háromszékben Fel-Dobolyban, azonban fi-ágon kifogyván, az utolsó leány Bodola Györgyné a székely

³⁷⁸ Illéssy János (1861-1905) gyűjtemény, [elektronikus dokumentum]. Bodola de Zágon Ferenc. Id. mű.

³⁷⁹ Elküldte Bodola Huba, 2001-ben.

³⁸⁰ [Bodola György](#). Ősök, származás, család.

³⁸¹ Nagy Iván. Magyarországi családai. 2. kötet. Böjte család. Id. mű. Arcanum DVD könyvtár. IV. családtörténet.

törvény szerint fiúsított, és mivel mégis a Bodola család kezén 1741. és 1744-ben ezen Bőjte birtokban a Bodola leányok is osztályrészt kaptak, azt az erdélyi kir. tábla 1798-ban Bodola család fi-ágának vissza-ítélte. Az ítélet-levélből ily nemzedékrend tűnik ki: Bőjte Márton (végrendeletet írt 1669.) fia Bőjte János, akinek leánya Bőjte Kata, Bodola György I.-né.

D1. György II.

D2. István. Említik 1741.-1744.

E1. Elek. (1785. február 4-én produkált³⁸²) aki 1798-ban indította meg Zsuzsanna nagynénje ellen a pört, megmutatván, hogy annak oly jószágok is adtak részébe, melyek jure siculicis praefectionis csak fi-ágot illetnek. A végső ítélet kimondá a fölperes részére, hogy a zágoni jószág nem Bőjte Kata után (ki praefeciálva volt) hanem Vardo Borbála jogán háramlott a családra.

D3. Zsuzsa. Θ Bartok Kelemen.

C2. János I. (*1705 k.)

D1. József. 1785. február 4-én produkált, az ítéletben apja János. Az ítélet megerősítve 1793. március 15-én. Feldobolyon élt.

D2. János II. (*1730. k.-) 1785. február 4-én produkált. Θ N. N. (-†Feldoboly, 1797. március 8.)

E1. János III. (*Feldoboly, 1754. február 14.-†Nagyenyed, 1836. január 14. A halál oka gutta ütés.) Részlet Bodola János halotti értesítőjéből: „Az Erdélyi Nagy Fejedelemségben a’ Helvétziai és némely Ágostai Vallástételt követő Ekklé’siáknak ritka bölcsességű és buzgóságú Fő Tiszteletű Püspöke, már néhai b. e. Zágoni Bodola János nints többé. A’ folyó 1836^{dik} év’ Januáriussának 6^{dik} napján estvéli 7 órakor, gutta ütésből következett elgyengülésben, 82 évekre terjedett földi pályáját, papsága 52, Püspöksége’ 21-dik esztendejében bevégezve, átszenderedék a jobb életre...” Püspök 1815-1836. „Felső-Dobolyban Seps-Székben; tanult Kézdi-Vásárhelyen öt, a nagy-enyedi kollegiumban 14, végre a leydai akadémián három évig; innét haza érkezvén, a nagy-enyedi ref. község 1784 végével meghívta papjának és 1787-ben az ottani kollegium theologiai s egyháztörténeti tanszékére, egyúttal főkönyvtárnok is volt. 1799-ben kiutazott Angolországba, a kollegium építésére ott gyűjtött segedelmi tőkepenz tisztába hozatalára. 1806-ban az erdélyi ref. egyház főjegyzőjévé választott és kilencz évig az elbetegesedett Abats püspök mellett ennek kötelességeit is sokszor teljesítette. 1815-ben püspökké választották és szept. 22. a király diplomával is megerősítette hivatalában.”³⁸³ Az erdélyi felvilágosodás legfontosabb művei, Sipos Pálnak (ld. a márkosfalvi Sipos családfa) a kanti kritikai filozófia és transzcendentalizmus, valamint a fichte tudománytan szellemében írott eredeti alkotásai azonban nem jelenhettek meg, és pedig – a legutóbbi esetében bizonyítottan – az egyházi cenzúra (Bodola János püspök) miatt, amely a politikai cenzúrát képviselte.³⁸⁴ Θ Deák Teréz.

[Bodola János erdélyi református püspök. Barabás Miklós ceruzarajza.](#) 1836 előtt.

F1. Károly. (Nagyenyed, 1790. k.-Szászváros, 1836.)³⁸⁵ ref. lelkész, Nagyenyeden végzte iskoláit, azután köztanítóságot is viselt, majd külföldre ment s 1814-ben a göttingeni egyetemre iratkozott be. Hazájába visszatérve, 1815-ben igazgató, 1821-ben lelkész lett. Szászvároson, ahol, mint első pap halt meg.

³⁸² Mária Terézia 1769-1771 között kiadott rendeletei szerint a nemesség bebizonyításánál a nemesség általános megvizsgálása (generalis nobilium investigatio) helyett új eljárást rendelt el s ez az eljárás a nemesség igazoló per (processus legitimatorius vagy productionalis) volt.

[Köblös Zoltán. Nemesség igazoló perek.](#) I. közlemény. Genealógiai Füzetek. 1905. július-augusztus hó. 77.

³⁸³ [Bodola János \(zágoni\).](#) In.: Szinnyei József. *Magyar írók élete és munkái.* Id. mű.

³⁸⁴ [Enyed Péter. Az erdélyi felvilágosodás és a filozófiaoktatás kapcsolatáról](#) (1781-1830) Korunk. 2009. október.

³⁸⁵ [Bodola Károly \(Zágoni\). Debreceni református kollégium nagykönyvtára. Elektronikus könyvtár.](#) Zoványi Jenő. Magyarországi protestáns egyháztörténeti lexikon.

F2. Mihály. Veresmarti birtokos, 1848/49-ben dullóbiztos. ⚭ Eperjesi Teréz.

G1. Imre. (*1832.-†1904. után.) Főlevéltárnok. ⚭ Kenderessy Mária. (*1837.-†M-Forró, 1904. augusztus, 17.³⁸⁶) 1861. [Kenderessy Mária testvére Kenderessy Ida.]

H1. Mihály. (*1864.) ⚭ Magyarforrói (Marosújvár közelében.) birtokos. 1. ⚭ Csíky Berta. 2. ⚭ Harmat Matild. [Csíky Berta szülei: Csíky (nagylaki) Albert és Fosztó Julianna. Csíky Berta leánytestvére: Csíky Ilona, Bőjte Zsigmondné. Csíky Berta első férje férje Bodola Mihály, második férje László Kálmán. Harmat Matild testvérei Margit és Győző, apjuk Harmat Lajos, akinek testvére Harmat János. Csíky Berta második férje: László Kálmán, gyermekeik: 1. László Simon (Noslac, Marosnagylak, Marosújvári járás, Alsó-Felsővármegye (*1899. július 11.-†Noslac, 1964. február 19.) ⚭ Tulodi Katinka. 2. László Ernő. 3. László Juliska ⚭ Puhala Ernő I. fiúk: Puhala Ernő II.]

I1. András. (*1890.-)Anyja Csíky Berta.

I2. György (*1892. június 20. - 1967. január 7.) anyja Csíky Berta
⚭ Ferenczi Magda. (*1910.-)

J1. Gyöngyi (*1941.-) ⚭ Simon Valentin (*1941.-)

K1. Simon Gyöngyi (*1971.-).

J2. Barna I. (*1939.-) ⚭ Bernáld Mária (*1942.-)

K1. Barna II. (*1966-2002)

K2. Huba (*Marosvásárhely, 1969.-) ⚭ Őrfi Rita (*Miskolc, 1977.-)

I3. Margit (-†1952. április 22.), anyja Harmat Matild.

I4. Erzsébet (*1898.-†1967. augusztus 19.), anyja Harmat Matild ⚭ Folbert Tamás.

J1. Folbert Gábor.

J2. Folbert Katalin. (*1927. január 13.-†1973. január 16.).⚭ Gálfi Dén-
es.

K1. Gálfi Ica.

K2. Gálfi Julianna.

K3. Gálfi Irma.

K4. Gálfi Mária.

F3. Imre. Gárdista, testőr Bécsben.

F4. Anna. ⚭ Lázár (csíktapolcai) Farakas.

F5. Klára. ⚭ Imre (étfalvi) Miklós.

E2. Antal. ⚭ Izsók Anna.

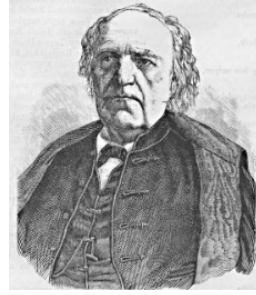
E3. Sámuel I. (*1760. k.-†1796.) Bölcsélettanár. előbb pap Búnban (Maros megyében), majd 1787- 96-ig a székelyudvarhelyi ref. kollégium tanára. ⚭ Huszár (vajdaszentiványi) Veronika. (-†1803)

F1. Sámuel II.³⁸⁷ (*Székelyudvarhely, 1790. december 10.-†Kolozsvár, 1866. április 22. Marosvásárhelyen temették el. Kováts Áron, marosvásárhelyi pap búcsúztatta.) Püspök. A székelyudvarhelyi református kollégiumban tanult 1803-ig; ezután nagybátyja, Bodola János református püspök neveltette Nagyenyeden, ahol a bölcséletet, jogot és teológiát elvégezte s osztálytanító lett. Az 1814. iskolai év végével a göttingeni egyetemre ment, de alig tölthetett ott másfél évet. Visszatért hazájába s 1816 tavaszán Kolozsvárrt özvegy báró Dániel Istvánné udvarában volt pap; ugyanennek az évnek november 17-én Héderfájára került lelkésznek. 1817-ben a dévai zsinaton fölavatták a papi hivatal folytatására. 1818. június 21-én a marosvásárhelyi egyházközség választotta lelkészének, és 1822. január 22-e után ment a székelyudvarhelyi református kollégiumba teológiatanárnak, ahonnan 1833. június 30-án távozott, mivel a marosvásárhelyi főiskolához helyezték át. 1836-ban a református egyház főjegyzővé választotta; ezt tanári hivatalával együtt folytatta 1841-ig; ekkor Nagyenyedre választották meg teológiatanárnak. 1848. november 17-én a felbőszült román nép elől Kolozsvárra menekült; innen 1849-ben Marosvásárhelyre költözött, ahol 1850. július 19-étől teológiatanár volt. 1854-ben átköltözött Kolozsvárra a teo-

³⁸⁶ Bodola Imréné, született Kenderessy Mária halotti érteitője alapján.

³⁸⁷ Bodola Sámuel. Marosvásárhelyi Pantheon.

lógiai szeminárium igazgatójának. 1852 februárjában a főkonzisztórium püspökhelyettesé tette, 1861. május 22-én püspöki hivatalában megerősítette, egyszersmind királyi tanácsos lett. Életrajzát Bartók György írta meg a Nagy papok életrajza című kötetben (Budapest, 1877.) Θ Antal (magyardellői) Zsuzsanna. (*1803.-†Marosvásárhely, 1889. június 22.³⁸⁸) Marosvásárhely, 1821. Antal Zsuzsa szülei Antal János püspök (Oláhdellő, 1767. február 22.-Marosvásárhely, 1854. augusztus 12.)³⁸⁹ Θ Péterffi (kibédi) Mária.^{390 391}

Bodola Sámuel. 1861.

- G1. Ágnes. (*1823.-†Marosvásárhely, 1893. december 3.³⁹² Bodola Sámuel hamvai mellé temették el.) Hajadon.
- G2. János (*1829. december 3.-†Marosvásárhely, 1884. május 11.³⁹³) Államügyész helyettes, amikor nősült. A marosvásárhelyi királyi tábla tagja, királyi táblai bírósági volt. Ügyvéd. Öreg honvéd Gál Sándor székelyföldi hadosztályából³⁹⁴. Θ Gáti (Gáthy) Terézia. (*Marosvásárhely, 1834.-†Marosvásárhely, 1909. november 28.³⁹⁵) Marosvásárhely, 1856. október 6. Esketési tanúk Vályi Károly postamester és Bartha József. Gáti Terézia apja néhai Gáti János.
- H1. Sámuel. (*Marosvásárhely, 1860. április 28.-†Bécs, 1879. június 12. A halál oka ínláz.³⁹⁶) A bécsi egyetem joghallgatója volt, 19 éves korában meghalt. Először a bécsi evangélikusok temetőjébe, majd Marosvásárhelyen temették el.
- H2. Katinka. (*Marosvásárhely, 1857.-†1928.) Θ Horváth (székesi) Miklós. (*1853.-†Marosvásárhely, 1923.) Főszámvevő Alsófejér megyében.
- I1. Horváth Lili. (-†1927. után.)
- I2. Horváth Trézsi. (-†1927. után.) Θ Ternovszky Ferenc.
- I3. Horváth János dr. (-†1927. után.) Vitéz.
- I4. Horváth Miklós dr. (-†1927. után.)
- I5. Horváth Sámuel. Meghalt két hónapos korában. Marosvásárhelyen temették el, nagyapja Bodola János mellett.
- H3. Gábor I. (*Marosvásárhely, 1862. május 2.-†Székelyudvarhely, 1909. február 9. Marosvásárhelyen a családi sírboltba temették el.³⁹⁷) A Székelyudvarhelyi királyi törvényszéknek az elnöke, a Székelyudvarhelyi református gimnázium főgondnoka. Θ Fekete (nagyfalusi) Anna. 1894. [Fekete Anna szülei Fekete Gábor és neje Balogh Anna. 1909-ben még éltek. Gyermekük még 1. Fekete Katalin Θ Almay Salamon. 2. Fekete Károly Θ Madarász Bea. 3. Fekete Sándor.]
- II. Gábor II.
- H4. Béla I. (*1865. május 18.-†Budapest, 1927. október 22. A Kerepesi úti

³⁸⁸ [Özvegy zágoni Bodola Sámuelné, született Magyar-Déllői Antal Zsuzsanna halotti értesítője.](#)

³⁸⁹ [Antal János. Debreceni református kollégium nagykönyvtára.](#) Elektronikus könyvtár. Zoványi Jenő. Magyarországi protestáns egyháztörténeti lexikon.

³⁹⁰ [Bodola Sámuel \(zágoni\) In.: Szinyeyi József. Magyar írók élete és munkái.](#) Id. mű.

³⁹¹ Nagy Iván. Magyarország családai. 1. kötet. Antal család. Id. mű. Arcanum DVD könyvtár. IV. családtörténet.

³⁹² [Zágoni Bodola Ágnes halotti értesítője.](#)

³⁹³ [Zágoni Bodolla János halotti értesítője.](#)

³⁹⁴ [A szabadságharc háromszéki arcai. Háromszék.](#) Független napilap. Sepsiszentgyörgy. 2008. március 15.

³⁹⁵ [Özvegy Zágoni Bodolla Jánosné, született Gáthy Terézia halotti értesítője.](#)

³⁹⁶ [Zágoni Bodolla Samu halotti értesítője.](#)

³⁹⁷ [Zágoni Bodolla Gábor halotti értesítője.](#)

temetőben temették el.³⁹⁸) A magyar királyi kúria bírása. Θ Bálint (lemhényi) Irma. (-†Budapest, 1947. július 25.³⁹⁹ Budapest, X. kerület, új köztemetőbe temették el.) Laktak Budapest, IV. kerület Szarka u. 1.

I1. Béla II. (*1895.-†Toporouc melletti csatában esett el 1916. január 6-án. A csernoviczi főtemetőben temették el, ahonnan 1916. május 18-án a Jókai Mór utcai Bodola-háztól a Marosvásárhelyi temetőbe vitték és a családi sírboltba temették.⁴⁰⁰) Magyar királyi honvédhadnagy volt az I. világháborúban.

I2. János Dr. (*1898.-†Budapest, 1969. március 13. Rákoskeresztúri temetőben nyugszik.)⁴⁰¹ Θ Farnos Marianne. 1949. Farnos Marianne testvérei: Farnos Eszter, Löte Lajosné, Farnos Olga, dr. Bielek Tiborné, Farnos Erzsébet, Novotny Jánosné.

H5. Ferenc dr. (*1868.-†Marosvásárhely, 1943. augusztus 25.⁴⁰²) Ügyvéd, városi tisztii főügyész, a marosvásárhelyi református egyház főgondnoka. Θ Ternovszky (kelemenfalvi) Margit. (*1880.-†1943. után.) Marosvásárhely, 1902. március 31. Esketési tanúk Fekete Gábor és Dobay Albert. Eskető pap Bíró András. [Ternovszky Margit szülei Ternovszky Béla (*1848.-†Kolozsvár, 1914. július 11. A kolozsvári egyetemi klinikán halt meg, hosszas betegség után.⁴⁰³) A Marosvásárhelyi királyi ítélőtábla elnöke. Θ Andreánszky Ilona. 1872. Ternovszky Béla apja Ternovszky Károly. magyar királyi főerdész. (*1817.-†Tepla, 1904. január 30.⁴⁰⁴) Ternovszky Béla testvére Ternovszky Irma. (*1854.-†Lipótepla, 1912. október 6.⁴⁰⁵) Ternovszky Margit testvérei dr. Ternovszky Béla, Ternovszky Aranka, Bíró Kálmánné, (gyermekai ifj. Bíró Kálmán, Bíró Margit) Ternovszky Ferenc Θ Horváth Trézsi, dr. Ternovszky Jenő Θ Hankó Klára.]

G3. Dénes. (*Marosvásárhely, 1834.-†Fejérd, 1888. január 1.⁴⁰⁶ Édesapja Bodola Sámuel sírjába temették Marosvásárhelyt.) Fejérdben (Kolozs megye) református pap 1868-1888. Θ Szakács Ida. (-†1900.) 1868. [Szakács Ida szülei Szakács István I kolozskalotai esperes Θ Miklós Deborah. Gyermekük még 1. Szakács Gizella Θ Biedermann Alajos. 2. Szakács István II.]

H1. Sámuel. Közjegyző.

H2. István. (*1860. k.-†1918.) Birtokos.

H3. Johanna. (*1862.-†1899.) 1. Θ Szabó Lajos (*1862.-) 2. Θ Vásárhelyi Sándor Marosvásárhelyt.

H4. Viktor. Állami vasúti hivatalnok.

H5. Ida. Hajadon.

G4. Mária. (-†1870. július) Θ Kacziány Ferdinand (Nádor), hevesmegyei törvényszéki ülnök, törvényszéki bíró. Marosvásárhely, 1851. január 15. Esketési tanúk Lisowszky Teofil, Görög Károly. Eskető lelkész Molnár György, héderfaji (marosmegyei) pap.

H1. Kacziány Ödön.⁴⁰⁷ (*Marosvásárhely, 1852. január 8.-†Budapest, 1933. január 10. Sírja a Kerepesi úti temetőben, 47-1-59 parcella.⁴⁰⁸)⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ Keresztoszülők Dr. Antal László, özvegy prof. Molnár Sámuelné, Antal Borbála. Antal László és Antal Borbála szülei Antal János püspök és Péterffy Mária. Bába Nagy Györgyné. Festőművész. Először Barabás Miklóstól tanult rajzolni. 1876 szeptemberében a zentai községi gimnáziumban, 1877-

³⁹⁸ [Zágoni Bodolla Béla dr. halotti értesítője.](#)

³⁹⁹ [Özvegy Dr. zágoni Bodolla Béláné, született lemhényi Bálint Irma halotti értesítője.](#)

⁴⁰⁰ [Zágoni Bodolla Béla halotti értesítője.](#)

⁴⁰¹ [dr. Bodolla János halotti értesítője.](#)

⁴⁰² [Zágoni Bodolla Ferenc dr. halotti értesítője.](#)

⁴⁰³ [Kelemenfalvi Ternovszky Béla halotti értesítője.](#)

⁴⁰⁴ [Kelemenfalvi Ternovszky Károly halotti értesítője.](#)

⁴⁰⁵ [Kelemenfalvi Ternovszky Irma halotti értesítője.](#)

⁴⁰⁶ [Zágoni Bodolla Dénes halotti értesítője.](#)

⁴⁰⁷ [Kacziány Ödön. Első magyar festményzakértő iroda.](#)

⁴⁰⁸ [Kacziány Ödön sírja 2004 óta védett.](#)

⁴⁰⁹ [Kacziány Ödön életrajza. Wikipédia.](#)

⁴¹⁰ [Galéria Savaria. Kacziány Ödön.](#) Életrajzi adatok.

⁴¹¹ [Kacziány Ödön. Magyar életrajzi lexikon.](#) Id. mű. 834.

től 1880-ig a ceglédi polgári iskolánál tanított. 1880 és 1890 között a szegedi magyar királyi állami főreáliskola rendes tanára volt. ⚭ Kral Anasztázia.

I1. Kacziány Adrienne. (Zenta, 1877. május 1.-) Festőművész. Budapesten atyjánál, majd Münchenben és Berlinben tanult. Tájképekkel és csendéletekkel szerepelt a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításain.⁴¹²

I2. Kacziány Aladár. (*Nógrádsurány, 1887. október 15.-Budapest, 1978.) 1933-1946 között a budapesti Iparművészeti Iskola tanára.⁴¹³

H2. Kacziány Kálmán.

H3. Kacziány Géza. (*Arad, 1856.-†Budapest, 1939. december 16. A nógrád-verőcei családi sírboltban nyugszik.)⁴¹⁴ Budapesten hírlapíró, középiskolai tanár, majd miniszteri tanácsos. ⚭ Orosz Vilma.

H4. Kacziány Oszkár. Körjegyző.

G5. Johanna. (-†1889. után.) ⚭ Garda József. Teológiai tanár Nagyenyeden.

H1. Garda Dezső. Mávnál gépészmérnök Budapesten.

H2. Garda Sámuel dr. Nagyenyedi bölcsész tanár.

H3. Garda Kálmán dr. Ügyvéd.

E4. György (*1770.-†1829.) Ügyvéd Déván. ⚭ Kenderessy (seréli, hunyad megyei) Ágnes. 1801.

F1. Zsigmond. (*1810.-) ⚭ Silling Kata. (*1810.-)

G1. Eszter. (*1843.-)

E5. Zsuzsa.

D3. György. 1785. február 4-én produkált. Feldobolyon élt.

D4. Ferenc III. (*1745 k.) (1785. február 4-én produkált. Az ítéletben: Bodola Ferenc⁴¹⁵ apja Bodola János. Az ítélet megerősítve 1793. március 15-én.) ⚭ Zilahy Rákhel.

E1. Ferenc IV.⁴¹⁶ (*1783.-†Márkosfalva, 1858. november 28. Temette 1858. december 1-én Zaizon István direktor és Szini János jegyző. A márkosfalvi temetőben a bejáratától balra megtalálható Zágoni Bodola Ferenc sírja, az egyházi nyilvántartásban az 57. sír. 1. Zágoni Bodola Ferencz márkosfalvi ref. pap, esperes, Rikán inneni egyház gyülekezeti elnök (1783 - 1858). 2. Ezredesné Szabó Debora (1809 - 1868) Jüngling Jánosné. 3. Bodola Mária (1854-1870). Református pap volt Márkosfalván 1809.-1851. ⚭ Keresztes Zsófia. (*1785.-†1845. szeptember 29.) Márkosfalva, 1809. július 25.

Zágoni Bodola Ferenc sírja a Márkosfalvi temető bejáratánál.

F1. Róza. (*Márkosfalva, 1811. február 1.-†Barátos, 1888. február 24.) ⚭ Barabás Antal I. (*Márkosfalva, 1809. május 22.-†Réty, 1901. november 5.)

G1. Barabás Mária. (*1836.-†1938.) ⚭ Sipos Ferenc. (*1836.-†1927.) [Ld. Bara-

⁴¹² [Kacziány Adrienne. Első magyar festményszakértő iroda.](#)

⁴¹³ [Kacziány Aladár. Első magyar festményszakértő iroda.](#)

⁴¹⁴ [Kacziány Géza. Magyar életrajzi lexikon.](#) Id. mű. 834.

⁴¹⁵ Bodola János II.-nek nem lehetett a fia Bodola Ferenc (*1783.) márkosfalvi pap, mert ez a Bodola Ferenc 1785-ben produkált, tehát Bodola Ferenc apjáról van szó.

⁴¹⁶ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai I. Id. mű. 80. szerint Bodola János (*1754.) püspök és Bodola Ferenc. (*1783.) márkosfalvi esperes testvérek voltak. Ez nehezen hihető, mert 29 év köztük a korkülönbség. [Salati Ferenc Marosvásárhely](#) adatait fogadtam el, amit a 118. lábjegyzet is igazol. Radix fórum. (S. B.)

- F2. Bodola Anna. (*Márkosfalva, 1813. január 27.-†1871. szeptember. 20.).1. ♂ Betző Antal (a mátfalvi Betző Gábor fia) 1834. február 27. 2. ♂ Kovács Ábrahám, (*Kézdivásárhely, 1807. december 23.-†1857. április 27.) aki Kézdivásárhelyen ügyvéd volt. ♂ 1840. december 1. [Kovács Ábrahám szülei: Kovács Miklós, akinek apja néhai Kovács Kelemen és Pap Rákhel. (akinek apja Notárius Pap Mihály)]
 G1. Betző Gábor (-†1836. október 20.)
 G2. Kovács Róza. (*1843. február 9.-†Márkosfalva, 1889. április 12.). ♂ Sipos György.(Márkosfalva, 1841. szeptember 29.-†1928. január Márkosfalva.)
- F3. János. (*Márkosfalva, 1815. április 16.-)
 F4. Klára. (*Márkosfalva, 1816. március-†Márkosfalva, 1840. augusztus 8.)
 F5. Mária. (*Márkosfalva, 1817. január 18.-)
 F6. Ferenc V. (*Márkosfalva, 1819. június 29.-†1865.) 1849 februárjától őrmester a 15. határőrezred 1. zászlóaljánál. 1849. május 9-én hadnagy ugyanitt illetve a 83. honvédszászlóaljban a besztercei hadosztálynál. 1849 szeptemberében besorozzák a 17. határőr ezredhez, de megszökik. 1867. szülőhelyén gazdálkodik, a Háromszéki Honvédegyet tagja⁴¹⁷. ♂ Bruz Lajos özvegye, Silling Mária. (*1824.-†1860.)
 F7. Sámuel. (*Márkosfalva, 1822. november 16.-†Retteg, 1902. április 29.⁴¹⁸)
 Márkosfalvi pap 1851-1892. ♂ Jüngling Sarolta (Lotti). (*1829. október 2.-†Márkosfalva, 1899. június 25.⁴¹⁹ A halál oka végelgyengülés. Temette Kelemen Győző.) Sepsiszentgyörgy, 1852. október 28. Eskető pap Gödri Ferenc sepsiszentgyörgyi pap és esperes.
 [Jüngling Sarolta szülei: özvegy Jüngling János, ezredes Kézdivásárhelyen és Szabó Deborah. Jüngling János apja lutheránus pap Mirkvásán, ki 1760 körül születhetett, és Hollandiából származtak. Jüngling Lotti testvérei Jüngling Mihály, kincstári igazgató és Jüngling János, miniszteri tanácsos.]
 G1. Mária (*Márkosfalva, 1854. június 27.-†Márkosfalva, 1870. október 30. A halál oka tífusz. Temették Borbát Pál dálnoki és Jancsó Ferenc maksai lelkészek.) Keresztszülők Kovács István, Mátyás Zsigmondnő, Gál Rozália. Kézdivásárhelyi Kovács Áron és felesége Szőcs Anna. Bába Kádár Ferencnő. Keresztelő pap Szász Károly kézdivásárhelyi lelkész.
 G2. Gyula. (*Márkosfalva, 1856. június 25.-) Keresztszülők Kézdivásárhelyi Kovács Áron és felesége Szőcs Anna. Keresztelte Simó Sándor kézdimártonfalvi pap. ♂ Bodola Anna. (*1853.-†Kolozsvár, 1900. július 13.⁴²⁰) Marosvásárhely. 1884. május 11. Eskette Székely János pap.
 H1. Matild.
 H2. Gyula.
 H3. Erzsébet.
 H3. Lajos.
 G3. Johanka (Janka) (*Márkosfalva, 1860. január 14.-†Retteg, 1940. Meghalt szívátágulásban) Keresztszülők Jüngling János ifjú legény, Jüngling Johanka és Barabás Laura hajadonok. Keresztelte az apa Bodola Sámuel. ♂ Köblös Albert. (*1853. augusztus 29.-†1894. november 12.)
 H1. Köblös Mária (*1887.-)
 H2. Köblös István (*1894.-)
 [Folytatás Köblös család. Boldog Gyöngyi ősei.]
 G4. Mari (*Márkosfalva, 1872. június 6.-†Márkosfalva, 1887. március 20. A halál oka tífusz.) Keresztszülők: Szabó Károly és neje Barabás Mária. Keresztelte Szini János esperes. Konfirmált 1886-ban.
 F8. Lajos I. (*Márkosfalva, 1825. április 15.-†Brassó, 1897. április 3. Márkosfalván te-

⁴¹⁷ Bodola Ferenc. In.: Bona Gábor. Hadnagys és főhadnagys az 1848/49. évi szabadságharcban. Heraldika kiadó. Budapest. 1998. Első kötet: A-Gy.

⁴¹⁸ [Bodola Sámuel halotti értesítője.](#)

⁴¹⁹ [Z. Bodola Sámuelné, született Jüngling Sarolta halotti értesítője.](#)

⁴²⁰ [Bodola Gyuláné, született Bodola Anna halotti értesítője.](#)

mették el⁴²¹.)⁴²² 1848-iki tüzér főhadnagy,⁴²³ ⁴²⁴főmérnök, kincstári igazgató. A jogot Nagyenyeden végezte. 1848-ban nevelő Nagyszebenben, ahonnan hazatért, és részt vett az agyagfalvi Székely Nemzeti Gyűlésen. 1848. novemberétől önkéntes Gábor Áron Háromszéken alakuló tüzérségénél. 1849. február 1-jétől hadnagy, az 1. székely hatfontos üteg parancsnoka. Február 4-én részt vett a Szászhermány és Szentpéter közötti, oroszokkal vívott csatában, ahol megsebesült. 1849. március 16-tól főhadnagy. Háromszékről az 1. székely tüzérüteggel Segesvárra, onnan Medgyesre rendelték, végül Nagyszeben bevétele után a Vöröstoronyi szoros őrseregében szolgált. Július 20-án a cári csapatok Havasalföldre szorították, ahol letették a fegyvert a török csapatok előtt. A vidini, majd a sumlai menekülttábor lakója. Később, egy időre, a török hadseregben tüzérszázados, ahonnan kilépett, és Svájcba utazott. 1852-től Olaszországban mérnök. A magyar légióban is szolgált. 1874-ben hazatért. A földművelésügyi minisztériumban, majd állami főmérnökként Brassóban nyert alkalmazást. [A Pusztaszéklai rizsterme- lőtelep igazgatójaként 1892-ben ment nyugdíjba.](#) ⚭ Montanó Adél. (*1840.-Brassó, 1892. július 18.⁴²⁵) 1858.

[Bodola Lajos I.](#) 1875. k. ⁴²⁶

G1. Bodola Lajos II. (*Sampierdarena. Olaszország, 1859. október 9.-†Budapest, 1936. június 28. Sírja a Farkasréti temetőben, védett sír. 5/4-1-3⁴²⁷⁴²⁸ [Czettler Jenő, az MTA levelező tagja tartotta a gyászbeszédet.](#))⁴²⁹ Bodola Lajos 1879-ben jött Magyarországra szüleivel. 1885-ben végezte el tanulmányait a József Műegyetemen, majd a hidépítéstani tanszéken lett tanársegéd. 1888-ban szerzett magántanári képesítést, 1893-tól adjunktusként tevékenykedett. 1894-től ny. rk. tanár, 1896-tól 1912-ig, nyugdíjazásáig a geodézia ny. rendes tanára. 1910-11-ben a Műegyetemen volt rektor. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja (1905). ⚭ Pettkó Berta. (*1861.-†1938.) Budapest, 1886.

[Bodola Lajos II.](#) és felesége Pettkó Berta. 1905. december 27. Házasságuk 20-dik évfordulója emlékére készítették.

A Köblös család.

A1. Köblös (rettegi) István⁴³⁰. (*Székelykövesd, 1822.-†1887. augusztus 27.) 1848-as hadnagy, pap Szé-

⁴²¹ [Bodola Lajos id. halotti értesítője.](#)

⁴²² [Bodola Lajos id. Életrajzi lexikon.](#) Id. mű. 228-229.

⁴²³ Bodola Lajos 1848/49-es harci tevékenységéről és emigrációjáról ld.: [Kinizsi István: "A sánta huszár naplója"](#) -Történelmi emlékek az 1848-1849-es magyar szabadságharc katonáinak emigrációs életéből. II. kiadás, IMPRESS, Marosvásárhely, 1999, 7-75. Elektronikus kiadás: Terebess Ázsia E-Tár. 1849.

[László Károly: Katona életemből.](#) Terebess Kiadó, Budapest, 2001. Elektronikus kiadás: Terebess Ázsia E-Tár.

⁴²⁴ [A szabadságharc háromszéki arcai. Háromszék.](#) Független napilap. Sepsiszentgyörgy. 2008. március 15.

⁴²⁵ [Bodola Lajosné, Montano Adél halotti értesítője.](#)

⁴²⁶ [Bodola Lajos id. Életrajzi lexikon.](#) Bodola Lajos I. fotója. Id. mű. 229.

⁴²⁷ [Bodola Lajos ifj. halotti értesítője.](#)

⁴²⁸ [Bodola Lajos és feleségének a sírja. Farkasréti temető.](#) Budapest.

⁴²⁹ [Bodola Lajos. Magyar életrajzi lexikon.](#) Id. mű. 228-229.

⁴³⁰ <http://www.radixforum.com:80/surnames/koblos/> Salati Ferenc adatai, Marosvásárhely Radix fórum. Köblös

- kelyősön, majd Retteg. Apja Köblös István. 1. ♂ Nagy Anna (*1832.-†1864.) B1- B6 gyermek. 2. ♂ Vitályos (gidófalvi) Eleonóra Laura (*1838.-†1913.) B7-B13 gyermek.
- B1. Gábor. (*1851. december 6.-†1882. július 26.), Kolozsváron ügyvéd. ♂ Péter Ilona.
- B2. Albert I. (*Retteg, 1853. augusztus 29.-†Retteg, 1894. november 12.) ♂ Bodola (zágoni) Janka. (*Márkosfalva, 1860. január 14.-†Retteg, 1940.)
- C1. Mariska. (*Retteg. 1887. szeptember 18.-) ♂ Pásztóhy Dénes. (*Mezőbánd, 1871. december 25.-) 1909.
- C2. Albert II.
- C3. Anna.
- C4. István. (Beszterce, 1894.-†Melbourne, 1966.) Református lelkész Szengyelben, Magyardécsén, Bodonkúton, Ördögkeresztúron, majd Kolozsváron, a Farkasutcai templomban, ahol a papi lakban laktak. ♂ Cseh Olga.
- D1. Levente. (Ausztrália)
- D2. Csaba. (Amerika)
- D3. Nóra. (*1925.) (Ausztrália)
- B3. István. (*1855. augusztus 20.-†1928. k.) 50 éven át Magyar-nemegyén lelkész. ♂ Sajtos Gizella, 1882. május 1.
- B4. Lajos I., dr. orvos Budapesten. (*1859. január 24.-) ♂ Pongrácz Erzs.
- C1. Lajos II.
- B5. Domokos, vagy Dezső. (†fiatalon)
- B6. Berta (*1864. január 4.-) ♂ Dr. Újvárosi Gábor. 1884. április 5.
- C1. Újvárosi Miklós.
- B7. Gizella (Giza), (*1866. január 6.-†Dicső, 1943. január 16.) ♂ Kiss (zaláni) Sándor rettegi lelkész. 1890. március 16.
- C1. Kiss (zaláni) Gyula.
- B8. Anna (*1868. január 26.-†fiatalon)
- B9. Jenő (*1870. július 13.-†1877. november 20.)
- B10. Laura vagy Lenke. (*1872. szeptember 1.-†1872. október 27.)
- B11. Krisztina (*1873. október 23.-†1874. április 12.)
- B12. Samu, (*1875. augusztus 30.-†Debrecen, 1939. szeptember 30) Hajdúböszörményi igazgató-tanár. ♂ Szintay Teréz. Szintay Teréz testvérei: Dr Szintay Lajos, Szintay Kálmán, Szintay Erzsébet, valamint Szintay Irén, Mohácsy Ferenc neje.
- C1. Judit.
- B13. Nina. (†fiatalon.)

A Kovács (kézdivásárhelyi) család

Kézdivásárhelyi Kovács Andrásról van adat, hogy 1606-ban élt és felnőtt ember volt. „1606. június 25-én Jancsó Balázs, mint magtalan egyén nagy beteg lévén, kézdivásárhelyi Kovács András, Kalmár Ferencz, Papp János és Pécsi Márton testamentariusok előtt végrendekezett....Jancsó Baláznak 1606-ban kelt testamentuma kézdivásárhelyi Kovács András, Kalmár Ferencz, Papp János és Pécsi Márton nevök aláírásával és szokott pecsétjükkel megerősítve.”⁴³¹

Kovács (kézdivásárhelyi) Nemességet 1655. június 28-án Rákóczy Györgytől Kovács Géza nyert.⁴³² 1713. szeptember 26. Háromszéki mezővárosok lakosságának családonkénti összeírása. Kézdivásárhely. A nemesi előjogukat, az ősi székely jog alapján megőrizték: Szöcs István nótárius (íródeák, jegyző), Szöcs István városi bíró, Kovács János, Kovács Volfgangus, Kovács Péter, Kovács István. Csizmadiák: Kovács János, Kovács István, Szöcs Jakab.⁴³³

A1. Kovács József. (*1710. k.-)

B1. Kelemen (*1740.-†Kézdivásárhely, 1780. október 20.) ♂ Csiszér Anna. (*1742. k.-†1799. után) Kézdivásárhely, 1763. február 7.

C1. Miklós (*Kézdivásárhely, 1770. december 10.-) ♂ Pap Rákhel. (*Kézdivásárhely, 1784. január 3.) Kézdivásárhely, 1799. december 16. Pap Rákhel notárius Pap Mihály II. leánya. Pap Mihály

Katalin kiegészítése Radix fórum (2015. június 14-én)

⁴³¹ [Szentkatolnai Bakk Endre. Kézdivásárhely s az ottani Jancsó családok története.](#) Kézdivásárhely. 1895. I. A kézdivásárhelyi ős Jancsók. 92. 102.

⁴³² Pálmay József: Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Id. mű. 262.

⁴³³ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. 172. A családfákon az adatok hiánya miatt a Szöcs és Kovács család felsorolt tagjait nem sikerült elhelyeznem. (S. B.)

I. fia Pap Mihály II.

D1. Ábrahám (*1807. december 23.-†1857. április 27. 49 éves korában szívszélhűdésben halt meg.) császári és királyi huszár. Keresztszülők Pungratz Pál és Hanko Anna. Θ Bodola Anna (*Márkosfalva, 1813. január 27.- Márkosfalva, 1871. szeptember 20.) Márkosfalva, 1840. december 1. Bodola Anna Bodola Ferenc elvált leánya. Esketés Bodola Ferenc esperesi engedélye mellett. Eskető Kováts Sámuel alsócsernátoni pap.

E1. Róza. (*Márkosfalva, 1843. február 9.-†Márkosfalva, 1889. április 12.) Θ Sipos György. (Márkosfalva, 1841. szeptember 20.-†Márkosfalva, 1928. január 13.)

D2. Judit. (*Kézdivásárhely, 1809. december 4.-) Keresztszülők Pungratz Pál és Hanko Anna.

D3. Rebeka. (*Kézdivásárhely, 1814. szeptember 14.-) Keresztszülők Pungratz Pál és Hanko Anna.

A Jakó (lisznyói) családja⁴³⁴

Lisznyói Jakók a szakirodalmi forrásokban.

A Jakó, Jákó (lisznyói) család tagjai megtalálhatóak az 1602-1754 közötti lustrákban és vizitációs jegyzőkönyvekben. Számos forrás említi, hogy a Kaplyon nemzetségnek voltak Jákó nevű tagjai, de a lisznyói Jakó családdal való kapcsolatuk nem tisztázott. „A XIII-ik század közepén a Kaplyon nemzetség Jákó nevű tagja a mostani Aranyos-Meggyes mellett Jákó várát építette, mely azonban miként látni fogjuk nem sokáig maradt a Kaplynok birtokában. Jákónak fiai: András ungi, és Jákó (1249-1301⁴³⁵) zempléni főispán és kir. főpohárnok László királytól, gyermekkoruk óta Béla és István királyoknak nemkülönben neki is teljesített hű szolgálatokért, Zemplénmegyében Perecse és Sztára helységeket kapták királyi adományul. András azonban nem soká élvezhette a király kegyét, mert egy 1278-ban kelt okmány elbeszélése szerint egy alkalommal IV. László „megkoronázott” királyra rohanván, őt buzogányával megütötte, mely „hütlenségért” a Szamosmenti jószágaitól és Jákó várától megfosztatott.”⁴³⁶ A legrégebbi feljegyzés szerint 1602-ben Lisznyón a Jakó család hat tagja élt és felnőtt emberek voltak. 1602. augusztus 1. A Giorgio Basta⁴³⁷ által császári hűségére⁴³⁸ esketett székelyek. Lisznyó.⁴³⁹ Szabad székelyek: Jakó György, Jakó Antal, Jakó Simon, Jakó Gábor, Jakó Péter, Jakó Ferenc. Gyalog puskás: Jakó Péter. A Jakó családdal rokon családok. Lófőszékelyek: Barabás (lisznyói) Mihály, Barabás István, Damó Boldizsár, Damó Lőrinc, Damó János, Damó Ferenc. Közszekelyek: Kесе Miklós. 1602. augusztus 1. Uzon.⁴⁴⁰ Szabad székelyek: Kuti (uzoni) Gergely, aki az 1614-es lustrában már nem szerepel. 1614. Bethlen Gábor féle lustra. Lisznyó.⁴⁴¹ Lófők: Jakó Simon Petki János⁴⁴² idejében. (1602-ben is élt, de 1635 október 19. előtt meghalt, fia Jakó István, 1614-ben és 1635-ben mustrált), Jakó Gábor, régi gyalog puskás, Jakó Tamás (1635. október 19. előtt meghalt, leányai voltak), régi gyalog puskás, szegénysége miatt szolga. Jakó Elek (1635. október 19. előtt meghalt, leányai voltak), Jakó Máté, Petki János idejében. Jakó László régi, gyermek, Jakó Ferenc régi, gyermek. Szabad székelyek: Jakó Antal, (öreg, béna), (1602-ben is élt), Jakó Gábor gyermek. Gyalog puskások: Jakó István, Petki János idejében, Jakó György, Petki János idejében (1602-ben is, de 1635. október 19. előtt meghalt). Jobbágyok: Jakó Antal, uzoni Bélyd Kelemen (Háromszék főkapitánya) jobbágya. A Jakó családdal rokon családok. Lófők: Damó Mihály, Damó Boldizsár (öreg), Damó Ferenc elbujdosott szegénysége miatt, Barabás Balázs másutt lakik, szegénysége miatt, Barabás István elbujdosott szegénysége miatt, Barabás György, Barabás Ferenc gyermek, Barabás Mihály gyermek, Barabás Tamás, Kесе Tamás, Kесе László gyermek, Kесе Gergely, Petki János idejében. Szabad székelyek: Kесе Péter, Bélyd Kelemen szolgája, mert a rabságból kiszabadította. Gyalog puskások: Kесе Miklós Petki János idejében, Kесе Gáspár Petki János idejében, Kесе Pál, Petki János idejében. 1635. október 19. A sepsiszéki hadköteles székelyek összeírása Lisznyó.⁴⁴³ Lófők: Jakó Pál meghalt, öccse Jakó András mustrál. Jakó György meghalt, fia Jakó Balázs a lovasok között mustrál, Jakó Simon meghalt, fia Jakó István a lovasok

⁴³⁴ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. Jakó (lisznyói) Id. mű. 226-227.

⁴³⁵ 1291-ben Kaplyon nb. Jákó fiai András (1249-1291) és Jákó (1249-1301) e hadjáratban, mint hadbiztosok működtek. [Wertner Mór. dr. Az 1291. évi magyar – osztrák hadjárat.](#) Hadtörténeti Közlemények. 17. kötet. 1916. 349-350.

⁴³⁶ [A Kaplyon nemzetség.](#) A nagykarolyi Gróf Károlyi család oklevéltára. Budapesti Hírlap. 3. évfolyam. 1883. november 30. 330. szám. 1.

⁴³⁷ Giorgio Basta (*Rocca, 1550. január 30.-†Bécs, 1607. augusztus 26.) német-római császári hadvezér. Uralma alatt Erdély a legkegyetlenebb zsarnokságnak volt kitéve, aminek Bocskai István felkelése vetett véget.

⁴³⁸ II. Rudolf (1576-1608) magyar király, német-római császár és cseh király.

⁴³⁹ [Demény Lajos. Székely oklevéltár. Új sorozat. IV.](#) Székely népesség-összeírások. 1575-1627. Erdélyi Múzeum–Egyesület Kiadása. Kolozsvár. 1998. 64.

⁴⁴⁰ Demény Lajos. Székely oklevéltár. Új sorozat. IV. Székely népesség-összeírások. Id. mű. 64.

⁴⁴¹ Demény Lajos. Székely oklevéltár. Új sorozat. IV. Id. mű. 393-394.

⁴⁴² Petki János (*1572.-†Brassó, 1612. október 26.) erdélyi kancellár, Apafi Mihály I. erdélyi fejedelem anyai nagyapja.

⁴⁴³ [Demény Lajos. Székely oklevéltár. Új sorozat. V.](#) Székely népesség-összeírások. 1635. Erdélyi Múzeum – Egyesület Kiadása. Kolozsvár. Felelős kiadó: Sipos Gábor. 1999. 43.

között mustrál, Jakó Tamás meghalt, leányai bírják az örökségét, Jakó Gábor fia Jakó Ferenc, veje Vayda Pál mustrál, Jakó Bálint, Jakó Elek meghalt, leányai bírják a jószágot, Jakó László Háportonban (Alsó-Fehér vármegye, Nagyenyei járás) lakik, örökségének egy részét leányai, másik részét Andorkó Márton (esküdt) bírja. Jakó Ferenc. Jakó Gábor nem Lisznyón lakik, örökségét Jakó Mihály bírja. Otthon maradt nemesek. Jakó Balázs, egy lóval mustrál. A Jakó családdal rokon családok. Nemes: Barabás Ferenc, egy lóval mustrál. Lófők: Damó Mihály fia Damó Tamás egy lóval mustrál. Damó Ferenc gyalog mustrált, fia Damó János. Barabás István meghalt, fia Barabás Mihály egy lóval mustrál. Barabás György meghalt fia Barabás János (*Lisznyó, 1623.) 12 éves. Kесе Tamás két fia ifj. Kесе Tamás egy lóval mustrál, Kесе György meghalt, Barabás Tamás meghalt, fia Barabás Pál bírja az örökségét. Barabás Gergely egy lóval mustrál. Kесе László öccse Kесе Miklós gyalog mustrál, másik öccse Kесе András. Gyalog puskások. Kесе Gáspár meghalt, az örökségét Kovács Istvánnak adta Szacsvában (Szacsva Sepsiszentgyörgytől 16 km-re délkeleten lévő falú.). Kесе András. Újak: Kесе Ferenc gyalog puskás, fia Kесе Tamás. 1635. október 19. A sepsiszéki hadköteles székelyek összeírása. Uzon.⁴⁴⁴ Gyalog puskások: Kuthi (uzoni) Péter. (1627. nemesi levelet szerzett.) Az 1683. évi bécsi hadjárat után Lisznyón lustráltak: Jakó György, Daczó Pál (szülei id. Daczó János és Simén Anna.) uram mentette, fia Jakó Pál I. akinek a fiai Jakó Pál II. és Jakó István.⁴⁴⁵ 1702. október 21. A sepsiszéki szabad rendűek és jobbágyok összeírása. Lisznyó.⁴⁴⁶ Számadók: bíró Damó György, ifjabb Barabás Tamás, idősebb Jakó Mihály. Birtokosok:⁴⁴⁷ Jakó Mihály (2), Jakó Mihály (4), Jakó Pál (4), Jakó András (4), Jakó István (4), Barabás Ferenc (2), Barabás Mihály (2), ifjabb Barabás Tamás (2), idősebb Barabás Tamás (4), Damó György (2), Barabás György (4), Kесе András (1), Kесе Miklós (2), Kесе Mihály (4). 1713. január 9. Angyalos. A sepsiszéki nemesek, lófők és gyalog puskás székelyek hűségeskü-lajstroma. Lisznyó.⁴⁴⁸ Lófők: Jakó András és Jakó István, Jakó Mihály, Jakó Mihály, Jakó Ferenc, Barabás Tamás, Barabás Mihály és Barabás Ferenc, Barabás György, Barabás György, Bartha István, Kесе Mihály, Kесе Miklós és Kесе György, Kесе Miklós. 1713. január 9. Zabola. Az orbaiszéki lófők és gyalog puskás székelyek hűségeskü-lajstroma. Imecsfalva. Nemesek: Csusz Miklós.⁴⁴⁹ 1713. Sepsi- és Miklósvárszék lakosságának falvankénti összesítője rövid település leírásokkal. Lisznyó.⁴⁵⁰ Bíró Barabás Tamás, esküdtek: Bartha István, Jakó István, Barabás Miklós. 1721-1722. A sepsiszéki armalisták, lófők, gyalog puskások, jobbágyok, zsellérek és egyéb adófizetők családonkénti vagyonösszeírása. Lisznyó.⁴⁵¹ Adófizető lófők: Jakó Mihály (az 1702-es lustrában is szerepel, apja idősebb Jakó Mihály lehetett.), Barabás Ferenc, Barabás Márton, Barabás Mihály, Barabás Péter, Damó Boldizsár. Imecsfalva. Nemesek: Csusz Miklós.⁴⁵² 1728. Lisznyó. Vizitáció⁴⁵³ Említve van néhai Kádár Ferencné, született Jakó Ilona, továbbá Jakó Mihály esküdt. 1732. február 25. Uzon. Említve van Kuti Péter presbiter.⁴⁵⁴ 1746. február 28. Vizitáció. Kuti Péter itt már nincs említve. Kuti Péter a nemességet 1627-ben szerzett Kuti Péter dédunokája lehetett. Pálmay József alapján a családfa⁴⁵⁵: Kuti Péter I. - István - Péter II. - György - Péter III. 1746. március 7. Lisznyó. Vizitáció. Említve vannak Jakó Sámuel (A Jakó családfa Jakó Sámuel I-től ismert, de ez a Jakó Sámuel 1746-ban 16 éves lehetett, tehát nem lehetett presbiter. Jakó Sámuel I. apja viszont lehetett Jakó Sámuel, aki 1749-ben már valószínűleg nem élt. Jakó Mihály, aki 1728-ban felnőtt ember volt, szintén lehetett apja Jakó Sámuel I.-nek.) Barabás Pál, Kесе Pál, Kесе Tamás presbiterek. 1749. január 20. Lisznyó. Vizitáció. Jakó Sámuel nincs említve. 1751. Ikafalván (Kézdivásárhely közelében) élt Jakó (lisznyói) Sára (*Lisznyó, 1731. k-†Sepsiszentgyörgy, 1803. után. Idős korában Dániel fiánál lakott.), apja Jakó (lisznyói) Pál,⁴⁵⁶ aki valószínűleg azonos az 1702-ben lustrált Jakó Pállal, akinek az apja szintén Jakó Pál, aki 1683-ban lustrált. Az

⁴⁴⁴ Demény Lajos. Székely oklevéltár. Új sorozat. V. Székely népesség-összeírások. 1635. Id. mű. 52.

⁴⁴⁵ Demény Lajos. Székely népesség-összeírások VIII. 1680-1692. [2006.] Marosvásárhely. Mentor. 2006. 152-156.

⁴⁴⁶ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Mentor Kiadó. Marosvásárhely. 2011. 51.

⁴⁴⁷ Zárójelben a jobbágyok száma.

⁴⁴⁸ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. 73.

⁴⁴⁹ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. 79.

⁴⁵⁰ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. 128-129.

⁴⁵¹ Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. 258-259.

⁴⁵² Pál-Antal Sándor: Székely székek a 18. században. IV. Háromszék 1701-1722 között. Id. mű. 422.

⁴⁵³ [Kolumbán Vilmos József. A Sepsis Református Egyházmegye vizitációs jegyzőkönyvei.](#) Aldoboly-Zalán. Egyháztörténeti Adatok. 3. Kolozsvár. 2005. 155-158.

⁴⁵⁴ [Kolumbán Vilmos József. A Sepsis Református Egyházmegye vizitációs jegyzőkönyvei.](#) Aldoboly-Zalán. Egyháztörténeti Adatok. 3. Uzon. 1732-1736. Kolozsvár. 2005. Id. mű. 219.

⁴⁵⁵ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. II. kötet. Kúthy (uzoni) család. 279.

⁴⁵⁶ Hungarológiai Kongresszusok. 1993. II. A peregrináció a magyar irodalom-és művelődéstörténet különböző periódusaiban. [Molnár Szabolcs. A kudarc a hazatérés akadály.](#) 859-860.

Andrád (barátosi)⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ család egyik ága Ikafalvára költözött. Andrád Sámuel⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ (*Ikafalva, 1751.-†Sepsiszentgyörgy, 1807. augusztus 31. 56 évesen gutaütésben meghalt.⁴⁶¹) orvos, író, Andrád Elek és Jakó Sára öt gyermeke közül Andrád Sámuel volt a legidősebb, két leányuk Sára és Zsófia, és két fiúk Dániel (*1752.-†Sepsiszentgyörgy, 1821. december 27. Meghalt 70 éves korában. 1803-ban bíró Sepsiszentgyörgyön) és Pál (1793-ban őrmester) született. A gyermekek közül csak Andrád Dánielnek született felnőtt kort megélt gyermeke, Emil, aki viszont utód nélkül halt meg az 1800-as évek elején. Andrád Sámuel Θ Császár Mária. (†Sepsiszentgyörgy, 1811.) Sepsiszentgyörgy. 1803. Gyermekek csecsemő korában meghalt. (†Sepsiszentgyörgy, 1805. január 8.) A Jakó és rokon családok tagjairól adatok Derzsi György és Derzsi Eszter kutatásai alapján ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ 1716-ban pestis járvány pusztított, a hagyomány szerint Lisznyó lakosságának kétharmada meghalt. A legelső nyom az iskoláztatásra 1806-ból való, amikor Jakó Pál (Jakó Pált a családfán nem tudtam elhelyezni, anyakönyvi adatot nem találtam. S. B.) neve szerepel, mint iskolaszéki elnök. 1802-ben nagy földrengés volt, ami annyira tönkretette a tornyot, hogy le kellett bontani és újat építeni helyette. A templom tornyánál a torony lábánál van egy felirat, Jakó Pál (Jakó Pál I. (*Lisznyó, 1803.-†Lisznyó, 1872.) 1834. 1848/49-es szabadságharcban részt vevő lisznyóiak, (a Jakó és rokon családok tagjai) akik Bem tábornok seregében harcoltak: Barabás Antal-katona, Barabás Elek-hadnagy, Barabás Ferenc-hősi halál, idősebb Barabás József-hadnagy, Barabás József-kapitány, Barabás József-katona, Barabás Lajos-hadnagy, idősebb Barabás Pál-katona, Bartha Sándor-katona, Damó Lőrinc-hősi halál. Temesvárnál Damó György-husár, Jakó Miklós katona (*Jakó Miklós. [Lisznyó, 1830.-†Lisznyó, 1907.]), Jakó Zsigmond-hősi halál, Kесе Antal-hősi halál, Kесе Elek-hadnagy, Magyarósi Elek hősi halál, Magyarósi István katona, Magyarósi Károly-katona, Magyarósi Mózes-katona. 1885. A lisznyói református dalárda fő elnöke Dienes Antal református lelkész, ügyvezető elnöke Jakó László, (Jakó László I. [*Lisznyó, 1838.-†Lisznyó, 1922.]) 1888-ban lemond, jegyzője Kесе Dénes, a tagok között van Jakó Albert (Jakó Albert. [*Lisznyó, 1858.-†Lisznyó, 1929.]). 1896-ban adták át Lisznyón a községházát, a község képviselői között volt Jakó László bizottsági elnök, Barabás Gergely és Jakó Albert bizottsági tagok. Felavató beszédet tartott illetve felolvas Vén Mihály bikafalvi és Antal József lisznyói református lelkész. Az 1914-1918-as világháborúban elesettek között van Jakó Ferenc, Bartha Mihály, Bartha Bálint, Barabás Mihály. 1929-ben a presbitérium támogatja az iskola építését, köztük vannak: Jakó Albert 1000 lej, Damó Albert 5000 lej, Kесе Géza 5000 lej, Kесе György 2000 lej. 1939-1945 közötti II. világháborúban elesettek között van Jakó István. 2001. Presbiter Jakó Dénes. 2006-2009. számadó gondnok Jakó Dénes. A Lisznyóban szolgáló lelkészek⁴⁶⁵ 1. 1714-1746. Szentkirályi József. 2. 1746-1796. Péter Mihály. 3. 1796-1819. Soos András. 4. 1819-1835. Szabó Péter. 5. 1835-1890. Diénes Antal. 6. 1890-1908. Antal Lajos 7. 1908-1957: Farkas István. 8. 1958-1960: Dénes Dezső. 9. 1961 -1964: Varga Ferenc. 10. 1964-1986. Szentgyörgyi Béla. 11. 1986- Derzsi György.

A Jakó (lisznyói) családfa

A1. Jakó Sámuel I. (*1730. k.) Apja Sámuel vagy Mihály lehetett.

B1. Antal I. (*1756.-†1833. március 31.). 1. Θ Kuti (uzoni) Erzsébet (-†1811. január 29. Meghalt forró nyavalyában) Lisznyó, 1781. március 10. 2. Θ N. 1811. február 14. Uzon.

C1. Antal II. (*Lisznyó, 1791.-†1857. után.) Anyja Kuti Erzsébet. Református pap Székelymuzsnán Részt vett a Makk József-féle székelyföldi összeesküvésben, 1851. június-1852. január. Habsburg-ellenes titkos szervezkedés volt Magyarország függetlenségének visszaállítására. Jakó Antal a szervezkedésben községvezető volt Muzsnán. 1852-ben (január és június között) letartóztatták, Nagyszebenben raboskodott. 61 éves volt, amikor letartóztatták, Ő volt a legidősebb rab a lelkészek között. A császári és királyi nagyszebeni haditörvényszék Jakó Antalt (vezető egyesületi tag, nevezetesen mint községi főnök, a törvényszék előtt tett vallomása alapján „6. rendű vádlott. Jáko

⁴⁵⁷ A barátosi református anyakönyvek a Sepsiszentgyörgyi állami levéltárban 1772-től meg vannak. Az Andrád család több tagjáról találtam adatokat, pl. házasságkötések 1800 előtt: Andrád Mihály és Csia (martonfalvi) Éva 1790. március 7-én. Andrád János és Bodola (dobolyi) Sára 1792. január 3-án. Andrád István és Pál Mária 1792. november 26-án. Andrád Elek és Pál Éva 1793. február 5.(S. B.)

⁴⁵⁸ Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. András (barátosi) Id. mű. 14.

⁴⁵⁹ Szinnyei József. Magyar írók élete és munkái. 1. kötet. [Andrád Sámuel. \(barátosi\)](#) 161.

⁴⁶⁰ [Jakab Elek. Még néhány adat Andrád Sámuelről.](#) Figyelő. Irodalomtörténeti közlöny. 1883. 70-75.

⁴⁶¹ [Jakab Elek. Andrád Sámuel halála éve és napja.](#) Figyelő. Irodalomtörténeti közlöny. Kisebb közlemények. 1885. 157. Ez egyértelmű bizonyíték, hogy 1851-ben és nem 1854-ben született, mint azt több forrás pl.: Pálmay József. Háromszék vármegye nemes családjai. I. kötet. András illetve Andrád (barátosi) Id. mű. 14. Nagy Iván (Andrád, barátosi. Id. mű. 1. kötet, 34.) és Kempelen Béla Nagy Ivánra hivatkozva (Andrád, barátosi. Id. mű. 1. kötet 105.) is tévesen közli.

⁴⁶² [Jakab Elek. Andrád Sámuel mint író és fordító.](#) Figyelő. Irodalomtörténeti közlöny. 1881. 1-12.

⁴⁶³ Derzsi György lelképásztor, Lisznyó. Historia Domus. A Lisznyói Református Egyházközség története. 1996. január.

⁴⁶⁴ Derzsi Eszter. Lisznyó monográfiája. 2012.

⁴⁶⁵ Derzsi Eszter. Lisznyó monográfiája. 2012.

Antal, erdélyi, háromszéki, lisznyói születés, 61 éves, református, nős, négy gyermek atyja, muszmai lelkész”) több társával együtt a 1853. október 11-án kötél általi halálra, majd 1854. február 18-án I. Ferenc József osztrák császár, magyar és cseh király a halálos ítéletet 10 év vasban tölendő várfogságra enyhítette. 1853. szeptembere és 1854. márciusa között a gyulafehérvári vár kazamatáiban raboskodott elítélt társaival együtt. 1854. március közepétől a csehországi Josefstadt várbörtönben volt rab. 1857. május 13-án uralkodói kegyelemmel szabadult. 4 gyermeke volt, közülük Albertről van adatunk.

D1. Albert (-†1880. április 14. előtt.) Θ Csup (imecsfalvi) Klára. (-†1880. április 14. után)

1880. október 12-én Lisznyóban özvegy Jakó Antalné, született Csup Klára 200 forintba becsült ingatlanára végrehajtási árverést rendelt el a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósa. Végrehajtó brassói Jakó Ferenc ügyvéd volt. Kelt 1880. április 14.

E1. Sámuel. Az olasz légiónál szolgált. Θ Sigmond Anna.

F1. Béla. Θ Fodor Sali.

E2. Lina. Θ Kovács István. Református pap Újszékely.

E3. Miklós. (*Lisznyó, 1830.-†Lisznyó, 1907. október 23. A halál oka aggkori végkimerülés) 1848/49-ben honvéd. 1. Θ Damó Zsófia. (*1832. február 25.-†1867. július 19.) Lisznyó, 1858. július 20. Esketési tanúk: Damó Sándor, Damó György és Barabás Antal. Eskette Dénes (ikafalvi) Antal ref. pap. 2. Θ Zakó Lília.

F1. Lujza. (*Lisznyó, 1859. május 27.-) Keresztülők Jakó István és neje Bartha Mária. Bába Bodoki Györgyné. Keresztelő lelkész Dénes Antal. Θ Kóré Sámuel. (*1852.-) Lisznyó, 1877. szeptember 25. Esketési tanúk Barabás Gergely, Damó Ferenc, Tölgyes István, Barabás Ferenc. Eskette Dénes Antal ref. pap.

F2. Dénes I. (*Lisznyó, 1860. október 10.-†1861. előtt.) Keresztülők Barabás Antal és neje Damó Borbála. Bába Gligor Dénesnő, Nikuc Anna. Keresztelő lelkész Dénes Antal. Laknak Lisznyó 104.

F3. Dénes II. (*Lisznyó, 1862. február 10.-) Keresztülők Jakó István és neje Bartha Mária. Bába Gligor Dénesnő, Nikuc Anna. Keresztelő lelkész Dénes Antal. Állami tanító Olt-Halmágyon. Θ Incze Lujza.

G1. Dénes II.

G2. Ferenc.

G3. Melinda.

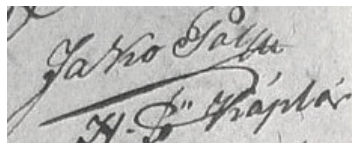
F4. Károly. (*1863. december 18.-) Keresztülők Jakó István és neje Bartha Mária Bába Gligor Dénesnő, Nikuc Anna. Keresztelő lelkész Dénes Antal. Adótiszt.

F5. Pál I. (*1865. december 12.-) Keresztülők Jakó István és neje Bartha Mária. Bába Gligor Dénesnő, Nikuc Anna. Keresztelő lelkész Dénes Antal. Θ Décsi Anna.

G1. Pál II.

C2. Mária. Θ Tolvay Ferenc. Református pap Pókában.

C3. Pál I. (*Lisznyó, 1803. május 14.-†Lisznyó, 1872. január 27. Meghalt forró nyavalyában. Temette Dénes Antal ref. pap)

Jakó Pál aláírása. Lisznyó. Keresztelési anyakönyv. 1830, december.

Jakó Pál I. assessor, ülnök, 1830-ban főkaplár, az 1848-as forradalomban részt vett, strázsamester, megsebesült, tovább nem szolgálhatott, felszerelt lovát a húzároknak adományozta. Θ Magyarosi Anna (*Alsócsernáton, 1814.-†Lisznyó, 1874. október 2. Rendes halál. 59 éves volt. Temetés a háznál és a sírnál könyörgéssel. Temető pap Dénes Antal.) Θ 1831.

Lisznyói idős Jakó Pálné született Magyarosi Anna és egyetlen gyermeke Jakó László, úgy ennek nője született Gyárfás Emilia és gyermekeik Lajos, Anna, Emilia, valamint szintén özvegy Gyárfás Dávidné született Sipos Agnes, a magok úgy minden közelebbi és távolabbi rokonok nevében mélyen megszorodott szívvel tudatják

Lisznyói id. Jakó Pálnak

17 napi szenvedés után, mindenki által becsült munkás élete 69. évében máj napon történt gyászos kináltat.

Az idvezültnek hült tetemei folyó hó 29² délután 2 órakor fogtak a lisznyói ev. ref. köztemetőben örök nyugalomra letétni, mire minden résztvevők ezennel tisztelettel és szomorúan felhívatnak.

Béke poraira!

Lisznyó, január 29² 1872.

Lisznyói idős Jakó Pálné született Magyarosi Anna és egyetlen gyermeke Jakó László, úgy ennek nője született Gyárfás Emília és gyermekeik Lajos, Anna, Emília, valamint szintén özvegy Gyárfás Dávidné született Sipos Ágnes (Gyárfás Emília édesanyja) megszorodott szívvel tudatják Lisznyói id. Jakó Pálnak 17 napi szenvedés után, mindenki által becsült munkás élete 69. évében 1872. január 27-én történt kimúltát.

D1. Miklós. (*Lisznyó, 1833. január-†Lisznyó.1833. július 1.)

D2. Albert. (*Lisznyó, 1836. január 24.-†1872. előtt.)

D3. László I. (*Lisznyó, 1838. május 17.-†Lisznyó, 1922. november 10.) körjegyző, dulló. 1.Θ Jakó Borbála. Lisznyó, 1862. Törvényesen elváltak. 2. Θ Gyárfás (lécfalvi) Emília. Lisznyó (*Sepsiszentgyörgy, 1850. június 7.-†1935. február 19.), a ki Sepsiszentgyörgyön az Olt utcát vitte hozományként a házasságba. Szülei: Gyárfás Dávid (-†1872. január 27. előtt) és Sipos Ágnes (-†1872. január 27. után). Gyárfás Emília testvérei: 1. Gyárfás Ágnes Θ Zajzon Farkas, református pap Sepsiszentgyörgyön és 2. Gyárfás Lina. (Folytatás ld.: Gyárfás (lécfalvi) család.)

A Jakó család. 1909.

Balról jobbra. Hadnagy Antal neje Jakó Irén, ölében Hadnagy Erzsébet, Hadnagy Béla, Hadnagy Gi-zella, Jakab Álmos neje Jakó Emília, Jakab Dezső, ifj. Jakab Álmos tanító, Jakab Jenő. Hadnagy Mihály neje Jakó Anna, Hadnagy Irén, Hadnagy Jenő, Hadnagy Jolán, Hadnagy István, Hadnagy Árpád. Földes József, Jakó Ilona, állapotos, Gábor fiával, középen Jakó László és Gyárfás Emília, mögöttük állnak: Jakó László, Jakó Erzsébet és Jakó Pál.

E1. Lajos I. (*1863).

E2. Anna. (*1869. április 4.-) Laknak Lisznyó 73. Keresztszülők: Bodoki református pap. Zajzon Farkas és neje Gyárfás Ágnes. Bába Gyárfás Benczénő Keresztelte Zajzon Farkas, ref. pap. Θ Hadnagy Mihály I. (*Márkosfalva, 1862. december 1.-) Lisznyó, 1888. szeptember 16. Esketési tanúk Barabás György (*1826.-†1922. Sírja megvan a lisznyói temetőben, 2016-ban.) és Kádár József. Tanító Lisznyón és Dálnokon. Hadnagy Mihály apja Hadnagy Albert.

F1. Hadnagy István. (*Lisznyó, 1889. november 5.-†Lisznyó, 1912. május 17.)

F2. Hadnagy Irén. (*Lisznyó, 1891. március 31.-)

F3. Hadnagy Jenő (*Lisznyó, 1893. szeptember 30.-†Lisznyó, 1973. június 5.)

F4. Hadnagy Jolán. (*Lisznyó, 1900. április 10.-) Keresztszülők Hadnagy Albert magyar királyi postatávirtdai főtiszt és neje Schud József, Temesvár.

F5. Hadnagy Árpád. (*Lisznyó, 1896. március 12.-)

F6. Hadnagy Mihály II. (*Lisznyó, 1904. október 2.-†Lisznyó, 1914. május 20.)

E3. Emília. (*1871. január 14.-) Laknak Lisznyó 73. Keresztszülők Tompa Miklós és neje Tompa Etelka. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap. Θ Jakab Álmos I. (*1866.-) Tanító Sepsiszentgyörgyön. Lisznyó, 1890. augusztus 19. Esketési tanúk Zajzon Farkas és Nagy Károly. Jakab Álmos I. apja Jakab Sándor.

F1. Jakab Álmos II.

F2. Jakab Jenő.

F3. Jakab Dezső.

E4. Ilona (*Lisznyó, 1872. július 23.-) Laknak Lisznyó 73. Keresztszülők: Bodoki ref. pap Zajzon Farkas és Dénes Polixena. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap. Θ Földes József II. (*Nagyborosnyó, 1867.-†1922. március 31.) Kereskedő, vasúti raktárnok. Lisznyó, 1894. december 27. Esketési tanúk Hadnagy Mihály, Jakab Álmos, Nagy Károly Elköltöztek Lisznyóból Nagyborosnyóba. Földes József II. szülei Földes József I. és Incze Eszter.

F1. Földes József III.

F2. Földes Gábor.

F3. Földes Mici.

F4. Földes Ilona.

E5. István. (*Lisznyó, 1873. június 12.-†Lisznyó, 1875. november 20.) Keresztszülők Nagy Károly és Kovács Emília. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.

E6. Irén. (*Lisznyó, 1877. január 3.-) Laknak Lisznyó 73. Keresztszülők Nagy Károly és neje Kovács Emma. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap. Θ Hadnagy Antal I. (*Zabola, 1873.) Tanító Sepsiszentgyörgyön. Lisznyó, 1896. augusztus 29. Esketési tanúk Nagy Károly földbirtokos és Hadnagy Mihály tanító. Eskető pap Antal Lajos. Hadnagy Antal I. szülei Hadnagy Dénes és Nagy Róza.

F1. Hadnagy Béla. (*Lisznyó, 1897. július 14.-†Sepsiszentgyörgy) Keresztszülők Földes Gábor tanárnövendék, Nagy-Borosnyó. Nagy Bella kisasszony, Kilyén. Bába Nagy Árpádné. Keresztelő pap Antal Lajos.

F2. Antal II. Sepsiszentgyörgy.

F3. Erzsébet. Sepsiszentgyörgy.

F4. Gizella. Sepsiszentgyörgy.

F5. András. Sepsiszentgyörgy.

E7. Pál II. (*Lisznyó, 1879. február 3.-†Kézdivásárhely, 1965.) Keresztelték 1879. február 23. Keresztszülők Nagy Károly és neje Kovács Emma. Laknak Lisznyó 73. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap. Tanító Tamásfalván. Θ Sipos (márkosfalvi) Etelka. (*Márkosfalva, 1881. október 17.-†Barot, 1950. március 7. A halál oka szívbénulás. Sírja Kézdivásárhelyen.) Θ 1904. július 17. 1922-1927 között Márkosfalván éltek, 1927-ben Kézdivásárhelyre költöztek.

Jakó Pál II. és Sipos Etelka családja. 1928.

Alsó sor: Jakó Róza és Jakó Erzsébet, középső sor, a szülők, Sipos Etelka és férje Jakó Pál II. felső sor, állnak: Jakó Etelka, Jakó Pál, Jakó László, Jakó Emma.

A márkosfalvi református egyház kepe könyve szerint egyházfenntartói járulékot Jakó Pál 1922 és 1926 között fizetett. Bogdán Éva emlékezete szerint, miután Sipos György fiait, Gábort, Gyulát, Bélát és Lászlót kitanította és fiai elhagyták Márkosfalvát, földjeit és házát Sipos Etelkára íratta. Sipos Etelka férje Jakó Pál eladta 1927 évben a Sipos birtokot, egy Forró Józsefnek és a pénzt eltékozolta, elmulatta. Így a család Sipos Etelka és 6 gyermeke nyomorgott, Kézdivásárhelyen albérletben több helyen éltek, többek között a református templom mögötti házban is. A Forrók megengedték, hogy Sipos György dolgozzon a méhészetben, unokája Jakó László segítette az 1920-as években.

F1. Pál III. (*Tamásfalva, 1906. július 20.-†1965.), kereskedő volt. Θ Lénárd Ilona. (*1909. augusztus 23.-) Kézdivásárhely, 1934. szeptember 22. Esketési tanúk Bene Albert és Dr. Dávid István ügyvéd. Eskető pap Paál Lajos. Lénárd Ilona szülei: Lénárd Miklós és Werner Mária (Zindics) (*1861.-†1942.). Sacul-Severin. (Temesi járás, Krassó-Szörény vm. környékén van).

G1. Ildikó.

G2. Katalin.

- F2. László II. (*Székelytamásfalva, 1908. május 18.-†Budapest, 2001. július 26. Sírja az Óbudai Temetőben) 1. Θ Lökös Edit, (*1928. július. 22.-) 2. Θ. Zakariás Katalin, Cica, (*1913. április 16.-†Budapest, 2013.) Θ Budapest, 1972. 2 leányának anyja Lökös Edit. 1919-ben szüleivel Lisznyóba költöztek a Jakó családi házba, 1921-ben Márkosfalvára költöznek Sipos György házába, a házat később 1926-ban Forró József veszi meg, aki a családi emlékezet szerint bűnöző volt. 1927-ben Kézdivásárhelyen laktak a régi templom mögötti házban. 1933-ban a szülők és a lányok Barótra költöztek, majd 1940-ben visszaköltöztek Kézdivásárhelyre. Jakó László II. tanulmányainak elvégzése után 1940-től Nagybányán tanító. 1944-ben katona Maroshévízen, visszavonulás után Kapuvárra került. 1945-ben Ausztriába menekült, amerikai fogságba kerül, de még az év ősszén visszakért Budapestre. 1948-ban Szőlősgyörökön, 1950-ben Balatonamárdiban élt. 1957-ben Budapestre költözött. 1971-ben Lökös Edittől elvált. 1972-ben feleségül vette Zakariás Katalint.
- G1. Edit (*Budapest, 1951. szeptember 16.-) 1. Θ Kóta Ferenc (*1950. október 26.-) Budapest, 1975 2. Θ Paál Sándor (*1957. március 11.-) Budapest, 1984.
- H1. Kóta Emőd (*Budapest, 1976. július 7.-) Θ Sándor Anna. Budapest, 2011. július 16.
- I1. Kóta Marcell. (*Budapest, 2012. július 2.-)
- I2. Kóta Szilárd. (*Budapest, 2015. március 6.-)
- I3. Kóta Lilla. (*Budapest, 2016. október 31.-)
- H2. Paál Bese (*1985. február 24.-)
- G2. Emő (*Budapest, 1955. augusztus 6.-) 1.Θ Fogarasi Róbert 2.Θ Szirtes András, karnagy. 3.Θ Jancarbo Portolani.
- H1. Szirtes Réka (*Budapest, 1974. szeptember 16.-) Θ Schoone Erik. Hollandia. 2007. augusztus 25.
- I1. Schoone Emília. (*Budapest, 2007. november 30.-)
- I2. Schoone Leon. (*Budapest, 2009. szeptember 22.-)
- H2. Szirtes Gergely. (*Budapest, 1975. november 4.-) 1. Θ Sipos Mónika. 2004. július 31. 2. Θ Borza Zsuzsanna.
- I1. Szirtes Flóra. (*Budapest, 2004. december 2.-) 1. feleségétől.
- I2. Szirtes Kira Liza. (*Budapest, 2008. május 26.-) 2. feleségétől.
- I3. Szirtes Brunó Márk. (*Budapest, 2016. november 26.-) 2. feleségétől.
- H3. Portolani Gina (*München, 1983. november 6.-) Budapesten él, szobrász.
- Θ Tánczos Zoltán, informatikus, borász. 2010. július 3.
- I1. Tánczos N. (*Budapest, 2013. július 29.-)
- I2. Tánczos Keude. (*Budapest, 2015. március 30.-)
- I3. Tánczos N. (*Budapest, 2017. április 1.-)
- F3. Emília (*Székelytamásfalva, 1912. július 22. –) Θ Borbáth Zoltán.
- G1. Borbáth Mariska, testnevelő tanár. Θ Bihari András, mérnök.
- H1. Bihari Zoltán, Izraelbe települtek le.
- H2. Bihari András, Izraelbe települtek le.
- F4. Etelka (Etus) (*Székelytamásfalva 1915. december 16.-†Kézdivásárhely, 1999. július 26, meggyilkolták). Θ Bogdán Elemér (*Sepsiszentgyörgy, 1914. október 19.-†Kézdivásárhely, 1988.), fényképész. Barót, 1938. március 28. Bogdán féle fényképezési műterem. Kézdivásárhely, Kovászna megye. Jellege: Ipartörténeti emlék. Vezető: Dimény Attila. Története: A Bogdán-féle műtermet az 1870-1880 körül alapították, s 1999-ig az alapító Bogdán Ferenc (*1859.-†1918.) leszármazottai vezették. Tőle fia, Bogdán Artúr (*1883.-†1933.) vette át, őt fia Bogdán Elemér (*1914.-†1988.) követte, halála után felesége, lécfalvi Jakó Etelka (*1915.-†1999.) dolgozott a műteremben. 2000-ben a magyar állam, a Nemzeti Örökség Minisztériumának támogatásával megvásárolta a műtermet berendezésével, s rábízta a Kézdivásárhelyi Városi Múzeum által létrehozott alapítvány kezelésébe.
- G1. Bogdán Éva (*1941.-) Θ Bogdán Antal gépészmérnök, elvált.
- H1. Bogdán István, mérnök (*Kézdivásárhely, 1971. május 17.-) Θ Papp Ágnes (*1976. január 21.-) 2006. július 23. 3 gyermekük született.
- G2. Bogdán Elemér, Pál, (*1946.-) mezőgazdasági gépészmérnök, Brassóban tanult.

- H1. Bogdán Boglárka. (*1972.-)
- II. Gyopár. (*1996.-)
- F5. Rozália (*Székelytamásfalva 1917. május 1.-†2003. k.). ☉ Komsa Lajos.
G1. Komsa Lajos. USA-ban él.
G2. Komsa Zsuzsa. USA-ban él.
- F6. Erzsébet (*1920. január 2.-†2003.) Konfirmált 1935. Kézdivásárhely. ☉ Székely József.
- E8. László II. (*1884. április 10.-) Keresztszülő özvegy Máréfi Károlyné, született Magyarosi Ágnes. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap. MÁV tisztviselő, Budapesten élt.
F1. László II.
F2. Piroska.
- E9. Erzsébet. (*Lisznyó, 1888. január 6.-) Keresztszülő Kovács Ferenc tanár neje Kozek Fáni. Bába Gligorné. Keresztelte Dénes Antal ref. pap. ☉ Kádár János I. (*Mezőköplény, 1881.-) 1910. március 28. Kádár János szülei Kádár Mihály és Papucs Ágnes.
F1. Kádár János II.
F2. Kádár Ferenc (*Lisznyó, 1917. április 14.-†Lisznyó, 1990. május 6.).
F3. Kádár Rózsi.
- D4. N. (*Lisznyó, 1843.-†Lisznyó, 1847. december 24. Meghalt Jakó Pál 4 éves leánykája himlőbe)
- B2. Sámuel II. (*Lisznyó, 1768.-†Lisznyó, 1840. április 18.) ☉ Kese Rebeka (-†Lisznyó, 1813. október 30. Hirtelen halállal hunyt el.) Kese Miklós leánya. Lisznyó, 1792. január 24.
- B3. András (*Lisznyó, 1774.-†Lisznyó, 1857. június 6. Meghalt 83 éves korában.) Huszártiszt. ☉ Kovács Krisztina. (*1782.-†Lisznyó, 1860. május 1. Meghalt 78 éves korában. Rendes halál. Temette Dénes Antal ref. pap.) Lakik Lisznyó 70.
C1. Anna. ☉ Kóré Mózes.
- C2. Ferenc I. (*Lisznyó, 1812. december 13.-†Lisznyó, 1880. június 17. Rendes halál. Lakik Lisznyó 70. Temette Dénes Antal ref. pap.) Keresztszülők: Kese György és felesége Kese Jolán. Ügyvéd. ☉ Barabás Rákhel. (*1816. szeptember 5.-) Lisznyó. 1836. április 11. Eskette Dénes András ref. pap. Barabás Rákhel szülei Barabás József strázsamester ☉ Mak Julianna. Sepsiszentgyörgy, 1813. április 30. Esketési tanúk Kese Mihály, Kese Benjámín, Kese Borbála.
D1. Sándor I. (*Lisznyó, 1838. november 6.-†Lisznyó, 1838.)
D2. Sándor II. (*Lisznyó, 1839. november 6.-) ☉ Kese Rozália (*Lisznyó, 1849.) Lisznyó, 1869. március 9. Esketési tanúk Barabás Mihály, Kese György, Bedő Károly és Lörintz Sándor. Eskette: Dénes Antal.
E1. István. (*Lisznyó, 1870. augusztus 22.-†Lisznyó, 1870. szeptember 11. Temette Lörintz Sándor ref. pap)
E2. Sándor III. (*Lisznyó, 1872. május 31.-) Ikrek. Keresztszülők Damó Elek és neje Kese Ágnes. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
E3. Rozália. (*Lisznyó, 1872. május 31.-) Ikrek. Laknak Lisznyó 192.
E4. Berta. (*Lisznyó, 1874. szeptember 25.-†Lisznyó. 1877. december 1. A halál oka torokgyík. Temette Lőrinc Sándor. ref. pap.) Keresztszülők: Szotyor István és neje Barabás Ágnes. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
E5. Anna. (*Lisznyó, 1877. március 2.-†Lisznyó, 1879. március 3.) Keresztszülők: Jakó András és neje Jani Anna. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
- D3. István (*Lisznyó, 1842. január 16.-)
- D4. András I. (*Lisznyó, 1848. április 25.-†Lisznyó, 1848. december 18.)
- D5. András II. (*Lisznyó, 1849. szeptember 8.-†Lisznyó, 1912. augusztus 25. A halál oka gyomorgörcs.) Lakik Lisznyó 192. 1. ☉ Jáni Anna. (*1855. május 20.-†1880.) Lisznyó, 1872. december 26. Esketési tanúk Damó Elek és Jakó Sándor. Eskette: Dénes Antal. Elváltak. 2. ☉ Janó Zsuzsanna (*1857. december 30.-†Lisznyó, 1924. szeptember 26.) Lisznyó, 1880. június 19. Esketési tanúk Bedő Lajos és Bikfalvi Albert. Eskető lelkész Dénes Antal. Az első gyermek anyja Jáni Anna, a többi Jánó Zsuzsanna.
E1. Antal I. (*Lisznyó, 1880.-†Lisznyó, 1883. november 24. A halál oka toroklob.)
E2. Antal II. (*Lisznyó, 1881. május. 30.-†Lisznyó, 1883. november 24.) Keresztszülők Páljános Mihály és neje Szotyori Anna. Bába Gligernő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
E3. Béla. (*Lisznyó, 1883. március 2.-†Lisznyó, 1893. május 13. A halál oka toroklob.)

- Keresztszülők özvegy Orbán Józsefné, Janó Julianna, Cseke János és neje Janó Mária. Bába Gligornő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
- E4. Ferenc I. (*Lisznyó, 1885. március 22.-†Lisznyó, 1917. Meghalt a háborúban.) Keresztszülők Damó Sándor és Kovács Rebeka. Bába Gligornő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap. Θ Barabás Zsuzsa. (*Lisznyó, 1883. március 8.-†Lisznyó, 1968. január 24.) Lisznyó, 1909. július 24. Barabás Zsuzsa szülei Barabás Dénes Θ Dósa Borbála. Lisznyó. Keresztszülők Barabás Sándor (*1835.) Θ Szotyori Franciska. (*1850.) Lisznyó, 1866. december 26. Bába Gligornő.
- F1. Pál. (*Lisznyó, 1910. április 27.-†Lisznyó, 1981. február 5.) Konfirmált 1924. május 29.
- F2. Ödön. (*Lisznyó, 1911. június 3.-) Konfirmált 1926. május 13.
- F3. András. (*Lisznyó, 1913. szeptember 28.-) Konfirmált, 1928. május 17.
- F4. Ferenc II. (*Lisznyó, 1915. április 6.-†Lisznyó, 1976. február 12.) Konfirmált 1929. május 9.
- F5. István. (*Lisznyó, 1916. szeptember 10.-†Lisznyó, 1917. június 26.)
- E5. Antal II. (*Lisznyó, 1890. január 2.-) Keresztszülők Barabás Gergely és neje Lőrincz Laura, Bába uzoni Gyárfásné. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
- E6. Gizella. (*Lisznyó, 1891. november 26.-) Keresztszülők Fekete Lajos számadó gondnok és földbirtokos és Dancs Jula. Bába Keresztes Józsefné. Keresztelő pap Antal Lajos. Θ 1911. március 18.
- E7. István. (*Lisznyó, 1894. augusztus 20.-†Lisznyó, 1932. augusztus 23.) Θ Bikfalvi Gizella. (*1892.-†Lisznyó, 1969. július 18.) 1920. k.
- F1. Gizella. (*Lisznyó, 1921. június 3.-†Lisznyó, 1923. június 6.)
- F2. Lajos. (*Lisznyó, 1924. június 6.-†Lisznyó, 1992. május 21.) Θ Antal Piroska.
- G1. Albert. (*Lisznyó, 1956. május 14.-)
- G2. Hajnalka. (*Lisznyó, 1958. augusztus 4.-)
- F3. Ilona. (*Lisznyó, 1926. június 26.-) Θ Bedő Lajos. (*1909. október 15.-†1997. április 22.) Lisznyó, 1947. március 30. Bedő Lajos. 2. Θ Darabont Ágnes. (*1927. június 13.-) Lisznyó, 1958. szeptember 6.
- G1. Bedő Rozália. (*Lisznyó, 1961. március 29.-) Konfirmált 1975. július 13.
- E8. Anna. (*Lisznyó, 1897. január 1.-)
- E9. Lina. (*Lisznyó, 1899. január 27.-)
- E10. Mária. (*Lisznyó, 1902. április 10.-)
- D6. Ágnes. (*Lisznyó, 1851. szeptember 8.-) Lakik Lisznyó 192. Θ Bikfalvi Albert. (*Bikfalva, 1839.) Lisznyó, 1869. március 9. Esketési tanúk Simon Sámuel, Zsigmond Mihály, Simon György és Jana Ferencz. Eskette: Dénes Antal.
- D7. Ferenc II. (*Lisznyó, 1854.-†Lisznyó, 1857. augusztus 11.
- C3. István. Káplár. (*Lisznyó, 1815. június 4.-†Lisznyó, 1886. november 17. Temette Dénes Antal ref. pap.) 1. Θ Gál (aldobolyi) Teréz. (*1822.-†Lisznyó, 1847. december 20. A halál oka himlő.) Lisznyó, 1840. november 7. Esketési tanúk Jakó Ferencz és Jüng Ferencz káplár. Eskette Dénes (ikafalvi) Antal ref. pap. 2. Θ Bartha Mária. (*Lisznyó, 1833.-†Lisznyó, 1892. január 11. A halál oka guttaütés.) Lisznyó, 1850. július 16. Esketési tanúk: Damó Elek és Szotyori Antal. Eskette Dénes (ikafalvi) Antal ref. pap. Az első két gyermeke az első a többi a második feleségétől született.
- D1. Pál I. (*Lisznyó, 1841. december 20.-) Keresztszülők strázsamester Jakó Pál és Magyarosi Anna. Bába Bokorné. Θ Molnár Eszter.
- E1. Pál II. Királyi törvényszéki jegyző, Brassó.
- E2. Ferenc. Vámtiszt.
- D2. Antal. (*Lisznyó, 1845. január 28.-†Lisznyó, 1882. október 25. A halál oka agyszélülés) Keresztszülők strázsamester Jakó Pál és Magyarosi Anna. Bába Bokorné. Tartalékos honvédhadnagy, gazdatiszt. Lakik Lisznyó 70.
- D3. Ágnes. (*Lisznyó, 1852. január 6.-†Lisznyó, 1883. március 3.) Keresztszülők Jakó Pál és neje Magyarosi Anna. Bába Bodokiné. Θ Barabás Gergely I. (*Lisznyó, 1849. január 28.-†Lisznyó, 1909. július 6.) Lisznyó, 1875. február 9. Esketési tanúk Jakó László és Damó Elek. Eskette Dénes Antal. Barabás Gergely özvegy. 2. Θ Lőrincz Laura özvegy. (*1850.-†Lisznyó, 1922. október 15.) Lisznyó, 1883. szeptember 18. Esketési tanúk Jakó Sándor, Barabás Albert, Moldvai János. Barabás Gergely I. keresztszülei a lisznyói református pap Dénes Antal és felesége Csia Zsuzsa. Barabás Gergely I. szülei Barabás Mihály (*Lisznyó, 1808. szeptember 30.-†Lisznyó, 1871. október 19.) Θ Bedő Rozália. (-†Lisznyó, 1887. november 20.) Lisznyó, 1834. 1843. és 1851. között hat gyermekük született, a harmadik

- volt Barabás Gergely I.
 E1. Barabás Gergely II. (*Lisznyó, 1881. január 2.-†Lisznyó, 1883. november 5.) Jakó Ágnestől.
 E2. Barabás Gergely III. (*Lisznyó, 1887. augusztus 15.-) Lőrincz Laurától.
 E3. Barabás Árpád. (*Lisznyó, 1891. április 12.-†Lisznyó, 1922. január 17.) Konfirmált 1905. június 1. Lőrincz Laurától.
- D4. Ferenc I. (*Lisznyó, 1854. november 26.-) Θ Kese Zsuzsa (*1860. július 10.-†Lisznyó, 1902. április 28. A halál oka öngyilkosság.) Lisznyó, 1879. november 18. Esketési tanúk Csia Sándor, Jakó László, Csia Sándor és Löfi Antal. Eskette: Dénes Antal pap. Laknak Lisznyó 52. Kese Zsuzsa keresztszülei ifj. Szotyori Ferenc és neje Kese Anna. Kese Zsuzsa szülei Kese József elvált (*1820.) Θ Csia Zsuzsanna hajadon (*1833.) Lisznyó, 1856. május 4. Esketési tanúk Jakó Pál és Jakó István.
 E1. Mária. (*Lisznyó, 1880. július 15.-†Lisznyó, 1884. március 26. A halál oka vízkór-ság.) Keresztszülők: Kese Károly és neje Jakó Mária. Bába Gligornő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
 E2. Ferenc II. (*Lisznyó, 1882. január 2.-†Lisznyó, 1884. február 19. A halál oka toroklob.) Keresztszülők őspolgár Jakó László és neje Gyárfás Emília. Bába Gligornő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
 E3. István I. (*Lisznyó, 1884. február 11.-†Lisznyó, 1884. november 13. Rendes halál.)
 E4. Ilka. (*Lisznyó, 1885. november 8.-†Lisznyó, 1903. szeptember 26. A halál oka tüdő-vész.) Bába Gligornő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
 E5. Berta I. (*Lisznyó, 1889. november 4.-) Konfirmált 1905. június 1. Θ Damó József I. (-†Lisznyó, 1955. május 2.) Lisznyó, 1919. július 29.
 F1. Damó Ilona, Edit. (*Lisznyó, 1923. november 2.-)
 F2. Damó József II. (*Lisznyó, 1925. június 4.-)
 E6. Margit I. (*Lisznyó, 1891. október 9.-†Lisznyó, 1893. május 5.)
 E7. István II. (*Lisznyó, 1887. szeptember 21.-†Lisznyó, 1894. szeptember 6.) Keresztszülők Veres István és hajadon Damó Ágnes. Bába Gligornő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.
 E8. Berta II. (*Lisznyó, 1889. november 4.-) Keresztszülők ifjú Csia Kálmán és Barabás Berta hajadon.
 E9. Margit II. (*Lisznyó, 1891. október 9.-†Lisznyó, 1893. május 5. A halál oka toroklob.) Keresztszülők Fekete Lajos számadó gondnok és földbirtokos és Dancs Jula. Bába Keresztes Józsefné. Keresztelő pap Antal Lajos.
 E10. Ferenc III. (*Lisznyó, 1894. október 30.-)
 E11. Irma. (*Lisznyó, 1896. július 21.-)
 E12. Antal. (*Lisznyó, 1900. március 15.-)
- D5. Rozália. (*Lisznyó, 1856. május 8.-†Lisznyó, 1916. augusztus 20.) Θ Damó Lajos I. (*1847. augusztus 3.-†Lisznyó, 1923.) Lisznyó, 1875. augusztus 9. Lakik Lisznyó 31. Esketési tanúk Jakó László és Szotyori Antal. Eskette: Dénes Antal ref. pap. Damó Lajos szülei Damó Károly és Csia Ágnes.

Jakó Rozália, Damó Lajosné sírja (részlet) a Lisznyói temetőben. 2016.

- E1. Damó Lajos II. (*Lisznyó, 1876. szeptember 5.-)
 E2. Damó Albert. (*Lisznyó, 1878. október 6.-†Lisznyó, 1947. február 7.)
 E3. Damó Ödön. (*Lisznyó, 1880. november 14.-)
 E4. Damó Antal. (*Lisznyó, 1883. július 1.-†Lisznyó, 1883. november 3.)
 E5. Damó Ilona. (*Lisznyó, 1885. március 8.-†Lisznyó, 1947. február 15.)
 E6. Damó Erzsébet. (*Lisznyó, 1888. január 29.-†Lisznyó, 1894. január 7.)
 E7. Damó Margit I. (*Lisznyó, 1890. július 20.-†Lisznyó, 1891. augusztus 30.)
 E8. Damó Margit II. (*Lisznyó, 1892. június 8.-†Lisznyó, 1893. május 6.)
 E9. Damó Erzsébet I. (*Lisznyó, 1894. május 20.-†Lisznyó, 1894. november 27.)
 E10. Damó Antal. (*Lisznyó, 1896. január 28.-†Lisznyó, 1925. május 6.) Szentkirályi refor-

mátus lelkész.

E11. Damó Erzsébet II. (*Lisznyó, 1898. február 21.-†Lisznyó, 1898. február 22.)

D6. Albert. (*Lisznyó, 1858. szeptember 25.-†Lisznyó, 1929. november 14.) Bíró. Keresztszülők Jakó Pál és Magyarosi Anna. Θ Kese Mária. (*Lisznyó, 1871. június 17.-†Lisznyó, 1949. május 12.) Lisznyó, 1888. január 24. Esketési tanúk Jakó Ferenc és Damó Lajos. Eskető pap Dénes Antal. Kese Mária szü-lei Kese György és Dusa Anna. Kese Mária keresztzülei Fekete György és neje Kováts Ágnes. Bába Gligornő.

Jakó Albert (*1858-†1929) sírja (részlet) a Lisznyói temetőben. 2016.

E1. Albert II. (*Lisznyó, 1889. február 24.-) Lisznyó 70. Keresztszülők Jakab Álmos tanító és Jakó Emília hajadon. Bába Gligorné. Keresztelte Dénes Antal ref. pap,

E2. Dezső I. (*Lisznyó, 1891. május 20.-†Lisznyó, 1892. január 20.)

E3. Dezső II. (*Lisznyó, 1893. február 4.-)

D7. Sándor I. (*Lisznyó, 1861. április-†Lisznyó, 1862. márc. 16.) Fővigyázó.

D8. Sándor II. (*Lisznyó, 1863. január 10.-) Keresztszülők: őspolgár Jakó Pál és neje Magyarosi Anna, ev. ref. vallásúak. Bába Gligornő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.

D9. Mária. (*Lisznyó 1865. október 8.-) Keresztszülők Tatrangi (uzoni) Sándor és neje Benke Julianna, ev. ref. vallásúak. Bába Kovács Andrásnő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap. Θ Kese Károly I. (*Lisznyó, 1857.-) földész. Lisznyó, 1881. november 15. Esketési tanúk Jakó László, Jakó Ferenc, Csia Sándor, Bedő Károlyné. Eskette: Dénes Antal pap.

E1. Kese Károly II. (*Lisznyó, 1882. szeptember 20.-) Keresztszülők Jakó Ferenc és Kese Zsuzsanna.

E2. Kese Mária. (*Lisznyó, 1885. május 19.-†Lisznyó, 1896. augusztus 18.)

E3. Kese József. (*Lisznyó, 1888. július 4.-) Lisznyó 52. Keresztszülők Bardocz István csendőrpap és neje Barabás Ilona. Bába Bodrea Mária Bodzai lakos. Keresztelte Bartha Boldizsár Bodzai katolikus lelkész.

E4. Kese Lajos. (*Lisznyó, 1897. október 26.-) Keresztszülők Jakó Albert bíró és neje Kese Mária. Bába Bagoly Jánosné. Keresztelő pap Antal Lajos.

E5. Kese Dezső.

E6. Kese Albert.

D10. András. (*Lisznyó, 1869. szeptember 16.-†Lisznyó, 1869. október 19.) Laknak Lisznyó 70. Keresztszülők őspolgár Tatrang Sándor és neje Benke Julianna. Bába Gligornő. Keresztelte Dénes Antal ref. pap.

B4. István.

C1. Sándor.